

Raftul
Denisei

Anaïs Nin

Incest

Din JURNALUL DRAGOSTEI

necenzurat

HUMANITAS
fiction

„Dintre toate femeile pe care le-am cunoscut, nici una nu se apropie de Anaïs Nin prin grație și frumusețe. O aristocrată. Dar și o scriitoare cu talent extraordinar. Ea aparține acum întregii lumi.“

Henry Miller

Volumul *Incest* face parte din cel mai faimos jurnal erotic intrat în literatura secolului XX, mărturia unei femei capabile să își exprime dorințele secrete cu același abandon „amoral“ care a aparținut dintotdeauna bărbaților. Anaïs Nin dezvoltă filmul incendiar al unei pasiuni care încalcă toate tabuurile. Astfel ia naștere portretul amantului suprem: Joaquin Nin, adevăratul Don Juan, care cunoaște – și nesocotește – regulile seducției.

„*Incest* este o fascinantă incursiune « la cald » în mintea unei femei narcisiste, pasionale, lucide și extrem de complexe.“

Library Journal

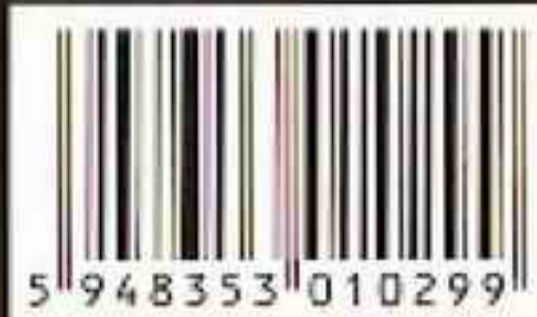
„O carte extraordinară... egocentrismul este transmutat, ridicat la statutul de artă grație sensibilității ei extreme, exprimată într-o proză de o frumusețe uluitoare.“

Sir Herbert Read

Foto copertă © GULIVER

ISBN (10) 973-50-1355-X

ISBN (13) 978-973-50-1355-4

Nu există un înțeles universal la care să ajungem cu toții, nu există decât înțelesul pe care îl dăm noi vieții noastre, un înțeles propriu, un scenariu propriu, un roman propriu, o carte a vieții fiecăruia" – scrie Anaïs Nin. *Incest*, al doilea volum din celebrul jurnal necenzurat al scriitoarei, este o galerie a oglinzilor mereu dovedite a fi mincinoase. După o absență de douăzeci de ani, intră în scenă Joaquín Nin, tatăl pierdut și mereu dorit, „spaniolul strălucitor expert în seducție". Se naște o dragoste incestuoasă, la granița nebuniei, urmată de o „spovedanie" a acestei pasiuni interzise în fața psihanalistului – și amantului – Otto Rank. Există și alte portrete de bărbați: cel al soțului protector, Hugh Guiler, cel al scriitorului Henry Miller, care primește pe rând tușele fascinației și deziluziei, sau cel al lui Antonin Artaud, faimosul regizor și scriitor. Pentru Anaïs Nin, erotismul și febra creației nu pot fi nicicând separate, întrucât fac parte din aceeași algebră a simțurilor, însă există o enigmă căreia nici pasiunea, nici experiența nu îi pot umple contururile: sentimentul matern și felul în care el reconstruiește sufletul feminin.

**Raftul
Denisel**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ANAÏS NIN

Incest

Din

Jurnalul dragostei

necenzurat
1932-1934

Cu o introducere de RUPERT POLE
și
note biografice de GUNTHER STUHLMANN

Traducere din engleză de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS
fiction

Coperta colecției de

GABI DUMITRU

Redactor

RALUCA POPESCU

ANAÏS NIN

INCEST

From "A Journal of Love"

The Unexpurgated Diary of Anaïs Nin

Harcourt Brace Jovanovich, Publishers, New York-San Diego-Londra, ed. I, 1992

Copyright © 1992 by Rupert Pole, as Trustee under the Last Will and Testament of Anaïs Nin

Biographical Notes copyright © 1992 by Gunther Stuhlmann

Some material previously appeared in *The Diary of Anaïs Nin, 1931-1934*, edited by Gunther Stuhlmann, copyright © 1966 by Anaïs Nin, Introduction copyright © 1966 by Gunther Stuhlmann.

The selection by Henry Miller on pages 80-85 was first published in its entirety in Volume 7 of *Anaïs: An International Journal*, copyright © 1989 by Gunther Stuhlmann.

Excerpted letters from Henry Miller to Anaïs Nin (except for the selection on pages 80-85) first appeared in their entirety in *A Literate Passion: Letters of Anaïs Nin and Henry Miller, 1932-1933*, edited and with an introduction by Gunther Stuhlmann, copyright © 1987 by Rupert Pole, as Trustee under the Last Will and Testament of Anaïs Nin. Reprinted with the permission of The Anaïs Nin Trust. The letter on pages 116-117 was published in its entirety in *Henry Miller: Letters to Anaïs Nin*, edited and with an introduction by Gunther Stuhlmann, copyright © 1965 by Anaïs Nin, copyright renewed 1988 by The Anaïs Nin Trust. Reprinted with the permission of The Anaïs Nin Trust.

Some of the dream passages featured throughout this book were first published in their entirety in Volume 10 of *Anaïs: An International Journal*, copyright © 1992 by Gunther Stuhlmann. Reprinted with the permission of The Anaïs Nin Trust.

Photographs and illustrations courtesy of The Anaïs Nin Trust.

By arrangement with Barbara W. Stuhlmann, Author's Representative

© HUMANITAS, 2006, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NIN, ANAÏS

Incest: din Jurnalul dragostel necenzurat/ Anaïs Nin; trad. din engleză de Luana Schidu; introducere de Rupert Pole; note bibliografice de Gunther Stuhlmann. - București: Humanitas, 2006

ISBN (10) 973-50-1355-X; ISBN (13) 978-973-50-1355-4

I. Schidu, Luana (trad.)

II. Pole, Rupert (pref.)

III. Stuhlmann, Gunther (ed.)

821.11(73)-94=135.1

Introducere

Incest: din „Jurnalul dragostei” continuă povestea lui Anaïs Nin începută în *Henry și June* (1986). Acoperind perioada zbuciumată din viața lui Anaïs Nin din octombrie 1932 până în noiembrie 1934, jurnalul completează primul volum (1966) al *Jurnalului lui Anaïs Nin*, din care, din motive personale și juridice, Anaïs a exclus atât de mult din viața ei amoroasă. Acum, când practic toți oamenii pomeniți în *Incest* au murit, nu mai există nici un motiv să oprim publicarea jurnalului așa cum a dorit Anaïs: în formă necenzurată. Materialul a fost redactat pentru a realiza o carte de dimensiuni rezonabile, dar nu s-a omis nimic legat de evoluția emoțională a autoarei.

Anaïs își considera jurnalul confidentul suprem și a scris în el fără întrerupere din 1914 până în 1977. Din 1914 până în 1931 a scris fără a avea de redat vreo emoție profundă în dragoste. Apoi, la Paris, în 1932, l-a găsit pe scriitorul/aman-tul pe care îl căutase atâta vreme: Henry Miller. Această dragoste, ale cărei etape inițiale au fost descrise în *Henry și June*, a produs o dublă trezire – Anaïs femeia și Anaïs scriitoarea. Această trezire pasionată este foarte bine prinsă în stilul adesea sălbatic pe care îl vom găsi în jurnalul necenzurat – o proză pe care unii cititori o vor considera, fără îndoială, surprinzător de diferită de proza poetică șlefuită a jurnalului cenzurat. Să ne amintim însă că Anaïs scria în jurnal cu incandescență, imediat după ce aveau loc evenimentele pe care le descria.

În *Incest* relația de dragoste cu Henry Miller continuă, dar nu va mai avea niciodată aceeași intensitate. Anaïs și-a plâns experiența dureroasă de a deveni femeie, și acum „ochii ei sunt deschiși către realitate – către egoismul lui Henry”.

Relația esențială explorată în volumul de față este aceea dintre Anaïs și tatăl ei, un celebru pianist și donjuan care a divorțat de mama ei și s-a căsătorit cu o moștenitoare bogată când Anaïs era doar o copilă. De fapt, Anaïs și-a început jurnalul la vârsta de unsprezece ani, sub forma unor scrisori către tatăl ei în care îl implora să se întoarcă la familie. Spre deosebire de mama și de frații ei, Anaïs refuză să-și judece tatăl, să-l vadă numai în alb și negru. Este hotărâtă să-l „descopere”. Relația este oarecum tragicomică: tatăl simte o încununare a carierei sale de donjuan încercând să-și seducă fiica, dar Anaïs știe că ea acționează la sfatul psihanalistului (și amantului) ei, dr. Otto Rank – să-și seducă tatăl și apoi să-l părăsească, pedepsindu-l astfel pentru că o abandonase când era mică.

Ca și primul volum al jurnalelor cenzurate, acest volum se sfârșește cu povestea de acum celebră a avortului pe care l-a suferit Anaïs. Aici apare însă într-un context nou – într-o lumină nouă, care scoate în evidență relația lui Anaïs cu Henry Miller și cu tatăl ei.

Când seria jurnalelor necenzurate ale lui Anaïs Nin („Jurnalul dragostei”) va fi încheiată, vom avea o relatare extraordinară, acoperind durata unei vieți întregi, a evoluției emoționale a unui artist creator, a unui scriitor care posedă tehnica de a-și descrie cele mai profunde emoții și curajul de a le dezvălui lumii întregi.

RUPERT POLE
Executor, Trustul Anaïs Nin
Los Angeles
Februarie 1992

Notă asupra ediției

Textul *Incestului* este luat din caietele-jurnal numerele treizeci și șapte până la patruzeci și șase, așa cum au fost ele numerotate de Anaïs Nin. Titlurile date de ea acestor zece caiete au fost: „*La folle lucide*“, „*Equilibre*“, „*Uranus*“, „*Schizoidie și Paranoia*“, „*Triumful magiei – magia albă și magia neagră*“, „*Flagelare*“, „« Iar în ziua a șaptea s-a odihnit de toate lucrurile sale pe care le-a făcut »“, citat neglijent dintr-o carte pe care n-am citit-o niciodată“, „*Audace*“, „*Apariția clară a Demonului*“ și „*Curgere – copilărie – re-naștere*“.

Deși *Incest* a fost scris aproape în întregime în limba engleză, în text există o serie de pasaje extinse în franceză sau spaniolă. Aș vrea să-i mulțumesc lui Jean Stewart pentru excelenta traducere a acestor pasaje, care sunt clar marcate.

R.P.

23 octombrie 1932

Întotdeauna am crezut că artista din mine este cea care vrăjește. Casa mea ezoterică, luminile, culorile, costumele, lucrările mele. Întotdeauna am stat *înăuntrul* unei mari cochilii de artist activ, timorată și inconștientă de puterea mea. Ce făcuse dr. Allendy? Înlăturase *artistul*, îngrijise și iubise esența mea, fără fundal, fără creația mea. Am fost chiar preocupată de această lipsă de atașament față de artist – am fost surprinsă că eram atât de stăpânită, atât de *dépourvée* de artificii mele, de țesăturile mele, de farmecele mele, de elixirurile mele. Și astăzi, singură, așteptând musafiri, îmi privesc acest sâmbure nou-născut și mă gândesc la darurile pe care i le-au făcut Hugh, Allendy, Henry și June. Îmi amintesc ziua în care i-am dăruit bijuterii surorii lui Hugh, Ethel; iar astăzi verișoara mea Ana Maria îmi dăruiește pietre pentru acvariu și un pește nou, cu aripi caraghioase, verzi, și îmi spune: „Vreau să merg la Londra cu tine. Vreau să scap de June“. Și mă las pe spate și plâng de nemărginită recunoștință.

Plec la Londra. Am forțe noi și trebuie să înfrâng durerea ce reappare mereu. Am nevoie de mai multe zile în care să mă plictisesc puțin în viața mea sau în care să mă mișc în interiorul jurnalului meu, al poveștii mele. Nu pot înfrânge nebunia într-o singură zi. Mai am încă momente când mă zvârcolesc în durerea mea ca într-un cuptor, și asta se întâmplă atunci când Henry îmi spune la telefon: „Ești bine?“ și eu răspund

„Da”. Sau când cade piuneza dintr-un colț al fotografiei lui „Henry Miller, autor de gang” și îmi dau seama cât de mult m-am îndepărtat de lesbianism și cum numai artista din mine, energia dominantă, se extinde pentru a fecunda femeii frumoase pe un plan care este greu de înțeles și care nu are absolut nici o legătură cu activitatea sexuală obișnuită. Cine va crede întinderea și înălțimea ambițiilor mele când parfumez frumusețea Anei Maria cu cunoașterea, cu experiența mea, când o domin și o curtez pentru a o îmbogăți, pentru a o crea? Cine va crede că am încetat s-o mai iubesc pe June când am descoperit că ea distruge în loc să iubească? De ce n-am fost în extaz când June, femeia magnifică, s-a făcut mică în brațele mele, mi-a arătat teama ei, teama ei de mine și de experiența mea?

Vântul *simoun* din seara asta. Învolverare. E noapte și am fost puternică toată ziua. Nu trebuie să fiu atât de slăbită numai pentru că e noapte și sunt obosită.

Când simt că June este foarte geloasă pe ceea ce am făcut pentru Henry, îi spun: „Pentru tine am făcut totul”.

Și ea îmi spune o minciună: că voia să mă vadă înainte de a-l vedea pe Henry.

Dar minciuna mea e urmată de un adevăr: îmi amintesc că m-a copleșit mila când am citit în însemnările lui Henry că ea lucra pentru Henry și Jean (Kronski) și că o dată, într-o frenezie de oboseală și revoltă, a exclamat: „Amândoi spuneți că mă iubiți, dar nu faceți nimic pentru mine!” Îi amintesc de asta lui June și simt că aș vrea să fac ceva pentru ea. Dar îndată ce o spun dorința mea piere, pentru că sunt conștientă că este o dorință distructivă, că nu am destulă vitalitate, că am muncit destul pentru Henry, că nu mai vreau să fac sacrificii. Așa că spontaneitatea mea piere, generozitatea mea devine o minciună a cărei răceală mă înfioară, și aș vrea ca toți trei să putem să recunoaștem că suntem istoviți de sacrificii și istoviți să mai suferim inutil.

Cu toate acestea, eu sunt cea care muncește pentru Henry și June, dar într-un spirit rebel. Conștientă că nu am nici un motiv să mă împovărez sau să mă pedepsesc, că sunt, în sfârșit, absolvită de vină și că merit să fiu fericită.

June se așteaptă să-i spun ce o să facem mâine-seară; June contează pe imaginația mea; June o să mă lase să-mi trădez lipsa de experiență în ce privește viața reală. Acum, că o am pentru o seară, ce să fac cu seara asta și cu ea? (Pot să scriu pagini fantastice, dar nu știu cum să le trăiesc.)

René Lalou este exuberant, viguros, locvace, spiritual. Era foarte atras de mine, împotriva voinței sale, căci puternicul său echilibru l-ar fi ținut departe de întunecimile mele. Dar exuberanța lui fizică îl constrângea. Pentru prima dată eram conștientă de puterea mea asupra bărbatului cu mintea întreagă – încetul cu încetul, dezinvoltura și spiritul lui se topeau. Vedeam cum claritatea i se fărâmița, vedeam cum emoționalitatea sa creștea. Până la sfârșitul scrii, devenise René Lalou, omul în vinele căruia curgea sânge spaniol.

Am râs mult, dar îmi era dor de iubirea mea, de natura mai densă, mai întunecată a lui Henry. Strălucirea lui Lalou, pasiunea sa pentru abstracție mă captivau, dar îmi lipsea Henry – îmi era dor de el.

Lalou a combătut suprarrealismul, apoi mi-a cerut cu insistență paginile pe care le scrisesem despre June. Râdea de munca minorității, apoi își dorea să mă vadă publicată undeva unde să fiu mai remarcată decât în *Transition*.

În dimineața asta primesc o scrisoare frumoasă de la Allendy care se încheie cu „*le plus dévoué, pent-êtré*”, și simt ce brazde adânci a săpat devoțiunea sa ciudată, cât de subtil mă învăluie, fără tragism sau senzaționalism. Mă simt ca o persoană care a fost drogată, nebună, care se trezește într-o dimineață într-o limpezime idilică – renăscută.

Ce efort să mă smulg din întuneric și sufocare, dintr-o mare și înăbușitoare durere, dintr-o autosfâșiere inchizițională!

Allendy privind-mă cu dragoste dublă – ochii lui ciudați, gura și mâinile lui calde. Nu vreau nici măcar să mai *dau*; vreau să mă retrag și să primesc daruri. Capa mea neagră este la June, dar odată cu ea i-am dat prima mea frântură de ură. Nu sunt în puterea ei.

(Fiecare dintre ei a găsit în mine o imagine intactă a lui însuși, eul său potențial. Henry a văzut marele om ce putea să fie, June personalitatea superbă.) Fiecare dintre ei se agață de propria-i imagine din mine pentru *viață*, pentru putere. ♪

June, care în esență nu are nici o siguranță, nu-și poate defini măreția decât prin forța ei de distrugere. Henry, până m-a cunoscut pe mine, nu-și putea afirma măreția decât atacând-o pe June. Se devorau unul pe altul – el o caricaturiza, ea îl slăbea protejându-l. ♪ Dar după ce au reușit să se distrugă reciproc, Henry plângea pentru că June murise, iar June plângea pentru că Henry nu mai era un zeu, și ei îi trebuia un zeu pentru care să trăiască.

June vrea ca Henry să fie un Dostoievski, dar cașil împiedică să devină asta – fără să vrea, din instinct. (Vrea ca el să-i cante osanale, nu să scrie o carte mare. Nu poate fi învinuită pentru că distruge. Respirația ei, afirmarea vieții ei, fiecare mișcare a ego-ului ei – asta e ceea ce îi derutează, îi diminuează, îi frânge pe ceilalți. Ea este sinceră, nevinovată, inocentă.

Eu l-am înălțat pe Henry. Eu pot face din el un Dostoievski. Eu îi insuflu forță. (Sunt conștientă de puterea mea, dar puterea mea este *feminină*; ea cere un *meci*, nu o *victorie*.) Puterea mea este, de asemenea, aceea a artistului, așa că n-am o nevoie personală de opera sa pentru a mă înălța pe mine. Nu am nevoie să mă laude, căci eu sunt în primul rând artist, eu îmi pot păstra eul, eul meu de femeie, în fundal. Acesta nu-i blochează munca. Eu susțin artistul din el. June nu vrea numai un artist, ci un amant și un sclav.

Eu pot abandona cerințele eului meu, pot capitula în fața artei, în fața creației – mai presus de toate în fața creației.

Asta fac acum. Îi creez pe June și Henry. Îi alimentez pe amândoi, dându-le credința mea. În fragilitatea mea există simbolismul acelei fragile realizări de care sunt bântuiți. June vede în mine femeia care a trecut prin iad, dar care rămâne intactă – care vrea să rămână intactă. Ea nu-și va pierde sinele, *sinele ideal*.

Iar Henry vrea idealul dostoevskian. Artistul. El găsește în mine imaginea sinelui acestui artist. Întreg, puternic, nestingherit.

[Eu nu am nevoie ca arta lui să mă ridice în slăvi. Am propria mea creație.] Ca să fie mai puțin egoistă, June ar fi trebuit să fie artistă.

Datorită lui Allendy, pot să renunț la o simplă victorie. Iubesc. Îi iubesc pe amândoi, pe Henry și pe June.

Iar June, care mă iubește orbește, caută să mă distrugă și pe mine. Paginile mele despre ea, care sunt o operă de artă, nu o satisfac. Le ignoră forța și frumusețea și se plânge că nimic din ceea ce am spus nu este adevărat. Dar nu sunt înfrântă nici măcar o clipă. Eu cunoșteam adevărata valoare a acestor pagini, independent de June.

Așadar, mai întâi munca mea. Dacă forța mea ca artist este zdruncinată, ce altă forță mai am? Stimularea mea naturală, vitalitatea mea, imaginația mea autentică, sănătatea mea, vioiciunea mea creativă. Și ce o să le facă June la toate astea? Droguri. June îmi oferă moartea și distrugerea. June mă vrăjește – îmi vorbește cu fața ei, cu mângâierile ei, mă ademenește, se folosește de dragostea mea pentru ea ca să mă distrugă. O moarte dublă. Prospețimea trupului meu trebuie distrusă pentru ca trupul meu să devină ca al ei. Ea a spus: „Corpul tău e atât de proaspăt, al meu atât de deteriorat”. Și astfel, pe nevăzute, fără vină, cu inocență, îmi va ucide prospețimea, neștirbirea pe care o iubește. Va ucide tot ce iubește!

Și de unde această cunoaștere întunecată? Din clocote, nebunie, șampanie, intoxicare cu mângâieri, sărutări, exaltare. Ne aflăm în *Poisson d'Or*, cu genunchii înlănțuiți sub masă, bete una de alta; și June e beată de ea însăși. I-a spus

lui Henry că este un nimic, că n-a reușit să fie un zeu și nici să fie un Dostoievski – că ea e cea care e zeiță, propria ei zeiță. Acolo, miracolul este înfăptuit. Amăgirea. Henry este ucis. June și-a anihilat din nou partenerul. „Henry“, spune ea, „este un copil.“ Dar protestez și spun că eu cred în Henry ca artist, apoi recunosc că îl iubesc ca pe un bărbat.

Când m-a întrebat: „Îl iubești pe Henry, nu-i așa?“ *i-am făcut lui Henry cel mai mare dar al meu.* Ochii mi s-au întunecat de durere. Am știut că prin această recunoaștere Henry era salvat. El a redevenit un zeu – doar un zeu, a spus ea, putea fi iubit de ea sau de mine. Așa că Henry e un zeu. Iar June întreabă, din inocența autoimportanței ei: „Ești geloasă pe Henry?“

Dumnezeule – eu, geloasă pe dragostea lui Henry pentru June, sau geloasă pe dragostea lui June pentru Henry?

Atunci devin fluidă, dizolvată, *fuyante*. Îmi iau zborul din tortura care mă așteaptă ca un gigantic storcător de sânge, presându-mi carnea între June și Henry. De aici evadez cu un efort supraomenesc – ca să evit autodistrugerea și nebunia. Pentru o clipă, sunt captivă. June vede imensa durere din ochii mei. Le-am făcut amândurora cel mai mare cadou pe care-l puteam face – îi livrez pe unul celuilalt, oferindu-i fiecărui cea mai frumoasă imagine despre sine. Eu nu sunt altceva decât cea care *revelează*, care armonizează. Și pe măsură ce ei se apropie unul de altul, îi dau lui June un Dostoievski și lui Henry o June devenită creativă. Eu sunt anihilată numai uman. Amândoi m-au iubit.

Îi iubesc pe June și Henry mai puțin raportat la rebeliunea mea împotriva suferinței. Simt că iubesc în ei o experiență care nu mă poate distruge – în care nu mai intru în întregime – pentru că intenționez să *trăiesc*.

Scara. A venit Henry și la început conversația noastră a fost tensionată. Apoi a vrut să mă sărute și eu nu l-am lăsat. Nu, nu puteam suporta asta. Nu, nu trebuie să mă atingă; m-ar

durea. A fost descumpănit. Îi rezistam. Mi-a spus că mă doare mai mult ca oricând, că June i-a devenit străină, că în primele două nopți cu ea n-a putut simți nici o pasiune. Că de atunci fusese ca și cum s-ar fi dus la o curvă. Că mă iubea și că numai cu mine simțea o legătură între imaginea lui mentală și dorința lui – că nu era posibil să iubești două femei, că eu o *dislocasem pe June*. Înainte de a termina să-mi spună toate astea, capitulasem – apropierea mi s-a părut extrem de firească – nimic nu se *schimbase*. Eram uluită, părea atât de neschimbat. Și crezusem că legătura dintre noi va părea ireală și că legătura firească dintre Henry și June se va reînnoi. El nu poate nici măcar să se obișnuiască cu trupul lui June; probabil numai pentru că nu există apropiere.

Cercetam toate astea ca pe un fenomen. Auzindu-le de la Henry, pot crede în fidelitatea dragostei. Citesc ultimele lui pagini despre întoarcerea ei și sunt goale de orice emoție. I-a epuizat emoțiile, i le-a *extenuat*.

Apoi totul devine pentru mine ireal și mi se pare că Henry este cel mai sincer dintre toți și că June și cu mine, sau numai eu, îl înșelăm.

Nu mai e nimic tragic. Râd împreună cu Henry de multiplele complicații ale relației noastre!

Mi-e frică de ce mi se întâmplă. Frică de răceala mea. Mi-a epuizat Henry și mie emoțiile, torturându-se fără voie cu gândul că June ne amenință permanent fericirea?

Sau poate adesea o bucurie mult așteptată, *prea mult* dorită te lasă buimăcit și cu o senzație de insatisfacție când sosește în sfârșit?

June îi spune lui Henry că am zis că-l iubesc. El pare surprins. Probabil crede că eram beată.

— Cum, ce vrei să spui, June?

— A, doar că te iubește, nu că vrea să se culce cu tine.

Râdem. Dar mă și deranjează să văd că June crede atât de mult în dragostea mea încât asta a vrut să spună când m-a întrebat: „Ești geloasă pe Henry?” – că aș vrea să-l elimin pe Henry, să-l urăsc pe Henry, din cauza iubirii mele pentru ea.

Îmi amintesc mângâierile noastre în taxi, aseară, capul meu dat pe spate, abandonat sărutului ei, ea atât de palidă și mâna mea pe sânul ei. Iar ea nu și-a imaginat nici o singură clipă scena de azi. Și ba e ea cca păcălită, ba Henry, ba eu.

Iar singurii bărbați sinceri din lume, Allendy și Hugo, stau de vorbă în momentul ăsta, geloși pe mine. Hugo nefericit.

Henry e gelos nu pe June, ci pe mine, gelos și temându-se că aş iubi-o pe June -, sau pe Allendy.

Simt în seara asta că aş vrea să trec prin *toate experiențele* – că pot face asta fără pericol, că am fost salvată de Allendy. Că voi încerca orice și oriunde cu June.

Scrisoare către Henry: A fost atât de bine că am putut râde împreună, Henry. Tot ce există între mine și June nu face decât să scoată la suprafață dragostea mea profundă, profundă față de tine. E ca și cum aş trece prin cel mai mare test al iubirii mele pentru tine – cel mai mare *test* al întregii mele vieți. Și descopăr că pot fi beată, drogată, vrăjită – orice m-ar putea face să mă pierd – dar *Henry* este mereu prezent... Nu te voi mai răni pomenind de alții. Nu ai de ce să fii gelos, Henry; îți aparțin...

Dar dragostea mea pentru Henry este un ecou profund, o prelungire profundă a unui eu al meu care veșnic are două fețe. Sunt o personalitate dublă. Există dragostea mea adâncă, devotată față de Henry, dar ea deja poate fi cu ușurință preschimbată într-o altă dragoste. Îi simt *încheierea*, așa cum simt, de asemenea, că dragostea lui Henry pentru mine se va sfârși atunci când va fi destul de puternic încât să se descurce fără mine.

Am făcut o muncă de analist – o mostră vie de clarificare și îndrumare. Este adevărat, așadar, ce spusese astrologia despre influența mea ciudată asupra vieților interioare ale celorlalți.

Je prends conscience de mon pouvoir – de forța visurilor mele. Cât despre June, ea nu are cu adevărat imaginație, altfel n-ar avea nevoie de droguri; June e avidă de imagina-

ție. Și Henry era avid. Și m-au îmbogățit cu *experiențele* lor. Mi-au dat amândoi atât de mult. Viață. Mi-au dat viață.

Allendy m-a trezit prin inteligență, căci sentimentele mă inundau, viața mă inunda. El mi-a dat forța cu care îmi voi trăi pasiunile și instinctele fără să mor, ca înainte.

Uneori mă doare că trebuie să ai mai puține sentimente și mai multă inteligență. Părcam mai sinceră înainte. Dar, dacă a fi sincer înseamnă să te arunci peste bord, era o sinceritate a înfrângerii. /Să te sinucizi e ușor. Să trăiești fără un Dumnezeu este mai greu./ Beția triumfului e mai mare decât beția sacrificiului.

Nu mai e nevoie să *fac* atât de mult ca să acopăr ineficiența transmutărilor mele interioare, ca să găsesc un *substitut* pentru înțelegere. Trebuie să fac puține, dar cu foarte multă forță.

Seara. Allendy așteaptă s-o *rup* cu Henry. Îmi dau seama unde bat întrebările sale. Așteptarea lui e neliniștită. Iar astăzi sunt tulburată de mângâierile lui. Sunt minunate.

Îi spun cât îi datorez. El nu crede în nici un fel de dualitate. Ar crede oare dacă mi-ar citi jurnalele? Nu cumva unele dintre frazele pe care le scriu sunt mai reci decât își imaginează el că sunt eu?

Simt că de data asta mă joc cu Allendy. De ce? *Îl simt mai sincer decât mine.* Asta mă mișcă și mă sperie. Este el bărbatul pe care îl voi *răni* – *primul* – și de ce? Sau totul nu este decât o formă de apărare față de puterea sa? *Stau* aici, în seara asta, și îmi amintesc de mâinile lui. Sunt pline, dar vârfurile degetelor sunt idealiste. Cum au urmat conturul trupului meu, cum și-a îngropat capul la pieptul meu, adulmecându-mi părul. Cum am stat înlănțuiți și ne-am sărutat până am amețit. Henry de mult mi-ar fi ridicat rochia – și-ar fi pierdut capul.

Apoi mă întorc acasă bine dispusă și Hugh mă aruncă pe pat, într-o frenezie a geloziei, și mă regulează delirant, rupându-mi rochia ca să mă muște de umeri. Iar eu simulez plăcerea, uluită de tragedia stărilor care nu se mai potrivesc. Pasiunea

lui Hugh a venit prea târziu. Vreau să mă aflu în brațele lui Henry – *apropierea* – sau în brațele lui Allendy – *necunoscutul*. Și întotdeauna am vrut să-mi fie ruptă rochia! /

Simt prea acut plecările, întâlnirile, prelungirile, noile scântei. În mintea mea e o plenitudine concentrată, de diamant, control – dar privesc în jos la emoțiile mele și ele aleargă în direcții diferite. E o tensiune de hiperactivitate, hiperexpansiune, o dorință de a atinge din nou acel apogeu al bucuriei pe care îl atingeam cu Henry. Voi putea să mă topesc în Allendy? Nu cred, și cea mai mare bucurie, după cum Henry știe acum, este *apropierea, plenitudinea, absolutismul în pasiune*.

!Câte *apropieri* există pe lume pentru o femeie ca mine? Sunt o unitate? Un monstru? Sunt o *singură* femeie? /

Ce anume mă atrage la Allendy? Pasiunea pentru abstracție, *înțelepciunea, echilibrul, forța*.

La Henry? Pasiunea – trăirea, neînțeleaptă și fierbinte, a lipsei de echilibru a artistului, topirea și fluiditatea creatorilor.

!Mereu doi bărbați – cel *devenit* și cel *în devenire*, mereu momentul atins și următorul presimțit prea curând. *Prea multă luciditate*.

Gelozia lui Hugh este arzătoare. Gelozie pe Allendy. Măine o să-i spună că și-a *recuperat* nevasta – că Allendy e înfrânt, că Allendy m-a înțeles foarte bine, pe cât de bine putea un om de știință, dar că el, Hugh, mă *posedă*. Hugh știe că Allendy a vrut să-i stârnească gelozia, o dată pentru totdeauna, ca să-și exprime agresivitatea față de bărbat în locul amabilității și dragostei – să se salveze de la pasivitatea homosexuală, prin care le permitea altor bărbați să-i iubească soția. El știe că toate astea ar trebui să fie un joc psihologic jucat cu un scop definit, dar că în acest caz nu e un joc pentru că Allendy este implicat sentimental. Și astfel lucrurile crude pe care le va spune îl vor răni cu adevărat pe Allendy! Iar Hugh îl va răni pe bărbatul pe care îl iubește cel mai mult, ca să-și afirme bărbăția și dragostea pentru mine!

Și în timp ce îmi spune toate astea, cu noua sa intuiție clară, sunt tăcută și neliniștită ca Allendy să nu fie rănit. Îmi propun să încerc să atenuez efectul vorbelor lui Hugh – povestea lui despre rochia sfâșiată. Totuși știu că Allendy nu poate fi rănit, că are o intuiție extraordinară care îl protejează. Este atât de sigur că nu-l iubesc pe Hugh; și cu câtă siguranță mă așteaptă. Și îi admir teribila stăpânire de sine, felul în care își domină viața și durerea!

Sfârșitul serii. Muzica orchestrei crește în intensitate; încăperea explodează, și eu la fel. Stau în picioare, îmi acopăr fața cu brațele și râd – râd cum n-am mai râs niciodată – și râsul mi se frânge într-un suspin, un suspin puternic, tânguitor. Pentru o clipă sunt nebună – absolut nebună. Hugh e înfricoșat. Vine la mine tandru și uluit: „Biata mea pisicuță, ai fost prea fericită. Te-am făcut fericită!”

June e aventura și pasiunea mea, Henry însă e dragostea mea. Nu mă pot duce încă la Clichy să-i înfrunt pe amândoi. Lui June îi spun că nu mă duc fiindcă mă tem că nu ne vom putea ascunde de Henry sentimentele, iar lui Henry că mă tem că nu voi juca teatru destul de bine în fața lui June. Adevărul este că mă uit la Henry cu ochi strălucitori și la June cu exaltare. Adevărul este că aș suferi omenește văzând-o pe June instalată alături de Henry – unde vreau să fiu eu – căci apropierea dintre mine și Henry e mai puternică decât orice aventură.

Allendy e iubirea de mâine. Acel mâine poate fi peste ani de zile. Nu vreau să explorez spații ori distanțe. Mă las în voia vieții. Astăzi nervii îmi sunt zdruncinați. Dar sunt de nedomolit.

Seară. De neîmblânzit. Gardenii albe pentru June. *Ambre de Delhi* pentru June. June. June în brațele mele în taxi. Brațul meu care devine puternic, capul său dat pe spate, eu

sărutându-i gâtul. June se topește ca o petală grea. Mă privește ca un copil: „Vezi, Anaïs, sunt stângace. Mă simt mică în brațele tale”.

Plecând, îi văd fața ca prin ceață după geamul taxiului. Un copil chinuit, flămând, dorit și nesigur de dragoste, speriat, luptându-se cu disperare să mânuiască puterea prin mister și mistificări.

Ea chiar crede că Henry a fost mort, că nu poate trăi fără ea. Ea vine și strică, creează complicații artificiale, stârnește oamenii unii împotriva altora, îl mânia pe Henry până-ntr-atât încât îl scoate de pe orbită și simte că trăiește, că îi face și pe alții să trăiască, simte că asta e spectacolul, viața. Și totul e copilăresc.

Ea nu poate să creadă, cu excepția momentelor de feroare. Ea crede când o țin în brațe. Apoi mă lasă și se luptă pentru obiectivitate completă – ea și Henry discută cu prudență, încercând să mă perceapă obiectiv, în afara clipelor de extaz și vertij.

Strigătul perpetuu al lui June că lui Henry nu i se poate încredința adevărul. Văd o imagine atât de deformată a fiecăruia în ochii celuilalt. Trebuie să fac eforturi cumplite ca să-i păstrez pe Henry al meu și pe June a mea. Iar ei vor să mă implice în conflict, să mă asmută împotriva unuia sau a celuilalt. June vrea spectacolul ăsta, pentru că este o nouă manifestare a atenției pe care i-o acordăm; vrea ca Henry și cu mine să ne luptăm pentru ea. *Asta* i-ar oferi momentul de ură, sau de pasiune, în care crede numai ea. Ea nu poate trăi în semitonuri, în sugestie, în adevăr.

Dumnezeule, sunt oare destul de puternică pentru a o ajuta?

Allendy spune că mi-am transferat marea nevoie de a-i ajuta și de a-i crea pe alții într-un fel de psihanaliză. *Trebuie* să ajut, să dăruiesc, să creez, să intervin. Dar nu trebuie să mă dăruiesc *pe mine* – trebuie să învăț să mă stăpânesc. Iar

acum văd că poți să *dăruiești* cu adevărat numai stăpânindu-te, pentru că a șterge sinele înseamnă a șterge egoismul și simțul posesiei. Așa că *dăruiesc* și, pentru că revărs mai puțin din sentimentele mele sfâșietoare, sunt *mai puternică*, nu mă pierd, rămân lucidă, *dăruiesc* cu adevărat.

Ce pot să le *dăruiesc* lui June și Henry? Pot să-i redau unul altuia? Nu mi se pare corect.

June crede că Henry e stimulat când devine furios, bâlbâit, illogic; crede că el e viu acum, în vreme ce el era viu înainte de apariția ei, doar că în adâncul lui. În toată dragostea ei pentru mine răsună această notă de gelozie: vrea să întârzie publicarea sigură acum a cărții lui pentru că e aranjată de mine. Îl atacă pe Henry pentru că nu mai acceptă sfaturi de la ea. Trebuie să fiu atentă la toate astea chiar în clipa celei mai mari exaltări. Când nu mă poate orbi, îmi oferă trupul.

Singura mea salvare este că o dezarmez, o penetrez aproape fără cuvinte, îi dizolv puterea pur și simplu privind-o lung.

Nu pot să nu observ că întotdeauna se pune pe ea însăși, ego-ul ei, înaintea dragostei pentru Henry.

Noaptea. Henry a fost aici. Spune că un lucru e clar: avem nevoie unul de altul mai mult ca oricând, și vom fi buni cu copiii, June și Hugh.

Am fost uimită să-l văd îmbătrânind, arătându-se protector. Pentru el June este un copil patologic – interesant ca atare, dar stupid și găunos.

Deodată a apărut între noi un sentiment de alianță puternică – un Henry schimbat, un Henry rănit că oamenii cred că nu poate scrie decât „portrete de vagine”. I-am spus ce-i dau. Pentru că m-a făcut fericită ca femeie, m-a salvat de June și de disoluție, nu vreau să mor. Sunt prea fericită.

Ce conversație ciudată – cum pornește de la dragostea noastră pentru a trece apoi la alte lucruri fără nici o importanță, la aventuri superficiale. Atunci îi spun că era adevărat ce spusese June, că o sacrificase operei lui – se folosise

de ea ca de un personaj pe care avea nevoie să-l creeze – dar că eu n-o să joc pentru el și n-o să creez vreun mister, fiindcă noi avem nevoie de apropiere, și minciunile nu apropie.

Așa am stat de vorbă din nou, într-un acord total – întrebându-ne de ce nu puteam să fim în dezacord. Nu. Știm de ce. Suntem neîndoielnic apropiați, țesuți din aceeași fibră. June e moartă pentru el fiindcă nu există decât chipul lui June și corpul lui June.

Henry spune atunci că nu-și poate explica interesul meu față de June decât ca unul lesbian – pentru chipul și corpul lui June – nimic altceva. Știe că nu-i pot oferi lui June nici mintea, nici sufletul meu. E mândru că a ajuns în punctul în care îi poate explica paginile mele despre Mona-Alraune lui June, în vreme ce pe ea acestea o uluiesc și o derutează.¹

June interpretează paragraful meu despre camera de hotel oarecum literal – ca descriind o experiență cu un bărbat într-o cameră de hotel – adică fără imaginație. Și Henry, germanul greoi, e cel care sesizează înțelesul simbolic!

Ana Maria e înțeleaptă înainte de a experimenta viața.

E curioasă. Vrea s-o cunoască pe June. Încearcă să se pună în locul lui Eduardo, să-și imagineze ce simte el pentru mine – în locul unui bărbat. Încep să-i explic delicat și abstract *atitudinea masculină* la o femeie – semnificația și valoarea ei. Nu vreau să fie speriată. Vreau să știe.

Când i-am vorbit despre ea lui Allendy, el a spus: „vrei s-o scoți la lumină” – dar îmi arunca acuzația obtuză formulată împotriva psihanaliștilor: că dezlănțuie instinctele oamenilor. Știe că procesul de dezlănțuire nu este decât o

¹ Paginile „Mona-Alraune”, bazate pe relația lui A. N. cu June Miller, au fost incluse în cele din urmă în *House of Incest* (1936) și în nuvela „Djuna”, care a apărut în prima ediție a cărții *The Winter of Artifice* (1939).

etapă a eliberării, că recrearea consolidează ființa la un nivel nou de idealism și sinceritate./

Vorbind cu Ana Maria, am văzut cum mintea ei limpede se deschide și evadează din mediul său obișnuit. Am fost copleșită de bucurie când am văzut înțelegerea ei *deschizându-se* în câteva ore, jucându-se cu faptele și imaginile pe care i le dădeam, cu viața pe care i-o înfățișam. A spus: „N-am mai vorbit niciodată cu cineva ca tine, n-am mai vorbit niciodată așa”.

Când am sosit cu violete pentru Tía Anaïs, Ana Maria a știut că erau pentru ea. Ce mult mi-a plăcut exclamația ei de încântare pentru că am venit în costumul cel mai simplu pe care-l purtasem vreodată: un fulgarin negru mătăsos cu nasturi de argint, pălărie bărbătească din fetru negru ca a lui June. Tía Anaïs a văzut doar o capitulare în fața convenției. Eu știam că era dezarmarea profundă a excentricității mele, o excentricitate pe care o purtam ca pe o deghizare ca să-i șochez, să-i intimidez, să-i fac să se simtă stânjenți și nelalocul lor pe cei de care mă temeam.

Mergând în taxi cu Ana Maria, îi priveam fața tânără și mă întrebam: Care e darul cel mai mare pe care i-l pot face, să-i luminez viața sau să fac *ca lumea să se cutremure pentru ea*? Clipa aceea când lumea se cutremură și capul lui June cade ca o floare grea ruptă de pe tulpină – arta tinde mereu să atingă iar și iar o asemenea clipă, iar înțelepții complotază pentru a-i dilua esența. Și uram înțelepciunea lui Allendy, promițând în taină: dacă pot, Ana Maria, voi face lumea să se cutremure pentru tine!

Hugh s-a transformat în astrolog și studiază la biroul meu. Iar acum sunt liniștită în privința lui. Această nouă pasiune scoate în evidență cea mai bună dintre facultățile lui. Noua sa dragoste, violentă și posesivă, face din el un bărbat puternic. Îl iubesc pentru eforturile pe care le-a făcut ca să risipească vagul și întunericul – ceea ce m-a chinuit este calitatea esențialmente *pasivă* a firii lui. Henry spune că

Hugh a folosit jiu-jitsu cu mine – a folosit propria mea forță pentru a mă distruge, m-a lăsat să mă dau singură cu capul de podea când voiam să izbesc *în el*. Mi-a evitat cu inteligență greutatea și apăsarea, a eludat orice rezistență – și eu am simțit vidul, disciplina, absența încheștării. Tocmai *fidelitatea* lui este ceea ce-l face neschimbat, taciturn, limitat. Dar sunt liniștită. N-o să-l mai fac să sufere. Mă tem că *va ști* că e mâna mea. Vreau să-l fac omeneste fericit. *Omeneste, e așa o ființă perfectă!* Numai perfecțiunea lui mă limitează. *Existența* lui este o limitare. Poate salvarea mea, căci viața la care renunț permanent pentru Hugh este singura mare disciplină pe care am cunoscut-o vreodată. A fi meru izbită de zidurile care mă înconjoară a fost singurul element care m-a silit să ajung la sublimare. Câtă vreme, o Doamne, câtă vreme voi putea să-l fac fericit? Mă îngrozesc și tremur, acum când Henry vorbește de publicarea cărții sale și despre plecarea noastră în Spania împreună. Aproape că sper să se întâmple vreo catastrofă care l-ar împiedica să-mi spună măcar: „Acum urmează-mă”.

Eduardo s-a retras: jignit și disprețuit – în mintea lui – de viață. Îndrăgostit de Allendy și știind că e în zadar. Niciodată resemnat că nu m-a dominat. Incapabil să se arunce, ca André Gide, într-o homosexualitate fecundă și plină de bucurie.

Discuție amară, crudă cu el și Hugh, în care dezvolt epuizarea completă a compasiunii și tandreții mele față de Eduardo. Îi urăsc „spiritualitatea”, cu care se laudă. O urăsc pentru că m-a rănit.

El are senzația că, fiindcă a avansat de la psihanaliză la astrologie, trăiește, dar eu știu că Allendy interpretează asta ca o retragere și, chiar dacă este o ascensiune în dezvoltarea sa mentală, rămâne într-o stare de raționalizare.

Eșecul lui personal, îmi dau seama acum, în afară de imposibilitatea de a iubi, este *durata scurtă a credinței sale*.

Nu investește suficientă credință ca să realizeze miracolul. Nici un miracol nu este posibil fără credință.

Discuția nu-i era de nici un ajutor, știu. N-am făcut decât să ne scuturăm de o ostilitate care ne sufoca pe amândoi. Detestă influența pe care o am asupra surorii sale, Ana Maria, iar eu detest să mă gândesc că am irosit atâția ani infuzându-i credință.

Dacă Allendy și cu mine la un loc nu l-am putut salva pe Eduardo, nimeni altcineva nu poate.

Aseară a fost ultima mea încercare. Și am făcut-o nu din dragoste, ci dintr-o indignare amară că *acesta* era unul dintre bărbații pe care i-am iubit, un bărbat pe care nu l-am putut înlătura niciodată complet din viața mea. Și asta vreau să fac: să-l înlătur din viața mea cu tot trecutul meu dureros și pustiu. Viața începe *astăzi*. Spania cu Henry, probabil; dragostea înțeleaptă a lui Allendy; influența dominatoare a Lunii, care mă face senzuală și impresionabilă! Înțelepciune și senzualitate – acestea vor fi marile mele aripi, ultimele care mă vor salva de influența nebuloasă, hipnotică, vizionară a lui Neptun, planeta ascendentului meu!

Vis: Asist la nunta cuiva. Atrag atenția unui bărbat înalt, cu părul grizonat. Mă invită la masă. Discuții despre dragoste. Unele femei îmi imită felul de a mă îmbrăca. Mângâieri minunate din partea bărbatului. Mă trezesc scăldată în sudoare și palpitând.

În horoscopul lui Hugh descopăr ce ne desparte: el este în primul rând mercurial sau „mental”, *nu este supus Lunii*. Marea lui influență este *puterea*; este un bărbat regesc – pasiunea e secundară!

Sunt înflăcărată de declarațiile lui Élie Faure [în *Dans pe apă și foc*]: „imaginația omului este cea care provoacă aventurile sale, iar dragostea ocupă aici primul loc. Moralitatea condamnă pasiunea, curiozitatea, experiența, cele trei etape sângeroase în urcușul spre creație”.

Allendy este bărbatul care cristalizează, echilibrează, oprește – înțelepciunea pură, imobilă. Henry este bărbatul care cunoaște „supunerea la ritm”. „Ritmul”, scrie Faure, „este acel acord secret cu pulsul venelor noastre, sunetul picioarelor noastre, cerințele periodice ale poftelor noastre, alternările regulate între somn și veghe... Supunerea la ritm crește înălțarea lirică, ceea ce permite unui om să atingă moralitatea suprenă în invadându-și inima cu sentimentul amețitor că, suspendat în noaptea și în confuzia unei geneze eterne, este singur în lumină și dorință, căutând libertatea.”

30 octombrie 1932

Către Henry: Tu întruchipezi toate calitățile atribuite de Faure marelui artist; rândurile astea au fost scrise pentru a te descrie pe tine. Unele dintre cuvintele acelea sunt propriile tale cuvinte, de aceea te-au aprins; și mă aprind și pe mine. Înțeleg mai clar decât oricând motivul și bogăția războaielor pe care le duci; înțeleg de ce m-am lăsat condusă de tine... Toate acestea sunt un mod de a te explica pe tine ca spărgător de șabloane, ca revoluționar, ca omul pe care-l descrii în *Tropical Cancerului*. Aș folosi unele din rândurile acelea în apărarea cărții tale...

Mi-ar plăcea să ne unim forțele pentru a înfrunta războaie și drame mai mari, imense, pentru a lucra împreună în arta aceea care urmează dramei și domină „elementele neînlanțuite”, și domină numai pentru a începe, a continua, a plonja din nou, nu pentru a se odihni sau cristaliza... Avem nevoie unul de altul ca să ne hrănim unul pe altul. Ceea ce June a numit „perioada ta moartă” era perioada ta de reconstrucție prin gând și muncă – între ele, măcelul. Perioada fructuoasă care urmează războiului. Perioada exploziei lirice. Și poate când îți vei fi epuizat toate războaiele vei porni unul împotriva mea, și eu unul împotriva ta, cel mai cumplit dintre toate, apoi fiecare împotriva lui însuși, ca să facem o dramă din ultima noastră fortăreață, din extazul și idila noastră... /

Către Eduardo: Hai să privim obiectiv noua noastră relație: e un război între noi. Ne urâm cordial. Ne urâm pentru

că suntem diametral opuși în emoții și atitudini. Până acum am comis greșeala de a fi tandri unul cu celălalt din cauza *nevoii* noastre de dragoste. [N-am avut puterea să te înlătur din viața mea când, biologic, planetar, emoțional, metafizic, psihanalitic, ar fi trebuit. Iar ție ți-a lipsit puterea de a mă urî atunci când ar fi fost cel mai bun lucru pe care l-ai fi putut face. Ar trebui să-mi urăști pozitivismul, absolutismul și senzualitatea, așa cum cu urăsc pasivitatea ta, spiritualitatea ta și negativismul tău. Suntem mai sănătoși și mai puternici ca adversari onești, ca antiteze, decât ca prieteni.] Vreau să mă înlătur din viața ta. Așcară a fost ultima mea interferență, și nu s-a datorat afecțiunii, ci urii: aș vrea ca bărbatul pe care l-am iubit să fi fost altfel. Asta-i egoism, nu dragoste. E un semn că dragostea a murit. Suntem amândoi destul de puternici ca să ne descurcăm fiecare și fără obișnuința tandreții celuilalt. A fost doar o obișnuință, ca o legătură matrimonială. Semnificația tandreții a pierit de mult. Alaltăieri seară am fost destul de curajoși ca să recunoaștem asta. Am văzut ură în ochii tăi când ai sesizat din nou o manifestare a puterii mele (Ana Maria) și disprețul meu când ai pomenit de „societate” ca o insultă intenționată la adresa superbilor mei prieteni. (Dumnezeule, ce insultă prăpădită; nu puteai găsi una mai mare?) Presupun că ai fi împiedicat-o pe Ana Maria să se întâlnească cu D.H. Lawrence, fiul unui miner? S-ar putea să ai într-o zi surpriza să mă vezi măritată cu un fiu de croitor pentru că are geniu și curaj.

Marte este în ascendență astăzi. Pentru tine nu e decât o nouă nebulozitate atmosferică mentală; pentru mine e continuarea unei experiențe pasionate, fie ură, fie iubire.

Oamenii ca Eduardo, care nu pot să *se miște* sau să *trăiască*, devin marii sterilizatori, marile obstacole din viața altora. Eduardo vrea să o paralizeze pe Ana Maria. E înnebunit că nu-și poate exercita *protecția negativă* în timp ce cu exercit o anumită influență pozitivă.

Alaltăieri seară am reușit să ascult „Sweet and Lovely” fără să simt nici măcar un fior. Eram la *Poisson d'Or* cu June. Impresionabilitatea mea prelungește ecourile altor iubiri mai mult

decât e necesar – și uneori fac greșeala să iau repercusiunile drept impuls real, așa în cazul reapariției lui John Erskine când trăiam cu Henry.

Iar acum îmi dau seama: John este bărbatul cu care mă aflu în război (în contrast cu înțelegerea lui Henry), și mă tem că mă voi afla în război cu superînțelepciunea lui Allendy. Îmi blochează marea dorință de a merge mai departe, de a mă dispersa în pasiune, de a mă împrăstia pierzându-mă; blochează aventurile dorite de imaginația mea – pericolele. Totuși știu că sunt legată de el. În fiecare moment de echilibru îl voi iubi pe Allendy. Dar mă voi îndepărta cu patimă de el în haosul fecund și confuzia lui Henry. Îmi voi lua *inpirația* de la Henry, așa cum și-o lua el de la June.

Sunt atât de extraordinar de fericită. Apare cartea lui Henry; a scris despre Lawrence și Joyce. Trimite după mine, mă roagă să-mi suflec mânecile, să-l ajut și să-l critic. June e o „opreliște”, și dintr-odată devine și el o opreliște pentru mine. Henry și eu și munca noastră. „Numai de-ar pleca June la New York. Am nevoie de libertate!” strigă Henry.

Vreau să zbor de la mine de-acasă până la el. E zi liberă. Hugh e acasă. Trebuie să aștept. Niciodată nu mi s-a părut o zi atât de lungă. Trepidez. Cu o viteză cinematografică, văd cărțile lui, blândețea lui, îl văd pe periculosul, eruptivul Henry, pe noi doi în Spania – și totul e încetoșat, distorsionat, augmentat de marele demon călăuzitor din amândoi, demonul literaturii. June e un personaj, e material, aventură, dar această copulație între bărbat și femeie în însuși cuptorul creativității este o nouă monstruozitate a unui nou miracol. Va tulbura cursul planetelor, va altera ritmul lumii și va „lăsa universului o cicatrice”.

Dacă Neptun mă face clarvăzătoare și prea impresionabilă (pericolul în pasiuni, în sentimente te anulează; voința e abandonată!), atunci îmi dau seama că influențele planetare mă afectează foarte clar și că sunt perfect acordată la

ele. Iată de ce nu-i pot rezista lui Allendy, care este mental mai puternic decât mine; dar am ales să fiu hipnotizată mai degrabă de Allendy decât de June.

!Dacă n-aş avea sentimente aş putea deveni cea mai inteligentă femeie de pe pământ! De îndată ce sunt calmă, viziunea mea se face acidă şi sfichiuitoare. Astăzi, ascultând vorbăria lui June vreme de două ore şi atingând un grad suprem de plictiseală exasperată – aşa încât nici faţa, nici trupul său nu mă puteau afecta.

Şi apoi devin femeia periculoasă de care se teme. Aş putea scrie despre ea mult mai distructiv decât a făcut-o Henry. Despre inteligenţa ei, care e nulă, despre inflaţia ego-ului ei. Fără milă, le-am văzut. Frazе ale lui Henry care îi rod vanitatea şi produc această vorbărie potopitoare, atacuri irelevante, presărate de acele sclipiri de intuiţie care l-au tot făcut să sperе. În seara asta mintea mea se întinde pe tot înaltul cerului şi nu sunt o fiinţă omenească. Sunt un şarpe care sâşâie revelaţii despre imbecilitatea şi lipsa de idei a zeiţei şi târfei June. Aş lua înapoi chiar darurile pe care le-am făcut vidului, nimicniciei.

Şi totuşi eram îmbătată. Şi ochii lui June ardeau încă, şi gâtul ei puternic era alb, şi genunchii ei se loveau de ai mei, dar duritatea şi luciditatea din mine erau imense. Încă îl mai auzeam pe Henry spunând, aseară, „sunt un zid de oţel“.

Când m-am întâlnit cu Henry în cafenea (înainte să soască i-am scris un bilet delirant despre cât de mult îmi plăceau scrierile lui, întrebând ce mai puteam face, înţelegându-i dispoziţia bizară, abstractă, neruşinarea), ochii lui erau întunecaţi şi severi. Era *egoistul suprem* amplificat, în exclusivitate artist, având nevoie de trufia mea, de ajutorul meu – şi cât de bine îl înţelegeam. Nu era nici un sentimentalism. Doar munca lui, devorând totul. Mă treceau fiori pe şira spinării. Şi cum vorbea despre June. June era complet discreditată, respinsă, pentru că era inutilă – aşa cum voi fi şi eu

într-o zi, când va avea o nouă nevoie. Toată lumea supusă legii mișcării, anihilată. Și asta înțelegem, iubem, căci mi se părea că fac același lucru la o scară minoră și că durerea pe care i-o provoc lui Hugh e tragică, dar inevitabilă pentru întreg progresul viciei.

June nu e destul de subtilă ca să vadă că atunci când cedez la o afirmație a lui Henry sunt ca un șarpe care deja a mușcat. Mă retrag dintr-o luptă directă cunoscând efectul lent al veninului. Prin cedare, pe căi ocolite ajung la rațiunea lui Henry. Nu mă împotrivesc lui, nu-l înfurii, nu-l fac să se lase pradă emoțiilor. Și el poate gândi – și poate să fie de acord sau nu cu sinele său adevărat, nestânjenit.

June e directă și gălăgioasă. La ca „discuția” nu înseamnă altceva decât despicarea firului în patru. Rezultatul – ostilitate și ineficiență.

În același timp, își modelează comportamentul imitându-l pe al meu. Aseară, în loc să iasă în oraș, s-a întors umilă să-i spună lui Henry că acum îl înțelege. Și de ce? Ca a doua zi să-mi poată raporta o împăcare, o victorie: „Datorită mie Henry lucrează și e fericit”. Cât de sigur o călăuzesc instinctele ei de femeie – dar nu destul de departe. Nu e în stare să simtă că Henry n-o mai vrea. Nu-l crede când îi spune: „Pleacă, întoarce-te la New York. Lasă-mă în pace”.

Nu vreau ca relația mea cu June să degenereze într-unul din războaiele ei favorite. Pasiunea și compasiunea au fost plăcute. Ca inamic ea nu este destul de puternică, nici destul de periculoasă. Mă tem că nu ar face decât să dezvăluie aversiunea lui Henry față de absolutism – și a mea. Nici unul dintre noi nu are curajul să se elibereze. Nici eu, nici Henry nu putem s-o rănim pe June. Tot ce am vrut să descopăr era: îl iubește June pe Henry?

Mi-am amintit noaptea în care i-am spus lui Henry că dacă aş descoperi vreodată că June nu-l iubește, aş comite o crimă ca să-l eliberez.

Dar minciunile lui June mă împiedică să aflu. Gelozia ei este egoistă (o chestiune de putere, puterea ei față în față cu a mea). Dragostea ei pentru Henry artistul este pur egoistă (dorința de autoslăvire).

Alaltăieri noapte am respirat pentru prima dată lumea lor brutală. June fusese foarte bolnavă – s-a trezit în mijlocul nopții, tremurând. L-a rugat pe Henry s-o ia în brațe. Imaginea ei m-a înduioșat. Henry a spus: „Știu de ce îi era rău. Îmi părea rău pentru ea, dar asta-i tot. Eram mai degrabă agasat“.

Și când o văd pe June, mă întreb cum se face că nu poate să-ți fie milă de ea – e prea puternică. Are momentele ei de slăbiciune, dar în dimineața următoare e din nou tiranică, sănătoasă, neînfrântă, cu o siguranță încântătoare.

Forța lipsei lor de sensibilitate unul față de altul este nouă și admirabilă. Îmi place să stau așa și să asist la lupta lor, să-mi simt propria forță.

Înțeleg ostilitatea lui Allendy. Allendy este civilizația; Henry – barbarismul, războiul. Allendy e mai mult decât gelos pe Henry – urăște forța distructivă a lui Henry. Niciodată doi oameni n-ar putea fi mai diferiți. Și știu că Allendy *așteaptă ca eu să mă despart de Henry*. De ce mă iubește?

În seara asta sunt din nou tulburată. Neliniștea mi-e atât de intensă, încât muzica mă face să plâng. Am citit Gauguin, *Avant et après*. Mi-a amintit de Henry.

Hugh studiază cu seninătate astrologia. O seninătate minunată – de neatin. I-am adus în dar un compas. Fac cercuri pentru el. Îmi place să mă minunez de cunoștințele lui, impenetrabile pentru mine.

În tren m-au urmărit – obsedant – cinci perechi de ochi bărbătești.

Există o fisură în concepția mea, în trupul meu, în dorințele mele, o fisură pentru toate timpurile, și nebunia va

tot veni și va pleca, va tot veni și va pleca. Cărțile sunt su-puse, paginile sunt șifonate; patul geme; fiecare perfecțiune piramidată e arsă prin presiunea sângelui.†

Efortul pe care îl fac pentru a schița, cizela, demarca, sim-plifica este imbecil.†Trebuie să mă las să curg în mai mul-te direcții. Măcar am învățat un lucru important: să gândesc, dar să nu gândesc prea mult – ca să pot să mă desprind și ca, atunci când apar evenimentele, să nu fi construit un ba-ranj intelectual în calea lor, intervenind în fluxul vieții prin pregătiri scrupuloase. Gândesc atât cât să mențin un strat superficial de inteligență trează,†doar când îmi perii părul, îmi pudrez fața, îmi fac unghiile și scriu în jurnal – nu mai mult. În restul timpului lucrez, transcriu, lucrez. Și mă las în voia impulsului.†Fredonez; îi hărțuiesc pe șoferii de taxi mergând în sens opus traficului; îi scriu lui Henry un bi-let la jumătate de oră după ce l-am părăsit și-l înduplec cu vorbe dulci pe Hugh să se ducă în mijlocul nopții cu ma-șina în centrul Parisului ca să-i dea un bilet lui Fred Perlès pentru Henry – un bilet de dragoste pentru scrierile lui!

Această lunecare divină îi permite lui Henry să mă arun-ce pe patul lui June și să azvârlim discuția despre Lawrence și Joyce ca pe un năvod în spațiu, în timp ce noi ne rostogo-lim pe pământ.

Hugh mă ține strâns, ca pe o bucată mare de aur, iar ori-zontul lui este încărcat de celestă speranță pentru că i-am adus un compas.

J'ai présagé des cercles. Motivul cercului în romanul meu. Fascinația astrologiei. Cercul marchează rotația pământu-lui, și nu-mi pasă decât de bucuria supremă de a mă învârti odată cu pământul și a muri de beție, de a muri în timp ce mă învârtesc în loc să mor retrasă,†privind cum se învâr-tește globul pământesc de pe biroul cuiva, precum globu-urile de carton care se găsesc de vânzare la Printemps cu 120 de franci. Neînsuflețită. E mai costisitor așa. Vreau să fiu su-

fletul din glob și dinamita care explodează în tiparniță înaintea chiar ca tipograful să fi stabilit un preț pe pagină. Când pământul se învârteste, picioarele mele se desfac spre lava care țâșnește și creierul îmi îngheață – sau invers – dar trebuie să mă învârtesc, iar picioarele mi se vor desface mereu, chiar și în zona soarelui de la miezul nopții, căci eu nu aștept noaptea – nu pot să aștept noaptea –, nu vreau să pierd nici măcar o pulsație a cursului său, nici măcar o frântură din această pulsație.)

Vis: Hugh și cu mine ne plimbăm prin noaptea încețoșată. Împreună. Îl părăsesc. Intru în casă și mă întind pe pat. Sunt conștientă că mă caută, că devine agitat, că aleargă nebunește în ceață, înotând în ea. Sunt inertă. Știu că sunt acasă. Că el nu s-a gândit să mă caute în pat. Stau acolo neatinsă de disperarea lui. Sunt, în același timp, ceață. Sunt noaptea din jurul lui Hugh; trupul meu zace pe pat. Eu sunt spațiul din jurul lui Hugh. În acest spațiu, el aleargă, căutându-mă.

Dimineata. Dragostea mea cea mai tandră e pentru Hugh – ceva inalterabil, neschimbat, fix: copilul. El are locul cel mai sigur, *cel mai moale*.

Am vrut să-i dau lui June tot ce iubește la mine Henry, să mă adaug ei. Nu pot să cred că i l-am luat pe singurul bărbat care a iubit-o vreodată cu adevărat.

Simt o milă covârșitoare pentru suferința primitivă, istorică a lui June, pentru marea confuzie din mintea ei. Dar nu e niciodată o suferință ca a mea, niciodată durerea de a-l pierde pe Henry, ci durerea eșecului.

A fost îngrozitor să-mi înțeleg forța, amintindu-mi, în același timp, cât de loială am fost mereu când i-am explicat-o pe June lui Henry.

Biata de June, e atât de vulnerabilă! Nu găsesc nimic să-i ofer în afară de dragostea mea, de care are nevoie. Așa că

inventez o dragoste pentru ea, ca un cadou.} O țin în viață printr-o simulare a dragostei, care este milă. Îi ascult pălăvrăgeala incoerentă, căutând cu răbdare licăririle de adevăr, sperând că se va găsi pe sine și va afla forță în mine, și totuși făcând acest lucru mă simt cea mai mare trădătoare de pe pământ. Ea are încredere în mine, iar eu sunt cea care a privat-o de Henry. Nu știe însă ce fac pentru ea în schimb. Îl împiedic pe Henry să-i spună, să-i ceară libertatea ca să se însoare cu mine! Ieri, cu o jumătate de oră înainte de a mă întâlni cu June, stau într-o cafenea cu Henry și el spune:

— Când iese cartea, lăsăm tot, gata cu compromisurile. Aranjez lucrurile cu June și ne căsătorim.

Eu îl descurajez râzând:

— Nu mai vreau să mă căsătoresc vreodată. Apoi: Ar fi groaznic să-i răpim ultima credință în două ființe omenești.

June mi-a făcut cunoștință cu Dick, un scriitor homosexual, care vorbește așa cum scrie Aldous Huxley și care are niște ochi de vită fără stăpân. L-am vizitat împreună pe Ossip Zadkine, sculptorul (un personaj din *Tropicul Cancerului* al lui Henry).

Dick și cu mine am încercat să scăpăm de tortura unui nou contact, fiecare în felul lui: el prin impertinență, eu prin tăcere. Dar ne plăcem. El fusese pregătit să nu mă placă, pentru că sunt prietena lui Henry și el nu-l poate suferi pe Henry.

Henry a făcut un monstru din June pentru că el are o min-te care creează monștri. Este nebun. Suferea și el din cauza ei torturile pe care el însuși le crease, pentru că dragostea lui June pentru Henry nu era nicidecum monstruoasă, ci probabil tot atât de simplă ca a mea pentru ea. Am adoptat credința lui Henry în monstruozitatea lui June. Acum o văd pe ființa omenească June suferind; și văd că ei doi n-au reușit să se înțeleagă unul pe altul – dar că cea care e mai slabă este June întrucât conținutul minții lui Henry a înnebunit-o. Pe mine conținutul minții lui Henry nu mă deru-

tează; mă interesează în mod obiectiv. Îmi fascinează inteligența, imaginația.

Am văzut procesul de deformare când Henry a comentat paginile mele despre June și m-a investit cu mult mister și monstruozitate. Imaginația lui e neobosită și fertilă; capturează o ființă omenească și o deformează, o sporește, hiperbolizează, ucide. Este un demon circulând liber prin lume, labirintic, ducând la nebunie. Henry are puterea de a face oamenii să înnebuncască.

Până acum nu m-am pierdut; am fost mai puternică decât June. Eu sunt nebună numai atunci când vreau să fiu – așa cum se întâmplă când te îmbeți – ca să pot să lucrez. Așa cum Henry se excită prin ură și cruzime, cu mă excit și mă stimulez abandonându-mi atașamentul prea puternic față de o logică implacabilă. Eu mă fac să mă învârt ca un titirez ca să devin mai puțin lucidă și mai halucinantă, să-mi ascult *intuițiile*.

Îmi place să joc cu Henry jocul ăsta periculos al *deformării imaginative*. Suntem adversari de același calibru, acum că Allendy m-a integrat și mi-a dezvăluit structura fundamentală.

Despuiati-mă de exteriorizări, teatralitate, masochism, și veți descoperi un miez, un sâmbure, un artist, o femeie. Dar despuiati-o pe June de podoabe, și veți descoperi o femeie frumoasă oarecare, cu veleitatea iluziei, sacrificiului, idealurilor, basmelor – dar fără nici un conținut.

Ea trebuie să rămână un personaj, o ciudățenie, o bizarerie, forma iluzorie a personalității.

Dar când plânge simt că ar trebui să-i fie dată o fericire omenească, obișnuită.

La urma urmei, și imaginația mea s-a jucat fantastic atât cu Henry, cât și cu June, cu următoarea diferență: cu am o mare nevoie de adevăr și mă las copleșită de milă. Adevărul mă împiedică total să distorsionez, pentru că *înțeleg*. Îndată ce-l înțeleg pe Henry, încerez să mai fac din el un „personaj” (bruta subpământeană din cea de-a *doua* concepție

a mea despre el, însuflețită de cărțile sale). *Prima mea concepție* este invariabil adevărată: *prima* descriere pe care i-am făcut-o lui Henry în jurnal i se potrivește astăzi, iar *prima* descriere pe care i-am făcut-o lui June este mai adevărată decât compoziția mea literară. Încep să iubesc ca o ființă omească, și jocul încetează.

Un *personaj*, pentru un scriitor, e o ființă de care nu este atașat prin sentimente. Dragostea adevărată distruge „literatura”. De aceea nici Henry nu poate scrie despre mine, și poate nu va scrie niciodată despre mine – cel puțin până când dragostea noastră nu se va fi sfârșit, când voi deveni un „personaj”, adică o personalitate detașată, care nu mai e contopită cu el.

Mă întristez când privesc fotografia lui Allendy – sunt mereu *între* două dorințe, mereu în conflict. Le aparțin lui Henry și lui June și lui Allendy. Mi-ar plăcea să mă *odihnesc* uneori, să fiu liniștită, să-mi aleg un ungher, o dragoste, și să mă cuibăresc acolo – să fac o selecție finală. Nu pot. În unele seri, ca acum, la ore târzii, mi-ar plăcea să mă simt *întreagă*.

Calitatea loialității mele față de Hugh este ușor de definit: constă în *a nu-i face rău*. Chiar și în chestiunile legate de Henry (l-aș putea obliga pe Hugh să-l ajute pe Henry), îi rămân loială lui Hugh, până-ntr-atât încât nici măcar nu-l voi împiedica să-și împlinească *bărbăția* confruntându-se cu noua sa agresivitate, noua sa avariție, precauție, gelozie și posesivitate.

Este ciudat să privești dragostea altuia și să rămâi neatins. Visele frumoase ale lui Hugh despre mine. Le ascult, dar nu mă gândesc nici o clipă la ele când mă mângâie Henry. Este absolut adevărat că nu mă gândesc niciodată la Hugh când sunt fie cu Allendy, fie cu Henry – nici la Henry nu mă gândesc când sunt cu Allendy. Are loc în momentul acela un soi de scindare – un *întreg* temporar – care împiedică orice ezitare sau paralizie. Abia atunci amestecul se dezvăluie, și odată cu el conflictul. Nu simt că aș face ceva rău culcându-mă cu

Henry în patul lui Hugh – n-aș simți că fac ceva rău nici dacă m-aș dăruia lui Allendy în același pat. [Nu am moralitate. Știu că lumea e îngrozită – eu nu.] Nu am nici o moralitate câtă vreme răul făcut nu se manifestă. [Moralitatea mea se afirmă când sunt confruntată cu tristețea unei ființe omenești] – i l-aș da lui June înapoi pe Henry dacă m-ar implora. În același timp, sunt conștientă de stupiditatea capitulării mele, căci June poate fără Henry mai mult decât pot eu, și ea e nocivă pentru el. Așa cum ăar fi infinit de stupid din partea mea ca de dragul lui Hugh să mă întorc la viața mea pustie, neliniștită, nevrotică din anii de dinainte de a-l cunoaște pe Henry.]

Acum am un sentiment de continuă *plenitudine* care-mi permite să-i dăruiesc plenitudine și lui Henry. Aș vrea ca Hugh să mă poată *crede, înțelege, ierta*. Doar vede cât de mulțumită, de sănătoasă, de productivă sunt. Și sunt mai preocupată de fericirea lui decât de a oricui altcuiva.

9 noiembrie 1932

Un bar în care se servesc cocktailuri. June într-o dispoziție veselă, scoțând în evidență aspectele slabe ale lui Henry: infantilismul lui, incapacitatea lui de a reacționa pe loc la evenimentele din viață, dorința lui de a fi dominat și tiranizat. Mă satur să-mi tot spun: „Cu mine Henry e altfel”; și nu pot să nu-mi amintesc că m-am plâns de același lucru, deși am descoperit în Henry un *lider* mai mult decât ar putea June, pentru că eu îl am pe artistul-lider – marele scriitor care mă poate anihila – și pe bărbatul senzual.

10 noiembrie 1932

Hugh cântă la chitară și din gură. *Il chante faux*. Ar trebui să mă deranjeze că el cântă fals? Știe să iubească. Hugh cântă fals; și la instrumente cântă stângaci; știe să iubească. Trag un căscat. Tocmai am găsit tema cărții mele: O mie și

una de nopți în Montparnasse – în fiecare noapte câteva pagini, ca s-o împiedic pe June să ia droguri. Și îi voi spune totul, chiar și despre dragostea mea pentru Henry – *asta* o voi lăsa pentru ultima noapte.

Hugh a recunoscut că era *gelos* pe scrisul meu – nu-l putea suporta, nu-mi putea suporta activitatea, acum echilibrată de astrologia lui! Eduardo la fel. Tot ce știa să facă Eduardo în timp ce eu lucram cu disperare la cartea mea despre Lawrence era să se plângă că-l neglijez. O femeie.

De *asta* m-a eliberat Henry. Nu-l puteam *plăti* – pe el nu! Dar și atunci trebuia să am *tact*. O, ironie, în seara *asta* dansez pe ironia mea ca pe scânteile sonore ale unei stele amețite.

Una dintre cele o mie și una de povestiri e despre săruturi în taxiuri, un oraș alarmat de un psihanalist, sculpturile în lemn ale lui Zadkine, strigătul după ajutor al unei femei asasinate. Și astfel, în jurnalul meu, includ socotelile domestice, meniurile, opiniile unei *femme de ménage* (Emilia comentează că toți prietenii *señoritei* au chelie), și ofer lumii o gardenie în staniol. Fantezia este pentru mine o formă de deghizare. Lumea m-a forțat să pătrund în fantezie, și eu înșami nu voiam să văd fața acțiunilor mele în lumina crudă a dimineții. Nu numai June și Henry sunt zugrăviți aici *en plus beau*.

Văd calcul în ochii lui Hugh și trebuie să notez aici că felul lui de a regula e superb de vehement și măiestrit – de o calitate care ar satisface o femeie normală, dar eu nu sunt o femeie normală. Îl depășesc în spirit, în sex. Colecție de fenomenal. Sunt singura femeie scriitor care nu este mulțumită de literatura erotică – trăiesc la fel de intens cum scriu – există o coerență ciudată. Cât de frumos m-am eliberat de Eduardo, l-am înlăturat cu adevărat. N-am mai avut până acum curajul să disprețuiesc. Acum câteva seri, când a fost aici la masă, l-am putut privi cu o indiferență rece – proaspătă și revigorantă ca o plimbare prin pădure. Pe măsură ce devin mai puțin sensibilă, câștig *embonpoint*. Nimănui nu-i sca-

pă sensibilitatea mea. Tuturor le place sănătatea, ca o vază de flori într-o încăpere. Când ești admirată pentru că devii trandafiriu invulnerabilă, capeți o anume doză de cinism.

Sincopare – ezitare, ezitare, îngânare, sincopare. Aceasta este *singurul accent ușor* în acest jurnal de optsprezece ani ale cărui *accents graves*, rânduri violete și parfum de lacrimi sărate vor ului lumea ca o capodoperă de autoflagelare și scorpionism. Tâind paginile cărților de astrologie ale lui Hugh, îmi jur că aceasta e o știință în care nu mă voi exersa niciodată, căci vreau să fie exclusiv încununarea lui Hugh.

June spunea ieri că se afla în căutarea cuiva pentru care să fie slabă, căci Henry era întotdeauna cel slab (păstrându-și prerogativul pentru scrisul său, dreptul de a defăima mereu retrospectiv). Scriitorul este duelistul care nu se luptă niciodată la ora stabilită, care adună insultele ca pe orice altă curiozitate, le împrăstie pe biroul său și după aceea luptă, *singur*. Unii numesc asta slăbiciune. Eu o numesc amânare. Ceea ce la un om obișnuit este slăbiciune e gloria artistului, calitatea sa. Ceea ce risipesc în vorbe sau acțiuni e rareori restituit în scris. Ceea ce e păstrat, colectat explodează mai târziu în singurătatea prielnică. De aceea artistul este omul cel mai singuratic din lume: fiindcă trăiește, luptă, duce războaie, moare, renaște *singur, întotdeauna singur.*)

Hugh spune că arta vine din fermentație – indiferent ce fel de fermentație. Nu pot nega că am dat tot ce aveam mai bun scriind *acum*, când clocotesc de victorie și forță.

Ceea ce am iubit în muzică nu este austeritatea ei, ci acea *inflație* de sunet, acea amplitudine a notelor urcând până la proporții extravagante, zguduitoare, vraja repercusiunii, a desrinderii, curgerea și efluviul, majolica, receptaculul, decăderea de la țurțuri la vârfuri de stea, de la țitere la sarcofage, de la ceară de albine la venin.

(Includ imediat asta în carte. Cartea mea și jurnalul meu se calcă reciproc pe bătăături în mod constant. Nu pot nici

să le divorțez, nici să le împac. Le trădez pe amândouă. Sunt totuși mai loială jurnalului. Voi pune pagini din jurnal în carte, dar niciodată pagini din carte în jurnal, dând dovadă de o fidelitate umană față de autenticitatea umană a jurnalului!)

În seara asta jazzul m-a adus până aproape de orgasm.

Partir! Gata cu pauzele dintre momentele de plenitudine, gata cu perioadele moarte!

Cum pot să stau în seara asta la Louveciennes! Blestem în sublimare. M-am revărsat în scris – dar sunt mai plină de viață ca oricând.

Pentru Hugh este o recrudescentă a dragostei, un nou început. Victoria asupra unei femei de care avea nevoie pentru a-și desăvârși afirmarea și-a încercat-o pe mine, și nu pe orice altă femeie, așa cum se aștepta Allendy. Și-a afirmat agresivitatea sexuală. De asemenea, a transferat în mine nevoia sa de aventură. Vrea să mă scoată în oraș. Mergem la film și apoi la dans. Ne jucăm prefăcându-ne că nu ne-am cunoscut până acum.

— Eu sunt astrolog, spune Hugh.

— Ne întâlnim *aici* data viitoare?

— Nu aici. Vreau să călătoresc cu tine. Vii cu mine în Egipt?

Nu mai pot continua jocul. Îmi vine să plâng. Atitudinea lui mă mișcă și mă rănește. În mașină, îmi mângâie piciorul ca un amant îndrăgostit nebunește. Conduce neglijent. Tandrețea mea este profund stârnită – nimic altceva. Dar îi hrănesc iluzia și îi sunt *recunoscătoare* pe viață. Dulceața până la saturație din toate astea, idealismul până la saturație; iar pe la spatele lui eu mă afund în sălbăticie, asperități, ură, viața corozivă cu Henry și June.

Henry mă testează până la limită. Inuman și cu June și cu mine – dur, egoist. Când îi văd paginile, interesul meu intelectual șovăie. Am nevoie de mângâieri. Sunt femeie. În adâncul meu, sunt tot atât de mult femeie ca și June. Nu pot suporta această viață de stoică austeritate. În clipa asta, aș lăsa pe *oricine* să mă mângâie.!

În seara asta ies cu June. Mă voi cufunda într-o atmosferă femeiască – *tânjirea constantă după dragoste*, dependența perpetuă de un bărbat. Semne de iubire, atenție, telefoane, mici daruri, expansivitate, lipsă de *concurență în muncă*. Asta e dragostea pe care o am acum din partea lui Henry (cartea e secundară, este *pentru* mine; astrologia, și ea, e pentru mine, o ofrandă pe care n-o doresc, deși fac eforturi supraomenești să-i răspund). Simt distanța dintre noi căzând ca un polog diabolic, distanța devorând tot ce ne leagă. Mi-e frică de libertatea mea. Hugo este omul căruia îi datorez viața. Îi datorez tot ce am avut frumos; devotamentul lui a fost puntea mea spre tot ce am astăzi – munca mea, sănătatea, siguranța, fericirea, prietenii mei. A fost singurul meu zeu cu adevărat generos. Îi sunt etern îndatorată – sunt îndatorată fidelității sale emoționante și magnifice. Aș putea fi eliberată numai dacă el ar fi crud, aspru, rău – acum însă nu am absolut nici o justificare. Este cel mai mareț om din lume, singurul capabil de *dragoste și generozitate. Il est facile pour les autres à donner*. Pentru mine, cât de ușor, cu superabundența mea de idei, inventivitate, artă, emoții; pentru el însă, un om simplu care nu este superabundent datorit în artă, darurile sale provin dintr-un fond de profundă căldură și loialitate, de dragoste pură – și nu dragoste de sine!

12 noiembrie 1932

!E o divergență de timp, o dislocare de ritmuri între înțelepciunea minții și impulsul instinctelor și inevitabilitatea satisfacerii lor. M-am împăcat cu bărbatul, cu toți bărbații care m-au rănit prin slăbiciunea lor. Tatăl meu, Eduardo, Hugo, John și chiar, într-o oarecare măsură, Henry (dacă Henry ar fi puternic, June s-ar afla acum în New York) m-au împăcat pe deplin, și am primit mai multă dragoste decât mi s-a refuzat. Sunt împăcată cu mine însămi, iar înțelegerea mea îmi spune că suferința pe care am îndurat-o pentru că am fost abandonată de tata și din cauza homosexualității lui

Eduardo și a puritanismului lui John nu a fost provocată de ei, ci de constituția mea interioară, care refuza să înțeleagă motivele firești ale acestor slăbiciuni și refuza să nu sufere.

Pe alt plan însă, instinctul urii și al răzbunării își continuă cursul până când e puizează veninul pe care l-a secretat.

I June și cu mine deversăm ura noastră față de bărbați asupra lumii, insultăm societatea, convențiile, *bărbații*. Ne aliem pentru a ne revărsa marea deziluzie nu asupra celor pe care îi iubim, ci asupra străinilor, asupra unor simboluri.

Înțeleg acum că unele dintre paginile pe care le-am scris despre June, simplu și uman pătrunzătoare, sunt mai mari ca artă decât distorsionările lui Henry, căci înțelegerea rănește mai profund decât monstruoziitatea. Atât referindu-mă la June, cât și la Henry, eu am fost mai *umană*, mai înțelegătoare, mai sinceră; și, poate, în cele din urmă, eu sunt mai artistică.

June: mătrăguna, o plantă eurasiatică (*Mandragora*) cu flori violet și o rădăcină ramificată asemănătoare trupului uman, din care se prepara un narcotic. Se credea – și încă se mai crede – că mătrăguna *Genezei* are proprietăți magice.

În timp ce dansam împreună, June îmi spunea cât de mult îi plăcea numele mătrăgunei în germană, și acesta va fi numele pe care i-l voi da de acum: *Alraune*.

Când aud descrierea făcută de June vizitei ei la mine, timiditatea ei, temerile de a o întâlni pe femeia „frumoasă și strălucitoare” (după descrierea care i se făcuse) și comentariile lui Dick despre cât de frumoasă și de „rară” sunt, simt o panică subită. Văd această imagine a mea în ochii acestor oameni (ai lui Osborn, Henry, June, Dick) și sunt înspăimântată ca de o umbră uriașă. Atunci, în prima seară, June m-a așteptat ca să-mi dezvăluie defectele, și eu n-am făcut decât o gafă: o remarcă insolentă – „Cât de american” – când idealismul ei mi-a făcut greață. Dar ceea ce mă miră este cum

de eu, ieșind din marea mea solitudine, lipsă de experiență, visare, am putut să fac față experienței lui June și Henry fără gafe, să le încânt și descânt duritatea, să-i iubesc și să fiu iubită de ei ca un egal în putere și experiență, crescând zi după zi, disimulând o mare ignoranță și o mare inocență în tot acest timp. Nici o gafă în condițiile unor teste continue, și nici o pierdere a integrității. Adaptabilitate fără a mă pierde. Dar integritatea asta i-o datorez lui Allendy!

Când îl laud pe Hugh pentru omenia lui, el spune că nu vrea să fie o ființă omenească – *singura dintre noi* – căci s-ar plictisi! (Scris la cerere pentru că am râs atât de mult când mi-a spus asta.)

Iată trucul meu când îi citesc lui Hugh din jurnal: văd dinainte ce urmează, și fie înlocuiesc cu un pasaj complet nou inventat pe loc, fie schimb numele, citind „Hugh” în loc de „Henry”, de exemplu, iar Hugh crede că e vorba de el – sau modific o frază în timp ce citesc!

În timp ce el studiază astrologia cu privesc frumoasa seriozitate a gurii lui Hugh și știu cât de profund îl iubesc. Este copilul meu, fiul meu. *Noble*. Vreau să nu-l rănesc niciodată. Când stau lângă el, sunt câștigată de noblețea lui pură. S-a dăruit, cu trup și suflet. Este mai expus decât oricare dintre noi la *durerea mortală*. *L-am auzit spunându-i lui Allendy că s-ar sinucide dacă m-ar pierde.*

Trebuie să-l învălui în siguranță, în dragoste. Trebuie să fie protejat și la adăpost. Noi ceilalți, Henry, June și cu mine, avem un nucleu egotist extrem de dur. Noi dăruim, dar ego-ul mare, central, știe și cum să ia înapoi. Hugh nu știe. El nu este un ego; el *este* iubire – esența și simbolul unei mari iubiri.

16 noiembrie 1932

Ascară, când eram cu June, ea se revolta fiindcă Henry plătise o datorie fostei amante a lui Osborn cu banii pe care

reușisem cu atâta greutate să-i trimit. I se întâmplase și ei, și ceca ce o irita – pe bună dreptate – era, cum spunea ea, satisfacerea stupidei lui conștiințe masochiste cu un sacrificiu pretins de la ea. Nu e nimic altceva decât sadism. „June ar fi trebuit să-și amanezeze hainele, să frece podele ca să-i dăm banii înapoi lui Osborn – datoria asta îmi stătea pe conștiință!”

Și eu eram iritată de monstruozitatea aceste *logici*: *conștiința* lui în ceea ce privea o datorie.

Dacă morala intră în discuție, cum rămâne cu datoria lui de a proteja femeile pe care le iubește? Nu. Mai întâi satisfacerea unei nevoi pur egoiste, elanul imediat de generozitate și cinste, storcând banii indiferent cum – de la femeia lui, nu din munca lui.

În acest moment al vieții mele am încercat să-mi extind toleranța și înțelegerea până la limită. Mi-am spus că i-am dat adesea lui Henry ceea ce *ar fi trebuit* să-i dau lui Hugh numai pentru că îmi aducea *mie* mai multă bucurie să-i ofer asta lui Henry în momentul respectiv. Adeseori dădusem altora bani pe care îi luam din munca trudnică a lui Hugh și pe care, avându-i, Hugh și-ar fi făcut mai puține griji. Pentru că așa *voiam*. Am cumpărat acvariul în loc să-i cumpăr lui Hugh cravate noi. Pentru că așa aveam chef.

Aceste fapte seamănă cu ale lui Henry, doar că ale lui sunt mai puțin justificabile, mai puțin logice, mai egocentrice. Iar eu nu l-am rănit pe Hugh, în timp ce Henry ne-ar fi lăsat pe mine sau pe June să suferim și de foame ca să-și satisfacă orice dorință.

Très bien. Henry n-are decât să sacrifice oameni voracității și dezvoltării și expansiunii proprii. N-are decât să sacrifice oamenii mai puțin importanți. N-are decât să-l devoreze pe Fred, a cărui unică valoare pe lume este slujba sa, care nu se poate împlini decât prin alții. Dar nu pe mine și pe June.

Am fost uluită de revolta mea. La început doar un regret, o durere, senzația că Henry nu-mi putea face asta *mie*, că o făcea incitat de ura lui față de June, că June se pune cu el și îi trezește instinctele cele mai rele și mai combative.

Când am auzit pentru prima dată asta, mi-am amintit de noua pereche de ciorapi dați lui Paulette¹ în timp ce eu purtam unii cârpiți – și mi-au dat lacrimile. Mi se părea că generozitatea imediată și ostentativă era un aspect slab – facil, lipsit de profunzime – și că o generozitate mai profundă ar fi fost mai impresionantă, mai puțin egoistă. Că Henry își arăta incapacitatea de a iubi adânc – că absența profunzimilor trezea în celălalt o mare *duritate autoprotectoare*, că printr-o acumulare de asemenea egoism Henry îmi adusese credința într-un punct mort, că până și micul incident cu banii dați iubitei lui Osborn făcuse o fisură în încrederea mea, că spectrul superficialității sale se arătase din spatele mișcărilor sale, al darurilor sale. Mi-am amintit una dintre descrierile lui June: „Îmi vorbea și părea o marionetă îndepărtată care făcea gesturi ciudate, ridicole, ce nu mă puteau mișca“.

Doamne, de ce mă dăruiesc întotdeauna celor incapabili de dragoste? Pentru că port atât de mult în mine. E ultimul meu strigăt.

Mă simt atât de obosită, atât de pustie; mă simt la fel de pustie ca June.

Citesc paginile superbe ale lui Henry și știu că sunt făcute din carnea moale a lui June, și din a mea.

Îi spune lui June că sacrificiul pe care l-a făcut ea i-a conferit grandoare și că prin urmare nu-i e dator cu nimic. Nu, nu-i e dator cu nimic; doar cu dragoste, despre care Henry nu știe nimic. Ceea ce i-am dat lui Henry mi-a conferit și mie grandoare – nu-mi datorează nimic – doar că lipsește dragostea, *dragostea e absentă*.

[Mă retrag. Asta nu-i o *căsnicie*, o interpenetrare adevărată. E canibalism.]

¹ În iulie 1932, Alfred Perlès a adus o tânără franțuzoică la apartamentul din Clichy pe care îl împărțea cu Miller, și Paulette a stat acolo mai multe luni. Când a plecat, Miller a aflat că avea numai cincisprezece ani. (Vezi *A Literate Passion*, p. 109.)

Am înțeles sau am acceptat de la început *sacralitatea individuală a dorințelor individuale*. Când le-am dat prima dată lui Henry și June o sumă mare de bani și ei au cheltuit-o pe toată într-o singură noapte pe *bădătură*, am fost rănită ca om, dar înțelegerea mea a fost disciplinată. Am dat pentru că așa am vrut – le-am dat *libertate* în același timp. Altfel n-aș da, aș *lua* (îți dau cinci sute de franci, dar să cumperi mâncare și să închiriezi o mașină de scris). Asta era *obiectivitatea* perfectă, inumană, divină. Mai târziu am dat dragoste: fă ce vrei – folosește-mă. Te iubesc. Vreau să te slujesc, să te alimentez. Henry mi-a folosit bine dragostea, minunat. A clădit cărți cu ea. Asta a fost frumos, creativ. Mi-a dăruit bucurie și, odată cu extazul, puterea de a dărua și mai multă dragoste, mai mult combustibil. Dar când dragostea și banii sunt folosite cu josnicie, cu meschinărie, atunci iluzia, forța, extazul te părăsesc. Da, mi-am pierdut extazul.

Îi trimit lui June o telegramă doar ca să-i spun că *are dreptate* să se apere de Henry, inamicul, doar ca să-i spun că eu cred că a avut mai multă dragoste și mai multă credință și că eu, din cauza blestematei mele inteligențe, văd prea repede cum stau lucrurile. Ceca ce lui June i-a luat ani de zile să înțeleagă eu am înțeles într-unul singur mai degrabă prin fler decât prin experiență.

Hugo este cu adevărat singurul bărbat pe care l-am smuls din haosul său întunecat – și pe Henry, ca artist (și poate și ca om a ajuns *mai aproape* de dragoste decât o va mai face vreodată). Eduardo și John sunt eșecurile mele. Deși zilele trecute Eduardo și cu mine ne-am descărcat ura ca niște copii și am ajuns la o împăcare frumoasă bazată pe sinceritate absolută între noi. De îndată ce există din nou înțelegere, conflictul este eliminat. El a spus că după ce îmi voi fi trăit viața de senzații (Henry și June) și voi ajunge cu adevărat pe tărâmul meu neptunian – adică la trăirea pasiunii, intuiției și dragostei la un alt nivel – voi deveni o femeie remarcabilă, plină de un magnetism bizar!

Minunata mea călătorie s-a sfârșit într-un ocean de vomă. Pentru prima dată în viața mea am înțeles sublimul măsurii pe care o disprețuisem: să te poți afla la limita beției fără să bei atât încât să vomți, să bei destul ca să te bucuri de beția cuiva. Nu eu am fost cea care a vomitat; June a făcut asta în locul meu.

A început cu beția vorbelor, a sclipirilor de spirit, a duclului cuvintelor – *la plus belle des ivresses* – la care June n-a participat. June ne-a auzit pe Henry și pe mine duelându-ne cu intoxicanți abstracți și s-a simțit pierdută, așa că a luat intoxicanți concreți și s-a îmbătat în singurul fel în care putea ajunge la vertij. Eu am ajuns la vertij când am vorbit despre Gide și Lalou și când mi-am apărat limbajul; June a ajuns numai când a rămas inertă pe podea, zvârcolindu-se în vomă. Beția mea de idei, efervescența mea, fermentația mea au sporit în timp ce Henry era stupefiat și corpul lui June se prăbușea și devenea vizibil vulgar, atât de vizibil că până și ochii mei, ochii mei orbi, au văzut. Henry s-a răsturnat și a adormit; June a devenit o târfă iar eu *femme de ménage*. Le-am oferit ultima insultă tristă a compasiunii mele. Și am păstrat ce a mai rămas din mine astăzi, un mare divorț de lumea animală, care nu poate trăi în spațiu și trebuie să se târască pe pământ. Eu nu mă târăsc pe pământ decât ca să capăt forță, dar în toate celelalte momente mă îndepărtez.)

Doamne, de ce dintr-odată am *văzut* totul, de ce nu mi-a scăpat nimic, nimic? Viziune inexorabilă. Vomă până la limita ultimă a golirii.

Îmi vreau solitudinea, pacea, suspendarea în aer, echilibrul pe care îl disprețuiam – vreau să-mi regăsesc ușurința și bucuria – expansiunea, cântecul, *extazul* – un extaz fără vomă, un extaz care e continuu, nu unul care îmi umple ființa de o otravă pe care trebuie s-o dau afară, peste tot pe unde am dansat și am cântat.

Cu o zi înainte, îi spuseseam lui Allendy o minciună care era provocată doar de discrepanța în timp. Adică era o minciună

în momentul în care am spus-o, și a încetat să mai fie o minciună aseară.

M-am dus să-l văd în locul lui Hugh, care plecase la Berlin. I-am spus (senzația a fost atât de dulce, pe când mă aflam în brațele lui) că mă despărțisem de Henry; că îl iubeam pe el, Allendy, și viața lui; că îi acceptam și înțelegeam înțelegciunea; că tânjeam după forță; că mi-am dat seama cât de puerele erau lucrurile pe care le dorisem. A fost copleșit de bucurie, atât ca bărbat cât și ca psihanalist. Ura lui față de Henry a erupt complet, acum că simțea că o putea exprima – a arătat o mare ostilitate, dispreț, gelozie, furie. A spus că, dacă Henry mi-ar face vreodată rău, s-ar duce și l-ar bate cu biciul!

E minunat să vezi acest înțelept erupând. Agresivitate, gelozie, dispreț. Am râs de plăcere, o plăcere feminină.

Folosesc întotdeauna trucul de a mă evapora. Părăsesc Clichy – dispar. Port în geantă o scrisoare de dragoste de la Fred în care mă imploră să nu-l cred superficial: „Tu ești singura femeie pe care o iubesc”, iar eu mă gândesc la toate minciunile pe care le-am spus despre seara petrecută în casa lui Lalou. Lalou zicând la masă: „Câteodată vine și Gide”. Ceea ce m-a făcut să-mi imaginez o vizită a lui Gide. Am adunat toate amănuntele despre Gide pe care le-a dezvăluit familia Lalou și le-am expus în bucătăria de la Clichy ca provenind dintr-un interviu autentic. Am colorat, fără să falsific, un portret al lui Gide pe care mă simt perfect îndreptățită să-l fac. Din nou, o minciună profetică, pentru că acest interviu *va avea* loc mai târziu.

Între timp, adevărul este că m-am dus la soții Lalou împreună cu Hugh și că am trăit marile bucurii ale inteligenței electrice, ba chiar mai mult decât atât. În afară de conversație, care a fost un mănunchi de artificii, exista un magnetism între Lalou și mine. Eu încă mai vibram senzual după mângâierile lui Allendy când am ajuns în acest cămin de viață domestică simplă: cărți, copii, o friptură pe care doamna Lalou o ținea de os în timp ce o tăia. Am fi dorit ca în locul lui Hugh să fi putut fi cu noi Joaquin. Am sugerat să luăm

un taxi și să-i facem o vizită, iar Lalou, care e un bărbat aflat mereu pe vârful unui vulcan, a aplaudat ideea, pentru că avea să meargă cu mine.

Astfel, Lalou și cu mine traversăm orașul cu mașina. Conversația noastră e foarte captivantă și abilă. Până ne întoarcem, au apărut fire de legătură între noi. Iar unul dintre aceste fire este că energia lui, *la fougue*, vitalitatea lui s-au frecat de carnea mea moale și turgescentă – cea mai mică frecare, cel mai mic amănunt al atingerii, al apropierii e ca o îmbrățișare absolută care aproape explodează. Lalou a fost foarte aproape de a mă săruta, iar eu de a-l primi cu bucurie. Inteligența ne-a împiedicat să grăbim această uniune, dar se va întâmpla.

A fost crud din partea mea să nu mă întorc în seara asta la Clichy. June m-a luat în zeflemea spunându-mi că era oboseală, lipsă de robustețe. I-am lăsat într-o stagnare mohorâtă, sordidă, știind că Henry va crede că aveam să mă culc cu Allendy. I-am lăsat în sentimentul lor neajutorat de inferioritate. A fost o cruzime. Poate că mă răzbun; poate pur și simplu sunt scriitoare, căci la micul dejun deja îmi pierdusem interesul față de ei toți și tânjeam după Louveciennes și după jurnalul meu. Am ajuns acasă după ce am dormit numai vreo câteva ore, și m-am dus la culcare, și am scris. Am luat prânzul, am dormit ca un soldat, m-am masturbat, apoi mi-am reluat scrisul.

Catharsis? O nevoie de a mă goli. Plină de scene. Enervată numai pentru că am uitat să menționez scena cu Vilmorin. Urmărită de fragmente sau fraze, atât de insistente. Incapabilă, de fapt, să *continuu să trăiesc*. Răscolită. În cele din urmă, am venit acasă numai pentru a scrie, deși absența mea în seara asta de la Clichy, o știu, rămâne enigmatică și ofensatoare.

Mă gândesc doar la uriașa casă feudală a Vilmorinilor – labirintică, veche – un univers în sine – familia mândră, dragostea incestuoasă, stilul cu aromă specială al discuțiilor dintre cei doi frați și sora lor – un incest născut din intelecte

armonioase, împletit indisolubil dintr-o îngemănare de inteligență și strălucire. Și ea – pivotul adorației, pe calea nebuniei – o artistă la fel de intensă ca mine în exteriorizare, exprimare.

Mă duc la Clichy, iar Henry și June se îmbată pentru că știu acum că le scap. Știu că, deși sunt liberă să rămân, ajung într-un moment în care mă urc în tren din propria-mi voință. Îi abandonez pe amândoi. Amândoi se agață – cerșesc – ironizează – sunt gata să le înfrunt ura, furia, dezaprobarea (n-am putut niciodată suporta să fiu dezaprobată); trebuie să vină ei la mine, la Louveciennes, să trăiască viața mea – eu n-o vreau pe a lor, nu vreau extazele lor – ale mele sunt ca axinitul, a cărui muchie de cristal este ca muchia unui topor.

June are dreptate să se considere un personaj dostoevskian pur – Stavroghin, care provoca răul, crimele, și rareori acționa el însuși – și să creadă că Henry, în toată munca lui laborioasă, nu reușea s-o înțeleagă.

Eforturile ei de a se explica, de a se clarifica căsău pentru că este o ființă inconștientă și, până acum, incapabilă de analiză și sinteză. Aseară s-a petrecut un miracol. Printr-o ciudată influență a minții mele asupra minții ei, vreme de *cinci ore* a vorbit absolut lucid și sintetic – întregul tipar al vieții ei a fost adus la suprafață. Îngrijorarea lui Henry cu privire la mintea lui June din cauza eclipselor ei emoționale o înțeleg. Am trăit-o și eu. Henry își dă seama că uneori am putut traduce, că am suplețea lingvistică de a vorbi o limbă cu el și alta cu June. Întreaga confesiune a fost provocată de o discuție cu Henry în care June mi-a recunoscut acuitatea în ce-l privește pe Henry, profunzimea mai mare a înțelegerii mele. I-am analizat lipsa de cunoaștere a lui însuși (ceea ce venea din lipsa lui de înțelegere a lumii). Am aplicat una dintre temele fundamentale ale lui Allendy cu o claritate, cu o insistență, chiar perfecțiune a limbajului care m-au surprins și pe mine. Henry a zis: „Acum îmi spui ceva“. June știa că

îi spun totul. Aplauda, cuprinsă de entuziasm. Suferisem des-
tul când l-am văzut pe Allendy spunându-i lui Hugh – în-
tr-un mod mai eficient – tot ce *eu îi spusese* cu poticneli,
trezind în el revelații pe care eu mă străduisem în mod obscur
să i le trezesc, când l-am văzut pe Allendy clarificând toate
lucrurile cu care eu mă luptasem la Hugo în întuneric: de-
votamentul său excesiv față de bancă, felul masochist în care
se ocupa de banii proprii, teama lui feminină de oamenii agre-
sivi, supunerea și cochetăria față de bărbați, duritatea forța-
tă față de departamentul său, felul său vag de a fi, lipsa de
priză la viața mentală și spirituală, lipsa lui de reacție față de
munca mea. Și astfel, în acest moment, când eram pentru
Henry un Allendy – adică într-un mod mai clar, mai pu-
ternic, mai înțelept și mai eficient – m-am întors de mai mul-
te ori spre June ca să-i ofer bucuria de a recunoaște că repetam
în mare ceea ce spusese și ea. Henry era lovit, afectat pentru
că ținteam în egocentrismul său, în afirmarea de sine excesi-
vă în cărți, în absența unui nucleu, care îl face să trăiască în-
totdeauna orientându-se după reacția sa *împotriva* atitudinii
altei persoane, dar niciodată dintr-o profundă autoorien-
tare – trăiește negativ, am spus eu, și se supraapreciază sau
depreciază mereu pe sine – și mai mult: cunoașterea de sine
se află la rădăcina înțelegerii și a înțelepciunii. Am atacat to-
tul: dependența lui de critica și opiniile celorlalți (studiată
pe mine însămi); nevoia lui de a avea minți mari în jur (mă-
surându-se întotdeauna nu din interior, ci în comparație cu
ceva); nevoia lui de multă experiență, de multă stimulare,
de multă vorbărie ca substitut pentru o luptă crâncenă cu
semnificația (Keyserling, Proust).

Apoi June și cu mine am fost lăsate singure. Ea mi-a spus
că fusesem minunată, splendidă, că pentru prima dată auzi-
se pe cineva vorbind cu Henry – și nu scăpându-i adevărul
Henry, nefiind nici la un nivel prea înalt, nici prea jos. Fă-
cusem lucruri minunate și pentru ea – toate fragmentele dis-
cuțiilor noastre, scurte întâlniri fuzionând într-un monolog
la care visasem întotdeauna să ajungă June – o June care nu

mai vorbea isteric sau doar se descărca, ci simplă, suplă, flexibilă, conștientă, limpede și înțeleaptă.

Ce ciudat, să stau aici, pe patul lui Henry, ascultând re-iterările ei despre ce era, ce devenise, despre tot răul pe care i-l pricinuisese Henry, și despre un fel de testament pe care și-l făcea, care m-a buimăcit: spunându-mi ce să fac pentru Henry și ce să nu fac. Abdicând – de ce? Abandonând fără vreun motiv aparent. Dar toate astea bazându-se pe cunoștințele ei despre un Henry mort.

Amesteca remarce perfide cu cele generoase – mereu într-un efort de a distruge tocmai bărbatul și artistul atât pentru mine cât și pentru ea. Sentimentul ei protector față de mine e ceea ce o face să spună: „În seara asta te-ai arătat mai puternică decât Henry. Nu-l lăsa să-ți distrugă mintea și munca. Ține minte, munca ta e pe primul loc”. E alianță feminină sau o invidie față de *credința* mea – sau și una și alta? De ce oare, în timp ce intelectul meu rămâne preocupat de distorsiunile din mintea ei, sentimentele mele cred în sentimentele ei? Cred că June și cu mine, în această noapte pe care n-o voi putea descrie niciodată complet, ne-am dăruit una alteia cele mai generoase *revelații* ale fiecăreia despre cealaltă. Mi se părea că June ajunsese la eliminarea geloziei primitive și că testul suprem pentru înțelegerea ei ar fi să permită dragostea lui Henry pentru mine și dragostea mea pentru Henry.

Când discuția noastră a ajuns la o pauză, la un moment de suspensie, se arătau zorii. June a venit în pat cu rochia pe ea. A început să mă sărute, spunând: „Ce mică ești, ce mică ești – vreau să fiu ca tine. De ce sunt atât de neîndemânatică, atât de lipsită de grație? Aș putea să te frâng în două”. Ne-am sărutat cu pasiune. Mi-am lipit trupul de fiecare curbă a trupului ei, ca și cum m-aș fi topit în ea. A gemut. Îmbrățișarea ei mă încolăcea ca o multitudine de brațe; a mea era o abandonare care mă intoxica. M-am pierdut. Mi-am pierdut cunoștința în patul acesta de carne. Picioarele noastre erau goale și înlănțuite. Ne rostogoleam și gâfâiam îm-

preună. Eu sub June și June sub mine. Săruturile ei ușoare de ațâtare se abăteau ca o ploaie asupra mea, ale mele o mușcau. A spus:

— Ești atât de frumoasă acum.

Am rugat-o:

— Lasă-mă să-ți văd trupul, lasă-mă să-ți sărut trupul.

Am devenit vag conștientă de un impas. June rostise fraza greșită:

— Nu încă, nu e destul de frumos – femeile sunt atât de critice.

Am fost uluită. „Femeile sunt atât de critice” – *în momentul ăsta*, de unde această conștientă când eram atât de voluptuos pierdute una în cealaltă? Conștientă! M-a trezit.

Mi-am cerut scuze:

— Mi-am pierdut capul, eram beată, June.

June m-a privit:

— Nu-ți face probleme; aș vrea să fi fost eu cea beată. E minunat – tu îți poți pierde capul.

Părea tristă, plină de regret.

— Aș vrea să ne fi îmbătat înainte. Sunt stângace, Anaïs, mi-e teamă.

Apoi se întinse deasupra mea:

— În plus, vreau să te am numai pentru mine. Nu vreau să te împart. Hai să plecăm împreună – undeva unde e multă zăpadă. Vrei...?

Vocea i se pierdu. Mă săruta violent acum, dar eu eram tăcută, supusă. Devenisem conștientă. Deveni și ea supusă și începu să se joace cu părul meu.

— Ar trebui să te sugrum.

Mă abandonam pe de-a-ntregul, inocentă, într-un sens în care simțeam că ea n-o făcea. Simțeam în ea doi curenți – o absență parțială, prin conștiință, din acel moment. Un gând o tulbura.

În timp ce luam micul dejun împreună, June a recunoscut această nemuritoare conștiință de sine, a cărei pierdere o remarcase cu invidie la mine. A recunoscut că știa fiecare

cuvânt pe care-l rostise în noaptea în care fusese beată, fiecare cuvânt pe care-l rostise în fantezie sau exaltare – oricând. Ne-am întors în dormitor, ne-am întins în pat, și ea a început să-mi smulgă confidențe. Îl iubeam pe Allendy? În acest moment am devenit precaută. Când am observat că flerul ei îi spusese că nu-l iubeam pe Allendy total, am hotărât să mă lansez în jumătăți de adevăruri pentru că știam că vocea, tonul și fața mea vor fi mai convingătoare spunând aceste jumătăți de adevăruri. Am descris calitatea dragostei mele pentru Henry – deformând complet numai faptele despre Henry. L-am păstrat în minte pe John, pentru orientare. El era scriitor, locuia la New York și era cunoscut. De aceea, mărturiseam eu, voisem să mă întorc la New York cu June. Faptele erau neadevărate, dar știam că dacă mă gândeam la Henry, fața, vocea și ochii mei puteau arăta destulă pasiune, sinceritate, ca s-o convingă pe June – prin contrast cu absența pasiunii care se vădea când vorbeam despre Allendy, fiindcă atunci când spun că îl iubesc pe Allendy e aproape la fel ca atunci când spun că îl iubesc pe Hugo. E ca o recunoaștere a unei necesități ideale, nu ca o țâșnire de instinct clar. Iar June putea să facă prea bine această distincție. Era tăcută. Ca să dau cea mai mare naturalețe confesiunii mele, i-am cerut sfatul: să renunț la tot pentru dragostea asta, așa cum făcuse ea pentru Henry? I-am spus că adescori compar dragostea mea cu a ei pentru Henry, că voiam s-o imit asumându-mi cele mai mari riscuri pentru cea mai mare credință a mea, singura totală. Cum îl păstram pe Henry ca imagine și faptele numai ca baraj, puteam să vorbesc natural, să pun întrebări, să-i cer sfatul lui June, să fac din ea un arbitru.

Când am plecat m-a condus până în capul scărilor și ne-am sărutat din nou. Am uitat de brățara ei.

Când s-a trezit Henry, târziu, în dimineața aceea, June i-a spus:

— Știu totul. Știu că o iubești pe Anaïs și Anaïs te iubește pe tine. Dar de ce ai jucat așa o farsă pentru mine?

El a negat, a negat.

June a plecat din Clichy în ziua aceea. Henry s-a repezit la Louveciennes. Dormeam și casa era cufundată în întuneric. A crezut că ieșisem. A avut o seară întreagă în care a fost singur, în care să se hotărască dacă s-o caute pe June. S-a dus să se culce. A petrecut acolo o zi și două nopți. Ceasuri ciudate. A plâns de două ori după trecut, dar am fost fericiți împreună. Am plonjat în muncă, două discuții excelente despre scrierile sale, Spengler și psihanaliză. A doua zi dimineată s-a trezit cântând. Am simțit din nou acea uniune stăruitoare ce face despărțirea o tortură. Întoarcerea lui Hugo a întrerupt un apogeu delirant de discuții și fuziune.

June a spus că „se prefăcuse lesbiană” numai ca să descopere ce voia să descopere, dar că îi făceam greață cu minciunile mele. Eu am spus că am intenționat să „mă prefac lesbiană” ca să descopăr dacă June îl iubea pe Henry. Dar dacă dragostea noastră pentru Henry rămânea scopul final al tuturor conversațiilor noastre, sentimentele noastre reciproce atenuau, de asemenea, un duel care, pentru alte două femei, ar fi putut sfârși în moarte. Noi nu ne-am omorât, nici individual, nici în Henry. Nici June, nici eu nu am luptat ca s-o ștergem pe cealaltă din ființa lui Henry. June deține opt ani din experiența lui Henry, iar eu îl am pe acel Henry care lucrează asupra experienței. Ne-am recunoscut reciproc necesitatea istorică, ne-am înclinat în fața unui destin.

Ceea ce mă întreb acum este care dintre noi a dăruit mai multă, sau mai puțină, *simfire* în rolul ei? June a părut pentru o clipă că-mi invidiază desăvârșirea și că a înfuriat-o conștiința ei în acea ultimă noapte – în alte momente însă (când plângea, în timpul plimbării noastre pe frunzele moarte) ca era cea care simțea și eu cea conștientă și lipsită de emoții. Avem momentele de răceală ale lui Henry, când probabil că-i pasă mai mult de munca sa decât de June sau de mine. Eu le-am avut pe ale mele, când am aruncat violetele lui June și l-am sărutat pe Allendy ca să rup jugul importanței primordiale

pe care o avea Henry pentru mine – un efort de sfidare și independență cumva comparabil cu viața lui June vreme de doi ani împreună cu amantul ei la New York.

Relativitate. Henry vede scena discuției mele cu el în fața lui June ca pe un involuntar dar instinctiv ultim efort de a clarifica situația, de a scăpa de June, de a-mi defini și revela victoria. El spune că am arătat triumful și energia de neînfrânat ale cuiva conștient de victoria sa, că lui June trebuie să-i fi fost limpede. Fără vreo scenă, mi-am arătat înțelegerea față de Henry, devotamentul față de el, orientarea mea în a mă amesteca în viața lui, dislocând-o în același timp pe June pe planul „influenței”, o demonstrație ce trebuie s-o fi influențat în înțelegerea treptată a legăturii dintre mine și Henry, așa încât *în ciuda alianței noastre*, a admirației noastre (aceea dintre mine și June), a preocupării mele pentru ea, a confidențelor și în ciuda încrederii ei atât în Henry cât și în mine, intuiția ei a devenit clară și definită, cristalizându-se în dimineața aceea. Dacă vreun sentiment față de mine a inspirat-o pe June să renunțe total la Henry în loc să lupte pentru a-l reține nu voi ști niciodată. Sau dacă în toate acestea sentimentele pe care le-am avut una față de alta au fost doar o prelungire a imensei noastre iubiri față de Henry. O iubesc pe June pentru că a fost o parte din Henry. NU – ne iubim una pe alta ca două femei care-și recunosc reciproc valoarea. *Există* asemănări între noi.

Bucuria adâncă pe care am simțit-o întrucât îl aveam pe Henry numai pentru mine nu a fost în mod profund o bucurie a victoriei, căci vedeam evoluția *din Henry* care l-a adus la mine, noile sale nevoi. Dar June, June nu *înțelege* cât de impersonal e totul. June nu se află *deasupra* tuturor acestor lucruri. Mă tem că se consideră rănită, păcălită. Crede că dragostea mea față de ea nu a fost decât o trădare, că l-am câștigat pe Henry prin istețime, nu prin dragoste. Ceea ce mă doare este că neagă acest *destin*. Când Henry s-a întors,

zilele trecute, a găsit scrisoarea *mea* de dragoste către June înfășurată în jurul darurilor pe care i le făcusem: inele, cercei, o brățară; iar pe dos scrisese: „Te rog, divorțează imediat”. Și în ultima dimineață, îi spusese lui Henry: „Nu m-am lăsat amăgită de scrisoarea lui Anaïs”. Și „m-am prefăcut că sunt lesbiană”.

Când ne imaginam ce se va întâmpla la întoarcerea lui June, Henry și cu mine nu ne-am închipuit niciodată *asta*.

Aș vrea ca June să știe.

Dar dorința ei de a vedea ca pe o înfrângere, ca pe o lovitură un eveniment atât de profund inevitabil și atât de adânc înrădăcinat e ca dorința lui Henry de a-și imagina o June suprem crudă: masochism – *dorința latentă de a suferi*, de a fi umilit; obsesia rănii de care te *temi* cel mai mult, așa cum June se teme de cruzime, de abandon. Această frică adâncă, teribilă este *acum materializată de faptul că ea o dorește*. A atins probabil cea mai mare dintre autosfâșierile ei, în timp ce eu am atins *cea mai mare dominare a exact aceleiași frici*. Sunt acum dincolo de frică și neliniștită în privința lui June, neliniștită pentru ea, ale cărei chinuri sunt ca niște fantome ale chinurilor mele. Mica mea June, tu nu crezi; tu îți imaginezi ură și cruzime acolo unde nu e altceva decât destin. Te autopedepsești, te pedepsești pe tine pentru că l-ai iubit și pe tatăl tău. Te pedepsești distrugând dragostea pe care ți-ai dorit-o cel mai mult.

26 noiembrie 1932

Henry, dragostea mea, dragostea mea, Henry, m-am luptat, am dus războaie ca să fiu demnă de tine, ca să fiu femeie, ca să fiu puternică, să fiu neînfricată. Henry, dragostea mea, dragostea mea, merit bucuria adâncă pe care o am în noaptea asta. Te-am iubit *împotriva* fricii și fără speranța bucuriei; am riscat cea mai mare rană, cea mai periculoasă rivalitate. Nu a fost curaj, a fost dragoste, dragoste. Te-am iubit atât de mult, încât am riscat să te pierd. Nu m-a interesat ziua

de mâine – nu am crezut deloc în victorie –, nu am *dorit* victoria, am avut doar o nevoie sfâșietoare de ea. *Am cerut atât de puțin și mi s-a dat totul!*

Îi spun lui Henry despre toate astea și îi sugerez să-i scriem și lui June o scrisoare să-i spunem, dar el zice că tocmai asta n-o să înțeleagă – sau dacă printr-o străfulgerare înțelege totuși, îmi dau seama acum, nu va lăsa să-i afecteze viața mai mult de o clipă. Nu există nici o legătură între intuiția și viața ei. Dacă ar exista, nu m-ar fi repudiat ca pe un șarlatan.

Împreună vedem acum limpede un contrast: June și marea ei vitalitate fizică, *absorbînd* puțin, ca tragedia să n-o *ucidă*; cu și toată vitalitatea mea mentală, ca să pot susține o reacție la activitatea creatoare a lui Henry.

Ceea ce e ciudat este moartea vitalității sexuale a lui June. Henry îmi revelează o descoperire uluitoare: senzația lui că June se *prefăcea* excitată – ca o prostituată. În același timp ea era cea care îl căuta, probabil pentru o dovadă de dragoste sau în speranța de a-și dovedi că era vie.

Asta se potrivește cu propriile-i spuse: „Sunt moartă din punct de vedere sexual“. Dar nu Henry e cel care a ucis-o, cum spune ea. A fost oare întotdeauna cu adevărat *frigidă* (cum bănuiește Allendy), sau s-a sinucis prin exces, ori prin masturbare? E ciudat că îmi vine deodată în minte ideea onanismului lui June.

Este limpede acum și *maleficul* din June: „Dacă sunt moartă din punct de vedere sexual, trebuie să-l *ucid* sexual și pe Henry. Îl voi face să simtă că-și pierde virilitatea (îndoiala – lovitura fatală!)“. Din fericire, virilitatea lui Henry este cât se poate de vie cu mine. Și el știe asta!

O altă acțiune malefică – June îi lasă lui Henry scrisoarea mea de dragoste, crezând că asta va distruge încrederea lui în mine, fără a-și da seama că Henry mă cunoaște prea bine, știe ce a determinat acea scrisoare, și știe și că ea era dovada unei iubiri protectoare față de June pe care ea ar fi trebuit să fie capabilă s-o recunoască și în care ar fi trebuit să creadă.

Între timp, odată cu dezvoltarea contorsionărilor lui June, viața noastră își urmează cursul. Când sosesc la Clichy, Henry lucrează la o sinteză magnifică, *Formă și limbaj* – și cu îi citesc paginile pe măsură ce le scoate din mașina de scris. Vorbim la nesfârșit despre munca lui – mereu în același fel, Henry într-o curgere, un torent, o revărsare, o împărășiere, iar cu țesând tenace. În cele din urmă râde de tenacitatea mea.

Henry nu a înțeles intensitatea cu care, pe când eram o copilă de unsprezece ani, am regretat viața strălucitoare pe care o pierdusem când plecase tata. Cum aș fi putut *înțelege* valoarea acestei vieți? Cum puteam să mă agăț cu obstinție de ea (pagini întregi de dor, de regrete, în jurnalele timpurii)?

Înțelegerea se bazează la un copil pe fler, nu pe fapte; nu l-am văzut niciodată pe tatăl meu trăind și vorbind intelectual, cu strălucire – nu am auzit niciodată blasfemiile și obscenitățile viguroase de care se plângea mama mai târziu; dar a fost de ajuns să arunc o privire la fața tatei pe când trecea pe lângă mine plecând de acasă ori intrând în hol, acea față trează, alertă, vitală; a fost de ajuns să fi simțit aroma cărților care acopereau pereții, să fi auzit de departe reverberațiile discuțiilor animate și ale muzicii – /de ajuns ca să creez o atmosferă pe care, de atunci înainte, am căutat plină de regrete s-o regăsesc/ – o atmosferă de *duritate*, substanțialitate (mental intelectuală, artistică), pierdută în viața mea cu mama și cu fratele meu pe o scenă americană aridă spiritual, pierdută în căsnicia mea în ton minor, căutată în lupta cu John (*vocea și aparența* exterioară plenitudinii), găsită în Henry, la Clichy.

Era incest, accentuat de o convergență a intelectului, a desăvârșirii artistice; și odată ce „cuferele adânci ale reflecției” (paginile despre June) au absorbit toate acestea, profunzimea impresiei creează acea durabilitate, exact așa cum nu sunt în stare să neg micile schimburi între mine și June

(pline de o semnificație durabilă pentru mine, și doar de o senzație efemeră pentru ea). Faptul că mi-a înapoiat darurile a fost ca și cum și-ar fi aruncat de pe ea o haină, o incisivitate în gest corespunzătoare unei zone de impresionabilitate, nu de spațiu și adâncime, care creează în mod inevitabil o interdependență a rădăcinilor. Nevoia care nu se îngroapă în pământ devine independentă, nu are rădăcini. June este astfel lipsită de rădăcini, pură mișcare, nu penetrare; și de aceea *întregul* nu se ridică precum un edificiu adânc ancorat, ci țâșnește ca artificiiile, și ceea ce cade pe pământ e cenușă, cenușa ființei sale sexuale, a emoțiilor sale, a iubirilor sale.

Cred acum că starea zilnică și continuă a reacției lui Henry la viață – activitatea lui sexuală –, pe care cândva o gândeam ca pe un element care stă în calea creației, este o calitate care îl distinge de Proust, Joyce și Lawrence – dacă reușește să se adune și să desăvârșească atât amintirea trecutului (June) cât și continuitatea prezentului, așa cum fac eu la scară mai mică în jurnalul meu.

Stând întinsă pe canapea cu Henry și auzind cum pleznește coarda chitarei înțeleg emoțional sfârșitul iubirii mele pentru Hugh, și nu printr-o compilație de meditații asupra scrisorilor sale îngălbenite sau a mânecii șifonate de la haina sa. În timp ce gătesc la Clichy realizez semnificația copilăriei mele, nu în timp ce citesc prefața lui Freud la jurnalul unei fete. Această abdicare de la viață care se cere artistului trebuie să fie doar relativă. Majoritatea artiștilor s-au *retras* în mod prea absolut; ei ruginesc, devin inflexibili la curgerea curenților (ca Allendy, care nu se lasă niciodată în *voia mării*, cum face Henry).

27 noiembrie 1932

Ascară eu și Henry ne-am căsătorit. Înțeleg prin asta o ceremonie specială care unește două persoane până când divorțează! L-am lăsat să citească cea mai mare parte a jurnalului

meu (chiar și jumătate din ceea ce se referă la săruturile lui June etc.). A fost ca un cutremur pentru amândoi. El a arătat cea mai tandră, caldă toleranță, m-a *exonerat* de toate, dar a condamnat-o pe June. E sigur că June *m-a păcălit*. Că dacă e adevărat că era excitată sexual (umezeala pe care am simțit-o cu picioarele mele), și-a susținut totuși *întreg* rolul; adică și-a oferit trupul în schimbul a ceva ce voia: să afle despre trădarea lui Henry.

Henry era furios gândindu-se la suferința inutilă prin care trecuse, văzând că *adevărul* (deși rămânând misterios) era o profundă *ușurare* după anii săi de suferință în întuneric. A devenit oribil de clar că toată experiența pe care i-o reproșase June de fapt nu i-o *dăduse*, în cel mai adevărat sens al cuvântului, căci prin *minciunile ei* ea îl *privase* de cunoaștere. Henry se zbătea disperat într-o mlaștină de diformități, pierdut ca om și ca artist; și ieri o *femeie i s-a dăruit pentru prima dată prin adevăr*. Asta însemna căsătorie. Bărbatul dăruindu-i femeii forța și perspicacitatea lui și femeia dăruindu-i bărbatului forța și perspicacitatea ei.

Henry *m-a mișcat atât de profund* în momentul acela, a ajuns într-un cotlon atât de secret al ființei mele, că toate capitulările trecute nu mai păreau decât daruri făcute pe jumătate; și în noaptea aceea, în brațele lui, mi-a venit să plâng din cauza acestei *frângerii absolute*, a acestei disoluții absolute a ființei mele în el.

Atât de preocupată să iubesc încât nu am observat reacția supusă a lui Henry. Mai târziu mi-am amintit tăcerea lui, dar nu sub forma unei îndoieli cu privire la dragostea lui – pur și simplu mi-am dat seama cu melancolie că nu s-a grăbit să se exprime imediat (instinctiv, iau dragostea lui ca de la sine înțeleasă), că epuizase o avere de dragoste flamboaiantă pe June, că trecutul, amar, plin de ură, monstruos încă îl preocupa mai vehement decât viața lui prezentă (izbucnirea de amărăciune în fața atitudinii lui June mai puternică decât gelozia pe Allendy). Am mers atât de departe în bizara mea

abandonare de sine că m-am gândit chiar cât de bună e izbucnirea asta de ură pentru a-i reînnoi interesul pentru romanul său, pentru a-l îmboldi să scrie despre acest trecut!

A fost o surpriză să mă întorc la Henry și să-l gădesc făcându-și griji cu privire la disproporția în emoții de noaptea trecută – și să-l liniștesc. Da, îi știam încetineala, îi știam lipsa de expresivitate și știam că era uluit de revelațiile din jurnalul meu (dezvăluirea finală a tuturor îndoielilor sale în ce-o privea pe June). Dar când spune că sunt un interlocutor atât de minunat că aproape uită să mă reguleze, simt o ciudată strângere de inimă resemnată – această acceptare a faptului că mintea mea eclipsează femeia și pune pasiunea pe un loc secundar. Imediat, aspecte ale dragostei – griji – protecției – adorației – mai profunde a lui Henry urmează acestei afirmații, și mă înclin în fața fatalității. Am lacrimi în ochi.

Henry vorbește de această liniște adâncă pe care o simte cu mine, după care a tânjit, de care a avut nevoie. Îi spun că toate femeile sunt în mod fundamental curve, vor să fie tratate ca niște curve. „Poți să bagi și niște adorație!” Asta îl face să râdă. Spusese: „Ești o femeie minunată și mă tem că o să te ador”.

Nu tu înfrângere. Nu tu durere suicidală. Doar tristețea de a ști, de a înțelege, de a accepta. *Les feux d'artifice ne sont pas pour moi*, și am fost fascinată ca un copil de tot ce strălucește. June a primit tot ce era strălucitor, iar eu sufletele bărbaților, și amândouă ne simțim păcălite!

Dar acum sunt atât de bătrână că în loc să mă revolt am un fel de resemnare ironică, serioasă, impersonală. Râd din nou: „N-o să-ți fac o scenă în stil June și să te silesc să recunoști: mă iubești, cât de mult mă iubești? și să scot sau să storc de la tine vreo afirmație ori demonstrație flamboaiantă. Deocamdată nu cer nimic – primesc ce vreau!”

Glumim. Iar câteva minute mai târziu Henry e întristat de grija lui pentru mine, pentru viața mea, pentru relația mea

cu Hugh, prizonieratul meu. Ne plimbăm împreună și suntem amândoi într-o dispoziție mohorâtă, și el spune că suntem doi vagabonzi și detestă gândul de a mă ceda lui Hugh la noapte. E ceva tragic, înfrânt în amândoi, în fața ciudatelor nedreptăți și dislocări ale vieții. Toată această comoară de iubire dăruită feței și trupului lui June care ar fi trebuit să fie dăruită feței și trupului sentimentelor mele, minții mele, iubirii mele, ființei mele. Dar nu prinde oare rădăcină în Henry o nouă dragoste tocmai pentru aceste lucruri din mine? / De ce să cauți repetarea, asemănarea, și nu o nouă experiență? /

Îi ascult planurile: „Acum sunt liber – și într-o zi lucrurile se vor aranja astfel încât să fii și tu liberă. Încerc să-mi imaginez viața noastră. Vreau să *am grijă de tine* – nu vreau să te trag în jos. Zilele trecute m-a durut să văd că-ți ici sacoșa și te duci la piață; vreau să fii regină, cum ești la Louveciennes“.

(Ce ar spune Allendy dacă ar auzi asta?)

Întotdeauna trebuie să fie unul care dă și unul care primește. June a primit de la Henry și i-a dat lui Jean; Henry primește de la mine; eu primesc de la Hugh și îi dau lui Henry... *L'important est d'aimer, d'aimer grandement, profondément, souvent, de se donner...* / Răspunsul, reacția, nu este decât o bucurie umană – disproporția nu e decât un test divin pentru autenticitatea dragostei cuiva... / *donner sans compter et sans mesurer*. Henry m-a învățat să iubesc. Doamne, dar sunt o femeie norocoasă!

Și Allendy – eu primesc de la Allendy. Și Eduardo a primit de la mine. Reciprocitatea înseamnă echilibru; echilibrul este non-uman. Ceea ce mă face bătrână e recunoașterea discrepanțelor, a paradoxurilor, a nedreptăților. Am fost atât de bătrână azi-noapte încât astăzi sunt obosită. Mă simt slăbită și zdrobită. Când încetez să alerg și să sângerez, stau pe un munte de jurnale, și ele o revărsare a aceleiași iubiri blestemate.

Ce mi-a făcut June de o urâsc acum? Ea este unul dintre cei care *pretind* atât de vehement încât lumea întreagă e asurzită și orbită. În loc de asta, eu scriu liniștită – poate un alt fel de a pretinde! Întreaga lume va plânge și mă va iubi când va vedea că renunțarea mea olimpică la iubirile egale cu ale mele ascunde o mare înfrângere omenească.

Mereu atâta seriozitate! Cel mai mic pretext pentru a plonja în tragedie. Dar eu știu de ce. Pretextul e neînsemnat, dar nevoia de tragedie este o necesitate profundă. E coborârea în mină, explorarea. Mă las înecată numai pentru a ajunge în Atlandida. Un obicei vechi. Firul meu cu plumb. Bila și lanțul. Busola. Barometrul.

Îmi vine să râd.

Henry e speriat de eliberarea sa de June – încă n-o poate realiza – viața fără durerea familiară.

Acum râd de *frica* mea de analiză. Pe majoritatea oamenilor *cunoașterea* îi privează de *simțul* miracolului, dar acest simț al miracolului și al misterului e ca teama sălbaticului de *focul* misterios până descoperă principiul acestuia și învață să-l stăpânească. Eu zic că după ce știm tot ceea ce e de știut, încă mai există mister și miracol într-un sens mai profund. Exemplu: modul monstruos în care concepe Henry lesbianismul lui June. *Dérouté de l'imagination*. Calitatea fizică și limitată a ceea ce și-a imaginat; suptul și gesturile care imită actul sexual. Descoperă prin jurnalul meu că fără supt sau gesturi există o *lume de senzații suspendată*, fără o culminare factuală, care e mult mai misterioasă și mai profundă decât ceea ce presupunea el că a existat între June și Jean, între June și mine.

Seara. Stăm de vorbă. Devin conștientă că Henry e pur și simplu pierdut într-un labirint de gânduri, de conștiință de sine; că e pur și simplu paralizat, exact așa cum mi se în-

tâmplă și mie, de prea mult gândit. Văd că instinctul nu m-a înșelat și că acum e *rândul meu* să readuc mișcarea și viața. Așa că râd și ne explicăm totul, derensionându-ne.

Henry spune ceva care îi dezvăluie *sensibilitatea*: simte că îmi imaginez că a existat o legătură sexuală atât de puternică între el și June încât nu mi-am mai dat seama că, într-un anumit sens, ea a fost și mai puternică (sau mai *continuă*, după cum a descris-o el odată, în săptămâna petrecută împreună în vară) cu mine – că, deoarece nu mai cunoscuse niciodată până atunci o femeie cu care să-i placă să stea de vorbă ore în șir, îi era teamă că voi considera asta o insultă la adresa *femeii* și asta îl făcea timid. Câtă intuiție a avut Henry aici, simțindu-mi teama cea mai obscură, o teamă care însă dispăruse cu desăvârșire în ultima vreme. M-a amuzat să-l văd devenind cerebral și stingherit. I-am refuzat mângâierile, dar a văzut că eram gata să izbucnesc în râs.

Ceea ce mă nedumerește este: după Allendy, *frica unei ființe creează în cealaltă un anumit echivalent psihic*. Sunt foarte sigură însă că am fost absolut naturală – adică m-am bucurat de conversațiile noastre și nu am fost conștientă de faptul că eram ignorată ca femeie – de fapt, am fost complet satisfăcută. Dar poate că Henry a devenit conștient de *sensibilitatea mea fundamentală* – în sens general – în convingerea mea că valorez mai mult ca spirit, talent, artist decât ca *animal*. Toate astea însă au fost demult, fac parte din trecut. Și ultimul ecou al îndoielii.

Ce luptă să *renaști* – să nu te împiedici din nou de *acești obstacol*.

Victoria este întotdeauna tristă. Dezvăluie întotdeauna deformarea în imaginație care a creat un monstru cu dorința perversă de a se *autoînfricoșa*. Odată ucis monstrul, găsești un munte de carton și pene, *colle fer*, dovleci crăpați, hârtii, lanțuri.

/ Alte pagini adăugate jurnalului, dar asemănătoare cu plimbarca unui prizonier înainte și înapoi în spațiul de doi metri care îi este îngăduit. |

Cred că acum Henry este cel care caută lucrul de care se teme cel mai mult – cruzime, abandon, înșelare din partea mea –, că în momentul în care m-a găsit mai devotată lui ca oricând a fost împins în mod diabolic să creeze o înstrăinare. Cred că eu mă simt bine și fac toate gesturile normale ale dragostei pline de încredere, refuzând să mă îndoiesc, refuzând să cred că Henry vrea să mă comport ca June. Dar cât de multă primejdie este în această ambivalență. Cu atât mai mult cu cât propria mea credință e *nouă* și fragilă!

Vis: Eu sunt Henry. Îmi ating ochii și simt cât de mici sunt, simt contactul precis cu ei (așa cum i-am simțit când i-am sărutat). Simt cu mâinile contururile feței lui Henry – trăsăturile ca de gnom, și chiar vârsta. Sunt Henry și sunt conștient că cineva vrea să mă arunce în joacă în mare. Am fost deja aruncat. Spun: „Ascultă, nu mă împinge sub apă. Sunt obosit. S-ar putea să nu mai fiu în stare să ies la suprafață”. Și simt o tristețe cumplită.

Asociere: O milă imensă când am observat zilele trecute oboseala lui Henry, care m-a dezarmat. Ieri, o dorință violentă de a-l avea aici, de a-l proteja, de a-l iubi. Îmi dau seama că mă simt din nou prea posesivă, că îndată ce mă desprind îmi doresc să trăiesc foarte aproape de Henry, să-l învălui, să-l slujesc. Teama de asta. Identificarea completă cu Henry. Este o parte din propria mea ființă. Sufăr pentru că suferă el.

Vis: Mă aflu într-o clinică mare. Joaquin a fost operat. Vreau să-l văd pe doctor. Ajung la ușă pe cale aeriană, ca într-un funicular (e a doua oară când visez ascensoare agățate de cabluri). Mi se spune că doctorul nu mă poate primi decât la șapte, și chiar și la șapte mai sunt mulți oameni înaintea mea. Sunt profund dezamăgită. Văd o listă de doctori: văd numele – dar nu le pot reține. Văd un nume care începe cu *H* și care conține doi *n* – spun: „Nu ăsta, e prea scump.” Găsesc ploșnițe în pat. Clinica seamănă cu hotelul din Mallorca.

Asociere: Nici una – cu excepția faptului că m-am temut că-l pierd pe Allendy, care va fi furios când va descoperi că-l iubesc pe Henry.

Scriu în timp ce mă îmbrac, fac baie etc. și totodată citesc cartea lui Allendy *Le Problème de la destinée*, care e excelentă.

Ultimul cuvânt despre Hugh: El este bărbatul care *înțelege totul*, dar pasiv. Henry este cel esențialmente activ. (E o diferență între înțelegere și *reacție*.) Eu caut reacția și rezistența. Atacurile lui Henry la adresa psihanalizei întăresc apărarea mea, iar în seara asta, datorită lui Henry, îmi încep cartea despre artist și psihanaliză. Vreau să fiu psihanalistul artiștilor.

Ascară, datorită lui L.V., schema cărții mele lirice s-a cristalizat. Moarte. Dezintegrare. Perversiune. Profecțiile lui Spengler descifrate: lesbianism, June (teme minore în legătură cu June: minciuni, avort, primitivism, psihism), incest – familia de Vilmorin –, Eduardo și homosexualitatea și paralizia, moartea mea, holocausturi. O carte profund nevrotică incluzând toate simptomele, fenomenele, descrierile de stări, vise, nebunii, fobii, manii, halucinații – tablou al dezintegrării, mai *franc* decât modalitatea lui Lawrence de a trata homosexualitatea, a lui Radclyffe Hall de a trata lesbianismul, datorită acestei concepții ale mele care este o reflecție a atitudinii lui Jung față de cea a lui Freud – dacă am putea înțelege semnificația simbolului sexual am avea cheia marilor gravidități și avorturi, fecundări și impotențe – din rădăcina sexuală, lumea imaginară – așa cum, de exemplu, incestul nu înseamnă numai posesia mamei sau a surorii – pânțele femeii – ci și a bisericii, a pământului, a naturii. Faptul sexual este numai firul cu plumb: *drama* este în spațiu. Gestul nu e decât un simbol cu semnificație imensă (poți afla chiar și gustul morții în copulație). Toate

nevrozele – să amplifici temerile lui Eduardo, ale mele (să fac dragoste în mijlocul nopții, când sunt pe jumătate adormită, e cea mai mare plăcere a mea), ale lui Henry, ale lui June! Să accentuezi nebuniile fiecăruia (frica lui June în metrou, surzenia Louisei, orbirea mea). Personaj de felul drogărilor din Grand Guignol – *délire de persécution* – complex de inferioritate – tema unor Johni recurenți (femeia din Elveția) – ură – război între sexe. O carte mare.

Și nașterea! Henry ca o figură rabelaisiană – un uriaș – Allendy salvatorul – destin – proiecție – imagine – lupta mea pentru viață. Scena vomitării. Să faci dragoste ca parte din tratament. Dar nu absolut. Natasha. Șchiopătatul Louisei.

Ce sens au toate acestea? Ieri, la ora mesei, eram foarte ocupată s-o ajut pe Emilia cu cina pentru familia de Vilmorin. În același timp mă pieptănam, mă îmbrăcam etc. Stând în fața oglinzii din baie, am simțit brusc o uriașă *neliniște* în legătură cu Henry. Voiam cu disperare să-l fac să vină la Louveciennes, să-l țin în biroul din pivniță, să-i cer să lucreze acolo. M-am gândit chiar să dau o fugă până la Paris cu taxiul, să-l caut, să-l aduc înapoi. Aveam exact o oră. Era o nebunie. Așa că am trimis o telegramă telefonică: „Sună-mă până în șase sau mâine”.

Henry era în oraș și nu mi-a primit telegrama. Dar la șapte mi-a telefonat pentru că simțea aceeași *neliniște* în legătură cu mine.

Astăzi trebuia să-l văd – când mi-a dat telefon am aranjat o întâlnire pe fugă, ca să aflăm că eram bine, și că amândoi scriam. Am sugerat că probabil aseară la ora aceea June manifesta o puternică ură sau plănuia o răzbunare. Henry și cu mine eram în primejdie. Dar Henry a râs de ocultismul meu.

Nu e oare decât o obișnuință a noastră să ne imaginăm pericolul, să-l simțim și să-l chemăm asupra noastră, cum ar spune Allendy?

Je suis affreusement inquiète.

Repet iar și iar: Conștiința, inteligența, nu sunt periculoase dacă ai destulă emoție și destulă sexualitate ca să te menții în mișcare. Cei care sunt uciși sunt cei slabi emoțional și sexual (ca Eduardo). Henry poate suporta să nu fie orb; sângele lui e destul de gros. Și eu la fel.

En résumé: Eu sunt femeia care oferă iluzie și care primește imaginația bărbatului. O situație pe care târfa o învidiază. Dacă aș fi dreaptă cu mine înșami, așa cum devin din ce în ce mai mult pe zi ce trece, aș fi suprem satisfăcută, căci nimeni nu poate domni în două regate deodată, iar târfa domnește în realitate: ea oferă realitate. Femeia din mine primește o amplă adorație, și doar lipsa mea de credință (accentul constant pus pe valoarea mea), doar îndoiala mea au creat nevoia de obscenitate și violență pentru a *distruge* prea potentul element legendar. E ca atunci când Jung spunea că a vrut să distrugă atitudinea adoratoare a lui Henry în prima noapte, așa că și-a ridicat rochia!

Văd persistând aspectul legendar și văd în bărbați adorația ultimă, eternă a iluziei. Cât de rănit ar fi Henry dacă eu m-aș ghemui deasupra bideului, dacă *eu* mi-aș ține „păsărica” în mâini ca pe un buchet! Înțelepciunea înseamnă să dai fiecărei ființe omenești ceea ce i se cuvine și să-ți joci rolul frumos, fără regrete, căci nu-ți poți împlini decât propria karma, iar eu aș fi probabil jalnică în rol de curvă!

Voi fi reușit să trăiesc două feluri de atitudini în mine înșami: introvertită și, acum, extravertită – „cea blândă” și „cea dură” (recitind două eseuri din psihologia analitică a lui Jung). Trebuie să le includ pe amândouă pentru că „nu putem să permitem permanent ca o parte a personalității noastre să fie ocrotită simbiotic de alta” (dependența mea de Henry).

Realizarea amăgirii unicității tale atunci când respecti tiparul obișnuit al reacțiilor tale. Descopăr că în mod curent pacientul îi atribuie medicului puteri misterioase, cam ca acelea ale unui magician sau ale unui criminal diabolic, ori vede în el, dimpotrivă, personificarea binelui, un mântuitor.

O seară plină de bucurie cu Henry. Scrie despre tărfe pentru a-și dizolva accesul de conștiință de sine. M-am supus stării lui de spirit când a refuzat să vorbească și ne-am dus în pat să-l liniștesc. Dar sunt atât de zdruncinată și tulburată în iluzia mea despre Henry ca bărbat fără conștiință sexuală. Îmi amintesc vorbele lui Allendy: „Nu ai ales un bărbat animal real, pământesc: el e viciat de literatură, de intelectualism“.

Ei bine, nu vreau un Mellors – *eu sunt prea viciată* pentru asta; am avut nevoie de cineva pe măsură și l-am găsit, iar ca rezultat voi suferi de nevrozele, complexul de inferioritate, conștiința de sine, masochismul *lui*. Sau, mai degrabă, am suferit și nu o voi mai face pentru că *știu* tot ce știu. Am observat aseară teroarea lui că June ar putea bate la ușă, neliniștea lui legată de accesul de conștiință, tocmai când spuneam: „Henry poate suporta conștiința“.

Mă tem că Henry și cu mine încercăm să ne pedepsim stricându-ne plăcerile pentru faptul că am înșelat-o pe June. Ascară am visat o pedepsă: June se întorcea și îl chema pe Henry, așa cum a făcut în noaptea în care era beată. El răspundea imediat și o săruta.

El, pe de altă parte, e afectat de felul ei obsesiv de a spune: „Și-a pierdut bărbăția“. Are îndoieli.

Cred că o viață introspectivă bruscă, hiperintensă îi tulbură lui Henry sănătatea, continuitatea.

În dimineața asta aproape că am provocat o catastrofă. Eram doar pe jumătate trezită din visul meu neplăcut despre Henry și June, și în starea asta am crezut că Henry era cel care se afla lângă mine, nu Hugh. Eram cât pe ce să spun: „Henry, am avut un vis îngrozitor“. Când mi-am venit în simțiri, mi-am dat seama că îi murmuram ceva lui Hugh despre visul meu, și abia am reușit să plasez visul în lumina potrivită. Cât de des am început, atunci când sunt pe jumătate adormită, să-l simt lângă mine pe Henry în locul lui Hugh.

Acum înțeleg asta: Henry *toujours*, fie ca amant, fie ca prieten – o sursă de neliniște, creație, durere, fermentație.

Îi aparțin prin toți curenții care-mi împing destinul în tragedie, deși nu voi fi *înfrântă* de destinul meu. Astăzi bucuria mea a fost adâncă și gravă, cu o matură acceptare.

Am stat sub fereastra de la pod și m-am uitat la stele și la ochii lui Allendy, care sunt, pentru mine, firmamentul.

Iar Hugh și cu mine râdem zgomotos împreună. Hugh spune: „Sunt divin de fericit“.

Așa că acum mă aflu în situația ironică de a-i ajuta pe alții în temerile și îndoielile lor – eu, care abia dacă sunt vindecată! Henry cântă și lucrează, curge, iar eu îmi epuizez forța nou-născută cu el. *Cine* e sursa forței mele? Allendy. Și în seara asta am nevoie de el. Am nevoie de forța lui. El este tatăl meu, zeul meu – toți într-unul. Asta-i tot ce știu: că în stările de proastă dispoziție am nevoie de el.

Citindu-l pe Jung mi-am dat seama că s-ar putea ca primele mele senzații de putere și încredere să fi fost parțial tru-fic. Încrederea mea în Allendy era atât de exaltată încât mi-a dat un elan puternic – și destul elan pentru a lupta cu June, cu Henry, cu mine însămi –, dar în seara asta mă simt profund obosită și atât de nervoasă că îmi dau seama ce eforturi de voință supraomenești am făcut ca să fiu puternică. Allendy a fost atât de înțelept încât mi-a suspectat încrederea. Atâta voință, atâta dorință nu numai de a fi puternică, ci de a-i face și pe alții puternici!

Ar fi trebuit să fiu tăcută, retrasă, având grijă de noul meu eu, nu să-l expun imediat la teste de tot felul, la tensiuni, la muncă. Prea devreme. Brusc mă prăbușesc și redevin copil. Allendy, Allendy.

Un vis, care mi-a revelat *activitatea*: Mă trezesc într-o fermă de animale sălbatice. Unele sunt ținute în casă. Nu mi-e frică de ele. Deschid ușa unei pantere, și ea e blândă cu mine, tandră, precum câinii mei. Proprietarii mă roagă să le dau o sumă de bani – 250 000 de dolari – și eu refuz foarte ferm, spunând că știu că intenționează să mă păcălească. Apoi umblu să vând vin. Sunt îmbrăcată cu impermeabilul

meu simplu și cu pălăria neagră. Hotărâsc să intru în foarte impozanta casă a familiei Vanderbilt. Sunt întâmpinată de *maître d'hôtel*. E cât se poate de afabil și comandă șaizeci și două de sticle. Îmi notez comanda. Vine o femeie și este extrem de interesată de mine. Începe să-mi vorbească, să-mi se confeseze, să-mi arate fotografii ale ei (îmi amintesc una – o poză erotică într-o rochie fluidă – irecognoscibilă). Ne împrietenim și ieșim să ne plimbăm. Apoi îi mărturisesc că vând vin, dar că de fapt mă interesează scrisul, și îi vorbesc despre cartea mea.

Asocieri: Suma de bani este aceea despre care spunea Hugh că i-ar trebui ca să poată renunța la serviciu – voisem să-l ajut, dar în loc de asta i-am dat lui Henry, zilele trecute, primul cec pe care l-am primit din vânzarea cărții mele [despre Lawrence], ca să-l folosească pe tot pentru lucrurile care-i trebuiau. Atunci mi-am amintit, cu un sentiment de vinovăție, vechea mea dorință de a-l ajuta pe Hugh.

Casa Vanderbilt semăna cu cea a familiei de Vilmorin, care nu mă intimidă cum ar fi făcut-o înainte de psihanaliză.

Știu că vinul înseamnă *Viață*.

Nu înțeleg prietenia cu femeia, cu excepția faptului că într-una din serile trecute am simțit că o interesez pe Louise V. cu prolificitatea mea în muncă.

Toată această „criză” poate fi un pretext pentru a-l vedea pe Allendy!

Răscruci: Sosesec la Paris, copleșită de dorința de a-l vedea pe Henry, îngrijorată și de severitatea lui Allendy la telefon – pentru că își dorea să devin slabă și să mă duc la el în ciuda promisiunii mele (de a aștepta până se vindecă Hugh). Totală indecizie, atât de rară la mine. Iau un taxi și dau adresa din Clichy; apoi, în loc de asta, mă duc la American Express și aflu că June e încă la Paris, ceea ce mă indispoune. Din nou iau un taxi spre Clichy, dar simt că nu vreau să-l iubesc în continuare pe Henry mai *activ* decât mă iubește el pe mine (după ce mi-am dat scama că nimeni nu mă va iubi

vreodată în felul acela supraabundent, superexpresiv, supergrijuliu, supraomenesc în care iubesc eu oamenii), așa că îl voi aștepta. Îi cer, așadar, șoferului de taxi să mă lase la Galeriele Lafayette, unde încep să-mi caut o pălărie nouă și să fac cumpărături pentru Crăciun. Mândrie? Nu știu. Un fel de retragere înțeleaptă. *Am atâta nevoie de oameni.* Așa că-mi îngrop uriașul defect, șuvoiul meu de dragoste, sub lucruri mărunte, ca un copil. Mă amuz cu o pălărie nouă.

Nu mai e o chestiune de dragoste, e o chestiune de pasivitate și activitate. Activitatea mea îi face pe alții pasivi. Vreau să-l văd pe Henry, și faptul că acționez în direcția asta îl privează pe el de conducerea *agresivă*; și eu aleg acest tip de bărbat, întotdeauna. Bărbatul pasiv. Dar ironia este că Henry este și *sexual pasiv* – mi-a devenit limpede astăzi că ceea ce îl uluiește este că era obișnuit ca întotdeauna June „să-l călărească”, June și curvele, și că eu – fiind profund latină și *pasivă sexual* – nu conduc niciodată; eu aștept plăcerea lui. Iar Henry nu este obișnuit cu asta, să trebuiască să-și asume responsabilitatea dorinței sale.

Această descoperire a fost un mare șoc pentru mine (adăugându-se la poveștile lui despre cum a fost căutat, curtat de femei, sedus de June). Sesizez ceva aproape la fel de feminin ca la Hugh sau Eduardo – și ceea ce m-a indus în eroare a fost marea senzualitate a lui Henry, dar acum mă izbesc atât de multe lucruri; cum insistă să fie futur, cum mă învață „atacuri” – conducerea.

Toate acestea au provocat o mare revoltă a *feminității* mele. Mi-am blestemat orbirea. Mi-am dat seama că nu mă îndepărtasem chiar atât de mult de „tipul” meu de bărbat, bărbatul slab a cărui slăbiciune mă ucide. Am făcut tot ce am putut să găsec un conducător! Și din nou sunt păcălită. Henry și cu mine am putea „corecta” asta – am putea găsi un compromis. Dacă eu pot să devin mai agresivă. Dar defectul, fisura există. Și nu mă voi supune. Nu, nu voi iubi un bărbat slab. Senzația asta, atât de familiară mie, de a fi neînfrântă

mi-a revenit, cumplită, înfricoșătoare. Și îmi voi învinge destinul. Voi scăpa de această fatalitate.

Toată ziua am fost conștientă de fisură, fisura din armonia noastră, de îndoieli. Îndoieli. O mare dorință de a evada. Toate acuzațiile lui June privind pasivitatea lui Henry sunt adevărate. Dar eu contasem pe faptul că Henry va deveni bărbat când se va confrunta cu o femeie adevărată – o femeie cu adevărat *pasivă*. Iar el e buimăcit – buimăcit de supunerea mea. Tânjise după ea, iar acum e buimăcit, pierdut. Și eu sunt torturată cumplit, pentru că îl iubesc pe el și numai pe el, dar trebuie să-l abandonez.

Trebuie să-l abandonez sfidător ca amant. ¶ Nu vreau să fiu eu cea care conduce. Refuz să fiu cea care conduce. Vreau să trăiesc în întunericul și bogăția feminității mele. Vreau ca un bărbat să stea *deasupra* mea, întotdeauna *deasupra* mea. Voința *lui*, plăcerea *lui*, dorința *lui*, viața *lui*, munca *lui*, sexualitatea *lui* să fie piatra mea de temelie, comanda, pivotul meu. Nu mă deranjează să muncesc, să mă mențin pe poziții intelectual, artistic; dar ca femeie, o Doamne, ca femeie vreau să fiu dominată. Nu mă deranjează să mi se spună să fiu pe picioarele mele, să nu mă agăț de nimeni – *asta* sunt în stare să fac –, dar voi fi urmărită, regulată, posedată de voința unui bărbat când vrea *el*, la porunca lui. ¶

Je suis effroyablement triste.

¶ Și când mă gândesc că în orice moment aş putea găsi ce caut într-un *bărbat din aceeași rasă cu mine* și că de la ei nu vreau asta pentru că nu mă pot înclina în fața lor ca spirit. ¶ Orice spaniol m-ar trata cum vreau eu să fiu tratată sexual... *C'est stupide.*

7 decembrie 1932

Mereu Henry. Ieri, pe la patru, când eram chinuită de dorința de a mă duce la Clichy, el îmi telefona într-o dispoziție frenetică, vrând să mă vadă. De ce nu m-am supus instinctului?

Acum stau și-l aștept, stau și-mi aștept iubitul.

Innebunea, visa moarte, era îngrozit de zgomote, nu era în stare să traverseze strada. Visul lui despre mine: „Erai aici, la Louveciennes, frumos îmbrăcată, ca o prințesă, și casa era plină de oameni. Erai foarte semeată. Am mâncat o grămadă și m-am îmbătat. Mă simțeam groaznic – ca și cum m-ai fi disprețuit. L-am văzut pe Haridas (un hindus frumos pe care-l cunoștea Henry) dându-ți târcoale. Apoi vine la mine și zice: « Pentru tine s-a terminat, Henry; ți-am luat-o »“. Mare tristețe. Henry mă întreabă: „M-ai înșelat luni noaptea? Ce s-a întâmplat luni noaptea?“

Așa că vorbim despre toate, tot ce am scris, despre dorința mea de a-l abandona. Înainte să termin mă sărută, deschicându-mi rochia. Și suntem pierduți unul în celălalt. Și tot restul se prăbușește în fața foamei noastre unul de celălalt. Beatitudine. Citesc testamentul oficial pe care l-a făcut și râdem de el. Îmi lasă mie totul! A fost sigur că va muri! Mă așez în genunchi în fața lui și plănuim ca atunci când voi pleca la Londra pentru Crăciun să mergă și el – vrea să rămână aproape de mine. Și are nevoie de o vacanță.

Nebunia acestor câteva zile mă tulbură mai profund decât puterea și echilibrul lui Allendy. Cu toate astea am nevoie de Allendy.

Vis: Hugh și cu mine ne plimbăm pe un frumos drum întunecat. Eu sunt în furoul meu negru. Îi spun: „Când n-o să fie nimeni pe drum, o să-mi ridic furoul ca să-mi vezi coapsele când merg“. Văd albeața propriului meu trup în noapte. Trece un câine lup și mă apucă de mână, și nu-l pot scutura de pe mine. Hugh îi taie o bucată din coadă și abia atunci câinele lup îmi dă drumul. Ne plimbăm și apoi alunecăm împreună pe niște dune de nisip – o minunată senzație de alunecare ușoară – nisip portocaliu, vaporos. Aterizăm lângă o mare secată. Locul pare arid, preistoric. Dar ridic privirea și văd un oraș frumos, tot numai cupole, minarete, dormuri aurii. Îl conduc pe Hugh la el. O vegetație superbă.

Sunt întâmpinată cu o lectică stil Ludovic al XVI-lea, purtată de bărbați. Sunt prezentată unci femeii care mă sărută erotic. E frumoasă, dar nu-mi place. Privind-o de foarte aproape, observ că are ochii la fel ca Paulette, aceleași pleoape strânse la colțuri – și îmi dau seama de ce îmi displac.

Nu știu sigur cu cine mă plimbam, căci senzația de cădere în josul duncelor de nisip semăna cu aceea de plăcută topire și cădere pe care o aveam în brațele lui Henry. Aceiași vaporos, cald *glissement* dintre noi. N-am mai simțit cu nimeni acea moliciune a lui Henry; îmi amintește de o descriere a lui Lawrence.

Abandonarea mea în fața lui Henry se pierde atât de total în moliciunea lui umedă încât tot ce știu e femeie și penis, ca și cum ne-am afla în pânțele, amândoi, înotând în carnea și umezeala ce dau acea supremă senzație de mătase, apogeul a tot ce poate trăi cineva când înoată gol în apă, când atinge mătasea, când vibrează în orgasm. Acea goliciune, acel întuneric, acea senzație orbitoare de carne și umezeală care *este* sexul – din care ies ca dintr-o baie vrăjită. Și *nu există* sfârșit – de zile întregi trăiesc într-o percepție carnală; de zile întregi viața nu ajunge la mintea mea, ci mă atinge și mă înconjoară exact așa cum mă atinge el; viața e o continuare a mângâierilor lui. /El lasă amprenta vizitei cârnii lui pe pielea mea, în pânțelele meu, și zile în șir nu-mi mai simt decât picioarele. Nici o lume în capul meu... lumea dintre picioare... lumea întunecată, umedă, vie./

7:30. În salonul lui Allendy, așteptându-l pe Hugh. Nu mai știu ce fac. Tot ce știu e că nu vreau să-l pierd pe Allendy, așa că nu-i pot spune despre Henry. Trebuie să spun că am terminat cu Henry, pentru că îndată ce mă aflu în brațele lui Allendy îl vreau pe Allendy. Și astăzi ne-am sărutat nebunește, nebunește. Nu-mi mai dădea drumul, frenetic, repetând că trebuie să-l vindece repede, repede, pe Hugh, ca să mă poată vedea, să poată fi cu mine. Și tot restul după-amiezii aceleia, de câte ori îmi aminteam apropierea lui, amețeam.

De la Allendy, o oră mai târziu, m-am dus să-l văd pe Henry unde lucra; bunul meu Henry, bunul meu Allendy – și eu simțindu-mă ca un diavol. Un diavol. Henry la lucru. Allendy la lucru. Henry al meu, înfrigorat în parde-siul lui. Allendy serios, Allendy iubindu-mă mai mult decât îl iubesc eu, și acum mai puțin înțelept, impetuos, găsind încântător tot ce spuncam eu, deși eu știu că doar cochetam. Doamne, mă detest. Și totuși sunt fericită, sănătoasă; și ieri Henry a spus că după ce a plecat de la mine cânta, și eu cântam. Încă mai cânt și sunt excesiv de fericită. Allendy. René Allendy.

În Café Terminus. Ieri eram beată și îmi aduc aminte de ora aceea pe care am petrecut-o la Sorbona, ascultând o conferință despre „metamorfoza pocziei” (ținută de Allendy!) ca de marele meu divorț de lumea intelectuală prin senzualitate! Caraghios. Incredibil. Acea oră de beție în brațele lui Allendy, cât de mare, de ferm, de puternic era, intoxicarea mângâierilor lui, mâna lui pe picioarele mele, pe sânii mei; și ceea ce a rămas cel mai obsedant întipărit în memoria simțurilor mele e că nu a fost nici o pauză, nici o întrerupere – nici o revenire la realitate. Când am auzit soneria care anunța următorul oaspete m-am retras, dar la ușă, când plecam, Allendy încă îmi mai săruta ochii, colțurile gurii, urechile, așa că l-am părăsit tulburată, și tulburarea asta a continuat să clocotească în mine toată după-amiaza, toată noaptea, astăzi toată ziua.

La Sorbona. Atmosfera sălii de curs; castitate, seriozitate. Apare Allendy. E prima dată când îl văd de la distanță. E mai ascuns, mai timid decât în cabinetul lui. Stă gârbovit. Gura lui victorioasă și senzuală este ascunsă în barbă. Nu aud ce spune. Oricum mormăie, doctor, profesor, om de știință. Ce diferit de Allendy al meu – acel Allendy care înlătură realitatea ca să caute un *vis*, visul lui despre insula exotică, *le grand, le serieux, le beau* Allendy, *cel mai bătrân* din

rețeaua Eduardo-Hugh – căci ei sunt frați, *toți* bărbați neptunieni, fundamental același tip, aceeași imagine, grijă, activitate mentală, romantism, idealizare, învățare, același misticism.

Trupul îmi este zdrobit – mereu un pic înfrânt. O noapte febrilă, oboseală, dar nu fac decât să-mi iau cu mine toate bucuriile în dormitor, unde căldura focului de lemne, sticla cu apă caldă, plapuma mă revigorează măcar atât cât să-mi pot spune povestea. Totul e bine. Dar dacă ar trebui să mă cule fără confidence! Ce povară. Așa că am tremurat de frig toată ziua (Henry, dragul meu Henry, trebuie să-i iau un palton) și mi-am purtat extazele cu mine, ca să fie păstrate picătură cu picătură, cuvânt cu cuvânt în jurnal.

Dacă am continuat să-l iubesc pe Henry, înseamnă că ceea ce mi-am dorit nu este o victorie, ci un bărbat pe care să-l iubesc.

June nu era destul de măreață, destul de generoasă ori destul de deșteaptă ca să ne lase în amintire ultima scenă a plecării ei. A trebuit să se întoarcă și să se poarte și să vorbească precum o târfă vulgară de pe Broadway. June! fiecare frază a ei m-a dezamăgit. *Realitate*. Acum sunt „femeia aia bancher”. Îi spunc lui Henry: „Acum ai femeia ta, o egală, acum ai să vezi ce-nseamnă un adevărat păianjen – o să te devoreze. E mult mai deșteaptă decât tine. Și e în căutarea unui nou Guiler – are grijă de propriul confort. Ea n-o să fie săracă alături de tine, dar va veni la tine când vei fi bogat. Bineînțeles, am știut totul de mult. De asta am plecat la New York. M-am prefăcut tot timpul. Și în ce hal și-a bătut joc de mine – făcându-mă de râs. Crezi că am purtat vreodată bijuteriile ei? Sau batista ei coral? Le-am aruncat în closet. Iar în ziua în care am dansat împreună tremuram de ură față de ea. Aș fi fost în stare s-o ucid. O detest. E șireată și diabolică. În acea ultimă noapte – m-a îngreșat cu minciunile ei. Minciunile ei. Și, știi, e bătrână. Tu o privești acum

prin iluziile tale. Este o femeie bătrână pe care tu ai reîntinerit-o pentru o vreme. Uită-te la ea de aproape. Nu cred că l-a întâlnit vreodată pe Gide”.

Și așa mai departe. Nu numai nevrotică, anormală, nebună, ci și vulgară și josnică, stupidă și distructivă. Până și crimele, nevrozele cuiva au valențe de frumusețe. Ale lui June dezvăluie fața unei evreice jalnice, suspicioase, pervertite de bani. June gură-spartă, cum am numit-o când Henry m-a întrebat de ce după douăsprezece ore de discuții a putut spune adio surâzând!

Fred e neliniștit, crezând că toate astea mă afectează. Are dreptate. Sunt revoltată și furioasă pentru că din nou am înfrumusețat, am avut încredere. Întreținuta infamă, târfa. Nu. Asta am spus-o la mânie. Pur și simplu nu știe să piardă.

Momentul în care am realizat umorul situației a fost când a suspectat că nu l-aș fi întâlnit niciodată pe Gide. Dar împotriva unei povești de-ale mele ea a inventat o sută ca să-l impresioneze pe Henry. Nu am nici un sentiment de vinovăție! Doar îmi vine să râd. Și mai mult când Henry a început să spună, în fața lui Fred, că Jean o abandonase pe June, fusese așa de dezamăgită de ea încât voise să se sinucidă. Îi scrisese lui June o scrisoare frumoasă pe care Henry o citise, în care spunea cum a apăsât pe trăgaciul revolverului de două ori și cum nu s-a declanșat. La care Fred se înfurie brusc: „A scris Jean asta? A spus ea asta?” O iubise pe Jean și rămăsese cu mari iluzii în legătură cu ea. Henry a repetat declarațiile. „Ei bine”, a spus Fred, „până aici. Eu am fost cel care a încercat să se sinucidă. Eu am fost cel care a încercat să apese pe trăgaci de două ori. Încărcasem revolverul cu numai cinci gloanțe, și era construit pentru șapte. Nu știam că în acest caz glonte trebuie împins înainte. Și Jean, Jean îi scrie lui June că ea a făcut toate astea!”

Era covârșit. Iar eu mă zvârcoleam de râs – eram în convulsii. Henry la fel. O, falsitatea, falsitatea, copiii, copiii, copiii mincinoși care-și cred propriile minciuni!

După cum eu mi-am crezut propriile minciuni, după cum tatăl meu și-a crezut propriile minciuni!

Henry, bietul Henry, n-a putut spune mare lucru ca să stăvilească discursurile lui June. Dar aseară a fost un amant înfocat, și am fost fericită – pe când ne odihneam m-am făcut mică în brațele lui. Eram somnoroși, relaxați, fericiți, moi, calzi. Pentru prima dată am adormit în momentul acela – fără să gândesc – fără să gândesc – având încredere. Și în adâncul sufletului meu, o tristețe, revoltă legată de June, bucurie că Henry se va elibera de ea – că va fi în siguranță. Nu-mi pasă ce se întâmplă acum. *El* e în siguranță.

Henry *știe* că m-a resuscitat – mi-a dat viață – pentru că este adevărat că muream – viața era goală pentru mine, goală intelectual și fizic. Dar asta nu e un reproș la adresa mea, iar când Henry m-a reînviat am revenit la viață pentru a-l iubi cum puțini bărbați au fost iubiți.

13 decembrie 1932

Seara. June vorbește din nou cu Henry făcând *eforturi disperate să-i distrugă iluziile despre mine*. Și ce *venin* feminin. Acesta e adevăratul test al dragostei lui Henry!

Am avut o după-amiază ciudată, Henry și cu mine. *Lovitura sub centură* a lui June privează de înțelepciune, de cum-pătare. Ești tentat să te cobori la nivelul ei și să lupți cu cuvintele ei, cu instrumentele ei. Dar astăzi sunt mai liniștită. Henry și cu mine începem prin a face amor, minunat, la unison, aproape adormind. Și atunci știu că vorbele lui June îi persistă în minte, rozându-l. Începe prin a-mi spune că June a zis că el e homosexual și eu lesbiană.

Undeva adânc, în capul lui plutesc cuvintele lui June. Vrea să-mi spună pentru că nu poate să nu-mi spună totul. Ezi-tă. Mă întind deasupra lui și încerc să-l conving. Atunci începe:

— Lucrul cel mai rău pe care l-a spus June a fost că ești atât de moartă, atât de moartă, încât ai fi putut fi fermecată de *oricine* — s-a întâmplat să mă nimeresc cu, asta-i tot. Voi ai senzație cu orice preț. Ești atât de moartă, încât corpul tău n-are miros — nu are nici o aromă. Că am devenit cu siguranță homosexual din moment ce pot iubi o femeie fără sânii.

Mă așteptasem la ceva groaznic și toate astea nu m-au afectat. Știu de ce. I-am spus lui Henry:

— Ascultă, asta nu mă doare pentru că este foarte departe de adevăr. Nu sunt îngrijorată cu privire la cât de vie sunt — nici că aș căuta senzații. Ceea ce doare într-o caricatură este când se apropie de adevăr. Mă doare doar când June îmi atacă limitele fizice, pentru că asta e un adevăr parțial: *nu* aș fi putut face tot ce făcea ea. Eu nu sunt sănătoasă ca un taur. *Asta* e adevărat. Cât de vie sunt — ei bine, tu știi mai bine decât oricine. Mirosul meu — da — știu că ai observat — presupun că asta face parte din fragilitatea mea, delicatețea texturii mele, faptul că, nefiind grasă, nu transpir. În ce privește sânii mei, din moment ce am trup de adolescentă, cum ai spus tu, sânii mei sunt proporționali.

Râdeam spunând toate astea, râdeam cu lacrimi în ochi. Deodată, Henry a devenit extrem de serios:

— Știi că până în momentul ăsta, când vorbim despre ce a putut spune June mai rău despre tine, *nu am mai simțit niciodată* atât de acut *calitatea ta iluzorie*. Mă simt la fel ca în prima zi când am venit la Louveciennes, ca și cum nu te-aș cunoaște deloc, nu te-aș fi posedat, nu mi-ai fi fost familiară. Vorbind despre lucrurile astea și întrebându-mă dacă sunt orb, am simțit că ești o femeie *solidă, reală*. În același timp, ca într-un film în care apar un cadru după altul, suprapunându-se, văd toate fețele tale diferite, la infinit — diversitatea ta, felul în care schimbi mai multe roluri — și totuși simt că te concentrezi acolo — iluzie și realitate la un loc, căci în realitate simt că te cunosc bine, intim — că nu mă înșel... /

Am avut un sentiment ciudat de vrajă — un moment ca într-una dintre piesele lui Barry — o senzație precisă de adiere

de vânt, o lume nevăzută care planează asupra noastră, văluri, perdele, farmece. Stăteam acolo, în transă, doar privind-l și ascultându-l pe Henry. Am spus:

— În centrul centrului ești tu.

Aveam ochii umezi – încețoșați – dar mă uitam la Henry *cu toată ființa mea*.

Îmi aminteam cum îmi spunea Allendy lucruri crude despre Henry, când mă afectau (dacă erau parțial adevărate) și când nu; și înțelegeam cum amândoi încercaserăm să vedem *prin* ochii celuilalt, să ne vedem *unul pe altul fără iluziile noastre*. Și-acum momentul ăsta, topind întregul an și readucându-ne în prima zi a întâlnirii noastre, la prima iluzie, la primul vis. Și totuși, între noi e un an de *intimitate*, de intimitate umană. Teste. Nu pot să scriu. Trebuie să mă întorc la asta. Încă mai plutesc.

Ne despărțim la ușă și nu ne cunoaștem. Amanți la început. Realitatea întreagă a trecut peste noi fără a ne cuprinde. Încercăm să deschidem ochii și să ne vedem: Cine ești? Tu ești bărbatul care scrie porcării? Tu ești femeia moartă, fără miros, fără sâni?

Încercarea de a mă ridica egal, pentru a atinge curgerea acelei clipe – a acelei transe. Ce s-a întâmplat cu mine? M-am trezit din posesia lui Henry atât de eterică – atât de ușoară. Toată durerea omenească, failibilă, înlăturată, toată furia, sentimentele omenești – toate resentimentele, dorința de a mă apăra, de a o ataca pe June – toate astea au pierit din mine, s-au dizolvat. *Ascensiunea* – cumplita separare de viața umană – o culme! Sfîntenie. Trupul meu atât de ușor, trupul care se simțise pentru o clipă umilit, înfrânt – acum transparent, și întreaga mea ființă înălțându-se, înălțându-se exaltată, intangibilă, ca după Răstignire. După durere, accasă desprindere divină, această transcendență. Mă îngrozește. Toate legăturile se rup, toate legăturile cu pământul, toată ura, toate resentimentele, realitatea. Simt această adiere de vânt, această ascultare în aer, acest suspans al altor prezen-

te. Simt urechi și ochi în jurul meu, siluete, muzică, foșnetul frunzelor, rostogolirea valurilor; simt ceruri și cortine. Plutesc. Sunt ridicată. Mă înalț. Merg. Urmez tot ce mă înconjoară. Sunt posedată. Ascensiune vertiginoasă.

M-am dus să mă culc. Am căzut. Am căzut în întuneric. I-am spus lui Hugh: „Sunt pe moarte”. Inima pare să mi se fi oprit. Iar în dimineața asta am fost epuizată. Nu știu ce înseamnă toate astea.

Sunt atât de fericită că pot să-l văd pe Allendy mâine. Îmi place forța lui. Henry și cu mine suntem copleșiți de viață, de realitate. Cât de rănit s-a simțit că June l-a făcut homosexual.

Cât de proastă am fost de câte ori am crezut-o pe June, de câte ori m-am dezbrăcat în fața ei. Cu câtă răceală m-a examinat. Ea nu știe că Henry m-ar iubi și dacă aș fi urâtă! Ea nu știe ce e dragostea!

Înainte de a mă duce la Allendy am știut că ciocnirea cu realitatea m-a cufundat din nou în vise. Privirea mi se împăienjenește și nu văd bine. Ochii îmi sunt încețoșați, ca și cum aș fi beată. În mașină vorbesc de parcă aș galopa pe un cal, și lumea se clatină.

În starea asta mă duc la Allendy, și nici săruturile lui nu mă trezesc. Îi spun ce griji îmi fac în privința realității, cum am impresia că o pierd mereu. Fie vise, fie senzualitate. Nu viață intermediară. Vise ori senzualitate. Ca în scrisul meu. Doar armonie superioară sau semitonuri.

Orice s-ar spune despre Allendy este doar o supoziție. Are un fel absolut ciudat de a rămâne tăcut, suspendat, de a nu da niciodată un răspuns direct. Cât de departe merge imaginația lui? mă întreb. Uneori am impresia că nu mă înțelege când spune că s-ar putea să vreau să iau droguri din snobism sau că trebuie să-mi amintesc avantajele materiale ale căsniciei mele, sau că s-ar putea să-mi placă să ies în

oraș numai de dragul de a ieși. Există în Allendy limita vagă a convenției burgheze – dacă mi-ar cunoaște câteva dintre extravagantele, generozitățile și faptele mele nedemne, i-aș părea mai degrabă un personaj dostoevskian decât o latină.

Astăzi îi ofer lui Henry experiența securității, a amplitudinii. Se bucură de senzația nouă de a avea bani, haine, cărți. În dimineața asta pleacă la Londra să scape de June. Ne vom întâlni în luna de după Crăciun, de ziua lui. Și el călătorește; ieri era deja *plecat*, imaginându-și cum va fi la Londra. A spus: „Închipuie-ți: eu, mâine, într-o cameră de hotel, stând în pat și gândindu-mă la toate lucrurile pe care ar fi trebuit să ți le spun și n-am putut.”

Dar mi le spune.

Ne sărutăm în fața apartamentului mamei. Apoi simt sfârșirea groaznică a despărțirii de el. Îi simt absența. Astăzi lumea e schimbată pentru mine fiindcă Henry e într-un tren, Henry, care e jumătate din mine.

Pot să mă desprind de mine și să mă văd în „rolul” meu în fața lui Allendy. Ca să-l posed, îl las să creadă că psihanaliza a pus capăt devotamentului meu masochist față de Henry. Și cât de complet, cu câtă grijă am elaborat povestea acestui sfârșit. Când m-a întrebat pentru prima dată pe un ton așa de neliniștit și cu am spus da – că o rupsesem cu Henry – mi-a plăcut izbucnirea de culpă a lui Allendy. Lucrau concomitent trei straturi diferite ale minții mele. Un strat compunea tabloul despărțirii de Henry; cel de-al doilea înregistra faptul că Allendy nu-l înțelesese niciodată pe Henry pentru că vedea în el un dușman; al treilea era conștiința totală a perfidiei mele și realizarea faptului că acum Allendy, psihologul, putea fi înșelat de minciunile mele. Era o descoperire științifică – și una care mă tulbura omenește. Allendy este incapabil acum să gândească obiectiv. Îl păcălesc. Și totul pentru că nu am avut curajul să spun: „Îl voi iubi

întotdeauna pe Henry – și pot iubi și alți bărbați. Dar Henry rămâne centrul vieții mele. (Accepți să mă împarți?)

În fața expresiilor și sincerităților lui Allendy am uneori aceeași senzație pe care o am în fața lui Hugh: o umilință obscură și adorație pentru o integritate pe care eu n-o am. Astfel, din lașitate, încep să înșel. Allendy, psihanalistul, mă crede simplă și pură. Și ce ar înțelege el din minciunile mele? Ruptura cu Henry a devenit un conflict atât de viu în mine că au fost momente când mă simțeam ca și cum chiar ar fi avut loc, iar adâncimile regretelor mele pentru Henry mi-au dovedit că nu m-aș putea despărți de Henry! Ca să i-o relatez lui Allendy, am intrat într-un joc complet de imaginație. De două ori, când eram supărată pe June, mi-am transferat agitația și am atribuit-o unor scene cu Henry. Henry acționând ca în visul pe care mi l-a povestit – sfâșiat, copleșit. Și îi spun lui Allendy, ca pe un fapt real, o afirmație care rămâne adevărată în toate aspectele ei cu excepția timpului: n-aș avea niciodată curajul de a-i abandona pe alții pentru că eu cunosc prea bine durerea de a fi abandonat. Am făcut-o – dar am nevoie de forță pentru a susține această decizie.

„Forța” pe care o capăt este în pledoaria lui Allendy: „Doar nevroza ta te-a făcut să-l iubești pe Henry, tu – o femeie atât de extraordinară – o femeie atât de rară”.

Privind în urmă la toate astea, singura lor valoare vine din devotamentul sincer al lui Allendy; mie însă mi se par ridicole în lumina unei cunoașteri mai profunde a lui Henry. Peste câțiva ani, s-ar putea să fiu obligată să recunosc înțelepciunea lui Allendy și să admit din nou că iluziile mă orbesc complet. Dar nimic din ce-ar putea face Henry acum nu mă va surprinde vreodată – nici cea mai mare crimă – *îl cunosc*; i-aș putea ierta orice.

I-am spus într-adevăr lui Allendy ieri că în psihanaliză nu poți da toate amănuntele care fac o simplă afirmație mai puțin adevărată. Sunt toate prea simple, frazele lui, uneori prea literale.

În timp ce scriu, viața mea se prăbușește odată cu revelația totală a slăbiciunii lui Henry.

Trebuia să fi știut când i-am dat bani pentru Londra că avea să fie un test pentru el. Știam că dacă îl prindea June avea să-i ia. Sau că i-ar putea cheltui pe o târfă și pe băutură. De ce am făcut-o? Tocmai, pentru a ști. Așa că June îl prinde cu o scară înainte de plecare și ca o nemernică și o șantajistă perfectă îl sperie și îl terorizează, golindu-i portofelul.

Foarte bine, dacă asta ar fi caritate inteligentă – dar Henry știe, și zilele trecute spunea că s-a săturat de felul prostesc al lui June de a risipi banii. Așa încât cunoaște stupiditatea gestului său, slăbiciunea lui. June nu face decât să mă șantajeze pe mine, asta-i tot.

Scrisoarea lui către mine este atât de slabă. Acum demonstrații de furie, curajul de a înfrunta ce e mai rău. Nimic. Totul nu e decât slăbiciune – asta-i tot. Slăbiciune. Și asta-i bărbatul pe care îl iubesc!

Îl implorasem să se ducă la Londra – pentru că mi-era insuportabilă imaginea lui Henry, lașul, ascultând insultele lui June la adresa mea fără s-o oprească.

L-au implorat să vină la Louveciennes și am așteptat, distrusă. Mi-a telefonat: „Sunt supărat, furios pe mine însumi. Bineînțeles că ești rănită. Mă simt îngrozitor față de tine. O urăsc pe June. Plec la Londra în seara asta. Fred mi-a venit în ajutor. Plec ca să nu se întâmple din nou. Mi s-a părut că așa trebuia în momentul acela – asta-i tot ce știu. Uită. Nu-ți face griji, Anaïs“.

În scrisoarea lui: După o conversație amară, gretoasă, mă simt umilit, profund rușinat. Ai fost acoperită cu noroi. Agonie, asta am îndurat. Și de ce am suportat-o nu știu, eventual, doar dacă am vreun sentiment de culpă. June e dincolo de rațiune. A înnebunit. Cele mai rele amenințări și incriminări. Nu mă gândesc decât la tine. Tu ai fost păcălită și ea a trebuit să mă folosească pe mine pentru a te păcăli. De aceea m-am prăbușit și am plâns. E capabilă de orice – te iubesc, asta-i tot ce contează.

Ar trebui să înțeleg toate astea – să mă aștept. (Eu sunt cea slabă. Sunt slabă în dragostea mea pentru Henry. E o slăbiciune pentru mine să iubesc un bărbat ca Henry) Îi iert imediat. Aș vrea să fi putut merge cu el la Londra.

Eu aș fi știut cum să mă port cu June. Doamne, sunt slabă în dragoste, dar curajoasă în toate celelalte privințe. June nu m-ar putea speria cu amenințări. Bictul meu Henry, câtă nevoie are de mine, cum nu reușește să se protejeze nici pe el, nici pe mine. Acum văd că nu poate lua viața în piept, că nu-l pot părăsi. Știu cât de dur ar fi Allendy dacă ar ști povestea asta. Deja simte că Henry folosește tot felul de tactici necinstite ca să mă înmoaie și să mă dezarmeze. Allendy, care e puternic, detestă faptul că toată această bogăție a dragostei mele se irosește pe Henry, iar eu sufăr din pricina bogăției de dragoste pe care Henry o irosește pe June.

Neputința pe care o simte o persoană puternică în a ajuta una slabă. Când l-am părăsit pe Henry aseară și l-am sărutat, după discuția pe care am avut-o, ar fi trebuit să fie destul de puternic ca să biruiască un balaur. Sigur că June poate fi înspăimântătoare cu violența ei, cu felul ei pătimaș de a fi – dar Henry nu are nici un pic de curaj, nici un pic de stofă de luptător. Nu poate lupta – el trebuie să fugă. Acum este la Londra și eu mă simt în stare să mă lupt cu oricine, cu orice. Câtă vreme Henry, iubirea mea, e în siguranță – departe. De acum înainte e foarte simplu. Trebuie să preiau conducerea. Nu trebuie să contez pe Henry. Dragostea mea e cea protectoare. Eu accept deziluzia, înfrângerea – n-o să-mi găsesc niciodată un bărbat întreg. Henry e cel mai aproape. Mi-a oferit atât de mult! Mai aproape de dragostea absolută n-am cum să ajung. Să ceri totul, să ceri perfecțiunea, asta arată ignoranță. Eu nu mai cer nimic!

Voi da obolul meu de dragoste forței lui Allendy – îmi voi plăti tributul. Vreau să încerc să iubesc un bărbat puternic. Vreau să nu mă distrug cu Henry. Am nevoie de amândoi. Am nevoie de forța lui Allendy. Când viața mă

terorizează, mă gândesc la el – am nevoie de el. Feminitatea din mine are nevoie de el./Am nevoie de bărbat. Iar bărbații au fost atât de protectori cu mine – atât de buni chiar și când erau slabi – că am nevoie de ei pentru totdeauna, că mărturisesc această nevoie, această dependență de bărbat, iar în schimb ofer singurul dar al femeii: dragoste, dragoste, dragoste. /

În toată această trăire febrilă, este uimitor cât de atentă și tandră pot fi cu Hugh – cum nu-l „trec cu vederea“ niciodată, cât de conștientă sunt de micile sale victorii, micile stăpâniri de sine, trezirile lui, fiecare sentiment și gând al lui. El trăiește cu senzația că este iubit, apreciat. *Il y a assez pour tout le monde.* Grijă. Grijă. Conștiență. Daruri. Nu uit nimic, fie că sunt fericită, fie că nu. Uneori trecerea de la un rol la altul mă înnebunește. Am vrut să mă duc să-l văd pe Henry în seara asta, dar trebuie să-l aștept pe Hugh, care vine acasă devreme pentru că e obosit. Port costumul care-i place lui, temându-mă și știind că m-a dorit în aceste ultime zile și că nu pot să-l mai evit. Și îi fac rost lui Allendy de un exemplar din Spengler și îi scriu scrisori despre propriile lui cărți.

O, Doamne, nu mă pot face fericită. Ca pentru a compensa mereu tânjirile mele eterne, mă gândesc la amănunte extraordinare pentru a înfrumuseța viața altora. La naiba! De ce pomenesc de toate astea? Acum, când sunt nespus de răsfățată cu dragoste! Pur și simplu pentru că mi se pare nedrept față de mine ca Henry, Henry al meu, să fie un om slab! Bine, bine. Și apoi? Tiparul fundamental al vieții este bazat pe nedreptăți ironice. Sau poate pe dreptate. Aș putea să spun și că totul conspiră ca să răsplătească dragostea lui Hugh – cea mai mare – și ca să mă păstreze pentru el prin aceea că mă privează de descoperirea adevăratului meu soț!

L-am întrebat pe Henry dacă îl stânjenește jurnalul meu. Mi-a răspuns: „Nu – pentru că de obicei eu sunt cel care transformă alți oameni în personaje și îmi place să fiu trans-

format în personaj. Bineînțeles, poate și pentru că până acum a fost cât se poate de măgulitor!”

Am fost absolut sinceră cu Henry (lăsându-l să citească jurnalul roșu și majoritatea celor negre care au urmat, precum și cea mai mare parte din acesta). Ce senzație de dăruire de sine. Risc atât de mult! În timp ce citește, mă simt torturată. Transpir și tremur. E un chin cumplit. Jurnalul e singurul meu mister.

Ce ar face Allendy dacă ar ști adevărul? Spune mereu că minciuna se simte. Totuși nu simte că sunt încă amanta lui Henry. Nu simte că îl iubesc pe Henry. (Sau mă crede o persoană mai superficială decât sunt. Sau speră că pe el îl voi iubi mai mult.) Nu am scrupule, pentru că deocamdată sunt aventura lui Allendy. Nu este în vreun pericol de moarte. Eu sunt dramă, exotism, insula pe care n-a văzut-o niciodată. Sunt necunoscutul. Este ceea ce s-ar putea numi o aventură de înaltă clasă. De fapt nu ne cunoaștem. Calitatea superficială a atracției pe care o exercită asupra lui nu este foarte diferită de cea pe care o exercită el asupra mea! Acum, când vorbesc cu el, aproape că mă întrerupe ca să mă sărute. Nu mă ascultă! *Voilà*. Asta am cerut – asta am căpătat. Și pe urmă mă înfurii fiindcă simt că nu știe cât de profundă sunt!

Bineînțeles, când vorbesc despre calitatea iubirii lui Allendy, s-ar putea să subapreciez nevrotic o iubire pentru că e lipsită de strălucire, de adâncime. El este controlat. Dar acum știu destul. Acum sunt destul de sigură ca să cred. Îndată ce sunt sigură de alții, încep să fiu nesigură de mine însămi. Îl iubesc pe Allendy la fel de mult cât mă iubește el? Inversare amuzantă. Sănătoasă.

De ce nu-mi pot imagina viața lui sau, dacă o fac, nu-mi place – așa cum nu-mi imaginam viața lui John, care mă dezgusta? Și viața mea e la fel de străină pentru el.

De ce această obsesie a mea de a mă întrepătrunde cu alți oameni? De ce nu pot să trăiesc mai la suprafață, să-l accept pe Allendy fără acea luptă minuțioasă de a înțelege

totul? Tot ce face Henry este inteligibil pentru mine. Înțelegerea și dragostea se întretes pentru mine în mod inextricabil. Pentru mine, înțelegerea este dragoste. De aceea mă îndoiesc că voi avea vreodată o *expérience de passage*, o aventură de o noapte. |

June, în cele din urmă, nu e foarte deșteaptă. Lasă la despărțire o impresie care numai frumoasă nu e! Dezvăluie o urâtenie care va marca naivitatea sentimentală a lui Henry. Egoismul ei. Banii. Dorința de a mă exploata – toate acestea l-au revoltat pe Henry. Cruzimea ei. (Nu-ți imaginezi decât lucrurile de care tu însuși ești în stare.)

Nu poate să-ți fie milă de June, pentru că ea e perfect capabilă să-și poarte de grijă, e atât de agresivă și de pretențioasă. Acum pretinde să-i dau bani ca să se întoarcă în America!

18 decembrie 1932

Fred i-a dat lui Henry bani să meargă la Londra pentru că, la scurtă vreme după plecarea lui June, Henry și-a dat seama că nu scăpase de ea, că scena avea să se repete și să sfârșească în violență. În seara aceea erau să se omoare unul pe altul. June a fost destul de deșteaptă ca să-l facă să se teamă pentru mine – a amenințat că o să-mi arunce cu vitriol în față, că o să mă împuște, o să mă zdrobească, o să-mi calce fața în picioare, o să mă șantajeze.

Sâmbătă dimineața m-am repezit la Clichy și a fost o ușurare să știu că Henry plecase, în siguranță. Mi se părea că acum viața nu mă mai putea speria. Pot s-o înfrunt pe June. Aștept să facă următoarea mișcare. Mi-am luat toate scrisorile de la Clichy după ce am primit un mesaj telefonic de la un bărbat să am grijă cu toate hârtiile incriminatorii. Și să-mi încui ușile. *Très bien*. Am luat micul dejun împreună cu Fred. Mi-a plăcut cum l-a trimis pachet pe Henry la Londra. Acum June nu-mi poate face rău dacă nu-i poate face rău lui Henry. Mă gândesc întruna la Henry, așteptându-i scrisoarea, vânzând lucruri pentru a face rost de bani să-i trimit.

La suprafață, culmea frivolității: cazinoul, Cabaret Montmartre, dineuri, filme, Café Colisée – șic – aristocrație – discuții cu Louise – scene cu croitoreasa. Ireal pentru mine. June, în capa ei neagră, căutând probabil senzația ultimă a răzbunării pentru toate umilințele rasei și vieții ei, incapabilă să înțeleagă, să transceadă sensul și cauza înfrângerii ei. Și eu mai loveam din când în când – nu dintr-un sentiment de culpă – nu – căci sunt prea conștientă că l-am salvat pe Henry, și el e cel ce merita să fie salvat – ci din *milă*. Da, e incredibil, încă mai poate să-mi fie milă de June, care vrea să mă distrugă! Și știu că e rea și că e o criminală; mai știu însă și că nu este *cu totul* rea – *faș* vrea – s-o pot urî. N-o urâsc decât atunci când se pune problema să-l apăr pe Henry. Știu că durerea ei e în cea mai mare parte egocentristă, că nu pe Henry îl vrea, ci victoria ei (dacă s-ar putea să-i fie dat Henry acum, n-ar rămâne să trăiască cu el). Și când vorbeam despre a o accepta pe June și a-l împărți pe Henry, îl voiam atât de mult pe Henry încât eram gata să îndur orice tortură – cea mai rea dintre toate torturile pentru o femeie: să fie într-un rol secundar. Nu știam atunci că aveam să devin favorita și apoi singura femeie – căci acum Henry nu mai poate fi decât sexual infidel, asta-i tot. }

!Am impresia că aș fi avut mulți copii: Joaquin, Thorvald, Eduardo, Hugh, Henry – și un soț numai din când în când.

Sunt singură în seara asta. În momentul acesta soțul este Allendy, bărbatul pe care mă pot sprijini. Dar simt că și asta e o iluzie, pentru că... ei bine, pentru că nu-l interesează copilul meu preferat, Henry! }

Stau în subsol și mă gândesc câtă poezie e în Henry când ochii lui albaștri faustici mă privesc și el spune: „Mâini ca muzica...” Unde e în seara asta și la ce se gândește?

Hugh spune: „Am locuri bune în tren. Vreau ca excursia asta [la Londra] să fie ca o lună de miere. Vii cu mine. Este

atât de minunat că te pot lua cu mine. Vreau să te simți foarte bine”.

Nu vrea să audă de economii. Și mă gândesc cât de mult aș vrea să am banii ăștia pentru Henry. Sunt hotărâtă să câștig bani, să-i pot da inereu și să-l pot proteja mereu pe Henry.

Cât de răsfățată sunt – cât de răsfățată. Cum mi se recompensează pustiul vieții mele trecute. Bogată în dragoste, bogată în prieteni, bogată în casa mea și lucrurile mele frumoase, bogată... atât de plină în mine însămi, atât de plină de planuri, cărți, idei. Când mă uit la mașina de scris, sunt conștientă că nu pot să ajung la zi cu scrisul. ¶

21 decembrie 1932

Henry, dragostea mea, tocmai m-a părăsit. Incandescent. A fost oprit la granița engleză pentru că avea prea puțini bani la el! Chestionat. Interogat. Deportat. Purta cele mai ponoșite haine ale lui.

Mă grăbesc acasă luni când aud că e la Louveciennes. Îl înduplec prin lingușiri să rămână peste noapte ca să-mi liniștească anxietatea. Și apoi se întâmplă ce se întâmplă de obicei: ne vărsăm unul în celălalt, ne împletim. Trebuie să joc teatru superb ca să calmez gelozia lui Hugh seara. Toți trei îl citim împreună pe Rank – cartea lui Rank *Art and artist*, cartea pe care voiam s-o scriu eu! Deși Hugh e în cea mai bună formă – lucid, alert, înțelegător – sunt atâția curenți între mintea lui Henry și a mea. Henry îmi spusese sau scrisese ceea ce citim acum. Uneori cu o spuseseam și scrisesem!

A doua zi Henry îmi dă bună dimineata cu un gest al mâinii prin neglijelul meu de satin și ajungem simultan la orgasm în picioare, în hol, în timp ce Emilia pune masa pentru micul dejun.

O nouă zi de discuții, discuții și de lectură cu Hugh. Hugh spune: „Când pleacă tipul ăsta, Henry?” Mă cicălește, bom-

băne. Dar sunt dumnezeiesc de fericită. Când e pentru Henry, până și gătitul e o binecuvântare. Îmi ridic trena de satin și mi-o prind la piept ca să fac cafea și sandviciuri la miezul nopții. Greutatea discuțiilor noastre îmi clocotește în minte. Dacă aș putea să revărs în jurnal lectura și ceea ce spune Henry, ar fi o sărbătoare a metafizicii, psihologiei, artei, științei, biologiei moderne. Uriașă.

Dimineața aduce vești bune. Nu trebuie să mă duc la Londra. Hugh pleacă singur. Henry rămâne la Louveciennes. O să lucrăm împreună.

Henry și cu mine avem o discuție ciudată, rece, despre Hugh. El îi pare lui Henry, în cel mai bun caz, un tip limitat. Din afară, pentru alți ochi, pare că eu fac parte din posesiunile lumești, pământești ale lui Hugh – că în esență el este cel puternic, că *soarele* (succesul) este planeta care-l guvernează. Eu sunt o achiziție. Sunt un instrument al *ascensiunii* lui. A ales o artistă, o femeie care poate ferma. Mă folosește (viață socială într-o proporție prea mare, mereu invadându-mi orele de lucru). În schimb, mă protejează, mă iubește, mă răsfăță. Dar în aceeași măsură mă ține prizonieră. Sunt un artist, dar nu trăiesc ca un artist. Sunt nevas-tă, femeie socială; am o mie de îndatoriri. Pe puținii, foarte puținii prieteni pe care mi i-am *ales* (June și Henry, singurii care mă stimulează), a trebuit să mă lupt ca să-i văd.

Asta, zice Henry, explică rebeliunile mele (mereu predic împotriva vieții de societate), experiența jurnalului meu ca o excrescență a frustrării (ah, anii de frustrare), și de asemenea explică decizia mea rece de a face excursii, de a-mi lua libertatea de care am nevoie, pentru că trebuie să trăiesc ca un artist și l-am slujit omeneste pe Hugh, l-am răsplătit cât de echitabil am putut. E mândru de mine, el se află pe calea spre succes, spre putere. Eu nu vreau putere, ci numai artă și pasiune. Dovada acestui fapt este că, dacă mi-aș fi dorit putere și viață socială, lux, m-aș fi măritat cu un cubanez

bogat, în timp ce eu m-am măritat cu Hugh crezând că mă mărit cu un poet, un intelectual, un artist. Crezând că banca a înăbușit artistul, am încercat să-l smulg pe Hugh de la bancă. Și am greșit. Hugh e interesat de artă, îi este devotat, dar nu este un artist. Eu sunt justificarea ideală pentru dragostea lui de putere. Eu sunt obiectul, receptorul ideal al acestui tribut. Dar el se exprimă prin putere. Am uneori această senzație când îmi spune: „Ești o mare investiție. Îmi ești de mare ajutor în munca mea. Îmi place să te cunoască toată lumea. Atunci au o părere mai bună despre mine. Sunt atât de mândru de tine”.

Dar orice femeie atrăgătoare ar face asta. Henry zice însă că nu, că Hugh, care are simțul valorii, a ales o femeie valoroasă, o femeie marcată de geniu, un *article de luxe*. Bineînțeles, nimic n-a fost planificat. A devenit astfel. Instinctele ne conduc. Toate felurile de instincte egocentriste. Este de asemenea posibil ca un instinct să-mi fi spus că nici unul dintre peștorii mei cubanezi nu mi-ar fi putut fi un protector atât de loial pentru că ei nu erau atât de subtili încât să aprecieze artistul.

Oamenii fac lucruri care par inocente și totuși dezvăluie o autoprotecție ascunsă. Henry pare să creadă că am fost prinsă într-o viață nepotrivită pentru dezvoltarea mea ca artist – o viață obișnuită. Prinsă, păcălită! Își face griji pentru paginile mele care stau și așteaptă în timp ce eu alerg de colo-colo după cumpărături pentru familia lui Hugh, distrându-i pe clienții lui Hugh, în vreme ce Hugh și Allendy discută cum să mă împiedice să mă amestec din nou cu gloata din Montparnasse. Allendy îl confundă pe Henry cu boema din Montparnasse! Hugh măcar se ridică în apărarea intelectului lui Henry. Iar eu mă ridic, în sinea mea, împotriva lumii limitate a lui Allendy. Artistul se revoltă. Și Henry mă salvează. Henry mă alimentează, întărește artista cu minunată grijă. Este preocupat de mine, are atâta grijă de munca mea. Incredibilă, încrederea lui în mine.

— Nimeni altul nu mai face așa ceva. Încântător. Minunat. Ce și-au dorit să scrie Jolas și ceilalți. Singurul tău defect, Anaïs, e că pierzi prea mult timp sprijinindu-i pe alții. Și adeseori necritic. Simplul fapt că ai putut crede că Hugh este un mare intelect, un scriitor...

— Ca și speranțele tale în ce-o privește pe June! Îl tachinez.

Très bien. Dar, îndată ce Hugh vine acasă, cortina cade peste luciditatea mea și găsesc multă nedreptate în judecata mea obiectivă — și mă simt vinovată, așa cum Henry se simte vinovat față de June, pentru că amândoi suntem niște visători excesiv de tandri, de blânzi. Și cu cât aflu mai multe asemănări între Henry și mine, cu cât este înțelegerea noastră reciprocă mai profundă, cu atât e mai mare vechia mea spaimă ca Henry să nu-mi fie luat. Sunt momente când pare atât de ros de griji, atât de profund, atât de atent, atât de bun încât îmi vine să plâng. Și în aceste momente îl ador — iar în altele pare atât de sexual, de carnal, de înroșit de vin, de expansiv, de proaspăt, încât mă aduce la frenezie. Savantul, filozoful, senzualul — în fiecare punct îi vin în întâmpinare, îl iubesc, mă potrivesc lui.

El e uimit să descopere o nouă latură a mea. O latură ironică, înșelătoare, ștrengărească. Hugh a descoperit că radiatoarele erau prea încinse — au avut loc discuții serioase despre prostia Emiliei. Hugh s-a dus în pivniță să vadă, foarte, foarte serios. Stăteam în picioare în fața lui Henry și râdeam: „Henry, radiatoarele sunt prea încinse. E grav, foarte grav”. M-am aplecat ca un pitic, râzând, strâmbându-mă, zeflemisind. Henry a reacționat imediat cu propria-i maliție. A râs și și-a strecurat mâna între picioarele mele.

Fac tot ce pot să-l trimit pe Hugh de acasă într-un confort plăcut. Am petrecut ore întregi gândindu-mă, planificând, lucrând pentru darurile care-l vor face popular printre cei de la bancă. Mă îngrijesc de o mie de amănunte — toate practice — cu cea mai mare atenție. Nimic neterminat, nici

o scrisoare lăsată fără răspuns. Și pot face toate astea pentru că Henry și cu mine vom petrece zece zile împreună, zece zile, zece zile!

Henry, cărți, munca noastră, discuțiile noastre și patul oriental mare, moale. Totul e bine.

Totuși sunt tristă, pentru că totul e bine doar relativ – Hugh, de exemplu. Hugh, după o săptămână de muncă grea, trebuie să mă lase ca să stea cu familia lui, unde nu e fericit. Hugh, care vrea să stea cu mine. Așa că mă revanșez, de trei ori mai mult, plină de remușcări, făcându-i mici cadouri, purtându-i de grijă, jucând teatru. *Mon Dieu!* Voi pune halatul de satin care-i place lui – voi fi atât de iubitoare, atât de iubitoare, ca să mă revanșez pentru mâine. Henry telefonează în fiecare zi – temându-se că planurile ni s-ar putea schimba. Și cu un amuzant simț al proprietății, ia în posesie Louveciennes și pe mine. Îi va spune Emiliei cum îi place friptura!

Mult din ceea ce citesc din Rank va lămuri indicațiile pe care le-am avut despre artist. Ce eforturi fac ca să înțeleg! Sunt momente în timpul discursului lui Henry când mă simt într-adevăr obosită, într-adevăr ca o femeie aflată în căutarea celei mai dificile cunoașteri. Tremur pentru că mă întreb când va eșua mintea mea, când se va dovedi insuficientă. Totuși, la fel ca Louise, am senzația că pot fi făcută să înțeleg totul – că la vârsta lui Rank aș putea fi în stare să scriu o carte ca a lui Rank – dar sunt femeie, știu, și mintea femeiască este imperfectă – sau aș spune mai degrabă că e insuficientă. N-ar trebui să fiu atât de ambițioasă. Ambiția mă obsedează. Vreau ca Rank, Henry și Allendy să îndeplinească marile sarcini. Eu îmi voi îndeplini sarcina de femeie. Voi învăța destul, voi înțelege destul ca Henry să poată discuta cu mine.

Replica la remarca lui June despre faptul că îmi lipsește mirosul: Emilia se duce să facă în baie curățenie după ce am fost eu acolo și spune: „E atât de bine să intri în baie după

señora; miroase frumos – a parfum –, înainte, la cele două doamne la care am lucrat, nu puteam să sufăr să intru, mirosea așa de urât”.

Adorația Emiliei pentru mine se bazează pe „bunătatea” mea, pe „ciudățenia” mea și pe „frumusețea” mea. Îi place să-mi atingă părul fiindcă e mătăsos, îmi admiră eleganța, ideile, înălțimea. Adună toate fotografiile cu mine pe care le arunc și le ține în camera ei. Îi place Henry și felul în care ne bucurăm unul de altul. Minte pentru mine, mă slujește, mă protejează, ar face orice pentru mine, ar munci pe degeaba.

Noaptea de Crăciun. Doar o notă. Schimbare de atmosferă, de viață. Henry stă la biroul meu, sortând numeroasele însemnări ca să le dau la legat. Biroul meu e acoperit cu manuscrisele lui. Cărțile lui de referință sunt aliniate în fața lui. E doar în cămașă. Însemnările acelea care mi-au produs o impresie atât de covârșitoare când le-am citit prima dată, pe spatele scrisorilor lui din Dijon. Acele note despre aventurile sale, despre boemismul său, viața lui cu *Bubu*, pe care a trăit-o cu o intensitate rar experimentată de cineva.

Stau întinsă pe canapea, cu numărul supraréalist din revista *This Quarter*.

E prima dată când scriu în jurnal în fața lui Henry. Sunt stânjenită. În același timp, vreau să scriu exact așa cum un bețiv vrea să bea. Totul scapără în mine, ca și cum cineva ar apăsa cu degetele pe pleoapele mele închise. Scapără. Patru sau cinci imagini suprapuse: Hugh la Londra cu familia lui. Allendy la Sorbona. Mama singură, întristată de marile schimbări petrecute cu fiica ei. Nu mai există îndatoriri. Nu mai există Crăciunuri. Doar Henry și cu mine, lucrând împreună în liniștea de la Louveciennes. Clopotele de la biserică bătând. Pacea de a ști ce este drept în mod suprem și divin. Lumea este în sfârșit concentrată. Asta e centrul. Și în mod ciudat – centrul nu poate fi decât un cerc complet, bineînțeles, pe care nu l-am cunoscut niciodată până acum pentru că nu eram altceva decât o lună în creștere, un semicerc

curbat, curbat într-o tînjire căscată, dureroasă, încolăcit în jurul golului, cu brațele adunate spre a prinde nimicul, o linie neterminată, o viață incompletă, o curbă întreruptă, suspendată deasupra lumii, palidă de neîmplinire și strălucind acum rotundă, rotunjită, completă într-o splendoare geometrică, în totalitate, într-o măreție absolută. În noaptea de Crăciun luna a strălucit plină, și acest fapt singur e sfânt; numai pentru asta ar trebui să bată clopotele și să se înalțe muzica, și oameni cuprinși de sfială să urce treptele catedralei; pentru miracolul mării împliniri absolute dintre bărbat și femeie, pentru miracolul totalității.

Henry spune uneori, când e într-o dispoziție absurdă: „Nu scrie asta în jurnal!”

Henry și cu mine ne punem pe treabă. Scriu trei pagini despre vise. El lucrează la broșura lui. Plouă. Îmi fac indexul la jurnal. Visez. Visez. Nu mă pot obișnui cu completitudinea. Înot în ea, explorând-o. Privesc cu ochii mari la exuberanță – el face salturi savante prin camera mea, dezbrăcat. Vorbim până amețim. Îmi vin idei fantastice. Idei pe un pat moale de carne. Sunt uluită. Mă cufund în plăcerile mele cu o moliciune orientală.

26 decembrie 1932

Când gândurile mele merg în paralel cu ale lui Rank: „Homosexualitatea greacă – maestrul – fie el filozof ori sculptor, sau, cu alte cuvinte, artist al vieții ori al formei – nu se mulțumea să-și învețe discipolul sau protejatul doctrinele ori cunoștințele lui. *El avea impulsul artistic autentic de a-l transforma în propria sa imagine, de a crea*”.

Iată ce am scris despre Ana Maria: „Îmi dau seama cât de mult m-am îndepărtat de adevăratul lesbianism și cum doar artistul din mine, energia dominantă se extinde în alții pentru a fecunda femeii frumoase pe un plan greu de înțeles și care nu are absolut nici o relație cu activitatea sexuală obișnui-

tă. Cine va crede cât de largi și de înalte îmi sunt ambițiile când parfumez frumusețea Anei Maria cu cunoștințele mele, cu experiența mea, când o domin și o curtez pentru a o îmbogăți, pentru a o crea?”

Henry bate la mașină frenetic. Se oprește spre a mă ului cu cuvinte. Ore în șir de discuții, de lucru. Henry e atât de înțelept în privința mea și a muncii mele – *el e bun cu artistul* – preocupat deoarece crede că sunt prea feminină, că aloc prea mult timp casei, lui, altora, că mă eschivez de la marea misiune finală a artei mele, că o înșel cu jurnalul – că el nu crede în forțarea sfârșitului jurnalului, dar că o problemă este pur și simplu înlocuită de alta și că arta ar trebui să prevaleze asupra jurnalului. Jurnalul este o evadare din problema artei mele, suplinește ceea ce îmi lipsește în comunicarea cu ceilalți, compania, dar acum am simțit eu însămi nevoia de a-l face mai artistic, de a-l transforma într-un caiet de însemnări pentru creația mea.

Cu toate acestea, când am o jumătate de oră liberă, o ofer jurnalului. Dar este o cale ocolită către carte. Pagina din jurnal este *punctul meu de pornire*. Henry vrea să mă vadă *avântându-mă* liber și producând mai multă *artă* și mai puțin *jurnal*. Cred că mă îndrept în direcția asta.

Acum sunt în culmea înfloririi ca femeie – având grijă de casă, subordonând totul muncii lui Henry. El scrie extraordinar de bine, amplu, profund. E o bucurie să vezi biroul așa încărcat. E atât de bine că i s-au dat pentru prima dată securitatea și tot ce are nevoie ca să lucreze – fără neliniști, chiar fără întreruperi.

Nu cred că artistul din mine e în pericol pentru că, evident, ceea ce îi ofer lui Henry el îmi întoarce înmîit.

Bineînțeles, nu am lucrat. Am înotat în mulțumirea mea ca femeie. Pericol, pericol, presupun. Dar are Henry grijă. Și la urma urmei, *ca femeie*, pur și simplu femeie, rareori am fost atât de plinar fericită.

„Ducem o viață bogată”, spune Henry vorbindu-mi despre Jung, Ulise, Rank. Mă pune să-i citesc din Spengler cât își odihnește ochii după scris. Sunt mereu ținută în alertă. Am fost expulzată din miniaturalul meu univers femeiesc, mereu învârtindu-se în jurul unor *persoane* – Joaquin, Eduardo, Hugo, June, Henry, Allendy, Ana Maria – și înot în extraordinare lumi noi.

1 ianuarie 1933

L-am lăsat pe Henry singur cu jurnalul meu la subsol și m-am pregătit de culcare pentru că voiam să fiu odihnită pentru Hugh. Henry a băut o sticlă de Anjou și a scris următoarele:

Ziua de Anul Nou, fac corecturile finale la caietul meu de însemnări despre Paris, din ultimii trei ani – în liniștea de la Louveciennes. Anaïs fardându-și ochii, pieptenele ei pe paginile mele răzlețe și pe plicurile din Tirol și fragmente din camera lui [Howell] Cresswell de la Hotel Odessa. Toate acestea reînviind în mine amintirea caleidoscopică a aventurilor din Paris, așa că în timp ce termin de lipit fragmentele sunt tentat să mă așez imediat să scriu o carte despre ele. Venirea la Louveciennes cu trenul, peisajul atât de neșters întipărit în mintea mea – cunosc fiecare palmă de pământ pe acest drum, și fiecare piatră kilometrică, fiecare indicator, fiecare casă subredă ori drum ori cinema, chiar și o fermă de păsări sau un cimitir sau un teren viran, sunt însoțite de o învălmășeală de asociații. Așa că atunci când Anaïs observă că, în mod ciudat, n-am făcut nici un fel de însemnări aici, la Louveciennes, cred că singura explicație este că totul e încă atât de viu și plin de sens, totul e încă atât de inconștient exploatat. Când îmi adun notele pentru prima mea carte despre Paris am senzația duioasă, sentimentală, plină de regrete de a pune între coperte ceea ce a fost cândva o viață bogată, vibrantă, pe care literatura nu o va reproduce niciodată și de fapt nici n-ar trebui. Dar pe când puneam cap la cap aceste însemnări întâmplătoare, ce bucurie să descoperim că erau puține amintiri din Louveciennes

care puteau fi inserate în această haotică masă de fapte, evenimente, incidente, fenomene – tonuri liniștite ale unei colecții de trăiri, de fapt – până și un fleac precum un afiș de la cinematograful din Louveciennes, care îmi va aminti întotdeauna de plimbările mele până la tutungeria din sat, ori până la *épicerie* pentru o „sticlă de vin *bun*” – Châteauneuf, Barsac, Meursault etc. Nu, dacă nu am scris despre Louveciennes e numai pentru că eu nu scriu istorie, eu o fac. Sunt atât de conștient de caracterul fatalist, predestinat al acestui Louveciennes.

Iată de ce, de exemplu, o ascult cu atâta plăcere pe Anaïs când, trecând împreună prin domeniul Coty, noaptea, îmi vorbește despre Madame du Barry, capul iubitului aruncat peste zidul grădinii, despre silueta ei elegantă, despre păstorii și păstorițele lui Watteau. În Louveciennes s-au plămădit o unitate și un scop extraordinare. Aici m-am maturizat. Chiar dacă nu discutăm altceva decât o fotografie licențioasă din *From-From*, pentru o clipă ea duce la lucruri mărețe.

Aici, în marea sală de biliard, unde cândva alergau șobolanii, Anaïs și cu mine ședem împreună – sau eu mă plimb de colo până colo, gesticulând, în timp ce-i explic falimentul științei sau criza metaantropologică. Aici, la biroul ei, acoperit cu materiale zdrobitoare pentru viitor, dau frâu liber impetuoselor mele gânduri și imagini. Aici sunt libere să domnească toate imaginile care ne prind și ne invadează și sunt stabilite noi frontiere cosmologice.

Însemnările mele – în seara asta, când mă gândesc la ele, îmbălsămat cum sunt, realizez insuficiența expresiei umane. Nici un artist nu poate ține pasul vreodată cu propria-i viață. Aici o mică de gânduri îmi explodează în cap la o simplă rostire. Nimic nu poate fi adus vreodată la bun sfârșit. Ceea ce e important, mă gândeam în seara asta, e că Louveciennes devine *fixat* istoric în înregistrarea biografică a vieții mele, căci de la Louveciennes datează cea mai importantă epocă a vieții mele. Și mă gândeam în tren cât de ciudat este că abia de curând am devenit atât de preocupat de înregistrarea vieții mele.

Filozofia lui Spengler despre Grijă, pe care o aveau chinezii și egiptenii – toate popoarele istorice! Aici, în Louveciennes, totul e „categorisit”, „etichetat”, „îndosariat”, „adnotat”, „legat”. Aici e sufletul „eului” unui romantic istoric, conștient

de marce său destin, atrăgând spirite înrudite, da, atrăgându-și chiar propriii cronicari și biografi – ca și cum voluminosul său jurnal nu ar fi suficient. Aici nu trebuie decât să întorci fotografia și soțul se vede pe sine, amantul se vede pe sine, prietenul se vede pe sine. Aici ți se permite luxul de a te vedea meru în timp ce o mie de ochi te privesc continuu, te studiază, te înregistrează. Aici ochiul privește ochiul ce privește ochiul... *ad libitum, ad infinitum*. Aici toate marile procese cosmologice sunt dezvăluite, încurcate, împlinite, descurcate. Aici toate lucrurile, marile procese cosmologice, sunt despletite artistic – un haos ce va fi ordonat din nou în dimineața următoare.

„Ai dormit bine azi-noapte?” „Nu, m-a deranjat caracterul preselenar al viselor mele”. „Ce ziceai că spunea Rank despre tatuare?” Și astfel, la micul dejun, începe – de la tatuaj la tabu, prin toate capriciile interzicerii incestului, prin toate structurile „eului” geologic, pentru a fi dizolvate în cele din urmă în cernală – pp. 50-99 ale jurnalului vieții mele. Și totuși această activitate păienjenească, această geometrie du Barry a *novcentisti*, e suflarea de viață a tuturor artiștilor însetați. În timp ce meditezi, cuvintele ies dansând din pereți, subiectele sunt fixate, parfumuri distilate pe o hârtie frumos mirositoare – și poate Madame de Staël însăși repară un covor rupt sau pune un nou closet în camera de toaletă. Și când Madame de Staël se întoarce este probabil plină de toate acele mari imagini primordiale pe care Salvador Dali vrea să ne facă să le înviem: excremente, masturbare, dragoste. Peștișorii de aur, care înotau cu nouăzeci de kilometri pe oră în bazinul de ciment de afară, sunt înlocuiți de monștri de sticlă care înotă într-un acvariu electric – pești psihologici care nu au nici o problemă, cu excepția celei a Timpului și Spațiului. Pești ai răposatului om de oraș cărora nu li s-a aruncat niciodată momeală, care n-au fost pescuiți ori curățați de solzi. Pești ce înotă nemîșcați – ca un substitut pentru viață. Sticlă, vieți translucide, luminate de dedesubt de roci strălucitoare de cuarț și cristal.

Louveciennes, așadar, se întrevide la orizontul minții mele ca un fel de laborator al sufletului. Nu e nicidecum o întâmplare că problemele discutate aici sunt așa cum sunt. Aici lucrul cel mai important este sufletul – tot restul trece pe locul al doilea. Și așa se face că viața se extinde până la bogăția supremă,

că doar câteva zile dobândesc magnitudinea timpului, că cel mai banal eveniment capătă semnificație.

Sunt întrerupt un moment – Anaïs citește peste umărul meu aceste rânduri și se teme o clipă că dacă mă lasă singur s-ar putea să dau paginile înapoi și să trag cu ochiul la gândurile ei secrete. Dar nu mi-a trecut niciodată prin cap să fac așa ceva! Și totuși, dacă mă opresc puțin să mă gândesc, îmi dau seama că pe pagina care precedă aceste cuvinte ale mele s-ar putea afla o catastrofă. /Nu-mi pasă oare? Nu pot spune asta. Dar într-un anumit sens este adevărat – într-un anumit sens nu-mi pasă prea mult ce se petrece în afara acestor granițe pe care le-am stabilit împreună. /Să-mi pese prea mult ar însemna un dezastru. Lumea asta nu e construită numai din dragoste și credință și speranță etc. Lumea asta reflectă o dualitate eternă, în gândire și acțiune. Cele mai fundamentale lucruri sunt uneori inspirate de binc. E inutil să încerci să controlezi vieți, gânduri, evenimente. Libertate – asta e lucrul suprem pe care-l poate cere cineva. Și oricine are o mare dorință de a fi liber va respecta această dorință la alții. Și marile drame umane emoționale? Nimeni nu le neagă. Ele vor avea loc iar și iar. Dar ele au loc în măsura în care capitulezi în fața propriului sine biologic. Chiar dacă mâine toată această bogată lume de la Louveciennes, pe care tânjesc cu toată ființa mea s-o fi perpetuat, ar exploda în urechile mele, mă abțin să mă îngrijorez. /Cred că dacă am învățat ceva din numeroasele mele experiențe e că cea mai mare victorie a omului este să-și cucerească frica. Puțini dintre noi apucă să-și dea seama ce forță puternică, atotdominatoare e frica. Frica e cea care împrumută atâta dramatism vieții noastre – și mai ales frica de sine. Acestui fel de frică, sau fricii nenumite, indescriptibile, neclasificate îi datorez tabloul cumplit al vieții mele cu June. Frica de a o pierde, frica de a fi singur, frica de a înfrunta lumea – frica de toate. Și într-o zi, când mi-am dat seama că nu mă mai putea teroriza, am devenit un om liber, un individ de sine stătător – deși s-a întâmplat că în momentul acela, în ochii lumii, eram cel mai jalnic specimen de om imaginabil. Dar cine putea ghici forța pe care o simțeam în oase? Cine putea ghici că sub exteriorul meu ponosit, neglijent, zăcea acum un suflet regesc. /Oare pentru că am realizat cu atâta entuziasm că nici un fel de lanțuri nu mă puteau înrobi făceam un

asemenea prăpăd în jurul meu? Oamenii spuneau adesea că eram un individ periculos. Emanam pericol (ce exprimare proastă). Oamenii simțeau ceva zdrobitor, distrugător la mine, deși nu vorbeam prea mult – sau poate asta-i o minciună. Poate *eu* eram cel pe care îl ascultau, în timp ce eu am crezut tot timpul că eu îi ascultam pe alții. Poate când vorbeam cu mine însumi aveam auditoriul cel mai mare. Poate că aici, în această perioadă, când cu siguranță cunoșteam sensul a ceea ce se numește „Mântuire“, făceam tocmai lucrul asupra căruia avertizează Jung – stabileam contactul cu „psihicul colectiv“. Și care e acum cea mai mare dorință a mea? Ca atunci când mă voi confrunta în sfârșit cu un psihanalist eminent să pot lămuri o dată pentru totdeauna această chestiune a falselor valori, a „inflației“, cum se numește. „Să vezi viața constantă și s-o vezi întreagă“ – această frază îmi vine imediat în minte. Și împreună cu ea un alt gând ciudat, fugar – va exista vreodată un psiholog destul de ferm, destul de răbdător, destul de profund și de informat ca să mă asculte când voi rupe barierele comunicării? Vor exista destule creioane gata să noteze ce am de spus? Căci cine cunoaște mai bine ca mine compromisul mizerabil, lipsit de sens pe care-l reprezintă arta pentru mine? De unde tănguierea mea perpetuă despre „a ține pasul“? Pentru că sunt prea conștient de ceea ce înseamnă să trăiești, de lumile pe care le traversez în câteva minute, volumele care se revarsă din mine într-o dispoziție extatică. Pentru mine e ca și cum tot restul vieții n-ar fi decât materia primă și pregătirea pentru aceste momente ca și cum nu ar avea absolut nici o altă valoare. Aceste momente inspirate sunt eterne și incomensurabile. Ele nu pot fi cântărite, judecate sau studiate și interpretate din punct de vedere psihologic. În aceste momente se nasc lucrurile care recrează lumea, care zguduie și destramă psihologii. Așa cum Spengler a descris atât de frumos evoluția sau apariția științei fizicii ca pe „un incident“ în era diluviană a istoriei scoarței pământului, la fel văd eu psihologia, așa cum o cunoaștem acum, ca pe un fenomen tranzitoriu, imanent printre celelalte științe pe care artistul îl poate doborî cu o singură suflare dacă suflă destul de tare.

Fiindcă marca întrebare este mereu una de personalitate – putere, valoare individuală, forță. Restul e schematizare,

explicație, sistem, cauză și efect, interpretare. În unele există sensul destinului, și acestea, care sunt una cu destinul, nu au nevoie de psihologie – sau de vreun -ism, vreun cult, vreo teorie etc. Ele sunt cele care *fac* lumea.

O, Doamne, cum se deapănă vârtelnița: văd un pahar spart pe jos și o pată mare de Anjou, Anjou pe rochia mea neagră de satin și picioarele mele albe desfăcându-se. Henry stând ca un înțelept într-un fotoliu în fața șemineului și acoperindu-mi fața cu săruturi umede. Îi cos un nasture la pantaloni. El stă întins pe patul meu maiestuos, copiind pasaje din Spengler – culoarea lui e albastru de China. E romantic în ce privește femeile, totuși se scoală dimineața și îi scrie prietenului său Emil Schnellock că în cea mai mare parte a timpului ocupația lui este „să-și dea jos pantalonii”. Îmi observă fața într-o seară și jură că în momentul acela par egipteană, întunecată, invulnerabilă, de neînduplecat – cu ochi înghețați. Altă dată, la cină, spune că nu a cunoscut nicicând ceva atât de minunat alături de o femeie ca această viață a noastră. Îl scoate pe Banco la plimbare. Eu apăr psihanaliza și îi furnizez noi împotriviri, noi idei de combătut; și uneori plagiază, după cum și eu îl plagiez pe el. Vrea să devină psihanalist ca să-și câștige existența.

Într-o seară a venit Fred, iar Henry și cu mine trăiserăm atât de intens împreună că nu știam cum să vorbim cu Fred. Discuția lânzezea. Pierduserăm contactul cu întreaga lume, fiind atât de absorbiți unul de altul și de ideile și munca noastră. Fred ne-a conjurat să ne căsătorim. Ne vrea pe amândoi la Clichy. Discuția asta despre căsătoria noastră mi se părea incredibilă. În acest punct imaginația mea se oprește. Nu vreau să înfrunt problema. Henry credea că e doar o problemă financiară – îi spunea lui Fred cum trebuia să așteptăm până i se publicau lui cărțile. Dar apoi am spus că asta era doar o jumătate a problemei – ău am problema mea *umană*, una insolvabilă, pe care Henry o înțelege. El n-ar fi părăsit-o niciodată pe June, și știe că nu-l pot părăsi pe Hugh – că, la fel ca el, aștept să facă celălalt ceva, aștept să se întâmple ceva.

Nu aş putea trece niciodată peste această lovitură mortală dată lui Hugh, oricât de multe ar fi în joc; şi acum ştiu că viaţa mea e în joc, căci îmi doresc o viaţă cu Henry cu preţul oricărei suferinţe, sărăcii ori instabilităţi. Aceste zile pline au fost o revelaţie pentru mine. De bogăţia lui Henry atât ca artist cât şi ca bărbat, ca spirit şi ca senzualitate am fost atât de înfometată, atât de înfometată încât îmi văd ultimii douăzeci sau treizeci de ani din viaţă (de când m-am născut!) ca pe nişte ani de foamere! *Aperit anormal? Poate!*

Şi acum cele zece zile se încheie. Stau în pat pregătindu-mă pentru mâine. Hugh a fost întârziat o zi, aşa că am o noapte şi o zi ca să mă pregătesc pentru noul meu rol. Cu alte ocazii tranziţia a fost prea violentă. În seara asta am senzaţia că sunt un drumet. Călătoresc, călătoresc pe uscat şi pe mare, departe de Henry, spre Hugh. Trag cortina peste Henry. El trebuie să se retragă. E la Clichy. Şi pe măsură ce scrisul meu creează această distanţă, această noapte neagră între kilometri de apă şi kilometri de pământ, sfârşierea mea este din ce în ce mai cumplită, ca şi cum Henry ar fi însăşi seva din mine, stingându-se – mă gândesc la o pădure de copaci despicaţi din care curge seva în nişte cupe. Aduceţi o mie de cupe! Pagini – paginile care culeg tânjirea mea după Henry! Amintirile mele. Nu am *nici o viziune asupra viitorului*. Privesc faţa ostilă a zilei de mâine. Hugh! Străinul, străinul cu care m-am măritat când eram atât de tânără, fratele. Şi pentru că sunt unul dintre acei „romantici istorici” conştienţi de destin, de trecut, trecutul e mai *potent*, şi nu pot să mă mişc, nu pot să distrug, chiar dacă asta înseamnă să distrug o fiinţă omenească de dragul a doi artişti! În seara asta sunt îngrozită de propria mea *bunăătate inexorabilă*. *Eu nu trăiesc pentru mine*. Sunt paralizată şi mă sacrific – stau mereu în prag – mereu – şi doar *idealul* mă opreşte.

Ceea ce mă înspăimântă este că Henry are nevoie de o casă, o soţie, o femeie care să fie mereu lângă el. Henry, în

adâncul sufletului lui, are de asemenea nevoie de o lume intimă, privată, secretă, formată din două ființe din care să-și tragă forța pentru creație și viață. În seara asta sunt o mare Mamă – pânțece, casă și pat; strălucire, căldură, lumină și foc; curaj și pasiune – sunt toate astea. Și ceea ce nu pot suporta este să-l las pe Henry să se întoarcă singur la Clichy.

Lucrez și în fiecare moment îmi imaginez o viață cu Henry ca o repudiere a tuturor lucrurilor în afară de artă și pasiune – clasă, viață socială, confort, rafinament, iad, iad, iad. Totul e gol – *totul* în afară de aceste zece zile, un birou, cărți, o mașină de scris, un pat, mâncare simplă. Urăsc minciunile, viețile duble, nesinceritatea continuă, schimbările, tranziția, înșelătoriile. Vreau plenitudine, plenitudine cu Henry! Am nevoie de absolutism. Urăsc această înțeleaptă plutire intelectuală la suprafața vieții, această balansare, această întreținere a mai multor vieți și iubiri, această trăire la trei sau patru niveluri.

5 ianuarie 1933

Sosesc Hugh și [sora sa] Ethel. Plonjez într-o nouă viață – la început *dépaysée*. Scenă de dragoste cu Hugh ca într-o piesă de teatru. Contactul reînnoit, sau mai degrabă noul contact cu Ethel interesant. Dar interesul meu de la început pentru ea mi-a trecut de tot. Când am văzut-o mi-am dat seama cât de mult am trăit într-un an – secole. Mă simt bătrână.

Seară la soții Millner, admiratori ai cărții mele. Ploaie de complimente. Sunt ruși. Li se pare că arăt ca o rusoaică, cu ochi adânci, triști, rusești. Că arăt ca George Sand. El scrie trei volume despre Spinoza. Cină la Majestic, Boule Blanche, La Coupole. Când ajung acasă vomit – am respins complimentele pe care le-am primit pentru că nu am vrut să strălucesc în fața lui Ethel – am vrut să stau în umbră și s-o las pe ea să triumfe. Sentimentul vinovăției!

Mi-e rușine și să-l văd pe Allendy. Nu știu ce să-i spun sau ce să fac. Viața cu Henry a fost un vis. Mă simt sfârtecătă,

confuză – plutesc. Vreau să mă reintegrez prin muncă. Su-
făr din cauza acestei senzații că sunt prea mult pe drumuri,
că oamenii se schimbă prea repede în fața ochilor mei ase-
meni peisajelor pe care le vezi dintr-un tren rapid – că alerg
la suprafață, că sunt însetată de adâncimi. Nu mă prea pricep
să fiu extravertită. Sunt *dépaysée* în viața extravertită – îmi
pierd sufletul, visurile. Mi-ar plăcea să zac pe fundul mă-
rii, să trăiesc acolo *au fond de choses, toujours au fond*.

Aseară mi-a fost dor de June. June e singura femeie pe
care o voi iubi vreodată în felul în care am iubit-o pe June,
fantastic, erotic, literar, cu imaginație – singura femeie care
m-a stârnit profund ca artist, care le face pe toate celelalte
să pălească, să pară fără viață. Mi-e dor de ea. Mi-e dor de ea.

6 ianuarie 1933

Henry, Henry. Mi-e dor de el. Când îmi telefonează mă
dizolv în dorință. A fost bolnav. Pot să-l văd doar dumini-
că, pentru câteva ore. Spune: „Nu poți să rămâi toată scara?
A trecut atâta timp“ – șase zile. E prima dată când Henry
cere, pretinde. Știu imediat că îmi voi asuma orice risc pen-
tru a *răspunde* cerinței lui.

Ethel și cu mine discutăm deschis – despre trecut – John,
June, dar nimic mai mult. La Henry mă opresc. Stau mult
de vorbă cu ea, pentru că are nevoie să se înțeleagă. Încear-
că în mod inconștient să mă farmece. Dar pe mine nu mă in-
teresează Ethel. Iar cel care cere acum prea mult de la oameni
– cel care se oferă mai puțin necritic! – este noul meu *en*. Asta
i-o datorez lui Allendy.

Când mă culc dintr-un impuls lângă Hugh și îi spun că îl
iubesc, e pentru că sunt tulburată de regret și de un sentiment
obscur de vinovăție – milă. Aș vrea să-i găsesc defecte, să-l
pot urî, dar el nu are nici un defect. Mă ține prin sentimen-
tul meu de vinovăție, de responsabilitate, prin incapacitatea

mea de a produce durere. Cum de nu și-a dat seama Allendy că ar fi trebuit să aprobe, să ierte despărțirea mea de Hugh? Cum de nu și-a dat seama că soțul meu e Henry? Allendy a fost orbit de propriul lui interes.

M-am dus la Henry într-o noapte și m-a primit aruncându-mă imediat pe patul lui. Am avut impresia tristă că îl vizitez, simțindu-mă înșelată de marile bucurii ale contopirii, îndurerată de contactul efemer. Apoi Henry a plecat într-o excursie de câteva zile cu Fred și eu m-am dus să-l văd pe Allendy.

Allendy crezuse că nu are destule să-mi ofere – că o femeie ca mine are nevoie de absolut – că era prizonier în propria sa viață și nu era liber să-mi dea suficient. Dar între timp, eu, cu obișnuita mea lipsă de încredere, începusem să cred că el nu mă iubea destul! Cu această lipsă de încredere se luptă disperat Allendy. Are impresia că a eșuat ca psihanalist dând frâu liber atracției față de mine înainte de încheierea terapiei (înainte de a se lecu de mine).

Chiar acum/mi-am dat seama că m-am bucurat răutăcios tocmai de această victorie, și anume că învinsesem psihanalistul și tulburasem bărbatul – că dorisem asta, răzbunarea mea blândă pe un om de care depinde prea mult capacitatea mea de a fi fericită! Totuși, nu-mi folosesc niciodată cu cruzime victoria. Sunt atât de mișcată de vulnerabilitatea lui Allendy.

Preț de o clipă mă tem de această nouă viață de triumfuri asupra bărbaților, în care încep să înlătur, să abandonez, să trădez, să rănesc. Încep prin a-i abandona pe Hugh, pe Eduardo, acum pe Allendy. Dumnezeuule, nu mai pot îndura. Allendy cel nobil, cel eroic. Un bărbat prea civilizat. De ce nu m-a luat în brațe când eram sub vraja lui și n-a dat naibii înțelepciunea, de ce nu m-a posedat, nu m-a cunoscut, chiar dacă totul n-ar duce decât la tragedie?

Henry se întoarce și avem o asemenea scenă de pasiune în bucătărie, e atât de excitat. Iar eu sunt încă atât de îmbătată, atât de plină de demoni, încât Henry observă o diferență și spune: „Ești mai naturală”.

Simt că dacă pot să renunț la Allendy voi renunța la ultimul dintre idealistii, dintre eroii pe care i-am iubit; că de acum înainte sunt o ființă neîncătușată – că asta ar putea fi ori salvarea, ori moartea mea!

Și eu și Henry avem această facultate înspăimântătoare de a ne cufunda într-o atmosferă până la a uita de noi și de iubirea noastră. Eu în Tirol, unde Henry a devenit ireal pentru mine, iar când Henry a fost la Luxembourg eu am devenit „ireală”, neverosimilă, nu putea să creadă că știa o femeie numită Anaïs. Aseară, când am sosit, m-a privit așa cum l-am privit eu după ce petreceam o oră cu Allendy – înstrăinat. E oare asta nestatornicia ultimă, susceptibilitatea până în momentul în care se numește slăbiciune?

17 ianuarie 1933

Aseară am început să vorbesc febril despre faptul că îmi doresc copii – o creație *umană*. Am visat că purtam *capul* lui Henry în *pântelele* meu. Fata cea mai mare a Louisei (de cinci ani) și-a aruncat impulsiv brațele în jurul gâtului meu. Asta a trezit în mine un întreg haos de sentimente. Instinctul meu puternic *protector* este frustrat. Am izbucnit în plâns. Hugh era uluit.

Când îmi telefonează Henry, vrea să mă vadă, lumea începe să cânte din nou, haosul se cristalizează într-o singură dorință – toate înălțările, fermentările, constelațiile se su-dează prin sunetul plin al vocii sale.

Mă reped sus în chimono și mai scriu cinci pagini în cartea despre vise. Nu mă supun decât instinctului, simțurilor, iar ele îmi sunt subjugate de Henry. Sunt din nou în derivă.

Copii. Ce sunt copiii? Abdicare în fața vieții. Iată, micușule, îți transmit o viață din care eu am făcut un superb eșec. Nu. Nu. Ce femele sunt! Până și copii. Trebuie să fi fost obosită ascară. *Allons donc*. Vino-ți în fire, caricatură de artist ce ești.

Chiar și când posed *totul* – dragoste, devotament, potrivire, Hugh, Henry, Allendy – mă simt posedată de un mare demon al neliniștii care mă împinge mereu înainte. Mă grăbesc, voi provoca suferință, nimeni nu mă poate înlănțui, sunt o forță, și toată ziua mă simt împinsă, împinsă. Acopăr pagini întregi cu febra mea, cu această supra-abundență de extaz, și nu e de ajuns. Mă plimb înapoi și-ncoace prin subsol. Îl am pe Henry și tot sunt înfometată, tot sunt în căutare, tot în mișcare – nu mă pot abține să nu mă mișc. Allendy va fi norocos să scape de durerea reală pe care i-o provoc. Înțelepciunea lui l-a salvat *de o femeie pe care n-o cunoaște* – femeia cu impulsuri distructive bruște – cu izbucniri bruște. El cunoaște partea mea frumoasă, nu pe cea periculoasă. Numai Henry simte monstrul, pentru că este și el posedat. Și eu voi lăsa lumii o cicatrice.

Psihanaliza n-a făcut decât să mă trezească, să trezească un monstru plin de o putere primejdioasă și incontrollabilă. Abia încep – sunt ca o roată care abia începe să se învârtască. Mă ucide propria mea forță! Mă sufocă!

Bilet către Henry: Dezleagă ghicitoarea! Hugh e ostil sau neliniștit pentru că nu e sigur de mine – așa că e suspicios în ce privește scrisul meu. Ar distruge această *bucurie* a cărei sursă o bănuiește. Așa cum tu ai distruge bucuriile lui June pentru că le bănuiești originea. Tu și cu mine, deși nu mai puțin geloși, suntem mai *siguri* unul de celălalt – mai conștienți de măsura în care ne posedăm reciproc. Fiind conștienți, ne putem permite să fim foarte generoși, foarte toleranți, foarte indulgenți! suntem siguri de nucleu. Când cineva luptă, luptă cu propriile-i temeri și atacă morile de vânt, așa cum tu ai atacat aparent inofensivele povești ale lui June, așa cum Hugh îmi suspectează scrisul, poveștile...

Că veni vorba despre motivul pentru care Hugh aruncă cu apă rece peste scrierile mele. Henry a aruncat cu apă rece peste poveștile lui June despre isprăvile ei zilnice. De ce Henry și cu mine nu ne facem niciodată așa ceva unul altuia – nu ne luptăm niciodată? Am glumit pe scama numelui său: *Henry*. Am spus că ar trebui să-l cheme Otto. I-am povestit despre aristocrații care se strigă cu diminutive – stupide, precum Lulu, Pompon, Lolo, *afectând* lipsa de formalism și simplitatea.

Aseară, când i-am citit din cartea despre vise, Hugh era mai degrabă dornic să descopere dacă mă culcasem sau nu cu June decât afectat de tonul sau lirismul *operei* mele.

Zilele trecute, Hugh m-a dus la un hotel să facem amor – prefăcându-se că e o aventură. „Curvă, curvă ce ești.“ Îi plăcea straniețea situației și pentru o clipă, când i-am atins trupul, mi s-a părut trupul unui străin – dar era un joc lipsit de plăcere pentru mine. Sunt obsedată fizic de Henry. Mă tem că până la urmă sunt o femeie fidelă!

Devin rea! îi spun lui Hugh, pe un ton dulceag: „Fă-i horoscopul lui Henry, ca să vezi că nu se armonizează cu al meu!“ Și sunt încă umedă de dezmierdăriile lui Henry. Râd. Râd și când Henry spune: „Ceea ce face ca priza lui Hugh asupra lucrurilor să fie plictisitoare este tenacitatea lui. Are o minte bună, dar nu e destul de flexibilă, nu e sensibilă, schimbătoare – îndată ce Hugh abordează un subiect acesta își pierde fluiditatea, caracterul viu“. E adevărat. În Henry și în mine există o flexibilitate – o mișcare rapidă, o conștiință a sentimentelor celorlalți. Adeseori sunt conștientă de tenacitatea lui Hugh în societate și de faptul că interesul celor din jur se stinge treptat – atunci îl întrerup. „*J'ai été méchante souvent; je ne me repens pas.*“ Cred că de acum înainte jurnalul meu va deveni mai interesant. Simt că Henry îmi dă libertatea necesară.

Bănuiesc că în cea mai mare parte a timpului mă aflu într-o stare de visare. Că ceea ce văd în viață, în timpul zilei, sunt personajele compuse de care vorbește Freud. Bărbatul care are o voce ca a lui John și pictorul rus care are ochi cu pleoape grele ca John încetează să mai fie ei înșiși pentru mine, și mă lansez într-o stare hipnotică în care caut să trăiesc din nou emoțiile pe care le-am simțit când am auzit vocea lui John sau am văzut ochii lui ațintiți asupra mea. Nu tratez asemănarea ca pe o simplă asemănare, ci mă supun personajului compus care mă răscolește în viața mea din vis. Cu toate acestea, John, în realitate, a încetat să existe pentru mine. Așa că, evident, continuu o serie de senzații, așa cum faci în vise, irelevant, fantastic, absurd – având încă zone de susceptibilitate profundă la impresii și emoții pe care le-am abandonat de mult – cu sensibilitatea ciudată a zonelor corpului pe care se află o cicatrice. Exact ca atunci când Henry îmi mângâie fesele, trăiesc intens primele mele impresii de plăcere sexuală: aveam nouă ani și, împreună cu alți patru, cinci copii, vecini de-ai mei din Uccle, am fost închisă într-un gang întunecos și am hotărât să ne arătăm fundurile unul altuia. Mâna băiețelului pe al meu – primul fior de mister sexual.

André de Vilmorin îmi spune la telefon rigid, ca un mar-chiz: „*Je vous présente mes hommages, madame*”. Și imediat regret Clichy-ul, bucătăria, pe Henry în cămașă... și îmi dau seama că stau în fața fiecărei noi persoane, a fiecărei noi lumi, ezitantă, nesigură, detestând să trec de la o persoană la alta, detestând însăși aventura după care urlu în nopțile de neliniște – și totul din cauza unei lipse de curaj.

Teama, lipsa de încredere mi-au îngustat lumea, au limitat oamenii pe care i-am cunoscut intim – dificultatea comunicării. Cine e el? Ce e? Politețea e ca un scut. Cultura e un scut. Ne iubim iubirea pentru că este iubirea noastră, pentru că e a noastră.

Visez cu ochii deschiși să reiau procesul de psihanaliză – poate cu Rank – ca să văd dacă îmi pot desăvârși încrederea pe jumătate născută. În momentul acesta sublimarea e imposibilă pentru mine. Sunt în plină mișcare, vorace, disperată, întreagă, și nu pot sublima. Nu mai pot primi îndrumare psihanalitică de la Allendy. De la el nu vreau decât săruturi. M-am gândit la el toată ziua, am vrut să-i telefonez, să-i scriu. Noaptea trecută am stat trează – formulând scrisori, plănuiind scene, minciuni!

Vis: îmi albește părul.

19 ianuarie 1933

Vesellie aseară la *Poisson d'Or* – ireprimabilă, debordantă. Vesellie; bună, foarte bună dispoziție. Îmbătută de efectul neobișnuit pe care îl produc. Conducătorul ȝiganilor mă remarcă și mă invită la dans.

Hugh m-a trezit în mijlocul nopții cu suspinle lui. Visa. L-am sărutat, trezindu-l cu blândețe: „Visam că te-a răpit ȝiganul!”

Aș vrea să pot scăpa de preocuparea pentru triumfurile mele – de plăcerile mele infantile! E prea mult pentru mine; mi se învârtește capul după atâta tristețe și singurătate!

Sâmbătă seara. Azi-noapte Hugh a descoperit că astrologic el și cu mine nu suntem uniți decât prin legături nepunienne mistice, și că eu sunt legată de Henry prin cel mai puternic semn care poate exista între soț și soție! Râd de această descoperire, dar sunt copleșită. Îmi cunoșteam destinul.

Cum se va simți Allendy în seara asta când va descoperi că sunt unită astrologic cu Henry prin cele mai puternice legături – luna mea în cea de-a șaptea casă a lui?

Enigma destinului. Allendy a spus cândva: „Tu cauți bărbați slabi”. Avea de gând să mă vindece ca să pot iubi forța.

Acum e scris în cer că sunt soția lui Henry. Îmi amintesc nopțile dezolante în care meditam la slăbiciunile lui Henry, la revolta împotriva slăbiciunii lui. *Ce soir j'ai peur – je me sens faible – j'ai besoin de protection.* Dacă Allendy m-ar putea ține în brațe foarte strâns și m-ar ajuta să lupt împotriva destinului meu – să-l înfrâng, să scap de el. Soarta mea.

În seara asta văd o viață tulbure, pericol, durere cu Henry. Simt pământul cutremurându-se – totul răsturnându-se. Am vrut aventură! *Là voici.*

Henry puternic – ah, ce viață aș avea atunci – ce splendoare! Ce conflagrație!

Allendy spune că sunt cea mai minunată femeie pe care a cunoscut-o. A folosit superlative! Mi-a explicat horoscopul lui ținându-mă cu brațul pe după talie, cu mâna pe genunchii mei, pe sub rochia mea. Și ne sărutam în timp ce vorbeam, în timp ce eu mă minunam de temerile ființelor omenești – de slăbiciunile lor misterioase. Allendy n-a fost niciodată fericit cu o femeie. Îmi mărturisește că de câte ori mă vede e indispus, instabil, nu poate vorbi așa cum vrea. Nu a avut curajul să capituleze în fața mea, și totuși ca psihanalist era conștient de insuficiențele, deficiențele din firea lui care mă răneau. „E poate o boală, dar n-am fost niciodată un bărbat pasional, n-am simțit niciodată decât tandrețe pentru femei.”

Ei bine, e aproape amuzant. Eduardo și Hugh se duc la Allendy să se vindece de pasivitate. Nu l-am bănuț de atâtea ori pe Allendy? Sentimentul dintre Eduardo și Allendy?

Totuși îl voi reconstitui pe Osiris al meu din bucăți oricând le voi găsi. Nu-l mai vreau pe Allendy ca pe un trofeu, ci ca pe un bărbat pentru care simt, orbește, o atracție puternică – tipul de bărbat care m-a bântuit toată viața, pe care-l curtează latura mea masculină: bărbații pe jumătate! Și simt o încredere ciudată în Allendy. Cred în senzualitatea lui (o, dar n-am crezut și în senzualitatea lui John?).

El nu voia să-mi pun toate speranțele în el. Era de părere că mă bazam pe el pentru fericirea întregii mele victii. Nu. Am învățat că sunt două persoane diferite – una dintre ele îndrăgostită de bărbații mistici și una de bărbații cu picioarele pe pământ, aprigi, marțiali. Și astfel în seara asta accept din nou scindarea, despărțirea, și las să curgă curenții dubli. În Allendy, îi iubesc fratern pe Eduardo și pe Hugh – în Henry, amantul, insașiabilul amant și fecundator.

Accept divizarea în mine pentru că nimeni nu va fi păcălit – am destulă dragoste pentru toți!

Allendy spune că *nu* sunt conectată astrologic cu Henry.

Aseară l-am ascuns pe Henry în camera de oaspeți. Când a venit Hugh acasă, la miezul nopții, m-a găsit scriind în jurnal. În dimineața asta Henry doarme, iar eu mă gândesc la Allendy. Acești bărbați a căror feminitate îi face pasivi și evazivi mă excită până uit de mine. M-am resemnat să joc rolul celui mai puternic. Allendy vrea să-i telefonez, să-i scriu, să fiu activă, exact așa cum vor și Hugo, Eduardo și Henry să fiu. Henry e nefericit când nu preiau eu conducerea. Foarte bine. Accept acest rol pe care feminitatea mea îl urăște. Ceea ce e timorat și delicat și supus în ei îmi stârnește forța – îmi ațâță dorințele. Sunt sortită să fiu *cea care iubește* – eu – ce soartă tragică.

Allendy vorbea despre vălul dintre el și realitate – și plăcere. Nu s-a putut bucura niciodată de viață – totul a fost încețoșat – până acum câțiva ani, când a început să vadă culorile.

Henry stă la masa chinezească neagră, lucrând, revizuiindu-și romanul. Văd atât de clar acum scopul, dispoziția, temperamentul operei lui încât îl pot ajuta să o modifice, s-o taie, să schimbe ordinea capitolelor și lucrăm în mod constant împreună.

Henry nu se gândește la nimic altceva decât la muncă și la mine. Gata cu târfele, gata cu vagabondajul. Spune că faptul

că-l las liber, că nu-i violiez niciodată libertatea, nu mă opun niciodată târfulițelor, nu-l tiranizez și nici măcar nu pun întrebări îl face să fie absolut fidel, conștient de o profundă responsabilitate, bucuros că găsește echilibru în dragostea noastră – îi este prea ușor să se dezlănțuie – și acum savurează viața cea mai profundă pe care a avut-o vreodată. Prima jumătate a romanului său nu e decât o întâmplare (înainte de dragostea noastră). A doua e toată numai exaltare, extaz, penetrare, semnificație.

Nu voi putea vorbi niciodată destul despre influența pe care am avut-o unul asupra celuilalt – cu asupra desăvârșirii operei lui Henry, el asupra materiei, substanței, vitalității operei mele. El mi-a dat impulsul, iar eu i-am dat adâncimile. Și cât de încăpățânată sunt – nemiloasă cu emfazele lui puerile.

Trăiesc cu spaima să nu-mi fie descoperit jurnalul. Henry e încă aici (Hugh a ieșit și ieri și alaltăieri seara – când se întoarce acasă, Henry e încuiat în camera de oaspeți – și am avut două zile împreună).

Când a venit Hugh acasă noaptea, eu dormeam deja și a încercat să mă trezească cu dorința sa. Într-o stare de semi-conștiență, l-am respins violent. Iar dimineța era rănit – a cerut explicații (Henry! Henry! Iubirca mea, pasiunea mea, Henry!). Am inventat un coșmar! I-am spus că visam că-mi înfige un cuțit între picioare – că durerea din vis m-a făcut să mă împotrivesc – că-mi doream ca el să mă fi trezit – că sufeream.

De atunci am încercat mereu să șterg efectul dureros al acestei scene – totuși, când s-a apropiat de mine aseară am devenit isterică – râdeam – și din nou l-am rănit. Prefăcătoriile mele au o limită – un moment în care nervii mă trădează! O, Doamne, ce-o să se aleagă de el? Henry se gândește mereu la ziua în care cartea lui va începe să se vândă ca să ne putem căsători.

Nu mi-e teamă că senzualitatea lui Henry îl va face mereu infidel. Asta nu e decât o paranteză, o întâmplare, o fază. Nu mă tem deloc, deși s-ar putea să sufăr de gelozie, fiindcă știu că îmi aparține mie – și nu-l înșel și eu la rândul meu? Nu văd că sentimentul meu față de Allendy e doar *un petit détour*? Că îi aparțin lui Henry cum n-am mai aparținut vreodată cuiva, prin legături vitale, impetuoase și deopotrivă creative și intelectuale?

Henry e cel care a turnat sânge, mușchi, organe, glande în personajul de legendă care eram, care s-a împreunat cu idolul transformându-l într-o ființă omenească. În alte jurnale, sunt o *linotte*, o fantomă, un faun, o prințesă, un spirit, un creator, dar până ca sângele lui Henry să curgă generos prin mine nu am fost om. Hugh obișnuia să țină disertații despre caracterul uman, mă implora să prind rădăcini – dar miracolul s-a înlăptuit abia prin sânge și plăcere.

Am primit de la Allendy o absolvire religioasă a trecutului meu care îmi era profund necesară. Simt acum că mă aflu într-un punct în care îndrăznesc să-mi trăiesc propria viață (fidelitatea față de Henry) în ciuda înțelepciunii, avertizărilor, pledoariilor, învățăturilor și puterii lui personale asupra mea. Nu vreau să cred că pasiunea mea pentru Henry e doar pasiune fizică și dorință fizică. Totuși tremur și simt că apropierea urii și a spiritului războinic al lui Henry au stârnit ecouri în mine și că sunt brusc invadată de o mare ură față de idealisti, o mare dorință de a distruge idealismul, de a răni lumea care ne-a rănit pe amândoi – de a mă alia cu Henry, de a dezlănțui forțele instinctive, pasionale ale lumii – împotriva misticii care a distilat și controlat aceste forțe, nu atât din cauza idealismului său, cât din cauza compoziției ființei sale, care îl făcea apt pentru sublimare. Simt că nu mă potrivește cu acest misticism total. Mă aflu între două lumi, mereu între două lumi.

Destul, destul cu anatemele egoiste! „Numai atunci când ești eliberat de propriul ego începi să iubești”, i-am scris lui Allendy. Destul cu durerile egoiste!

Îmi dau seama pe deplin, și cu o luciditate crudă, că psihanaliza mea nu s-a terminat, că încerc să mă vindec printr-un mare efort de *voință* și un fel de dragoste pentru Allendy care mă face să vreau cu disperare ca el să fie victorios ca psihanalist și ca bărbat, căci îmi dau seama că, dacă eșuează cu mine, viața lui afectivă va fi distrusă de frică și mândria lui de medic rănită de propria-i slăbiciune. Pentru slăbiciunea lui în fața mea, ca femeie, îl iubesc — nu vreau să trebuiască să-și regrete elanul, uitarea de sine. Vreau să-i dau eu *lui* încredere și o fericire pe care n-a avut-o. Dar, vai, sunt momente când simt precaritatea echilibrului meu, fragilitatea lui — când hipersensibilitatea mea pare de nesuportat, când oscilez între dorința de a deveni o anarhistă și aceea de a deveni o sfântă — când știu că îmi va fi acordată foarte puțină fericire în dragoste. Acele scrisori teribile de la Eduardo și lupta mea împotriva firii mele exagerat de aprinse, în 1921! Ezitățile crude ale lui Hugo: „Simt că încă nu te iubesc destul” — noaptea primului nostru sărut! Vechile îndoieli ale lui Henry: „Acest sentiment viu pe care îl aștepti nu l-aș putea oferi niciodată unei femei!” Totuși ei mă iubesc, de ani de zile, cu gelozie, cu tenacitate. Și eu, care proferez invective, bat câmpii și practic diferite forme de sinucidere pentru fiecare dintre cazuri, eu îi înșel pe toți! Deodată. În cele din urmă ajung să cred că în limita capacității lor cu toții m-au iubit sincer. Când Eduardo credea că plâng din cauza lui și era într-unul din accesele lui de devotament, eu eram de fapt îndrăgostită de Hugo. Când Hugo îmi scria scrisori întârziate dar înfocate din Europa, eu eram deja electrizată de Ramiro Collazo. John, ei bine, pe John am încercat să-l înlocuiesc cu Eduardo, iar când dragostea lui Eduardo a ajuns la apogeu, eram amanta plină de adulație a lui Henry. Până când Henry va fi absolut sigur că nu poate trăi fără mine, eu îl seduc pe Allendy, a cărui dragoste o doresc, deși îl înșel cu Henry. Oare pentru că toți au fost un pic prea înceți și eu vreau să-i pedepsesc puțin pentru asta?

Gândesc prea mult. În fond, sunt foarte confuză și pierdută în diversitatea și multiplicitatea sentimentelor mele.

Mă amuză că singurul mod în care pot scăpa de meditațiile nevrozate asupra iubirilor mele e să încep să mă întreb cât de *bine* (sau fidel!) iubesc eu și să-mi analizez tendința de a păcăli! Atunci voi putea râde un pic și voi putea scăpa de pornirile suicidale!

Momentul cel mai magnific dintre toate este înaintarea spre catastrofă – acumularea înceată de detalii, evenimente și oameni care măresc procesiunea, progresia, într-o lumină lividă, sinistă, înaintarea unui fatalism imperios, inexorabil. Îmi văd viața întreagă mergând mereu în direcția asta – numai un mic incident împiedică o conflagrație. Dacă nu l-aș fi iubit cu adevărat, profund pe Henry, dacă el n-ar fi fost altceva decât o aventură, dacă Allendy ar fi reușit să ne înstrăineze și dacă aș fi îndreptat întreaga forță a iubirii, speranțelor, aspirațiilor mele către Allendy – cu acel impact extraordinar pe care îl au elanurile mele, acele impulsuri puternice care mă frâng și mă cutremură – ce catastrofă din nou! Pericolul întregului! Remarc că am învățat să fiu prevăzătoare! Această măsură demnă de dispreț! Refuz să mor din nou așa cum am murit din cauza lui John, așa că am mai multă grijă cu absolutismul. Las întotdeauna o porțiță de ieșire, o cale de a scăpa de tragedie.

Detest să simt că incapacitatea mea de a înfrunta cele mai mari dureri ale dragostei mă face să mă tem de absolutism. Este adevărat că nu mi-e frică deloc de iubirea mea absolută pentru Henry, totuși până și atunci contam pe grija *paternă* a lui Allendy față de mine și către el m-am îndreptat în ziua în care s-a întors June, când eram în panică.

Doamne, ce vulnerabilitate morbidă. Înșelătoria și amăgirea sunt apărarea mea împotriva unei vieți de trădare prea tragică, prea distructivă și prea înspăimântătoare pentru mine.

Și ironia este că lui Allendy îi datorez această știință de a diminua primejdiile, de a eluda sinuciderea, de a evada din tragedie.

Efectul timidității sexuale a lui Allendy este mai intens asupra mea decât efectul fericirii mele cu Henry, pentru că se leagă de prima și indelebila durere a abandonării de către tatăl meu – de care nu m-am eliberat încă. Încă mai simt rădăcinile acestei dureri răscolindu-mă ori de câte ori se întâmplă ceva care îmi poate aminti fie și pe departe de ea. Oricât de îndepărtată ar fi conexiunea dintre remarca lui Allendy: „Nu mă pot exprima liber cu femeia pe care o iubesc în chip ideal” și plecarea tatei în ziua aceea, în ciuda isteriei mele – pentru mine există o conexiune afectivă – *la détresse est la même*. Ceea ce știu acum însă e că toate acele îndoieli cu privire la iubirea tatălui meu și la toate celelalte iubiri se bazează în mod eronat pe frica mea distorsionată, morbidă, nevrotică. Iată de ce sunt din nou într-o fundătură – suferind de fixația trecutului.

Credeam că poeta din mine masca o realistă feroce. (Realismul este în particular sexual. Simt acest gust al pământului cu mai multă disperare în scara asta, ca o răzbunare pe sferele înalte în care mă târăște Allendy – nu mă înțeleg.) Cred că bărbații ca Eduardo, Hugo, John și Allendy fac femeile normale sexual să se sinucidă. Când mă gândesc la plenitudinea vieții mele cu Henry, mă întreb ce mă împiedică să-l urmez oriunde.

În afară de teama mea de a distruge siguranța mamei, fericirea lui Hugo și dragostea lui Joaquin, mai e acum și o teamă de a nu-l răni pe Allendy. O, Doamne, vorbesc ca o proastă: ce merită Henry? Allendy m-a făcut din nou creștină! *C'est impardonnable!*

Dau fuga la pasiunea mea, Henry, aseară, și ne lăsăm în voia unui amor atât de orgiastic încât nu vreau să mă trezesc

din el. Și râdem împreună – el spune cuvinte obscene pe care eu le repet. După aceea, stând în pat, discutăm grav cartea lui Dandieu despre Proust.

Apoi astăzi, aici, la Louveciennes: astrologie, À *Rebours*, „*Le théâtre de la cruauté d'Artaud*” (articol într-o revistă pe care mi-a dat-o Allendy), și sărutări, sărutări. Henry se așază pe scaun și eu mă așez pe genunchii lui, și eu sunt cea care fute sălbatic, iar el e în extaz. Mă duce în brațe sus în timp ce suntem încă împreunați și sunt cuprinsă de frenezie.

Ne trezim după o scurtă odihnă și nu sunt obosită. Strălucesc de energie. Trebuie să fiu o superfemeie sexuală care, așa cum a scris Rank, e mai degrabă stimulată decât epuizată de viața sexuală. Mintea îmi sclipește. Când vine Hugo acasă vorbesc strălucit, excesiv. Scriu patru pagini din cartea mea. Totul îmi este clar – filozofia, istoria, metafizica, psihologia, Rank, Dandieu, Proust. Mi-e clar acum că joc farse nu numai bărbatilor, ci și vieții, care nu răspunde la ce i-am cerut, așa că accept această înșelătorie și modul meu de a trăi trădând – viații îi port pică, pentru lipsa ei de perfecțiune, de desăvârșire, de absoluție. Îmi voi trăi minciunile curajos și ironic, dublu, triplu. Numai astfel pot epuiza dragostea care se află în mine.

Râd cu tristețe de farsele pe care a trebuit să le joc vieții, înșelătoria, minciunile – ca să-i descopăr toate comorile și să le păstrez după atâția, atâția ani de foamete. Ce foamete, o, Doamne, ce voracitate! Am fost înșelată odată de dragostea tatălui meu și nu mai vreau să fiu înșelată. Am avut întotdeauna atât de mult de oferit! Nimeni nu ar vrea tot ce am exclusiv pentru el fiindcă ar fi prea multe la care să răspundă. Am dorința de a călători prin lumea întreagă îndeplinind visele oamenilor – magic, cu grijă, oferindu-le atenția minuțioasă și tandru pasionată pe care o ofer iubirilor mele în viața de fiecare zi.

Vis: Thorvald și cu mine ne uităm la o piesă. Scena este un acvariu, o reproducere gigantică a acvariului meu – actri-

tele alunecă în apă. Dorothy într-o rochie albă, foarte frumoasă, alunecând. În acvariu ele par fragile, cum e Kay, transparente și transparente, fluide. Thorvald și cu mine (sau poate e Joaquín) vrem să cumpărăm ceva de băut. Și pahare. Mă uit la ele. Vreau să mi se dea un pahar de băutură pe gratis, dar Thorvald e făcut să plătească 180 de franci pe două pahare mari, grosolane. Sunt șocată și furioasă.

Visez în principal apă și sticlă – mă simt fie ca un pește care înoată în apă cu senzații foarte plăcute, fie ca și cum aș colecționa sticle frumoase.

La naiba, la naiba cu echilibrul! Sparg pahare; vreau să ard, chiar dacă mă frâng. Nu trăiesc decât pentru extaz. Nimic altceva nu mă afectează. Doze mici, iubiri moderate, toate acele *demi-teintes* – toate mă lasă rece. Îmi plac extravaganța, căldura... sexualitatea care face termometrul să explodeze! Sunt nevrotică, pervertită, distrugătoare, înfocată, periculoasă – lavă, inflamabilă, dezlănțuită. Mă simt ca un animal de junglă care evadează din captivitate. Sunt, de asemenea, pe deplin conștientă că senzația se apropie de acel *délire de persécution* al lui June.

Allendy îmi povestește despre munca de cercetare pe care aș putea-o face pentru el la Bibliothèque Nationale.

Venind spre casă cu mașina mă las pe pieptul încântat al lui Hugo cu pălăria căzută pe o ureche și vorbesc ca un bețiv. Observ schimbările de pe cer de când eram mică: progresul reclamelor electrice – stelele sunt roșii, luminile de la posturile de radio strălucesc; și stelele arămii, cele autentice, sunt folosite ca faruri de automobil. Unde-am ajuns, Doamne, ce timpuri trăim!

4 februarie 1933

E prima dată în viața mea că mica afecțiune lunară nu-mi poate influența starea de spirit, nu mă poate trage înapoi –

deprima. E ca și cum mi-aș fi cucerit în sfârșit corpul. Dar fericirea mea de azi-noapte a fost înspăimântătoare. Când Hugo și cu mine ne-am culcat, am rămas întinsă pe plapumă ca o persoană în delir – fantazând – spunându-i povești despre cum o voi porni prin lume numai ca să îndeplinesc visele tuturor – mă simțeam poscedată de puteri magice, de o forță magică.

M-am dus la Allendy cocoțată pe culmea exaltării mele. Și mi-am dat seama că nu-l iubesc deloc – că nu e decât o nouă povară mare, inertă, lipsită de extaz – de culoare gri – cu o slabă vitalitate – cu un simț al aventurii timorat. Elanul mi-a pierit complet. Mă întrebam de ce stăteam acolo, pe genunchii lui, de ce mă pregăteam să-l ajut la cărțile lui – și el căuta mângâieri cărora eu le cedam în tăcere.

[Modul unui bărbat pasiv de a poseda o femeie este să o țină departe de viață.] Gelozia lui Eduardo este imensă; i-ar fi plăcut să ucidă toți bărbații din jurul meu. Și Hugo mă ține închisă. Allendy l-ar distruge pe Henry, pentru că Henry e singurul bărbat care mă poate obține de la el.

[Nevroticul este cel care interpretează toate faptele *impotriva* lui însuși.] De exemplu, June credea că Henry și cu mine i-am ascuns relația noastră ca să ne batem joc de ea, în loc să priceapă că era din considerație față de ea. Allendy, la rândul lui, crede că l-am ales pe Henry (antiteza lui) ca un reproș față de viața lui sublimată. Henry e mai mult decât gelos pe Allendy, pentru că realizările acestuia îi rănesc mândria (e obsedat de comparațiile între randamentele lor, numărul de cărți etc.).

Astăzi i-am înțeles în sfârșit pe acești bărbați cerebrali, răbdători, controlați, saturnieni, reci pe care i-am iubit atât de pasionat și de coerent. Înțeleg felul lor de a iubi. Pot ajunge cu ei la o relație afectuoasă, fraternă și cu ceilalți la una pasionată. *Tout va bien*! M-am împăcat cu viața, cu relativitatea dragostei. |

Când lucrurile devin întunecate, beau whisky! Dar sunt fericită.

Întârzii la Allendy. Țopăi ca o târfuliță bucuroasă, în timp ce Henry stă culcat și îl întreb ce magie neagră a făcut asupra mea (e atât de gelos pe magia lui Allendy!). Când mă duc afară vremea e blândă, e primăvară, ca prima dată când am ieșit din Hôtel Cronstad să cumpăr de la colț pâine și vin. Trăiesc cu o asemenea viteză acum încât anotimpurile mă surprind. Primăvara e în mine – neașteptată, intoxicantă. Obişnuiam să stau și s-o aștept, iar acum mă violează; mă prinde cu rochia descheiată, cu părul ciufulit, alergând după taxi, întârziind la întâlniri! În taxi sunt atât de răvășită, încât mă imaginez încă în brațele lui Henry și îmi imaginez asta cu atâta ardoare încât am un al doilea orgasm și mă las pe spate gâfâind pe când taxiul străbate primăvara.

Când am ajuns acasă i-am dat lui Hugo un sărut care l-a exaltat – un sărut de recunoștință.

Cât de clar văd influența întunecată, asfixiantă a lui Saturn (asupra lui Hugh, Eduardo, puțin asupra lui Henry – nu asupra mea) și îl înfrâng pe Saturn cu extraordinara mea luminozitate și bucurie. Aceasta e *cartea bucuriei*, a unei *luminozități* pe care sunt dispusă s-o revărs incomensurabil – titlurile pe care le-am scris, subtitlurile „Schizoidie” și „Paranoia” se referă la sentimentul meu că viața mi-a jucat feste (o afirmație incorectă din punct de vedere metafizic, pentru că eu cred în *fatalité intérieure*) și la cvadruplicitățile mele în dragoste. A vorbi despre faptul că viața joacă feste înseamnă a fi asemeni nevestei care enumeră defectele soțului ei ca să-și justifice amantii, căci simt că și eu joc feste vieții și bărbaților!

(Nu cred că m-am *născut* melancolică, ci că am devenit astfel printr-un accident) că pentru moment cel puțin sunt roditoare, abundentă, o Venus plină de bucurie.

Mă trezesc cu cuvântul Război pe buze. Război. Simt că Marte lui Henry l-a aprins pe al meu, că igniția va provoca explozii, focuri, cutremure.

Ca să nu distrug, hotărâsc să-mi părăsesc casa și pe Hugo pentru o săptămână. Spun că plec în Olanda cu Natasha, și de azi într-o săptămână voi fi cu Henry.

Inconștient sunt – sau mai degrabă inconștientul meu este – într-o mare revoltă. Aceasta este semnificația spargerii paharelor. Aseară, pe când Hugo făcea astrologie, eu mă îmbătam cu whisky, pe care îl beam pentru că sunt torturată de nevralgie. Am căzut de pe canapea pe jos, cum făcea June; deliram, îi ceream lui Hugo să-mi aducă *inima înapoi*, râdcam și plângeam, suspinam. În adâncul ființei mele eram conștientă de beția mea. Nu aveam nici un control asupra gesturilor, echilibrului sau vorbelor mele, totuși știam că *mă prefăceam că sunt June*. Făceam gesturi sălbătice – știam că suspinele și râsul erau ca ale lui June. Hugo m-a lăsat culcată pe carpea neagră din fața șemineului. Era furios; îi este grozav de teamă de ceea ce numește el exaltarea mea. Am stat acolo simțind că încă mai cădeam, dar voiam să cad, să mă rostogolesc în rușine, în degradare – voiam cu disperare să mă înec, să insult, să scuip, să vomit idealismul care mă ucide. Voiam să distrug sufletul care mă bântuie noaptea, sufletul blestemat care mă face să-i iubesc pe acești bărbați plini de suflet și cu sex slab!

E bine că, ajutată chiar de Allendy, am putut în sfârșit să întorc spatele acestui gen. Dar rămân bântuită de o mare insatisfacție. Pentru că sunt conștientă că ceilalți mă vor deranja întotdeauna, ca și cum mi-aș fi rănit propriul suflet, o jumătate din mine, sau i-aș fi întors spatele.

Această imperfecțiune, această enigmă, această oscilare în viață este ceea ce mă duce la o mare amărăciune, la o revoltă extraordinară, la o furie neagră. Furie împotriva mea însămi că sunt atât de atrasă, atât de captivată, atât de vrăjită de bărbații care nu au nici o putere fizică asupra mea, nici o putere fizică să mă cucerească.

14 februarie 1933

Victoria finală și uluitoare a lui Allendy, triumful psihanalistului. Cu toată *voința* mea, mintea mea, voiam să înțeleg – dar nu am reușit până astăzi. Totul e atât de simplu. O frază a lui a adus iluminarea: „*Pour moi les gestes ne comptent pas*”. O simplă frază: Gesturi.

Gesturile nu contează.

Gestul sexual pe care l-am cerut de la Eduardo ca dovadă a iubirii lui. Nevoia mea de gesturi. Bucuria mea la demonstrațiile înflăcărâte ale lui June. Revolta mea furtunoasă când Allendy, în *ciuda* dragostei lui, nu vrea să facă gestul final. Resentimentele mele față de John. Nevoia mea, nevoia mea de gesturi. Situație agravată de faptul că sunt o ființă neobișnuit de expresivă, demonstrativă, că mă exteriorizez permanent, că fiecare sentiment al meu are instantaneu o formă, o expresie – așa încât prin comparație Eduardo, Hugo și Allendy păreau inerti. Dar nevoia de gesturi venea din absența încrederii. Dacă mi-aș fi putut da seama în timp că Eduardo mă iubește, Hugo mă iubește și Allendy la fel – de fapt, toți mai profund decât a iubit Henry vreodată – nu aș fi putut fi ofensată de absența gesturilor. Henry m-a binecuvântat cu gesturi... totuși am știut întotdeauna că iubirea lui Henry era mai puțin adâncă. Allendy, știind că asta era *tocmai ceea ce nu aveam să accept* – că pentru a fi satisfăcută trebuia să posed bărbatul trup și suflet – că nu voiam să aud de nici un argument, compromis, de nici o deficiență, nevroză care ar face fuziunea imposibilă – că *posesivitatea* mea era imensă în raport cu frica mea de abandon – s-a străduit să-mi impună să-mi dau seama de asta, ca să pot să mă eliberez în sfârșit de *durere*.

Mi-a devenit clar cu câtă disperare căutasem să-l *posed* pe Allendy în întregime, ca pe un trofeu, *ideși* ceea ce vreau este un tată, un prieten. Cât de bine a sesizat el ideea asta, a combătut-o, s-a estompat pe el însuși ca să mă vindece. Astăzi m-a uluit cu puterea *voinței* și perseverența intuiției

sale – pentru că l-am sedus, l-am fermecat; a tremurat în prezența mea, a ezitat în discuțiile cu mine – și el a triumfat superb.

Când am plecat de la el am realizat totul, mergând pe străzi, pierdută, vorbind singură. Gesturi! Cu siguranță câștigasem încredere, da, dar tot mai voiam gesturi, trofee, victorii.

Acum îmi trec în revistă întreg cursul vieții, alegând momentele importante și descoperind evenimente pe care nu le-am remarcat niciodată: ziua în care tatăl meu a fost gata să mă bată, după ce îi bătuse pe cei doi frați ai mei, și din cauza expresiei de pe fața mea, durerea isterică, insuportabilă, umilită, m-a lăsat în pace, aproape cu tandrețe, de-a dreptul tulburat; ziua în care mi-a adus o busolă când eram bolnavă și am venit să lucrez în camera lui. Scrisorile lui din Franța, când eu eram la New York: „*Ma jolie!*” Amintindu-mi toate astea nu mă mai înspăimântă răceala, sadismul lui, neputința lui cruzime, cinismul lui.

Devotamentul de-o viață al lui Eduardo, timid, rar, dificil – scrisorile lui.

Cuvintele lui Allendy: „Vreau să-ți dau mai mult decât Eduardo, mai mult decât Hugo. Eduardo avea crizele acelea reci de narcisism. Hugo – ei bine, Hugo nu știu. Hugo a fost ajutat de tine și de mine să iasă din haosul și superficialitatea lui – dar văd că nu e suficient de abil”.

Când Allendy rostește cuvântul *vină*, râd pentru că scena care îmi răsare în minte este aceea de noaptea trecută. Hugo a adus acasă la cină doi „magnați”. Tușeam zgomotos, isteric de două zile și am folosit asta ca pretext ca să nu ies cu ei. Abia plecaseră cu mașina, că i-am deschis ușa lui Henry. Mi-a dat cadoul lui, iar eu am uitat de tuse și i-am oferit ceva din porumbelul rămas de la cină, un vin din cele mai bune, dansând în jurul meu, luând peste picior magnații, oferindu-i un trabuc scump – bucurându-mă, bucurându-mă de cum

mănâncă, de cum fumează, ca și cum aş fi făcut eu însămi toate astea. Ia, ia totul! O sărbătoare a bucuriei.

Apoi, la miezul nopții, îl instalez pe Henry în camera de oaspeți și cât îl aștept pe Hugo mă întind în patul lui Henry, și el e scandalizat de lipsa mea de prudență. Când îl aud pe Hugo deschizând poarta plec, dar nu înainte de a-l săruta de noapte bună pe Henry, ceea ce din nou îl sperie atât de tare încât visează că Hugo ne prinde și începe să mă strângă de gât și să mă bată și deși el îmi sare în ajutor este conștient că ceea ce face Hugo e *drept* din punct de vedere moral! Temeraritatea mea redeșteaptă în Henry germanul protestant moral, onest de care se plângea June! Când mi-a povestit visul lui dimineța, am râs.

Așa cum gelozia îl obseda pe Proust, *eu* eram obsedată de *potențialități*, misterele vieților neînflorite, ale obscurităților și ale greutății inerte a lui Saturn! Și așa cum durerea etern recurentă a geloziei îl excita pe Proust până la paroxismele iluminării, analizei, cercetării, această durere a dificultății recurente de a-i scoate pe bărbații mei doar pe jumătate vii din cavernele lor a trezit în mine paroxisme de furie, disperare și tenacitate. Dorința de a ilumina haosul; de a crea din haos; de a ridica masele; de a destrăma mistere, eludări, inerție; de a stârni și cuceri *pasivitatea* – toate acestea mi-au provocat cea mai mare durere și cele mai mari bucurii. M-a ucis și totuși mi-a fascinat inteligența și imaginația. Potențialul lui John! Al lui Eduardo! Și al lui Henry, care este atât de mult creația mea. Dragostea, pasiunea și creația se revarsă concomitent din mine. *Eu* trebuie să parfumez gura pe care o sărut; eu trebuie să fiu uluită de bărbatul pe care îl ador. *Eu* sunt Pygmalion, mereu în așteptare de miracole! Disparațiile misterioase, narcisiste ale lui Eduardo; tăcerile misterioase ale lui Hugo; evadarea misterioasă în adâncimi a lui John; și promisiunile de senzualitate, senzualitatea mascată și atenuată a lui Allendy. Eu trec ca un lampagiu; împing corăbii în larg și dezgrop obiecte prețioase; înlătur

patina de pe tablouri întunecate; acordez, armonizez, aduc în prim-plan, modelez, aduc la suprafață, aprind, sprijin, susțin, inspir; plantez semințe; cercetez caverne; descifrez hieroglife; citesc în ochii oamenilor – singură – singură în activitatea mea. Marte în veșmânt roșu ca sângele, cu brățară și colier de oțel.

18 februarie 1933

Dineu somptuos la familia Allendy – doamna Allendy greoaie, *terre à terre*, activă, inteligentă, marțială, dominante. Allendy cu un răs secret, perlat ca al lui Eduardo – supus – cu capul îngropat între umeri, ca un taur. *Nu pot suporta să-l privesc în ochi*. Sunt orbită. Mă tem că toată lumea va vedea cât de mult îl iubesc. Și-a amintit că fumez țigări Sultane. Are ochii unui copil căruia i se spun basme. Nu vorbește prea mult. E nervos. Doamna Allendy vorbește bine, la fel și domnul Bernard Steele, editorul. Hugo pare bătrân, inert, zdrobit – o regresie la starea sa anterioară. Nici un extaz. Nici un extaz. Nici în Allendy. Nu există nervi, înverșunare, plutire, nebulie.

Spre surprinderea mea, sunt spirituală, malițioasă, picantă. Dar nu pot vorbi cu Allendy pentru că am un impuls nebunesc de a-i săruta ochii cu gene lungi și gura de femeie.

E ca și cum m-aș afla încă lângă frații mei, spunându-le povești. Îl scot din viața lui organizată, așczată pe un fâgaș. Se teme de ochii mei. Mâna îi tremură când îmi aprinde țigara și îmi dă o scrumieră ca și cum aș fi o regină maiestuoasă și nerăbdătoare. Mi-e atât de frică de iubirea mea pentru el încât mă întorc spre doamna Allendy și o farmec înțelegându-i marea contribuție la ascensiunea lui Allendy, contribuția ei secretă, lipsită de strălucire sau formă sau frumusețe (tirania unui mecanism gospodăresc!), fără față, fără iluzie – hrană pură – această hrană care aș vrea să-i fiu lui Henry.

I-am scris lui Eduardo prima mea scrisoare cu adevărat iertătoare: „*Mon petit frère chéri...*”

Mă simt inepuizabilă! În seara asta îl voi iubi pe Henry al meu. Mi-ar plăcea să fiu soția lui, să am un cămin împreună cu el, să-i ofer fericirea supremă; ne-am ierta unul altuia micile pasiuni pe care le-am face pentru alții; am lucra și citi împreună, am da petreceri informale, boeme dar excelente, am fi înconjurați de Eugène Jolas, Otto Rank, târfulițe. Să lucrăm, să lucrăm cu extazul din amândoi, care este destul de mare ca să zgâlțâie lumea.

Văd în fața roșie a mamei și în neastâmpărata Louise caricaturi ale forței mele și uit că a mea e ascunsă în spatele delicateței și tactului, înfășurată atât de mult în moliciune încât efectul ei este exact opusul efectului combativității mamei sau al tiraniei Louisei – în loc să lupt, eu farmec; în loc să înfurii, eu îi fac pe ceilalți să se topească. Această teamă de forța mea m-a împiedicat întotdeauna să strălutesc, să am scipiri, cu excepția unor rare momente. Aseară am fost iar stânjenită. Mi-a fost teamă să n-o eclipsiez pe doamna A. M-am bucurat atât de mult s-o simt pe ea dominantă. M-am temut că Hugo se va simți inferior (și, din nefericire, s-a simțit); era tratat ca „finanțist”. Mi-a fost teamă să vorbesc cu Steele despre cărți pe care Allendy nu le cunoștea.

Azi-dimineață Hugo m-a analizat cu generozitate și a spus că spiritul și împudoarea mea erau neașteptate, ca acelea ale unui copil, fermecătoare, amuzante.

Stăm întinși leneș unul lângă altul și îi spun lui Henry ce am scris despre faptul că vreau să fiu pentru el ceea ce a fost doamna Allendy pentru René. Henry spune: „Când vorbești așa, mă faci să plâng, Anaïs”. Și e foarte trist. Mai târziu spune: „Ești o femeie minunată, minunată”.

Spune: „În seara asta simt că jubilez!”

În taxi, când mergeam să mă întâlnesc cu Hugo, eram în extaz. L-am găsit pe Hugo studiind astrologia și dezamăgit de vizita la muzeul apaș și sala de dans din Moulin Rouge.

Allendy a fost foarte mulțumit de seara petrecută împreună – gelos pe admirația doamnei Allendy pentru mine. Îi place acvariul pe care i l-am adus și îl va pune lângă pat – ca să fie ultimul lucru pe care îl vede înainte de a adormi. I-am văzut patul – un divan sobru, în stil Empire, așezat într-un alcov – și îmi place să-mi imaginez ochii lui privind acea Atlantidă de cristal frumos, strălucitor, multicolor.

E ușor să oscilez între Henry și René – să rămân receptivă și doar să reacționez pasiv, lăsându-mă dusă de curent. Să nu-l doresc pe Allendy – oameni, obiecte – dar să primesc: răbdătoare, feminină, fără să pun întrebări, neabătută și nemaichinuită de fixații nevrotice, raportarea tensionată la viață, duelul cu greutățile, forțarea destinului, furiile neputincioase, căutările sterile, masochiste.

Calm. Bucurie. Mulțumirea venită din înțelegere. *Je ne veux plus rien*. Și zâmbesc ușor, ca o mamă obosită căreia copiii i-au jucat prea multe feste. Mă simt mama a tot și a toate – pânțele și pământul, cu imense aripi protectoare! Pasiune și simț matern contopite – mama precum noaptea, acoperind lumea, învelind-o, murmurându-i cântece de leagăn ca să-i aline durerea. Și ca și noaptea, sunt singură din nou – activă, independentă, fără odihnă! Hugo doarme liniștit, Henry lucrează în hamacul pasiunii mele; Allendy doarme în puful căsniciilor de vis; Eduardo doarme în căldura scrisorii mele. *Je suis suprêmement heureuse*. Eu sunt noaptea care îi veghează prin ferestre drapate cu ochii foarte larg deschiși.

Dimineața mă trezesc cântând pentru că știu că au dormit cu toții profund, legănați de minciunile pe care li le-am spus, întotdeauna niște minciuni frumoase, necesare, creative, basme!

Minciuni: să-i explic lui Henry de ce n-am putut petrece săptămâna asta cu el. Invenții. Culoare. Teatru. Să-i explic lui Allendy de ce încă mai ies o seară pe săptămână. Minciuni pentru Fred ca să atenuez efectul cruzimilor furioase

ale lui Henry pentru că Fred mai fură când și când câte un sărut. „Te iubesc ca pe un frate“, ceea ce nu e adevărat. Sensibilitatea lui Fred e ca un barometru, dar nu are pic de adâncime.

Minciuni pentru a ascunde de lume lupta împotriva unei sănătăți șubrede. Cum uneori sunt prea obosită ca să rezist o zi întreagă, inventez activități, în timp ce eu dau fuga acasă să fac plajă. Minciuni despre sursa banilor pe care-i dau lui Henry făcând imense sacrificii, pentru că o slujbă e mai atrăgătoare decât ciupelile pe care sunt nevoită să le fac. Și n-aș putea să păstrez o slujbă pentru că nu am destulă putere. Minciuni lui Hugo ca să-i mențin sentimentul de securitate. Minciuni Emiliei. Minciuni lui Joaquin ca să-i potolesc gelozia. Minciunile infirmierelor de noapte, ale doctorilor și ale utopiștilor.

! Singurul pe care nu-l mint este jurnalul meu. Și totuși, din afecțiune, chiar și în jurnal mint uneori prin omisiune. Sunt încă atâtea omisiuni! !

Ceea ce mă îngrijorează adesea sunt micile dar numeroasele mele infidelități! Dorothy, împlânzită de Allendy și având atâta nevoie de mângâieri, mă stârnește, și sunt tulburată de sărutul pe care mi-l dă. Homosexualii, băieții frumoși de la Smith's Tea Room, îmi captează atenția. Urmăresc mai multe cvartale un chip pe care îl văd pe stradă. Bărbații mă urmăresc și asta mă amuză. Zadkine, pictorul, spune: „Hai să ne întâlnim într-o seară. Vreau să te cunosc mai bine“. Ar trebui să lucrez, în schimb eu mă gândesc la dragoste, ca o fetiță care începe să trăiască.

Fiindcă încep să trăiesc! Cu câtă tinerească nerăbdare aștept ziua de mâine și vizita la Allendy! Când mă gândesc la el, începe să-mi fiarbă sângele.

De ce n-au venit la mine Nietzsche, Henry, June, Allendy, Rank, Spengler – toți titanii – când aveam șaptesprezece ani și scriam atât de mult, așezată lângă o fereastră și privind cum cade zăpada? Pe atunci făceam atât de mult ca să-i merit!

21 februarie 1933

Ziua în care am împlinit treizeci de ani a început cu un dar de la Henry, o pagină îngrozitor de amuzantă în care își notase diferite lucruri pe care să și le amintească precum: „Să fur cărți bune de la bibliotecă. Să fiu un Taur. Să-mi zugrăvesc *con furia* pereții dormitorului în zilele reci. Să-i fac rost lui Anaïs de *À Rebours*. Să-l invit la masă pe Zadkine”. Apoi îmi telefonează.

Petrec o oră plăcută cu Allendy.

În ultimele două zile am fost trează, un pic împovărată de sarcinile pe care mi le-am stabilit. *Puțin îmbătrânită de dragostea mea pentru îmbătrânire.* (Eu eram bătrână de la treisprezece ani, când am simțit pentru prima dată ororile vieții și am început să am grijă de frații mei.) Faptul că Allendy și-a consacrat total viața altora este un punct comun între noi. În mod fundamental, eu nu trăiesc încă pentru mine însămi. Ceea ce vreau cu adevărat este să-i abandonez pe Hugo, mama, Joaquin, Allendy și Eduardo pentru Henry și pentru aventură. Și asta n-o să fac niciodată. N-o să le fac niciodată altora ceea ce mi s-a făcut mie, niciodată!

Există o mare continuitate în relațiile mele cu oamenii – în devotamentele mele, mai degrabă. Mă opun contactelor grăbite, întâmplătoare, neglijente. Nu e în ele nici o urmă de Marte, nici un fel de dragoste pentru întrerupere, război, acțiune – doar un efort răbdător, subteran, delicat de a distruge solitudinea ființelor omenești, o preocupare pentru detalii, pentru desăvârșire. Acord acestei creații o grijă pe care n-o acord nici unei alteia. Nu-i de mirare că iubirile și prieteniiile mele au o importanță inalterabilă în viața mea.

Tot ce relatez, toate locurile, persoanele, incidentele devin un fel de aventură, o călătorie, când stau în patul lui Henry cu capul lui pe sân. Doarme greu, liniștit, ținându-mă de mână, iar eu stau acolo și mă minunez de mulțumirea mea, de senzația de aterizare, de atingere a scopului și capătului activităților mele. Mi se pare că sunt acasă aici și mă sperii. Poate că

Henry nu simte această *finalitate*, această căsătorie. Poate că asta nu e decât o etapă din viața lui. Dar se trezește și realizez cât de mult se agață de mine. Totuși viața mă sperie. Înțeleg temerile lui Allendy. Încă iubesc prea mult, mă agăț prea mult. Dragostea mea nu-și pierde intensitatea nici prin dispersie.

Încă un apogeu al vieții mele, ultimul: când descopăr cât de mult a suferit tatăl meu în urma abandonului meu! Așadar, mă iubește! Gustavo Duran îmi spune despre el: „E foarte sensibil, foarte efeminat și extrem de egoist, bineînțeles. Are nevoie să fie iubit și răsfățat. Într-o zi a venit și a vorbit ore în șir despre tristețea de a-și fi pierdut copiii – zicea că din când în când îți recitește scrisorile – pe care le adoră – nu poate înțelege de ce l-ai părăsit – a suferit foarte mult din pricina asta”.

Spun: „Scrie-i că o să mă întâlnesc cu el când vine la Paris”.

Când am ajuns acasă m-am uitat la foc și am avut halucinații. M-a cuprins o senzație de bucurie *insuportabilă*, senzația că am ajuns la *capătul* vieții, că prin excesul durerii mele, excesul așteptărilor imaginației mele, făcusem din fericirea umană așa un apogeu încât nu-i puteam supraviețui. Douăzeci și unu de ani de foamete, visuri, renunțări, detașare făceau din această revelație o încununare periculoasă și covârșitoare! *Toate dorințele mi se împlinesc*. Bucuria mea este atât de mare când contemplan tot ce mi s-a dat, încât *mă simt pregătită pentru moarte*. M-am spus lui Hugo că sunt ca o femeie pe patul de moarte, cu toți cei dragi în jurul meu. Aproape de toți. Iubirea tatălui meu, a mamei mele, a lui Allendy, Eduardo, Henry, Hugo, Joaquin. Prea mult, prea mult de suportat pentru o ființă omenească! Sunt obișnuită să vreau – nu sunt obișnuită cu împlinirea. Mă ucide! Bucuria mă ucide!

Gustavo Duran – fizic, frate cu Eduardo – de aceeași vârstă, la fel de blond. Numai că Gustavo e hotărât, activ,

pasionat, voluptuos, aspru. El a fost tânărul răsfațat, lăudat, popular despre care comentasem cândva cât e de atrăgător. Eram atrasă de tinerețea lui rumenă, dinamică. El, de acest fenomen ciudat: o femeie cărcia îi place să se uite la cine poate *gândi*. Joaquin i-a împrumutat jurnalul meu timpuriu – și Gustavo s-a aprins! Poate recita pagini întregi din el. Acum câteva seri, l-am invitat pentru Dorothy, dar el nu mi-a acordat atenție decât mie. Mi-a cerut să ne vedem singuri. L-am vizitat azi. Mi-a citit din jurnalul lui – neliniște, insatisfacție, oscilări între misticism și sexualitate. Îl citește pe Bergson. Lăcomia lui Gustavo mă speria. Acum nu văd decât foamea, melancolia. Am stat de vorbă pe toată durata unui banchet plicticos la Godoys. E un vorbitor excelent, strălucitor, egotist, magnetic. Spune că în jurnalul meu de început brodam mereu pe tema sentimentalismului, dar nu m-am făcut niciodată cu adevărat vinovată de el. Fler de artist.

Cu câteva nopți în urmă citeam despre semnul Scorpionului și am spus: „Păcat că nu cunoaștem pe nimeni născut sub semnul ăsta – e fascinant.” Îndată ce a descoperit admirația lui Gustavo pentru mine, Hugo i-a făcut horoscopul. Era născut sub semnul Scorpionului!

Am văzut picturile lui Nestor de la Torre. Primul pictor modern care m-a entuziasmat și m-a răscolit profund.

!Mereu trebuie să mă conving de faptul că fac un sacrificiu pentru cineva. !M-am vindecat ca să-l fac fericit pe Al-lendy. Nu mor când vreau pentru că nu vreau să-l rănesc pe Hugo. Nu-l părăsesc pe Hugo din același motiv. Nu mă re-țin decât motivații umane. Nici măcar nu cred că ceea ce doresc este greșit (să mă devotez lui Henry) – știu că nu e greșit. Dar!mă călăuzesc după durerea pe care aș putea-o pricinui altora.!

!În același timp, îmi dau seama cât se poate de bine prin ce cantitate infinită de amăgire capăt aproape tot ce vreau

fără a răni pe nimeni. Pentru că am vrut să-l văd pe Gustavo singur și pentru că și el voia asta, am folosit înșelătoria, minciunile. La un moment dat minciuna mea a fost în pericol să fie descoperită — așa că am inventat una mai bună. Și totul merge bine. Folosesc o ingeniozitate și o inteligență reală. Recurg la jumătăți de minciună, care sunt cele mai bune dintre toate pentru că abat bănuielile. Par expansivă și încrezătoare — niciodată rezervată. Convingerea că nici una dintre minciunile mele nu este nicidecum malefică îmi dă un sentiment de siguranță și inocență care îmi strălucește pe față.

25 februarie 1933

Închid încet poarta spre lume. Trag un lung grilaj mistic. Închid obloanele bine unse. Tăcere. Am încarcerat în mine însămi admirația luminosului, încăpățânatului Eduardo; muzica rimată de sânge a lui Stravinsky; fața castă a lui Joaquin la pian; o nouă înțelegere a lui Thorvald, fratele meu de mult pierdut; gândurile despre un tată „feminin“!

Cât de ciudat de inocentă mă simt când mă spăl în fața lui Henry, mă îmbrac repede, mă pudrez din nou, ies în fugă și mă urc într-un taxi ca să mă duc la mama, să mă întâlnesc cu Hugo acolo. Le ofer tuturor bucuria mea, ca pe un buchet!

Taxiurile sunt aripile mele. Nu pot să aștept nimic. E minunat să cobor din tren la 3:25, să alerg pe scări, să merg cu mașina visând prin oraș, să ajung la Allendy la 3:35, tocmai când era gata să tragă draperia neagră. Să alerg la cafea și să-l găesc pe Henry acolo. *Nici o artă nu poate egala viața.* Când ponegresc viața o fac pentru că mă tem de pasiunea mea pentru ea, de fragilitatea ei.

Seara. Ore fermecate cu Henry. Muncă. Discuții. Un lung intermezzo senzual. El visează să mă urmeze la New York când mă duc cu Hugo. Vrea să-și vadă vechii „prieteni la toartă“, în special pe Emil Schnellock. Ori de câte ori *vrea* ceva,

simt că vreau să-mi dedic întreaga viață împlinirii dorinței lui. Adesea e ceva ce eu nu vreau – căci New York înscamnă poate June și scene cu June. Dar cât de mult îmi place să-l văd pe Henry entuziasmat, surâzând cu gura până la urechi, fiindu-i dor de casă, nerăbdător. Asta e cel mai important pentru mine.

Ieri întâlnire cu Eduardo, care a plecat ca să scape de durere – durerea vieții lui negative; care poate duce o viață extravertită departe de mine și care își recapătă durerea îndată ce mă revede pe mine – legătura lui cu durerea.

Eu sunt cea care, după ce și-a învățat lecția, îi arată cele două moduri de interpretare a faptului că Allendy nu i-a răspuns la scrisoare. Cel al nevrozatului – că Allendy îl neglijează. Asta îi demonstrez că nu e adevărat. Cel de-al doilea, cel normal – că Allendy, simțind că nu reușise să-l vindece pe Eduardo, suferă în mod inconștient și vrea să-l pedepsească puțin. Această a doua explicație, cea *umană*, este cea pe care Eduardo o poate accepta intelectual. Emoțional însă, el este jignit și se simte neglijat. Bucuria pe care o arată Allendy la vederea lui Eduardo – o bucurie care chiar mă face puțin să sufăr – dovedește că intuiția mea nu m-a înșelat.

Eduardo uluit de inconștienta mea *cunoaștere* a astrologiei.

Noaptea trecută, recurență a iubirii mele pentru Hugo, fiindcă pare un pic zgâlțâit de viață, foarte *uman*, foarte omește pasionat de mine (cum e și Allendy)... și în momentul ăsta îl iubesc – ridurile de pe fața lui, transpirația de pe sprânceană, privirea arsă din ochii lui, gelozia lui vie pe Eduardo, sexualitatea lui tremurătoare.

Văd în Eduardo demonul verde al durerii dormitând în viața lui superficială, vegetativă, englezească; acest demon verde este excitat de prezența mea, și devin conștientă de

războiul, de revoluțiile, de durerea pe care le aduc *laolaltă cu viața* pe care o aduc.

Henry rămâne în centrul vieții și ființei mele – fix – pasiunea vieții mele. Mi-e *frică de plenaritatea* dragostei mele pentru el – frică să nu-l sufoc cu ea. Și astfel mă risipesc în iubiri mai mici – hotărât mai mici, ca niște constelații. Axa e Henry, întotdeauna Henry. În seara asta am încercat să fac literatură din paginile pe care le-am scris despre el, și n-am putut – erau lucruri prea *viu*, prea omenești. N-am putut suporta să le reformulez. Mă tulbura profund până și să mă gândesc la el, să-mi amintesc că pe 8 martie este aniversarea primei mele vizite în camera lui – *an incredibil*. Pasiunea mea pentru Henry e ca un soare care-și aruncă *razele* asupra celorlalți: Alendy, Hugo, Eduardo, Joaquín, tata.

Telefon de la Henry: interviul cu Otto Rank sută la sută reușit. Rank s-a *împrietenit cu el*. Mă las pe spate profund mulțumită. Ascensiunea lui Henry.

Eduardo consideră că afirmațiile mele despre frații de Vil-morin mi se aplică mie: sunt *o decadentă lascivă*! Nu am un singur semn de *pământ* în horoscopul meu! Aproape numai apă.

Henry și-a petrecut seara cu poetul Walter Lowenfels. Vorbind despre Lawrence, Lowenfels a spus: „Singura carte despre Lawrence care merită să fie citită e scrisă de o femeie cu un nume ciudat, Anaïs. E fragmentară, dar foarte lămuritoare”.

Stau orbită în mijlocul biroului, gândindu-mă la Henry și la Rank – simțindu-mă ca un vizionar, simțind cât de aprins, cât de fanatic am dorit ascensiunea lui Henry. Îl auzeam cum spune „Ești prea rapidă, Anaïs”, în ziua în care i-am vorbit plină de entuziasm („Omul ăsta, Rank, o să te aprecieze. Trebuie să-l întâlnești”). Henry un pic stânjenit de „exaltarea” mea, dar și având *încredere* – având încredere în mine, când

l-am făcut să se întâlnească cu agentul și cu editorul lui. Îi iubesc pentru *credința* lui: știe *unde* și *când* să cedeze. Și apoi se ridică glorios, magnific în opera sa. Doamne, cât de fericită sunt că l-am găsit pe Henry, un geniu pe care să-l slujesc, să-l adulez. Cineva destul de mare ca să-mi *folosească* forța, ca s-o supună împlinirilor sale. Doamne, Doamne, *căsnicie-căsnicie*, o căsnicie *fecundă*. Nu există fecunditate în căsnicia mea cu Hugo. Noi nu *creăm* nimic. Ar fi trebuit să am copii, dar eu sunt artistă, nu mamă.

Hugo spune în glumă că am un harem. Fiecărui îi spun: „Tu ești favoritul“. Adevăratul rege e Henry. Haremul meu îmi dă destule de făcut – să-i țin pe toți fericiți. Sunt fericită, fericită, fericită. E primăvară. Eu nu pășesc pe pământ – eu zbor, zbor prin casă cu dragoste pentru haremul meu, cu adorație pentru haremul meu. Astăzi Allendy, Eduardo, Henry – îmi place să-i văd pe toți în aceeași zi. Mă face să mă simt bogată. Sunt plină!

Seara. Uluitoarea mea fericire de astăzi pentru fericirea lui Henry. Noaptea trecută îmi scrisese o scrisoare despre întâlnirea cu Rank, pe care am citit-o în cafenea, în fața lui, cu lacrimi în ochi:

! Dacă aici se află vreo revelație, înțelepciune, viziune reală, ia-o ca pe un dar pe care numai datorită ție îl pot oferi. *Tu* ai fost profesorul... nu Rank, nici măcar Nietzsche sau Spengler. Toți aceștia, din nefericire, se bucură de recunoaștere, dar în ei zace scheletul mort al ideii. În tine au fost însuflețirea, exemplul viu, călăuza care m-a condus prin labirintul sinelui pentru a dezlega enigma despre mine însumi, pentru a ajunge la mistere. Și acesta e sensul rătăcirii prin labirint, al așa-numitei explorări a sinelui. Nu sinele îl cunosc, ci marginea misterului, ne-sinele prin care este permisă cunoașterea, dacă există o cunoaștere. În cel mai bun caz e o simplă ghicire, pătrunderea extatică pentru o clipă în locuri îndepărtate și înalte, sclipirea în întuneric care susține iluzia din noi. Adesea, când

îți deplângeai incapacitatea de a te purta ca un psihanalist, întrezăream ceea ce acum percep clar. Poate că nu ești potrivită pe termen scurt sau ca un tratament obișnuit, dar asta fiindcă recompensa este atât de nevrednică. Dacă cineva străbate tot drumul cu tine, dacă cineva *poate* străbate tot drumul, este cu adevărat recompensat prin cu totul altceva, ceva oarecum ne-pragmatic, ceva, și-mi pare bine s-o spun, *ireal*. Are privilegiul, la sfârșit, să soarbă din înțelepciune. Spun asta foarte, foarte romantic! În zilele noastre e pur romantism să vorbești despre valoarea înțelepciunii, căci e o valoare care nu se mai cere. Nu are nici o eficiență în această lume de realitate care a fost creată, căci această lume de realitate este o lume a morții. Tu m-ai condus în irealitatea amară, în lumea care se află în afară stiloului psihologului, lumea la care *nu ar trebui* niciodată să ne adaptăm.¹ |

9 martie 1933

Predicții astrologice pentru martie: Depresie temporară. Plictiseală.

Luna a început cu o nevralgie paralizantă.

Criză financiară în lume. Grijă mari. Scene cu Hugo ca acelea din timpul Crahului. Ca să-l împiedic să se ducă la fund, rămân eu tare, fermă. În zilele noastre numai artiștii sunt bogați. Hugo, până noaptea trecută, a fost sărac, atât de sărac în valori reale. Lacrimi, certuri, supărare. L-am lovit peste față, am lovit în asprimea și încăpățânarea lui scoțiană, care l-au făcut să nu ia în seamă îndrumarea mea bazată pe intuiție. Acum trebuie să fiu lângă el, lângă *eterna* lui *depresie*, *eternul întuneric* al ființei sale, *greutatea* lui, ființa greu ancorată, care atunci când pierde bani simte că-și pierde puterea și rațiunea de a exista! Cât m-am străduit să-l eliberez de *teamă*. E ciudat că eu, care sunt obsedată în imaginație de un milion de temeri, mă adun în momentele de criză

¹ Pentru o relatare completă a vizitei lui Henry Miller la dr. Otto Rank, vezi Henry Miller, *Letters to Anaïs Nin*, pp. 80-86.

și devin neînfricată! Bietul meu iubit. În seara asta suntem împăcați. E fericit pentru că l-am scăpat de umilință, de sentimentul eșecului. Și acum n-are decât să se întâmple ce-o fi mai rău – suntem filozofi!

În ce harababură e lumea. Îmi țin fața întoarsă de la ea cât mai mult posibil. *Duhnește*. Nu citesc niciodată ziarele. Refuz să-mi fac griji cu privire la politicieni. Când războiul o să ajungă la ușa mea, foarte bine, voi acționa. Nu mă interesează decât ce pot ajuta, vindeca, iubi, servi în mod direct. Dragii mei! Adorații mei!

Hugo e salvat de Crah. Totul e bine. Țopăi ca o veveriță prin Paris, râzând de predicțiile astrologice. Mecanismul din mine, care funcționează la întreaga capacitate, marile elemente bine angrenate îndrumate constant, mâna mea strângând ferm cârma le trage pe cele șovăitoare: Gustavo, în căutarea lui însuși; Louise, temându-se de nebunie. Toți cei ale căror vieți sunt irosite, degalvanizate de o viziune supremă, atotcuceritoare se adună în jurul meu – *catalizatorul* – și astfel îmi sublimiez vanitatea de femeie, care e mare, reducând bucuria nemăsurată care mă cuprinde ori de câte ori dragostea mă înconjoară.)

Oamenii extraordinari care se adună în jurul meu – așa cum îi văd eu, sunt cu toții *très grands* – trebuie să realizeze, într-un fel sau altul, cât de mult cresc sub lupa idealismului vitalității mele.

Eduardo, care e atât de mulțumit de cartea mea despre vise, crede că mi-am găsit stilul, că scrisul meu erotic, desfrânat, decadent este contrariul teribilei mele inocențe rimbaudiene (vedeți ce mulți cred în inocența mea – îi va decepționa oare acest jurnal?), că sar *în afară*, imaginativ *în afară*, dincolo de horoscopul meu.

Îi scriu lui Henry să fie foarte sever cu mine – că mi-e frică de adulația de care am parte. Era mai bine pentru mine când eram singură.

Ce ciudat că nu sunt născută sub nici un semn de pământ!

12 martie 1933

La familia Allendy: Artaud – chipul halucinațiilor mele. Ochii halucinanți. Asprimea, trăsăturile brăzdate de durere. Visătorul, diabolic și inocent, fragil, nervos, potent. Îndată ce ni se întâlnesc privirile sunt propulsată în lumea mea imaginară. El bântuie și este bântuit cu adevărat.)

Mi-a fost teamă să-l întâlnesc, pentru că acum câteva zile am citit ceva scris de el și exista acolo o extraordinară asemănare. Henry a spus că acele pagini puteau fi scrise și de mine. Știam că aveam să-mi întâlnesc fratele în imagini și stiluri. Nu m-am așteptat la acel chip. „*Je suis le plus malade de tous les surréalistes.*” Ne-a citit schița piesei sale. E un decadent zdrobit, tremurător, un alt „decadent lasciv” – opiu, probabil. Cum transcend ochii lui ceea ce privesc. Fața istovită, maliția, pasiunea, violența. Eram hipnotizată, mi-era frică să vorbesc cu el. Cu toate acestea era blând și era și el, ca și mine, vrăjit. A spus: „Semeni cu o preoteasă încașă”. Ochii lui urmărindu-mi toate gesturile. Absorbită, am uitat de restul lumii. Privirile ni se încrucișau mereu.

Astăzi m-am cufundat în cele câteva pagini ale lui Artaud și am încercat să-i scriu.

Mi-am dat seama că toată săptămâna trecută nu mi-a fost dor de Allendy, că impulsul care mă atrăgea spre el era efemer, că prin înțelepciunea sa el îmi dizolvase impetuozitatea. Cum îi pot spune *acum*, când/a început să sufere de gelozie, când a început să pretindă? Ce neliniștit a fost aseară.

Am terminat într-un fel și cu Gustavo. Nu-mi place. E dogmatic, tiranic, prea *sănătos mental*, prea echilibrat, prea simplu, prea cerebral și prea lucid. O convorbire era de ajuns. Este și lipsit de imaginație, deși inteligent, superrealist. Îi plac tiparele, perfecțiunea, meticulozitatea – cum îmi plăceau și mie înainte de a-l întâlni pe Henry. Acum mă simt mai

degajată, mai boemă – mai mult artistă și mai puțin o doamnă – mai puțin *logică*, mai puțin obișnuită. Am străpuns carapacea formei, care-l sufoca pe tata – eleganța și forma cristalizării care produce ariditate.

Nu mă *opun* la nimic, pentru că am propriul meu fel de a folosi totul, de a transforma toate lucrurile în hrană. Până și serile pe care le-am petrecut cu vicepreședinți de bancă au dat naștere unor pagini pline de imaginație!

Zilele astea scriu pagini despre Louise, despre „ochi”, despre pânde. Haosul m-a îmbogățit și m-a hrănit – asta-i tot ce știu.

Mi-ar plăcea să adun toate experiențele mele la un loc și să i le ofer lui Henry. *El ar înțelege totul*. Dar îl iubesc prea mult ca să-l neliniștesc. S-ar îndoi de *soliditatea* iubirii mele pentru el, și totuși acesta e miezul vieții mele. Partea amuzantă este că și el e la fel de impresionabil, la fel de lipsit de credință, uneori – acum se întâmplă să fie minunat de fidel pentru că e în căutare de idei, nu de experiență, în timp ce eu trăiesc experiența acum: Artaud (personajul dramatic Artaud, creatorul unui teatru suprarealist), Nellie, Allendy. Este pandantul vieții active, clocotitoare, cu mai multe fațete a lui Henry cu June, pandantul zilelor lui pline, al vieții lui pline de care mă minunam cândva.

Musafirii au plecat. Stau singură în birou. O timiditate sufocantă mi-a stricat seara, pentru că această ocazie însemna prea mult pentru mine, pentru că așteptarea a fost prea intensă. Nu e nici un progres, nici un progres. Să-i am pe René și pe Artaud aici! Uneori mă simțeam ca într-un vis, unde îmi lăsam casa, grădina, cristalele să vorbească pentru mine. Artaud a fost puternic impresionat: „Casa e fermecată; grădina e fermecată. Totul e un basm”.

Dar sunt tristă și singură – din nou deconectată, sufocată în starea mea de spirit. O, efortul, efortul de a mă conecta! Sfâșietorul efort.

Artaud vorbește înflăcărat despre legende, mituri, cabală, magie. Nu e de acord cu explicațiile psihanalitice ale lui René! Noi am pus-o la stâlpul infamiei pe Marie Bonaparte. Ochiul lui Artaud sunt acum plictisiți, malițioși, fața lui obosită e atât de tăioasă.

Deodată am sentimentul puternic că *nu sunt decât victimă unei toane*, că s-au mulțumit să mă lase să port imagini – că poate și ei și-au pierdut încrederea fiindcă se simt într-un mediu exotic. Când a intrat, René a spus: „Mă simt aici ca într-o țară foarte îndepărtată“.

Rămasă singură, încep să râd, pentru că îmi amintesc de lucrurile bune.

Infidelitatea artiștilor! După cum am prezis, Henry este stimulat de Walter Lowenfels, în timp ce eu sunt stimulată de Artaud, și *numai* pentru că și eu trăiesc multilateral pot înțelege noua adorație a lui Henry! Paginile lui extravagante despre Lowenfels sunt pandantul paginilor mele extravagante despre Artaud.

Așa că în seara asta sunt pregătită nu numai să particip la entuziasmul lui (în loc să-l opresc sau să-l stric cu gelozia mea), ci și să-l asimilez și eu pe Lowenfels, să învăț, să-i fac loc, să mă extind, *lăsându-l* pe Henry să se extindă în același timp. (Dacă trăiești, poți lăsa și pe alții să trăiască!)

Când Lowenfels scrie într-un limbaj excentric, Henry acceptă, dar dacă aș face-o eu mi-ar spune că mă exprim prost (pentru că e o diferență între „linia strâmbă trasă de cineva care nu știe să deseneze și linia intenționat strâmbă a artistului care știe“?). Este necesar ca lumea să nu știe că engleza nu este limba mea maternă! Râd în timp ce scriu toate astea.

Am descris poezia lui Lowenfels drept privirea unui om sașiu. Nu că nu mi-ar plăcea. Este originală, dar lipsită de miez. Și tocmai în această lipsă de miez a lui Lowenfels găsește Henry haosul hrănitor, exact așa cum eu găsesc substanță în haosul lui Henry.

Acasă. Sunt din nou în Paradis. Henry la biroul meu, lup-tându-se cu Lawrence, îngropat în mormane de bilețele, of-tând, fumând, înjurând, bătând la mașină, bând.

E atât de bine să mă întorc la tandrețea lui – mâinile lui mereu gata să mângâie, chiar și când vorbește despre sen-sul artei, despre extinderea schizofreniei, universul morții, ciclul Hamlet–Faust, Destin, Suflet, macro/microcosmos, civilizația megalopolitană, capitularea în fața biologiei.

Folosește totul, chiar și ce i-am spus despre gelozia lui Eduardo, pe care el o corelează cu a lui Proust.

16 martie 1933

M-am trezit azi-dimineață ca să primesc o carte de la Artaud, *L'Art et la mort*. Și un bilet jalnic de la Eduardo. N-o să înțeleagă niciodată „tirania” dezinteresată a creato-rului. E miop. Viziunea lui e feminină și mioapă.

Când trăiesc împreună cu Henry bate permanent un vânt de creativitate. În efervescența de azi-noapte, am urmărit amândoi o interpretare finală a picturii lui Lawrence și apoi am căzut unul în brațele celuilalt bucurându-ne de ideile obținute. Henry spune cu supraestimarea tipică: „Tu scrii cartea asta”. Dar acestea nu sunt decât scânteii de fricțiune, de efort egal. El creează fresca uriașă, cosmică. Eu aduc firimituri ca o furnică neobosită, și el folosește, bea, mănân-că, fecundează cu aceeași dezinvoltură cu care își oferă ideile și cunoștințele!

Modul lui Eduardo de a mă înfuria este să vorbească de-spre „clasă” și despre absurditatea alianței mele cu Henry. Atunci izbucnesc profund dezgustată, pentru că eu nu cred în *clasă*, ci în sensibilitate și talent, (și cred că Henry e mai sensibil și mai talentat decât Eduardo, că exteriorul frust al lui Henry ascunde o ființă mai blândă, mai tandră și mai delicată decât Eduardo.

Henry este îngrijorat în privința lui Artaud. Dar nu i se va împotrivi lui Artaud și nici nu va spune răutăți despre el. (Ne acceptăm reciproc entuziasmele.) Henry *rătăcește*, la fel ca mine, explorează, dizolvă, mă uită, superficial, într-o mare mișcare imperativă pe care o înțeleg. (Fiecare dintre noi are propriul lui suflet, respectă eul celuilalt; deși, omeneste, putem suferi adevărate chinuri.)

Mare tristețe ieri, când l-am părăsit pe Allendy. Un Allendy torturat de gelozie și, prin urmare, pătimaș. Eram copleșită și nu puteam vorbi. Este uimitor de intuitiv și minciunile mele sunt inutile.

Pe măsură ce intru în complicații tot mai mari („Toată lumea te iubea acum câteva seri”, spunea René), ceea ce mă preocupă acum este gelozia celuilalt, pentru că îi cunosc ororile. Și devine din ce în ce mai greu să fac fericiți patru bărbați.

Îl las pe René să-l întâmpine la gară pe Henry ca să vină cu el *acasă* – fior de bucurie și tandrețe când ne întâlnim. Totuși mă simt tristă și mă gândesc la René, la cât de mult îl vreau și pe el și cât de lipsit de înțelepciune este impulsul meu pentru că René este aproape Eduardo, și el oprește mișcarea, și el e mort.

18 martie 1933

Sfârșitul unei vieți de patru zile cu Henry. Și el a cunoscut *pentru prima dată* alături de mine o profundă *satisfacție*, o profundă *mulțumire* (senzația pe care o am eu când stau în patul lui de la Clichy!). El, stând întins în patul meu, trăiește sfârșitul neliniștii.

Tristesse inouie – după zile superbe de muncă și discuții. Și dulceața insuportabilă a plenitudinii, a împlinirii, pentru două ființe atât de neliniștite, atât de nesatisfăcute.

Când sosește telegrama lui Hugo [de la Londra] Henry pare împietrit. Dimineața sentimentalismul nostru e închis într-o carapace.

Mă reped la munca mea de cercetare numai pe jumătate trează mental, rămânând instinctiv în acel substrat biologic, cu sângele încă fierbându-mi. Fur cartea despre ciură de la Biblioteca Americană pentru Henry, fiindcă el a furat-o pe a lui Élie Faure. Fiindcă simt fraza lui Rabelais – „*Fay ce que voudras*”. Fiindcă mă simt neîncătușată. Necritică. Amorală. Fiindcă viața lui Henry – deși nu *toată* îmi este necesară, necesară ca să trăiesc – *este viață, deoarece* nu face decât să măture și să plutească – *sans accrochage*. Fiindcă, după cum a spus atât de înțelept Rank, *le o diferență între privare și renunțare!*

Dar minunata mea înțelepciune a fost un pic zgâlțâită când am descoperit că Henry i-a împrumutat lui Lowenfels lucrarea lui Rank, pe care i-am dat-o înainte să fi apucat eu însămi s-o citească!

Henry și cu mine nu ne putem căsători din cauza lui Hugo și pentru că am muri de foame împreună. Privesc uneori acest fapt prozaic cu infantilă disperare, căci este înțelept să accepți fericirea relativă. Dar absolutul, absolutul mă bântuie.

Și în seara asta mă refugiez în frumusețe. Stau în pat așteptându-l pe Hugo și mă uit prostește la frumusețea camerei, înregistrându-i atât detaliile cât și ansamblul – aspectul ei legendar. Sandalele mici de lângă pat. Cămașa de noapte din satin cărămiziu, prin a cărei dantelă neagră mi se văd sânii. Sticla arabă de lângă pat. Caseta lăcuită deschisă din care se revarsă coliere de oțel, brățări de oțel și coral. Nu mă gândesc la nimic. Dar aud vocea lui Henry, mormăitul, furia animalică din ea, ușoara răgușeală, și îi văd trupul slab, cu umeri atletici, musculos, vîguros, dar părănd uneori fragil. Se aude soneria. Hugo e la poartă.

O, Doamne, sunt momente când sinceritatea și integritatea mea măucid – nu mai pot *să joc teatru!* Nu mai vreau să joc teatru!

20 martie 1933

Sfârșitul lui Allendy. Revoltă împotriva lipsei lui de imaginație, a simțului său practic, a geloziei sale paralizante, sufocante, a felului în care transformă faptele mele poetice în *fapte*, felul în care științificizează, medicalizează. Nu mai am nici o dorință de a-i oferi ceva – doar să fug, ca să mă protejez, de ceea ce mă frustrează continuu, căci eu sunt o vizionară care vrea să facă poet dintr-un fizician, un om viu dintr-un mort, *mereu tentată de ceea ce este dificil și de neatins*. Și sunt rănită în procesul de *creație umană*: ori de câte ori încerc să creez ființe omenești, sunt rănită. Când creez în artă nu sunt rănită niciodată. Am fost rănită de nonnașterea lui Eduardo, de inerția și greutatea lui Hugo, care nu cunoaște extazul. Henry e singurul care s-a născut complet. Hugo s-a născut numai atât cât să se satisfacă pe el, nu și pe mine.

Destul, destul masochism, destule sarcini supraomenești. Am simțit atât de clar astăzi că Allendy se străduia să mă domine folosindu-și puterea de „judecător” mereu *împotriva* lui Henry – și asta ca să se bucure de mine într-un fel neuman, ca Eduardo. Vorbele lui despre „puritate” mi-au făcut greață. Am trecut dincolo de el. Nu mă mai poate ajunge. Sunt vrăjită de imaginația lui Artaud și vitalitatea lui Henry. Nu-mi place limbajul lui Allendy (nu mi-a plăcut niciodată), goliciunea lui, *vidul* pe care îl lasă.

!Vreau să folosesc această energie umană care mă conduce la relații umane nesatisfăcătoare pentru artă, care satisface totul. În artă aflu absolutul – în tot ce *creez eu însămi*.

Și astfel, după ce am irosit mult timp, mult timp, încep să lucrez din nou.

Mereu pentru că viața m-a rănit.

Fugi. *Toate relațiile umane* sunt relative și nesigure. Tot ce pot să spun e că Henry și cu mine avem mai mult curaj decât Eduardo, care se împotrivește vieții, și chiar decât Allendy, care a ales sublimarea și moartea. Fuga lui Eduardo la Londra – fuga lui Allendy în analiză și obiectivitate – a mea în artă – călătorii mai mult sau mai puțin lungi printre ființe omenești, în funcție de rezistența și curajul fiecăruia.

Temeri. Când s-a întors Hugo din Olanda și a văzut casa cufundată în întuneric (eu dormeam) și-a imaginat că îl părăsisem și că va găsi un bilet în ușa.

*Îi scriu lui Artaud*¹: În cele câteva rânduri pe care le-am citit înainte, ghicisem tonul, iar acum, în *L'Art et la mort*, am descoperit expansiunea și plenitudinea scrisului tău. Nu am mai citit niciodată ceva atât de electric, atât de fluid, atât de ținut. Mi se pare că ai acoperit toate experiențele ficțiunii, călăi vizitat regiuni a căror existență o putem doar bănuși, ca acele planete necunoscute ochilor noștri. Am o impresie aproape dureroasă a exhaustivității exprimării tale – ca afirmațiile ultime, un absolutism al viziunii. Nu sunt în stare să spun pur și simplu „îmi place cartea ta“, căci multiplicitatea intenției și percepției fiecărui cuvânt al tău îmi dă amețeli (ceea ce și vrei); și teamă, așa cum te temi de mituri. Sunt atât de multe de găsit. O viziune neîndurătoare și aproape insuportabil de acută...

Deocamdată nu pot face mai mult decât atât: să abdic ca scriitoare și să-ți trimit înapoi propriile tale fraze, să-ți amintesc că ceea ce ai scris despre droguri se aplică efectului operei tale, îi descrie efectul; că atunci când voi ieși din această splendoare poate voi spune mai mult.†

P.S. Ți-am dat „Alraune“ pentru că eu vorbesc prin scris, dar am uitat să-ți spun că nu e terminată, că cele trei femei care sunt proiecții ale unuia singure ies din moarte prin bărbat și prin eliberarea de sine.† O trilogie a narcisismului.

1 Scrisorile către și de la Artaud citate în jurnal sunt în franceză în manuscris.

A venit Henry și mi-a alungat cu râsete proasta dispoziție. Zicea că se simte atât de *nevinovat* de orice neloialitate. Am spus: „Tu ești fidel numai impulsului de moment. Eu trișez și joc feste, dar tu rămâi în *centru* – de neclintit”.

A fost tandru și de-a dreptul iresponsabil. A râs, spunând că înțelegem marile libertăți și mă împiedicam de mici obstacole (faptul că îi împrumutase lui Lowenfels cartea mea scrisă de Rank). Mi-am dat seama că avea dreptate în privința *nevinovăției* sale! Mi-a trimis o copie după scrisoarea lui către Lowenfels, dar eu nu i-am trimis o copie după scrisoarea către Artaud! Asta însă din dorința de a nu-l răni pe Henry cu fugile și capriciile mele. Eu sunt *conștientă* și Henry este inconștient. Ați putea numi asta nechibzuință, dar cât de plin de căință a fost, cât de blând. E imposibil să rămân rănită. El mă vindecă profund. Zice:

!— Ție nu-ți pot fi infidel, pentru că trăiesc în *tine* – sunt obsedat de tine! Nu te uit niciodată. Restul e literatură. Mă storc pe Lowenfels. Aproape am terminat cu el. Sunt perfect conștient că poezia lui nu a justificat ce am scris.

— Întâmplător, ce ai scris a fost al naibii de bun, spun (scriitoarea devenind dominantă).

Râdem. Ne culcăm împreună, făcând amor blând, tandru, înotând în această senzație, și pentru prima dată orgasmul îmi vine pe neașteptate, aproape pașnic, ca un răsărit încet, o înflorire înceată din relaxare, abandonare și nonființă. Nu l-am căutat. A căzut precum ploaia, înflorind, înecându-mi mintea.

Vis: Intru într-o luxoasă *grande maison de couture*. Descopăr că vânzătoarea este contesa de Vogüé. Mi se pare că nu știu cum să mă port cu ea, căci nu vreau să-și dea seama că mi-e rușine pentru ea că e nevoită să lucreze. Încerc din răspuțeri să par degajată. Manechinele sunt foarte urâte. Salonul de prezentare este în același timp salonul lui Nellie, și sunt musafiri. Am în vis senzația că Nellie e foarte

desfrănată și decadentă. Își arată cu nerușinare genunchii și sânii. O fereastră mare în încăpere, ca fereastra Melisandei,ducând cu gândul la mare, la spațiu. Deodată Nellie mă acuză că am furat niște piese din aur rare. Sunt foarte furioasă. Spun: „Nu că m-ar deranja să fiu făcută hoată; cred în furat. Am furat o carte de la Biblioteca Americană. Dar aur – de ce crezi că aș fura aur?” Un bătrân recunoaște furtul cu un gest grațios. Văd pe fereastră mai mulți bărbați pe un câmp de pârloage și tufişuri pregătindu-se să sperie o femeie cu un șarpe mare fals pe care îl țin ca pe un par. Femeia e foarte curajoasă și începe să lovească șarpele cu un băț, dar cade în mâinile bărbaților, care o mușcă. Atmosferă de dezastru – culoare sulfuroasă. Sunt neliniștită. Îmi pare rău pentru femeie. Îmi golesc poșetica neagră în mâinile ei. Sunt conștientă că nu mai am nici un ban să mă întorc acasă, dar nu-mi pasă. Merg pe jos. Dau peste Nellie și familia ei într-un fel de salon de masaj în aer liber – camere mici, cabine etc. Tatăl lui Nellie se pregătește să proiecteze un film. Nellie stă într-o cabină ca într-o lojă de teatru. El spune: „Trebuie să vă uitați la filmul ăsta înainte să-l vând”. Chiar înainte de asta, Nellie și cu mine stăteam lângă fereastră și am văzut profilându-se pe cer o mână enormă, gigantică arătând spre stânga noastră – amenințător. Dar sunt conștientă că e făcută din carton și mânuită de sfori, ca păpușile-umbre din teatrul balinez. Acum mâna călătorește pe linia orizontului, ondulându-se peste culmile munților etc. și văd că nu se mișcă suav, ca soarele, ci smucit, asemeni unei păpuși Guignol. Eu nu sunt impresionată, dar Nellie este. Mă simt de parcă aș fi într-un teatru.

Chiar când mă trezesc, mâna uriașă îmi rămâne în minte, superstițios, ca mâna lui Dumnezeu sau așa ceva. Hugh crede că simt declinul aristocrațiilor și râd în sinea mea de fatalism, de aspectele catastrofice ale epocii noastre.

Îmi place să-i spun lui Henry o poveste fantastică despre pregătirile lui Hugo pentru a pleca în America de Sud ca

să conducă o fermă unde se cultivă lemn prețios (o idee cu care Hugo a cochetat în vremea crizei financiare, pentru că un cubanez bogat i-a oferit conducerea acestei afaceri). Detalii realiste: Hugo i-a dat preaviz proprietarului casei noastre – contractul de închiriere expiră în octombrie (de fapt, Hugo i-a scris să-i ceară o reducere a chiriei). Mi-a făcut plăcere să văd panica lui Henry și să-l aud spunând încet: „Nu se poate să pleci – nu, nu pot să trăiesc fără tine. Când stau la Louveciennes îmi dau seama că numai cu tine trăiesc plener... Când suntem împreună totul e bine. Va trebui să-i spui adevărul lui Hugo – și să lași lucrurile să explodeze. Vreau să explodeze“.

În același timp observ că-i place să mă facă să repet (cât de des îmi pune aceeași întrebare!) că nu pot să trăiesc fără el, că dacă aș fi silită să iau o asemenea decizie l-aș urma *pe el*. Și el se desfată cu vorbele mele, cu asigurările mele! Omenesc, omenesc; și din câte văd, o, Doamne, o lume *guvernată de gelozie* – gelozie, tema dominantă a durerii din noi toți! A-l urma pe Henry ar însemna să mă expun la *cea mai mare durere* și *cea mai mare temere* a mea! De câte ori mă gândesc la asta mă cutremur îngrozită, cu cea mai abjectă lașitate.

Știu că păcatul meu cel mai mare este *hipersensibilitatea* – *incurabilă*.

Henry crede că trece printr-o mare tranziție de la interesul romantic față de viață la *interesul față de idei*. A devenit înțelept, filozof, metafizician. Mintea îi funcționează continuu. Stăm într-o cafenea și el bea, dar vorbește în continuare despre Spengler. Sunt mândră, și totuși simt că mi se fură *aventura*! Lumea subterană a tribulațiilor bombastice! Plăcerea. Totul în afară de valorile romantice!

Iată de ce, sâmbătă după-amiază, la Zadkine, accept atențiile și invitația unui pictor englez – ca să văd, ca să aud, ca să explorez.

În adâncul sufletului meu, sunt fericită, fericită că am găsit un absolut relativ! Aș vrea să mă pot testa într-o viață cu Henry – să văd dacă sunt destul de mare, destul de curajoasă.

Henry. Henry. *Nu trăiesc pe deplin decât când sunt cu tine.*
|Asta-i frustrare, viață pe jumătate, cum spui tu.| Cât pot să mai rabd?

Când a venit Hugo eram tăcută, retrasă, întreaga mea ființă urlând de adorație pentru Henry. |Henry. Un imens ecou al ființei mele, făcându-mă surdă la tot restul lumii.| Am vrut să alerg după Henry când a plecat, *să rămân cu el.* Nu-mi pasă câtuși de puțin de durere!

Fac planuri măiestrite ca, dacă izbucnește războiul, el să poată fi în siguranță. Mă trezesc din lumea mea de visare numai, ca să *acționez*. Apoi uit din nou de realitate și mă cufund iar în lumea mea. Henry are nevoie de curajul meu, de simțul meu practic, de hotărârea mea. Se sprijină pe ele. Neajutorarea lui în realitate trezește în mine o îngrijorare cumplită pentru *el*. Ideea de „război” îl enervează. El a trăit numai în interiorul cărții lui. Mie însă marile temeri îmi trezesc întotdeauna curajul, istețimea. Henry e lăcomos de luptă și nesiguranță, de războaie și de durere. |

Sunt încă o copilă și viața mă buimăcește. Mi se pare că m-am născut înțeleaptă și am devenit romantică. Mi se pare că mă aflu la apogeul liric, pasional al vieții mele – că nimic în afară de absolut (Henry) nu-mi poate aduce liniște, că refuz fragmentele, jocurile, distracțiile, bucățile. Nu știu. Allendy a spus: „Vreau să te învăț să te joci cu dragostea, să te distrezi”. Și tocmai asta nu pot învăța. Nu-mi pot schimba eul fundamental.

De ce oare Henry poate scrie cruzimi care l-ar revolta pe Allendy și totuși mă poate face să simt iluzia, în timp ce Allendy, cu toată finețea lui, îmi dă o senzație de prozaic?

Încerc să-mi raționalizez *nu-ul*! Detest să spun nu.

Simt că nu înțeleg viața obișnuită – că există în viziunea mea o deformitate pe care n-o poate vindeca nici o inteligență.

Aș putea „*faire l'amour*” sub impulsul momentului. N-o pot face înțelept, ușor, în doze potrivite. Henry e singurul bărbat care a cules fructul în momentul potrivit; el cunoaște febra, cunoaște uitarea de sine, cunoaște extazul. Eu nu sunt făcută să mă împerechez cu bărbați înțelepți. ¶

Zi de autocritică pentru minciunile mele, pentru plăcerea mea de a-mi încerca puterea, rușinată de sinceritatea lui Allendy. Vinovată că joc un joc. Din momentul în care am știut că nu-l iubesc pe Allendy, n-ar fi trebuit să joc acest joc.

Trebuie să trăiesc acest haos.

Henry descoperă acum că *supunerea* mea la dorința lui sexuală – nu preiau niciodată conducerea și doar îl tentez prin cochetărie când simt că *vrea* să fie tentat – e atitudinea corectă a femeii. În acest sens el este domn și stăpân. Eu aștept întotdeauna. Iar acum se simte *liber*, liber de dragostea de femeie – pretenții, *voință*, apetit. Înfloarește ca *bărbat*, un bărbat care e domn și stăpân în sex, așa cum ar trebui să fie. Dar în același timp, această supunere nu e posibilă decât pentru femeia pe care domnul și stăpânul o *satisfacă*. ¶ Eu știu că nu trebuie să aștept prea mult; pot conta pe penisul mereu neobosit, mereu impetuos!

O noapte! Ce noapte! Sala de cursuri de la Sorbona. Artaud și Allendy pe podium. Allendy, criptic, direct, factic. Artaud, poetul prin esență: tensionat, contractat, dramatic. Mulțimea pe jumătate antagonistă, pe jumătate amuzată, zeflemisind, neînțelegând.

Eram înconjurată de Henry, Hugo, Boussie, Davidson, Lalou, Madame Lalou. Toți în afară de Hugo și Henry își bat joc. Sunt proteste, insulte. Oamenii ies din sală cu îndrăzneală, ostentativ.

Când totul s-a terminat Artaud vine aproape direct la mine și îmi sărută mâna. Mă roagă să merg cu el la o cafenea.

Hugo nu putea să meargă pentru că se ocupa de Davidson, care nu vorbea franțuzește. Așa că am rămas cu Artaud până când a fost lăsat în pace.

Ne plimbăm, ne plimbăm pe străzile întunecate. E ofensat, rănit, deconcertat de public. Stăm de vorbă. Ne așezăm în Coupole și stăm de vorbă. Uită de conferință. Recitește scrisoarea mea către el, cu i-o traduc. Îi place ce i-am scris. Îmi spune că a fost dependent de opiu cincisprezece ani. Își descrie senzațiile, temerile, eforturile ca să lucreze. Recită poezii. Zice că am ochi verzi, uneori violeți. Vorbim despre formă, despre vis, despre munca lui, despre teatru. Timiditatea mea extremă mă face foarte calmă, ascultând. Ne înțelegem, și ne plimbăm și vorbim ore în șir.

Astăzi, Henry. Lui Henry îi mărturisesc marele șoc pe care l-am avut aseară văzând un artist sensibil confruntat cu un public ostil – câtă *brutalitate* la acest public, câtă urătenie pentru că nu putea să-și dea seama că are de-a face cu un artist sincer și să-i respecte sinceritatea.

Henry îl admiră pe Artaud – a fost mișcat de ce i-am spus. Henry este *omul cel mai puțin meschin pe care îl cunosc*. Am fost tulburată de generozitatea sa, pentru că această atitudine este însoțită de un alt sentiment pe care mi l-a mărturisit: în momentul în care Artaud a intrat în sală Henry a recunoscut poetul și într-o străfulgerare a înțeleasă că l-aș putea iubi pe Artaud. Și cât de blând era Henry când spunea toate astea, cât de înduioșător.

În orice caz, am avut o după-amiază plină de emoții! Scrisoarea tatălui a sosit chiar în mijlocul ei – o scrisoare frumoasă, tandră, care m-a făcut să plâng. L-am pus pe Henry să promită că o să-i scrie cândva fiicei lui. L-am tradus scrisoarea. Eram copleșită de frumusețea ei.

Apoi am vorbit cu Henry despre gelozie, despre cât de recunoscător este el că nu folosesc gelozia ca să-l tiranizez. Fac atât de mult ca să-i mențin siguranța, căci în siguranță lucrează, se dezvoltă, își găsește echilibrul și se găsește pe el însuși. Asta era important. S-a găsit pe sine pentru că eu n-am fă-

cut din el un sclav. I-am respectat entitatea – simte că nu i-am încălcat niciodată libertatea. Și de aici s-a născut forța lui. Și cu această forță mă iubește, total, fără război sau ură sau rezerve. E ciudat cum lui Henry am putut să-i fac cel mai mare dar: acela de a *nu-l ține prizonier*, de a păstra sufletele noastre independente și totuși unite. Cel mai mare miracol al dragostei *înțelepte*. Și tot asta îmi oferă și el.

E ceea ce n-a reușit să-mi dăruiască Allendy. Aseară, din gelozie, a fost meschin și tiranic. Făcusem efortul de a-i telefona ca să-i spun: „În ciuda celor care vor fi cu mine în seara asta, ține minte că mă voi gândi numai la tine”. Cu toate astea l-a privit pe Henry aprinzându-mi țigara și s-a apropiat de mine sever, ca un polițist, ca să-mi spună că fumatul era interzis. M-am înroșit ca un copil. Nu mi-a plăcut meschinăria geloziei lui.

Henry spune: „Vezi, eu n-aș suporta ce a fost nevoit să suporte Lawrence – ~~am~~ scăpat de asta – pentru că te am pe tine. Am refuzat să fiu distrus de femeie!”

Eu am refuzat să joc rolul chinuitor al femeii, să-l torturez pe Henry, și l-am eliberat. Eu am fost femeia creativă. Nu aveam nevoie de gelozia lui ca să-mi satisfac sau să-mi demonstrez *puterea*. Cred în dragostea lui, marca lui dragoste egoistă, cum zice el! Marele meu egoist mi se potrivește.

Pentru prima dată, în mijlocul discuției noastre, ne sărutăm cast, cu tristețe! Mai târziu ne-am relaxat, ne-am culcat împreună, el și eu, decadenti, bizar de viguroși! Henry și cu mine, singuri în lumea noastră modernă, avem o imaginație deformată, hipersensibilitate, nevroză, toate stigmatele epocii, și *totuși sănătate* – sănătate prin vitalitatea noastră sexuală – un contrast ciudat față de ceilalți. O ființă sănătoasă, robustă și o minte bolnavă pe măsură!

Scrisoarea tatei, vizita lui care se apropie, ele stau ca o floare între paginile unei cărți. În centrul cărții mele, al jurnalului meu, al vieții mele. Primul meu idol.

Viața mea, marea curgere tumultuoasă, se învolutează...

Ceea ce mă întristează este că Allendy mi-a dăruit viață și eu n-am fost în stare să-l răsplătesc. Mi s-a dat mai mult decât am putut da. Nu-mi place să-l abandonez lumii lui înguste, strâmte, sufocate de durere. Mi-aș fi dorit să cunoască bucuria.

Aseară farmecul lui a pălit, a pâlpăit, șters, sumbru. Gelozia, gelozia, singurul lui mod de exprimare, l-a întunecat, l-a înstrăinat.

Aventura a murit.

Il reste l'amitié.

Ochii lui Artaud. Înainte ca pleoapele să coboare, pupilele alunecă în sus și nu mai văd decât albul ochilor. Pleoapele cad în alb, un gest încet al cărnii, și te întrebi unde-i sunt ochii. El, omul care a inventat noi dimensiuni ale sentimentelor, gândurilor, limbajului.

Ochi albaștri de langoare, negri de durere, de revoltă. Blânzi aseară, la sfârșit, când fredona în timp ce ne plimbam. Un nod de nervi, încurcat.

Sunt fascinată de misterul ființelor omenești. A trebuit să rezolv enigma lui Allendy. M-a entuziasmat să-l descopăr. Și acum am impresia clară că mă grăbesc să merg mai departe...

Henry și cu mine suntem atât de conștienți de mișcările vieții, de fatalism, de necesitatea trădării; atât de trist, de înțelept conștienți, vindecându-ne unul altuia rănilor prin marele miracol al unității noastre fundamentale.

Râd când detectez în scrisoarea tatei emoțiile adevărate, două minciuni și o frază teatrală. Dragul meu tată! Ce sur-saut de bucurie când citesc: „*Anais, ma fille! Ma chérie...*”

Ceea ce găsesc greu de suportat este din nou singurătatea mea. Îl lăsasem pe Allendy să-mi călăuzească viața, s-o judece, s-o echilibreze. Perioada de supunere a fost dulce.

Dar când a devenit uman și-a folosit puterea în mod meschin și eronat. Gelozia lui a devenit o tiranie întunecată.

În seara asta, la telefon, vocea lui e rece, furioasă.

Așa că acum Allendy, zeul meu, se comportă ca Eduardo și sunt dezamăgită. Ar trebui să fiu *uman* mulțumită, flata-tă; dar nu, mie îmi pare rău că am pierdut un conducător.

Nu pot să-mi pun *această* încredere în Henry pentru că știu că el e o ființă tot atât de pasională, de imaginativă, de naivă ca și mine. Allendy era înțelepciunea. Regret transformarea lui în *bărbat*.

Mă întristează că am devenit iarăși o ființă independentă. A fost o mare bucurie să depind de intuiția lui, de îndrumarea lui divină.

Hélas!

Ce demon zace în mine!

Astăzi a venit Bernard Steele, tânărul editor al lui Artaud.

În seara petrecută la soții Allendy am fost atât de ironică. Astăzi nu-i pot suporta ochii ațintiți asupra mea. Sunt deschiși, deschiși, sorbindu-mă, vii; și de trei ori simt un fel de tremur – o spaimă senzuală.

Nu mai știu dacă mă deranjează puterea mea asupra lui! Mi se pare că plutesc dintr-un extaz în altul. Steele este pentru mine un Eduardo *viu*, un John tânăr, tânăr, frumos, cu trăsături pline, pronunțate.

Războiul nostru de idei încetează. Stăm un moment singuri în grădină și cădem de acord asupra cuvântului *vitalitate*.

Sunt furioasă pe mine însămi.

Femeia, blestemata *femeie* din mine! I se învârtește capul. Numai artistul are valoare. Artistul trebuie să mă salveze. Profunzimi. Valori. Le țin și pe unele și pe altele în prim plan, luptându-mă cu senzualitatea mea, cu susceptibilitatea mea.

Steele cântând delicat la chitară. Inteligența lui Steele. Admirația lui Steele atât față de Rank, cât și față de Allendy. Rasa lui Steele. Un om cu multe elemente, contradicții. Un

muzician. Un om al conflictelor – al emoțiilor – Taur și Leu. Aristocrație.

Și rîd.

Nu mi s-a întîmplat încă să mă dăruiesc unui bărbat pe care nu-l iubesc. Am fost fidelă dragostei.

Dar cochetăria, imensa cochetărie. Și totuși niciodată *jocul*. Și pentru că Allendy mi-a ajustat pasiunea, dându-i proporții înțelepte, a prescris un *diapason* uman, o *liaison* franceză, o măsură, i-am întors spatele.

! Disprețuiesc proporțiile, măsurile, ritmul lumii obișnuite. Refuz să trăiesc în lumea obișnuită ca o femeie obișnuită. Să intru în relații obișnuite.

Eu vreau extaz.

Eu sunt nevrotică – în sensul că trăiesc în lumea *mea*.

Nu mă voi adapta la *lume*. Eu sunt adaptată la mine însămi. /

Henry spunea acum câteva zile: „La conferința aia, mă uitam la Allendy, la alți bărbați de vîrsta mea, și mă simțeam atît de tânăr, atît de viu. Mă simțeam atît de tânăr. Ei mi se păreau morți!” Henry e tânăr.

11 aprilie 1933

Un demon. Un demon în mine.

Allendy refuză să piardă. Gelozia stârnește în el furie și patimă. Îmi face reproșuri pentru cochetărie; îmi reproșează faptul că nu l-am remarcat la conferință. M-a văzut plecînd cu Artaud. L-a văzut pe Henry stînd lîngă mine. Îmi reproșează că mă joc cu el. Că am încetat să-l mai doresc îndată ce a devenit sclavul meu. Începe să mă muște, să mă mîngâie sălbatic. Mă dezechilibrează. Ne culcăm pe podea. Și e nervos, nervos, speriat. Iar eu sunt blîndă și înțelegătoare, îl fac să rîdă și-l liniștesc. Eu sunt atît de liniștită! Rîd de-a binelea. Nu există nici un sentiment în mine. Mă înțelege complet greșit. Fiecare cuvînt pe care-l rostește e nepotrivit. Cu atît mai bine. Plăcere. Lipsă de înțelegere. Furie. Gelozie. Cioc-

nire. Totul golit de poezie. Doar un bărbat mare, frumos, vital, cuprins de pasiune. Cochetăria din mine, asta-i tot. Totul în miniatură. Mă simt cinică și realizez că eu înfrunt realitatea, că Allendy a despuiat totul de iluzie. Pentru el eu sunt cea mai fermecătoare și mai seducătoare dintre femei, *petite fille littéraire*. Eu explorez o lume nouă, mă joc cu ea. Rece. Nu mă dăruiesc. Eu deposedez sexualitatea de importanța ei exagerată. Esența mea este neatinsă.

Mă întâlnesc cu Henry și mă dăruiesc lui. Adorație. Henry se miră că noi doi ne putem găsi într-o cameră de hotel. El vrea să trăiască cu mine, să trăiască cu mine. Spune că sentimentul lui pentru mine face să pălească animalitatea, că pentru prima dată s-a dăruit unei femei altfel decât sexual. Dacă eu sunt narcisistă, Henry e egoist.

Vorbim, vorbim despre June. Senzația sacralității propriilor trupuri pe care o au narcisiștii. June, Louise și eu.

(Atunci, ei nu se abandonează nimănui. De ce?)

Fiindcă se cunosc pe ei înșiși, se tem să se abandoneze, își abandonează trupul cuiva cu o uriașă mândrie – ca o amăgire. Într-un efort de a ieși la lumină, dar făcând inconștient tocmai gestul care prezervă miezul – cum făcea June.

June voia să-i dea lui Henry esența. Henry voia să-i dea lui June totul. Și nici unul dintre ei nu avea nevoie de asta. El se opunea strădaniilor ei de a-l poseda în întregime; ea se opunea iubirii lui sexuale, care-i nesocotea esența. Și-ar fi dat viața să obțină de la Henry ceea ce obțineam eu. Eu mi-aș fi dat viața să obțin dragostea de târfă. Dar nu acum. Acum înțeleg cât de prețios este ceea ce mi se oferă. E ceea ce vreau.

Am spus cândva că eram foarte flămândă, atât de flămândă că voiam toate iubirile. Nu e adevărat.

Mă duc la Allendy pur și simplu pentru că nu am curajul să spun: „Iluzia mea e zdrobită. Moartă. Dincolo de zeul din tine se află un francez incapabil de ridicol, de exaltare,

de nebunie, de fantastic, de imensitate, de pericol, de răscolire, de istovire, de flăcări, de febră, de extaz."

Métro Cadet. Îl iau de braț pe Allendy. El spune: „Ai grijă, am putea fi văzuți". Râd. Stăm de vorbă. Am băut un pic ca să mă întăresc. Ruc de la Boule Rouge. Allendy spune: „Am telefonat pentru o cameră. *Monsieur* « Heden ». E un loc liniștit; n-o să fim deranjați. Nu e nimeni în jur – nu se uită nimeni. Hai să intrăm". Întuneric. Afară e o zi mohorâtă. Întuneric. *Rez-de-chausée*. O cameră roșie. Patul în alcov. O, îmi place, îmi place. Draperii, tapet, obloane închise. Franțuzesc. Franțuzesc. Franțuzesc. Allendy mă sărută pătimăș. „Te ajut să te dezbraci." Experiență. Aventură. Curiozitate. Necunoscut. Frică. Vise gonind în toate părțile, dispersate, alarmate. Trupuri goale. Allendy arată ca bărbatul dintr-unul din tablourile lui Lawrence. Atât de multă carne. Moale, albă. Nici un nerv. Nervii lui. Sunt tensionați, alarmați prin experiență. Descoperirea trupurilor. Săruturi care nu se contopesc nicăieri. Carne fără scânteie. În mine, scăpărări de expert. Gesturile, necesare; știința. Îi liniștesc nervozitatea și îl excit. Are o sexualitate molatic-carnală, potolită. Asta-i tot? Asta-i tot? Grăsimea și moliciunea lui – ca de copil – comedia, comedia. Joc comedia crispărilor și a plăcerii. Ca să întâmpin viața, provocarea vieții. Allendy e satisfăcut. S-a terminat. Tot ce mă interesează e satisfacția lui. Râdem și vorbim. Zice:

— Întotdeauna după ce fac dragoste mă simt profetic. Data viitoare... dar nu va mai fi o dată viitoare – ai spus – amândoi am spus: „O dată. O singură dată".

Gelozia.

— Ai fost cu Henry. Simt asta. Când te-ai culcat ultima oară cu Henry? Îți spun eu. Știu. Marți (exact!). Ești o mincinoasă – mereu o mincinoasă. Îți iubesc minciunile. Sunt atât de delicate. Dar știu. Îl simt pe Henry în jurul tău.

Ceea ce eu neg.

La un moment dat spune:

— Ai cel mai delicios trup — nu l-am văzut destul de clar. Întotdeauna e așa. Lucruri care mi se întâmplă și eu le văd ca printr-o ușa de sticlă — neclar. După aceea îmi amintesc... îmi place.

Auzind asta, mă topesc. Nu știu de ce. Tristețea muribunzilor și a morților, a celor șovăitori, rezervați. O frază a bărbatului care mă atinge. Devin sinceră. Sunt sinceră când ieșim și îi văd privirea umbrindu-se. Ziua s-a făcut frumoasă, e scăldată în lumină. Bucuria lui Allendy crește.

— O, mă simt bine, mă simt bine. A fost minunat și mi-am dorit asta din prima zi în care te-am văzut.

Apoi, în taxi, ne ținem de mână, și el e atât de blând și de sentimental.

Când îl părăsesc, sinceritatea mea crește, se dilată. Stând într-o cafenea cu Hugo, trăiesc amintirea contactului cu trupul lui și simt tandrețe. Asta-i tot. Un fel de milă. Îmi amintesc povestirile lui: Femeia care s-a înfuriat atât de tare fiindcă n-a putut s-o reguleze imediat — n-a mai vrut să-l vadă niciodată. Cât de diferit simt eu chinul și timiditatea bărbatului. Le înlătur cu o glumă, le cuceresc. Și-l fac fericit. Și asta-i tot. Un dar. Fac un dar în schimbul tributului dragostei sale. Și mă simt eliberată de datorii. Și mă îndepărtez senină, fără datorii, independentă, prizoniera nimănui. Un pic ironic. Voi scrie tot ce am gândit? O, am fost diabolică. El, cel mai prudent, cel mai realist, cel mai neglijent; eu, cea mai ironică. Apoi ironia mea cade ca un balon dezumflat pentru că Allendy e neliniștit, șifil iert, iert lumea, realitatea, amăgirile insuficiențelor sexuale. Înarmată cu ironie, dezarmată de înțelegere, pentru că văd dincolo de neputințele lui Allendy o mare lipsă de pricepere cu femeile, cu realitatea, o groază legată de asta, și nesiguranță, nefericire. Aud toate întrebările lui: „Ești satisfăcută? Am fost mai bun ca Eduardo? Am fost la fel de bun ca Henry?”

A vrut să mă bată; așa se excita cu o altă femeie. A început să mă plesnească peste fund, jap, jap, și eu râdeam. Dar deodată a fost mișcat. Și s-a oprit, copleșit de sentimente,

fiindcă a văzut semnele palmelor sale pe „pielea mea mătăsoasă, mătăsoasă”.

— N-o să scrii asta în jurnalul tău ?

— Nu, nu. În plus, te-am ascuns sub masca astrologului (în cartea cu „Alraune”). Și n-aș spune că m-am culcat cu astrologul. Nu ar suna bine.

Când mi-a văzut sânii mi-a amintit că-i mai văzuse. Am râs amândoi de cochetăria mea.

Allendyl se bucură prin gelozie. Punctul culminant pentru el ieri a fost gelozia – mai importantă decât posesia. Îi vede pe Artaud, Steele, Henry, Lalou roind în jurul meu și se excită.)

Nu voi ajunge la mântuire din punct de vedere sexual decât când voi putea avea relații sexuale cu bărbați de la care nu primesc tandrețe. La urma urmelor, sunt atrasă de blândețe pentru că mi-e frică de brute, și apoi sunt dezamăgită de blândețe, hipersensibilitate, sentimentalism, devoțiune, adulație!

Acum câteva zile, Henry a venit cu William A. Bradley, agent literar și prieten al multor artiști.

Simpatie imediată.

Bradley a fost entuziasmat de mine, de-a dreptul înnebunit. Era fermecat. Era sigur că scriu interesant!

Astăzi îmi telefonează. Mi-a citit jurnalul din copilărie. Zice că e remarcabil. El și soția lui au râs și au plâns citindu-l. Tragedie. Asta e. Zice că are un ton tragic – tonuri profunde, atât de rare la un copil.

Mă văd din nou cu Millner, rusul care scrie despre Spinoza. Millner e cel care mi-a admirat cartea despre Lawrence înainte de a mă cunoaște și i-a pomenit de asta lui Hugo, descoperind astfel că eram soția lui. Eu ar fi trebuit să scriu sinteza finală despre Lawrence, zice el. În loc de asta, am luminat calea altora. E de părere că îmi lipsesc încrederea, egotismul. Vrea să mă scot în față *pe mine* pentru o vreme.

Vrea să mă îndrume, să mă învețe, să mă formeze. Spune că am toate datele și nu-mi cunosc propria valoare.

Soția lui zice: „El cere întotdeauna suflet și minte de la o femeie“.

Când se uită peste jurnalul meu din copilărie, spune: „E rusesc. Absolut rusesc. Această *tristesse*, această precocitate. Mi se pare că te cunosc de secole întregi. Mi se pare că știu totul despre tine. S-ar putea să mă înșel“.

Nu știu. Mă uit la acest bărbat intelectual, veșnic neobosit, pătrunzător, și mă mir. Admirația lui m-a stânjenit de la bun început. Aseară am simțit intuiția, imensa apreciere. Mă simt incomfortabil, ciudat în noul meu rol de *receptor*. Sunt uluită. O supra-abundență de apreciere. Trebuie să scriu aici ca să rămân lucidă, sănătoasă psihic!

Am impresia că sunt supraestimată.

19 aprilie 1933

Vine Henry și lucrează la povestirea mea despre „Alraune“ cu *temeinicia* care mie îmi lipsește, mă laudă, se isterizează la ultimele mele pagini, care sunt o frenetică orgie sexuală, devine pasionat; și plonjăm într-o lume care există numai între Henry și mine. E atât de dulce să intru în camera lui să-l trezesc și să fiu trasă în patul lui – să mă culc lângă el pentru o siestă și să-i simt mâinile aprinzând un nou foc câte-va ore mai târziu. Lucrăm *între*!

Remarcă ciudatele zone moarte ale lui Hugo, cum reacționează el pentru o clipă, cum răspândește un halou de învățătură, apucă viața cu obstinație, cu tenacitate, și apoi pierе în vag, în neant, astfel încât ardoarea lui Henry se stinge și ea, și entuziasmul dispare. Mă bucur pur și simplu pentru că îmi dau seama că nu sunt nedreaptă cu Hugo, că sentimentele mele sunt adevărate. Că puternica dragoste fraternă care mă ține legată de el se datorează imensei sale bunătăți, înțelegerii pasive, loialității de discipol, sentimentelor și sincerității, nobleții; dar că, o, Doamne, *am nevoie* de Henry. Henry este hrană pentru mine. Henry este viață pentru mine.

Spune că nici o femeie nu a scris vreodată cum scriu eu. Îl trec fiori fierbinți și reci când îmi citește paginile despre lesbianism.

Și când termin această carte de o sută de pagini concise, comprimate, chintesențiale, nu mă simt epuizată – mă simt mai plină ca niciodată, bătută de idei. Deja scriu pagini noi.

!Nu pot să *mă mișc* în realitate decât împinsă de o mare exaltare. Altfel nu mă pot mișca. În momentele de calm sunt prinsă din nou în plasa sensibilităților, timidităților mele, ca și cum m-aș mișca într-o atmosferă străină.!

Îmi *recunosc* anormalitatea.

Astăzi primesc de la Henry niște pagini uimitoare în care mi-a rescris prefața la „Alraune”, i-a făcut adăugiri, a îmbogățit-o, a spus tot ce am intenționat eu, a receptat nu numai înțelegerea mea, ci până și cea mai vagă intenție, o veritabilă interuniune și creație, în aceeași măsură o creație a sângelui *nostru* și a cărnii *noastre*, cum ar fi un copil. Sunt uluită.

Ciudat. Analizându-mă, simt o relaxare a nervilor, o spargere de diamante. Senzația că gesturile sunt sacre se dizolvă. !Gesturile sunt sacre? Vreau să le despoiez de sacralitate. !Eu, care sunt așa o transcendentală, eu sunt înfrântă de gesturi. Acord importanță gesturilor. !Gesturile sunt ultimul meu duel cu viața. Pe planul imaginației, stăpânesc. Pe planul experienței, *mă tem*. !

O sacralitate înspăimântătoare. Momentul acela, în camera roșie, când *detestam* să fiu goală și să-l văd pe Allendy gol, spălându-și barba. !Realitatea e ca o violare pentru mine. Pe tot parcursul zbaterii mele de a mă maria cu realitatea, am violat o parte a esenței mele pe care n-o înțeleg. !Numai Henry ... Totuși îmi amintesc anumite momente dificile, anumite paralizii.

Efortul de a trăi!

Dacă Allendy m-ar înțelege!

Vreau să înfrunt viața.

Păcatul meu cel mai mare este critica. Critica. Sau îmi găsesc scuze pentru că nu sunt în stare să mă amuz sexual, liber? Și ce dacă Allendy e prozaic? Ce dacă Steele nu gândește ca mine?! Sex – vreau să mă scald în sex așa cum a făcut Henry, necritic. În timp ce scriu acest cuvânt mă gândesc la Steele, intens. Altă critică?

Ce drăcușor sunt. Câte contradicții și infantilisme!

!Ceea ce femeia nu-i spune niciodată bărbatului este calitatea vigoriei lui sexuale. !Minciuna ultimă. Multe din capriciile mele în legătură cu Allendy sunt în mare măsură ca să-mi ascund ce amant fleșcăit am căpătat. !Cine s-ar culca cu magie-nii? Profeții nu au sex. !Lawrence. Isus. Și femeile îi adoră. Femeile sunt masochiste. Adevărul!

Ce sunt eu? Nu se disipează oare o mare parte din senzualitatea mea în extazul scrisului, al frumuseții, al senzațiilor fără apogeu? Nu-mi petrec oare viața fie suspendată deasupra lumii, fie la marginea ei? Nu sunt eu poate un alt Rimbaud, care nu putea fi decât inocent sau obscen, dar nimic nuanțat uman?

Henry despre „Alraune”: Mi-e greu să expun subtilitățile care te fac să scrii atât de enigmatic. Am ajuns la o concluzie ciudată despre scrisul tău. Cred că, în loc să fii atât de guvernată de zodia Peștilor cum îți imaginezi tu, ești, dimpotrivă, destul de tensionată, crispată, inhibată. Din când în când spargi această carapace și dai năvală cu putere de convingere și elocință. Dar e ca și cum mai întâi ar trebui să spargi diamante în interiorul tău, să le faci pulbere și apoi să le lichefiezi, un extraordinar act de alchimie. Cred din nou că unul dintre motivele pentru care te-ai închis atât de ferm în jurnal este un soi de teamă de a-ți testa eul tangibil în lume; cu siguranță, dacă ceea ce ai scris ar fi oferit lumii, ți-ai fi alterat deja stilul. Ai devenit imobilă, din ce în ce mai protejată, din ce în ce mai sensibilă – și asta produce otrăvuri și microbi, fantasmagoria zgrunțuroasă, înzorzonată a nevrozelor.

Observați acuitatea și intuiția lui Henry. Nu i-am vorbit niciodată despre nevroza mea. Câtă putere de pătrundere are.

În seara asta înțeleg că jurnalul este o luptă pentru a capta cea mai necaptabilă persoană de pe pământ. Fug de mine însămi. Nu spun toate minciunile mele – ar dura prea mult. Nu pot să scriu totul despre mine. Gândesc în o sută de direcții. Aseară, trei ore de discuții cu Henry. Și îmi dau seama că dragostea mea pentru el este cea mai *neînfricată* dintre iubirile și acțiunile mele în viață, pentru că totul în Henry e făcut să rănească: lezările, entuziasmele, impresionabilitatea, plăsmuirile necritice, sexualitățile, contradicțiile, marțialitatea, brutalitatea limbajului, franchețea. Totuși înțeleg și accept totul. Pentru el vreau să-mi înfrâng sensibilitatea.

În fiecare zi trebuie să spun: „Curaj, *audace*, maturitate, *înfruntă* viața, *înfruntă* publicul ca femeie, ca artist. Întărește-te. Înăsprește-te. Înăsprește-te.

Pe când Allendy se îmbrăca și a izbucnit scena lui de gelozie față de Henry, i-a venit să mă mintă. Am văzut cum era inventată minciuna. Știindu-mă capabilă de gelozie, mi-a spus: „Am o amantă care ar fi foarte supărată dacă ar ști”.

Ei bine, n-a fost vorba niciodată, în toate confidențele lui Allendy, de vreo amantă. Îmi spusese că viața lui era pustie, că ultima lui experiență cu o femeie nevrotică îl speriasse. Îl *simțeam* liber, căci relația cu soția lui este fraternă. Știam, de asemenea, cât de total captivat de mine era!

Tocmai îmi puneam ciorapii. M-am oprit ca să fac o remarcă veselă. Chicoteam în sinea mea.

Mai târziu minciuna lui mi-a fost un instrument folositor.

De fapt, când Allendy a inventat o „amantă legitimă”, deși știam că era o minciună, până și această femeie inventată m-a deranjat și am vrut s-o înlătur, s-o anihilez. Adică, deși nu-l voiam pe Allendy, puteam imagina și chiar simți gelozie față de orice altă femeie care l-ar fi avut. Mecanismul geloziei funcționa ca de obicei ca un fenomen distinct și separat de dragoste.)

Când am început să concep modalitatea prin care aveam să mă eschivez de la întâlnirea cu Allendy joi, făceam un plan mental, dar când i-am spus toate astea lui Allendy începusem să-mi imaginez atât de viu cum m-aș simți dacă l-aș iubi și aș descoperi că-și împarte dragostea între mine și altă femeie încât am devenit profund emoționată, ba chiar extrem de sinceră.

Și atunci am văzut că Allendy înțelegea de minune această nevroză inexistentă – cum îndată ce am aflat că exista o altă femeie am vrut să mă retrag pentru că nu voiam să mă expun durerii, nici – și asta-i un element superb – să-l rănesc pe Allendy printr-o acțiune nevrotică bruscă din partea mea, fiindcă, am spus, „știi cum am acționat întotdeauna: câștigând bărbatul, cum l-am câștigat pe Eduardo, și apoi pedepsindu-l cu sadism, cum am făcut în ziua aceea în camera de hotel. Și nu vreau să acționez niciodată așa cu tine. Vreau să te salvez de propria mea nevroză, care pentru tine e periculoasă. Te avertizez din timp. Vreau să-ți păstrez prietenia”.

Am văzut cum el a înțeles, cât de frumoși i s-au făcut ochii, cât de blânzi, când a spus: „Te înțeleg prea bine. Tu ai nevoie de absolut, de puritate, de întreg. Tu ești sensibilă.” Atunci am fost cuprinsă de o mare admirație față de bunătatea, față de tandrețea lui, față de lipsa lui de egoism, de mărinimia lui.

„Știam toate astea”, a spus. „Știam că nu ești femeia care să se joace cu dragostea – dar apoi mi-am pierdut intuiția, mi-am pierdut capul, am cam înnebunit. Pentru *asta* nu-mi poți aduce reproșuri. O să fac tot ce spui tu. O să fiu prietenul tău pe viață. O să renunț la plăcerea pe care mi-o dăruiai. Te iubesc. Te înțeleg.”

Mi-am dat seama că îl mișcasem pe Allendy cu o atitudine cât se poate de neautentică, în care începeam să cred. În acest moment îmi este din ce în ce mai greu să-mi aduc aminte că Allendy nu are nici o amantă, pentru că sunt mișcată de propria mea poveste și de sublima interpretare pe care i-a dat-o el!

Mișcată de înțelepciunea și blândețea lui, îl las să mă sărute; și m-a sărutat pătimăș, cerșindu-mi o întâlnire de adio pentru joi, promițându-mi o *scenă măreață*, o dramă, promițând să fie violent, căci mie îmi place dramatismul! *Umorul* lui era magnific. A redevenit superbul, veselul Allendy de la ședințele de psihanaliză (pentru că am consimțit să mă întâlnesc cu el joi). Era radios, tachina, și ochii lui erau stranii și *inquiétants* când a spus: „O să te *bat*. O meriți. O să-ți placă. O să te bat tare, cochetă ce ești”.

Tema „bătăii” apare atât de frecvent în discursul lui Allendy (aproape de la primele noastre săruturi, îmi amintesc că mă întreba: „Henry te-a bătut vreodată?”), încât azi când a pomenit din nou de asta, cu ochii strălucindu-i, am fost impresionată. E oare posibil ca Allendy să atingă o expresie sexuală mai puternică provocând durere și anihilându-și astfel prea marea tandrețe față de femeie? Curiozitatea mi-a fost aprig stârnită. El vorbea despre voluptatea supremă – vorbea ca și când ar fi *știut*. Acum îmi mai amintesc și că pomenise de o femeie căreia îi plăcea să fie bătută și pe care lui îi plăcea s-o bată. Se ridica în picioare, un alt Allendy, vital, râzând, demonic. Eram răscolită. Ne-am sărutat violent și i-am simțit dorința.

Pe drumul spre casă râdeam. Ziua de joi promite să fie interesantă!

! Îmi dau seama că în subconștientul meu există un fond de cruzime și teamă care mă face să vreau să pedepsesc și să abandonez bărbatul.

Henry se plimba prin birou criticând povestirea despre „Alraune” și făcând sugestii. A fost extrem de entuziasmat de cele câteva pagini despre astrolog – deși nu dezvoltasem pe deplin ideea. A început să vorbească inspirat despre legenda lui Alraune: cum ar trebui să-l concep pe astrolog ca pe alchimistul care a creat pe Alraune din combinația dintre o târfă și sperma unui criminal – o *creație* – așa cum eu fusesem creația spirituală a lui Allendy. Alchimistul se îndrăgosteș-

te de creația lui – Alraune încearcă să-l distrugă. Ideea că atunci când corupi natura ești pedepsit. Allendy m-a corupt. A creat, a produs o forță – pentru bine sau rău. Și pe măsură ce eu mă trezesc la viață el se îndrăgostește de mine nu cum ar trebui, ca un tată, ci *carnal*; și atunci realizez că asta nu e legătura căsniciei adevărate – și mă întorc la pământ, la bărbat, la Henry.

Acum, pe când Henry elabora această poveste, legenda, cartea mea, fără să cunoască adevăratul conflict dintre mine și Allendy (cât de adevărat este că m-a creat, apoi m-a iubit, apoi m-a dorit, și că eu nu voiam decât să-mi câștig tatăl și să-l distrug, să-mi afirm puterea), pe fața mea se vedea limpede cât de tulburată eram. Vorbeam exaltat. „Totul e atât de adevărat.” Henry a avut o intuiție subită. Era isteric. Delira despre interesul literar al acestei scene, arăta o mare durere și imediat o imensă exagerare, crezându-mă dintr-odată în stare de *orice*, sărind deodată la faptele cele mai fantastice și cele mai realiste, și ratându-le cumva și pe unele și pe altele prin excesele imaginației și realismului său. Prin realism vreau să spun că m-am culcat cu Allendy și asta n-a însemnat *absolut nimic pentru mine*. Prin imaginație – ei bine, adevărul este pur și simplu că am căzut într-un automatism psihologic – un transfer cu tot ce este mecanic *dar* în care investeam o sumă de sentimente – fiindcă eu investesc sentimente în orice. *Nici dragoste, nici trădare*.

Ajungem la cheștiunea minciunilor. Mi s-a părut atunci că știu de ce mințim eu și cu June:

1) pentru că, lipsindu-ne încrederea, ne temem că ceea ce dezvăluim s-ar putea să nu fie de admirat. Fiind narcisiste, detestăm, de asemenea, să arătăm ce credem că e un defect sau o slăbiciune.

2) din teama de a nu răni.

Ei bine, June nu putea trece de acest impas.

Eu voi reuși, pentru că *adevărul* nu-l rănește pe Henry atât de mult ca nălucirile lui. Adevărul nu are acel aspect monstruos, înspăimântător.

Cât despre încredere – asta cu siguranță îmi lipsește. Henry și cu mine suntem siguri acum că literatura mea este în aceeași măsură o țesătură de deghizări ca și multitudinea de minciuni ale lui June. Duplicitățile ei și cuvintele mele enigmatice, simbolice, hieroglifice. Invențiile ei și fanteziile mele nebune prin care nimeni nu poate detecta faptele.

Efectul negărilor, explicațiilor mele asupra lui Henry a fost teribil. *Sunt sclava lui*. Nu numai că regretam groaznic trecutul, ci îl și uram cu violență pe Allendy, și pe mine și mai mult. A nu-i provoca durere lui Henry mi se părea de acum înaintea cea mai sacră dintre legi. În același timp, valoarea literară a scenei noastre, descoperirile, drama și revelațiile, toate acestea ne fascinau, ca și cum aș fi re trăit pentru Henry fiecare pas din încâlcirile lui June ca să le putem descâlci împreună – eu cu experiența mea și Henry cu pasiunea lui intelectuală pentru probleme – căci June rămâne enigma psihologică a amândurora.

Cum să fac asta fără să-l rănesc pe Henry, cum să-i aduc adevărul și fidelitatea absolută?

Calea șovăitoare pe care pășesc în experiențe dovedește măsura devotamentului meu față de Henry, și totuși sunt ispitită de curiozități, slăbiciune, compasiuni.

În seara asta tot ce-mi doream era să ne recăpătăm siguranța. Mi se părea chiar că „infidelitățile” nu erau provocate decât de valoarea extremă a dragostei noastre. Mi-am spus că trebuie să devin mai dură, mai experimentată, pentru Henry. Ar trebui să-i înșel încrederea ca să-i pot suporta infidelitățile și astfel să-l pot lăsa liber. Totul începe și se termină cu Henry. Ar înțelege el asta?

În seara asta stau aici topită, plină de tristețe. El s-a dus la curvele lui (numai de două ori!) și eu nu pot să mă duc nicăieri, pentru că eu nu pot să mă joc cu curvele și consecințele abaterilor mele sunt întotdeauna mai grave.

Sunt atât de multe minciuni pe care aş vrea să le şterg. Singura noastră salvare, umorul şi ironiile *literaturii*, deplasarea interesului de la cele prea omeneşti.

Ceea ce m-a mişcat cel mai mult când discutam planurile pentru luna iunie (Hugo s-ar putea să plece la New York) a fost că Henry nu voia să călătorească sau să hoinărească – voia Louveciennes, pe mine, muncă şi cărţi. Era perfect mulţumit. Visa la asta. Aşa că am căzut de acord că dacă e să fie vreo călătorie, se va duce singur pentru că vreau să fie liber – liber de mine, liber să facă ce voia. Vreau să-i dăruiesc totul şi să-l eliberez. Pentru el am tot curajul şi toată înţelepciunea. Ieri a repetat: „Poate crezi că June a obţinut tot ce era mai bun în mine – dar tu eşti cea care a reuşit asta – tu ai obţinut de la mine ceea ce June a vrut întotdeauna şi n-a căpătat niciodată”. Şi ştiu că e adevărat.

Acum râde de el însuşi, de timiditatea lui la Louveciennes. Când se simţea ca un ţărănoi şi îi venea să lovească lucrurile pentru că îl înfricoşau. Acum Louveciennes este proprietatea lui, dragostea lui. A învins o teamă – o lume. Aristocraţia. Frumuseţea. Tot ce îşi doreşte profund şi pare să dispreţuiască.

Artaud este unul dintre personajele din viaţa mea literară, ca June, Louise. Are calităţi dramatice, teatrale.

Recunoaştem o diferenţă.

— Eu dispreţuiesc realitatea şi mă mulţumesc să dorm şi să visez. Îmi iubesc coşmarul.

— Da, spune Artaud, am observat că eşti satisfăcută în lumea ta. E un lucru rar.

Brusc mi-am dat seama că nu lumea mea de vis era ceea ce mă satisfăcea, ci Henry – Henry *din* lumea mea de vis şi Henry realitatea. Mi-era aproape ruşine de bucuria mea în faţa lui Artaud.

Plecă să ia cina, ca în fiecare miercuri, cu familia Allendy.

Acum când mă gândesc la Allendy am pierdut imaginea unui psihanalist îmbrăcat, impozant, enigmatic, și văd un trup – un trup pe care nu-l vreau. Ce vreau eu cu disperare este luna aceea pe care s-o petrec cu Henry.

Métro Cadet. Întârzii și Allendy credea că nu mai vin. Experiență, curiozitate, comedie. Dar aș bea un whisky. Lui Allendy nu-i place că vreau whisky. Spune că el nu bea nimic după-amiaza, așa că n-o să bea nici acum, i-ar strica obiceiurile. Când spune asta beau cu și mai multă poftă. E amuzant. *Allons donc*. Camera franțuzească, de data asta în albastru. Obloanele închise. Lugubru. Făclii și catifea. Alcovul. Ca în gravurile din secolul al XVIII-lea! Barba și franțuzismul și tot restul! Alcovul.

Allendy nu mă sărută. Se așază pe marginea patului și spune:

— Acum vei plăti pentru tot, pentru că m-ai înrobii și apoi m-ai abandonat. *Petite garce!*

Și scoate din buzunar un bici!

Ei, la bici nu mă gândisem. Nu știam cum să-l iau. Îmi plăcea ferocitatea lui Allendy – ochii fanatici, furia, voința lui.

Mi-a poruncit să mă dezbrac. M-am dezbrăcat încet.

— Vrei să te joci cu bărbații – să-i torturezi. Foarte bine. M-ai câștigat și nu pot să te posed decât o dată sau de două ori. În cazul ăsta, crede-mă, o să mă ții minte. Nici un alt bărbat n-o să-ți facă ce-ți fac eu – n-au îndrăznit. Henry nu te-a bătut, nu-i așa? O să te posed cum n-ai mai fost posedată niciodată. Diavol ce ești.

În timp ce scriu toate asta recunosc că sună ca într-un roman prost. Dacă aș fi citit mai multe romane ieftine aș fi putut recunoaște asta imediat, dar nu le știu decât din auzite.

Experiență. Curiozitate. Răceală. Încă nu știu cum să tratez biciul ăla. Când Allendy încearcă niște sfichiuri preliminare sunt pur și simplu furioasă și-mi vine să-l lovesc și eu. Încă nu-i văd nici o calitate „voluptuoasă”. De fapt, răd. Mândria mea e grav ofensată. Mi se pare că e ca și cum m-ar bate

tata. Simt că ar trebui să fiu drăgălașă și fermecătoare, ca să-l dezarmez.

Mă tot feream de loviturile lui Allendy și am hotărât să-mi scot furoul ca să-l deconcertez. În același timp, i-am provocat furia spunând:

— Nu, nu vreau. Nu poți să faci așa ceva.

— O să fac o cârpă din tine, a spus Allendy. O să te târăști și o să faci tot ce-ți cer. Vreau să capitulezi – să-ți uiți mândria – să uiți de toate.

— N-o s-o fac.

— N-ai încotro. N-ai decât să țipi. Nimeni nu dă vreo atenție țipetelor în casa asta.

— Nu vreau pentru că or să rămână semne. Nu vreau să le vadă Hugo, și nici Henry!

La aceste cuvinte Allendy m-a întins pe pat și mi-a biciuit fundul cu putere.

Dar am remarcat ceva: penisul lui, după toată agitația asta din partea lui – sfichiuri, lupte, mângâieri furibunde, săruturi pe sâni – era încă moale. Henry ar fi fost deja cuprins de flăcări. Allendy mi-a împins capul către el, ca prima dată, și atunci, cu tot haloul înfierbântării, amenințărilor, nu m-a futut mai bine decât înainte. Penisul lui era scurt și fără nerv. Voluptate! A găsit-o. Am jucat o comedie. Allendy spunea că a atins culmea plăcerii. Zăcea gâfâind satisfăcut.

Eu mă gândeam; o să scriu adevărul gol-goluț în jurnalul meu, fiindcă realitatea merită să fie descrisă în termenii cei mai duri.)

Faute de mieux, trupul îmi era agitat și îmi ardea de la loviturile de bici. Căpătasem o senzație în locul alteia.

Ceea ce mă amuza era că îl pot înșela atât de tare pe Allendy – psiholog! intuiție! astrolog! Omul care înainte de întâlnirea noastră spusese aceste fraze teribile: „Munca mea devine monotonă. E trist să vezi că ființele omenești sunt toate la fel – reacționează la fel în același moment. Mereu același tipar“.

!El nu vede decât asemănările – superbe variații în scăpă. !Bietul Allendy ! Asta-i moarte. Cunoașterea în locul credinței. Eu am credință !

Spunea întruna: „Mă simt bine. Mă simt minunat. Știam că o să-ți placă. Scoate la iveală sălbaticul din mine“.

Ce mai sălbatic – *un sauvage à faire rire*. Și asta pentru că nu era cu adevărat, profund sălbatic, așa cum sunt cu sălbatică în seara asta, în descrierile mele ! Femeia târfa. Da, bărbatul e cel care a evoluat ! !Înțeleptul fără sex care trebuie să biciuiască sălbaticul pentru a-l trezi la viață. !La urma urmelor, îmi plăcea biciul ăla. Biciul ăla era viril, sălbatic, dureros, vital ! Încă mai ustură !

Mă întreb dacă Allendy știe cât de incapturabilă am fost. !Ce comedie este pentru mine să fiu sărutată, futută, când de fapt nici nu mă aflu acolo. !Cât de intactă mă simt în seara asta aici, cu jurnalul meu și cu o scrisoare de la Henry. !Realitatea nu are nici o putere asupra mea când e stupidă, sau ridicolă, sau urâtă, sau slabă. !

Cât de bine am jucat teatru, că în taxi mai avea încă răbufniri de „pasiune“ (relativ vorbind) și era vesel.

Savurează iluzia „misterului“. Spune că atunci când suntem elogiați amândoi nimeni nu și-ar imagina vreodată că o astfel de scenă este posibilă. Nimeni. Râd. Nu, nimeni nu și-ar putea imagina !

— Artaud, de exemplu, spune Allendy, răzbunător, pentru că e gelos pe Artaud.

— Nici chiar eu nu mi-aș fi putut imagina !

Allendy nu a înțeles că eu tânjesc doar după flagelările pasiunii și după înrobirea de către un sălbatic autentic. !

!Acțiunea fiecărui bărbat este o *justificare* a unei insuficiențe, o compensare. !Înțelepciunea, evoluarea, anihilarea mistică în întreg, dorința de moarte sunt toate de înțeles la Allendy.

Spunea: „În felul ăsta ajungi la un soi de vertij“.

Eu ajung la vertij când Henry deschide gura să mă sărute.

Dacă cineva se salvează de terorii vieții prin cunoaștere, de pericole prin înțelepciune, de catastrofe prin obiectivitate, ca să descopere în același timp că viața întreagă devine ireală și comică – atunci spun că, Dumnezeuule, e mai bine să mori, să suferi. Ceea ce nu mi-a plăcut azi, cu Allendy, a fost să văd viața ca pe o dramă care poate fi controlată, dominată, coruptă – să simt că a cunoaște izvoarele vieții înseamnă să distrugi esența vieții, care este credință, spaimă, mister. Astăzi am văzut oroarea înțelepciunii. Prețul mortal care se plătește pentru ea !

Întrebarea este : Au murit astăzi bărbații pentru că au corupt izvoarele vieții sau au corupt izvoarele vieții pentru că erau morți și căpătau din controlul asupra vieții iluzia că trăiesc ?

În seara asta sunt îngrozită.

Am pășit prin universul morții. Am fost futută de moarte !

1 mai 1933

Hugo la Londra pentru două zile. Henry vine imediat. Discuții teribile și o pasiune teribilă. Am atâta dreptate în privința lui Henry. E așa de sănătos, senzual vorbind. Așa de vital încât este simplu, nepreocupat de viciu, perversiune, stimulări artificiale. Robust – ca și mine. Fundamental sănătos, bucurându-se de simpla vitalitate. Numai imaginația îi e deformată, gigantică.

Cu toate astea spune : „în prima zi în care te-am văzut am simțit și am crezut că ești perversă, decadentă. Și în afara experienței noastre personale, care nu e nici perversă nici decadentă, încă mai simt în tine o imensă flexibilitate, așa încât pare că nu există nici o limită în tine, în ceea ce ai putea fi ori face – asta e decadentă – o absență a granițelor – o flexibilitate perversă, nelimitată în experiență.”

E ciudat cum Allendy s-a scindat pentru mine: bărbatul cu biciul este o fantomă, e deconcertant. În momentele de calm fantoma este psihanalistul înțelept, idealist, plin

de compasiune, bântuind acel alcov, ca acea scenă Grand Guignol de roman franțuzesc fără grandoare și fără sinceritate. Văd înțeleptul plutind despărțit de trup, cu ochii pe firmament. Visul meu! Văd trupul, trupul lipsit de sex, exprimând cu un bici furia propriei frustrări! ♀

Toate astea într-o lumină crepusculară.

Dacă nu-i povestesc lui Henry planul nevrozei mele e pentru că mă simt ca un infractor care vrea să i se dea o șansă într-o altă țară, cu alți oameni. E un mod de a înfrânge trecutul. Stăm de vorbă uneori, în efortul de a o explica pe June, despre originea excentricităților lui June și ale mele în îmbrăcăminte. Depravarea lui June în sex (ca a Friedei în viața lui Lawrence).

Vorbim toată ziua! Henry revarsă tot ce știe, citește, gândește. Vorbește ca să se găsească pe sine, să-și găsească ideile. Lawrence – sex – adolescența lui – un milion de subiecte, explorări, descoperiri. Dacă nu ar fi sex între noi tot ar fi lumi întregi de interese comune pasionate, de interdezvoltare.]

Seara asta, mai mult ca oricare, este cea în care am ales să-mi spun ultimul cuvânt despre Hugo – acum că nu mai există în mine nimic din acea senzație de reproș sau resentiment. *Totul s-a datorat unei nevoi de a-mi justifica pasiunea pentru Henry.* Și regret defectele pe care i le-am atribuit lui Hugo. *Nu are nici unul.* Este cea mai desăvârșită dintre ființe. Aveam nevoi mari; am avut pretenții nedrepte de la el. Am avut așteptări inumane. Hugo mi-a dăruit o adulație divină și nemeritată. S-a pierdut în mine. M-a slujit și m-a înțeles și m-a salvat. Îi datorez zece ani de daruri cum puțini bărbați au făcut unei femei. Simt în seara asta un soi de devoțiune fără cusur. Invectivele mele, acuzațiile au fost monstruoase, nedrepte și au dezvăluit o lipsă de înțelegere, căci înțelegerea înseamnă acceptare. L-am torturat, chinuit, săcâit pe Hugo. El mi-a dat tot ce a putut. Așa cum l-am torturat și pe Eduardo cu pretenții nedrepte – *pretenții imposibile.*

Nu l-am iubit niciodată pe Hugo într-un mod fratern atât de profund și atât de statornic ca în seara asta. Ar putea părea un sacrilegiu. E pentru că mulțumirea mea, în sfârșit, mă face abia acum cu adevărat înțeleaptă și cu adevărat umană. Pot spune că abia în seara asta am înțeles marea valoare a lui Hugo, independent de nevoile mele.

Seara: Războiul împotriva fragilității. Dacă scriu prea mult, o zi întreagă, ochii îmi sunt oboseți și încețoșați și nu mai pot face nimic cu ei. Nu pot să citesc seara după ce scriu.

Nu pot fără somn. Trebuie să-mi calculez și să-mi economisesc energia. Știu că energia mea se revoltă împotriva voinței mele puternice – se revoltă cumplit. Încerc să trăiesc fără să mă lupt cu ea. Cedez curentului de oboseală. Accept că ziua e prea lungă pentru capacitatea mea de a rezista. Fac sieste ca să fiu proaspătă până la zece sau unsprezece seara. Cu toate astea a trebuit să-l trimit pe Henry acasă după două zile – ca să-mi ascund oboseala de el. E adevărat că-mi exagerez neajunsurile. Dar să lupt cu o fragilitate și nu cu o boală fatală care să fie reală mă umilește. Nu pot să beau. O noapte de excese îmi lasă semne o săptămână întreagă.

Cel puțin pot conta, în situații de criză, pe voința mea.

Adesea sunt îngrozitor de tristă. Îmi spun că și dacă n-ar fi Hugo tot nu l-aș putea urma pe Henry pentru că i-aș fi o povară.

Sunt inaptă fizic pentru o viață mare – trebuie s-o împart în doze: să las spații între orgii, între extaze, să-mi recapăt forțele în grădină, condamnată la o lene și odihnă pe care nu le vreau (îmi disprețuiesc siestele!). Activitatea mea mentală, imaginativă, emoțională mă devorează și este disproporționată față de vitalitatea mea fizică. l

Trebuie să mă mobilizez. Râd când mă gândesc că trebuie să-mi spun: „Măine vine Artaud. Deci nu pot să mă culc târziu în seara asta. Trebuie să acumulez energie!” Jalnic și ridicol.

Mă înfurie. Dacă aş fi fost dăruită cu o energie normală aş fi acum o femeie extraordinară.

Flagelarea a lăsat dungi violet.

Lui Boussie nu-i place „Alraune”. La început m-a deranjat, apoi încrederea mea mi-a spus că eu am dreptate şi că Boussie îmbătrâneşte. N-o să țină pasul cu mine. Devine franţuzoaică: cere logică, coerenţă, posibilul, traduce paginile dar cu o revoltă inconştientă. Când prietenii încep să şi se împruţineze, înseamnă că faci ceva, ajungi undeva. Opoziţia e bună. Trebuie să învăţ s-o înfrunt. |

Hugo se întoarce şi încep să-l fac divin de fericit. Nu-i mai cer nimic, nici măcar să-şi amintească să pună scrisori-le la poştă ori să cumpere pâine!

5 mai 1933

| L-am găsit pe tatăl meu, zeul, numai ca să descopăr că nu am nevoie de el. Când vine la mine, el, care mi-a marcat atât de profund copilăria, sunt deja o femeie şi m-am eliberat de nevoia de tată şi de zeu. Sunt atât de absolut femeie încât *îl înţeleg* pe tatăl meu, *fiinţa omenească* – a redevenit bărbatul care e în acelaşi timp şi copil.

Henry a rupt lanţurile. Mi-am înfruntat dragostea matură. Când tata şi cu mine o să ne întâlnim în sfârşit, după douăzeci de ani, n-o să fie o întâlnire, ci o realizare a imposibilităţii de a ne întâlni pe pământ altfel decât ca bărbat şi femeie, în integritatea sexului. Tatăl pe care mi l-am imaginat, puternic, crud, erou, torţionar este moale, feminin, vulnerabil. Cu el şi Dumnezeu devine uman, vulnerabil, imperfect. *Îmi iubesc spaimele, durerea, pasiunea sacrilegică.* Găsesc un tată care e sacru. Găsesc sacrul. S-ar putea, cum spune Henry, să mă „împac” şi cu Dumnezeu, pentru că sunt liberă.

Dragostea lui Henry a fost testul suprem al *feminității* mele. În acest test sunt puternică. Am propriul meu suflet, propria mea integritate, entitatea mea.

!Tata vine după ce mi-am consumat instinctul orb, crud de a pedepsi; el vine când am depășit durerea provocată de el; îmi este dat când nu mai am nevoie de el, când m-am eliberat de el. Tata vine la mine când nu mai e el conducătorul intelectual după care am tânjit (acum e Henry), îndrumătorul după care am plâns (Allendy), protectorul pe care să se sprijine copilul din mine (Hugo). El a creat un copil și nu a reușit să-i inspire altceva decât spaima și durerea vieții, cum face Dumnezeu, iar eu am învins spaima și durerea. Astăzi mă pregătesc să-mi eliberez tatăl de durerea și spaima vieții. |

! Viața mea a fost o lungă *tensiune*, un efort și o luptă herculeană de a mă ridica, de a trece orice obstacol, de a deveni un mare personaj, de a crea, a perfecționa, a dezvolta – o ascensiune disperată și neliniștită pentru a șterge și a distruge îndoiala care mă bântuie în legătură cu propria mea valoare. Mereu ținând mai sus, acumulând iubiri pentru a compensa șocul și teroarea primei mele pierderi. Iubiri, cărți, creații, ascensiuni! Frenezie. Mereu încercând realizări mai mari și mai profunde, stabilind idealuri, imagini, lepădându-mă de femeia de ieri ca să urmăresc o nouă viziune. Când am întâlnit-o pe June am absorbit și am devenit tot ce admir. Am devenit June. Acum simt iarăși începutul unei noi ambiții. Uit să mă bucur de tot ce am – comori incredibile! Uit că luni vine Bradley; marți, Artaud, pe care-l venerez; miercuri, tata; joi, Allendy; vineri, Henry; sâmbătă, Steele. Nu sunt destule zile în săptămână! Am o listă de așteptare: Millner, Gustavo, Nestor, André de Vilmorin. Și bucuria mea e anulată de imaginea mamei Louisei, care a avut nenumărați amanți și e dependentă de droguri. Imediat, ambiția mea incomensurabilă e stârnită. O pornesc iar, înfruntând noi dificultăți, căutând noi culmi. Neobosită când sunt teritorii noi de descoperit,

vieți netrăite. Ce nebunie! E o otravă, un blestem. Vreau să mă bucur; vreau să mă opresc și să mă bucur. Oamenii au fost conștienți de tensiunea, de direcția mea inexorabilă, de țelul din mine. S-a terminat. Trebuie să se termine, sau mă va ucide. Mereu: Vreau! Vreau! Niciodată: Am, am. Insațiabilă. Dar astăzi mă opresc, și acesta va fi jurnalul bucuriei mele.

Seara. Mă gândesc la carnea flască a lui Allendy și la poziția feminină în care stă când rostește cuvântul *pur*, cu o anume cedare, o grație indirectă. Mă gândesc la Allendy, burghezul ascuns care așteaptă în stația de metrou, saturday, secretos, cu o gură de femeie și dinți perlați strălucindu-i în barba întunecată, feminin, și senzația bizară și întunecată a flagelării. *Il urăsc*. Îmi provoacă repulsie, dar o repulsie așa cum îmi provoacă și realitatea, ca o poveste dintr-un ziar gălbejit, o scenă de Grand Guignol, ca scenele din *Voyages au bout de la nuit* care-ți forțează atenția. Un soi de curiozitate literară și morbidă din mine veghează. Mă gândesc la June biciuindu-l pe masochistul care s-a sinucis. Trăiesc bucuria voluptuoasă a lui Allendy biciuindu-mi propria fragilitate, iluzia teribilă a acelui vertij care duce la o împreunare aproape lesbiană, un penis ca un deget sau o gură de femeie – frustrare – și îl disprețuiesc pe Allendy cu tot disprețul pe care-l poți avea pentru senilitatea și impotența devenite perverse prin deviere, prin substituție. Festa în sine jucată simțurilor mele substituind biciul falusului mă înfurie și mă hipnotizează. \

N-o să mă întâlnesc cu Allendy! N-o să mă întâlnesc cu Allendy! Acum sunt sigură.

Sunt fascinată de simpla contemplare a unui act de cruzime. Gândul la Allendy sosind la Métro Cadet cu biciul în buzunar și negăsindu-mă mă face să râd.

În același timp nu pot să nu-mi amintesc că s-a expus pe sine, și-a expus secretele, carnea, îndoielile, temerile în fața mea, și nu-l pot răni. Îl văd cu capul plecat când spunea: „Acel prim abandon m-a marcat pe viață”. Îl aud zicând: „Toate

femeile pe care le-am cunoscut până te-am întâlnit pe tine *étaient des garces*. Cățele". Am o mare dorință de a-l răni și în același timp, uman, nu pot. Mă topesc și devin dură în aceeași clipă. „Singurul tău defect”, spunea Henry, „e incapacitatea ta de a fi crudă”.

Bradley nu mă poate imagina „sociabilă”, doar solitară și ascunsă, necunoscută. Iluzia lui! Când spun că am o viață plină de evenimente e dezamăgit. Își imagina că sunt complet singură (probabil bucurându-se, și el, că m-a descoperit).

Ceea ce mă mâhnește e că par să mă joc cu sentimentele oamenilor. Ei se înduioșează întotdeauna. Ceva le stârnește mila și uneori mă simt ca Henry. Ferește-te de omul căruia îi oferi mila ta: Henry, care și el înduioșează pe toată lumea. Și June, actrița, reproșându-i lui că joacă *le rôle du martyr*. M-am întrebat adesea dacă June nu era mincinoasa cea mai puțin eficientă dintre noi trei, fiindcă era atât de ușor de descoperit!

Această oboseală de după sinceritate mă abate întotdeauna — în nesinceritate!

Mă așteptam la bărbatul din fotografii, o față mai puțin ridată, mai puțin brăzdată, mai transparentă. Am găsit-o atât de grav sculptată, împietrită și în aceeași clipă mi-a plăcut noua față, adâncimea ridurilor, forța maxilarelor, feminitatea surâsului scoasă și mai mult în evidență de pielea bronzată, aproape de culoarea pergamentului, un surâs cu o gropiță adâncă! Silueta îngrijită, grația compactă, gesturile vitale, lejeritatea, tinerețea. O rafală de farmec imponderabil, farmec fals. Un suprem egoism franc. Rețea de minciuni, de apărări împotriva unor acuzații nerostite; preocupare pentru părerile altora, teamă de critică; susceptibilitate; distorsiuni continue, inevitabile; spirit și ușurință lingvistică; violență a imaginilor; infantilism; farmec dezarmant. Predominanța farmecului. Curenții ascunși de falsitate, pueril, ireal. Un om

care s-a autorăsfătat, s-a cocoloșit ferindu-se de durerile adevărate, adânci, de trăirea profundă, și totuși preocupat de aceeași problemă ca și mine – expansiunea, explozivul, teama de distrugere. O pasiune pentru creație, și în anumite momente o cruzime profundă, inevitabilă. Fără vreo psihologie: „E Nin“, spune el, săgețile bruște ale cruzimii, exploziile bruște.

[Sursa sentimentelor a fost secătuită prin acțiune excesivă, prin conștiință de sine, prin egoism.] (Dublul meu! Dublul meu cel malefic! El îmi întrușipează temerile, îndoielile cu privire la mine însămi, defectele! Îmi caricaturizează aspirațiile. Ceva uman și cald în mine luptă, luptă împotriva acestei răceli. Caut *diferențele*. Văd că-i pasă de bani, că e interesat. Răsuflu ușurată. Eu n-am nimic de-a face cu asta. De asemenea, văd prin mine însămi. Asta-i sinceritatea mea. Îmi cunosc nesinceritățile. Am terminat cu imaginile ideale despre mine însămi.) Tata încă mai poartă această imagine. El trebuie să se vadă bun, caritabil, generos, altruist. Nu este, de ce se teme să recunoască?

Mă uit la Dublul meu și văd ca în oglindă: punctualitatea mea – o caracteristică puternică, marcată. Pretenție la punctualitate. O nevoie de ordine, ca o carapace în jurul posibilității de dezordine, distrugere, autodistrugere.

Fragmentele din viața mea care nu se potriveau cu imaginea pe care o doream – cum le-am înlăturat!

Necesitatea de a juca teatru, de a mă preface.

Puterea lui. Puterea lui de a da o iluzie de sinceritate prin faptul că se autoamăgește. Nevoia disperată de a oferi iluzii altora, dintr-o nesiguranță în privința adevăratei valori personale. Când mă uit la el mi-e silă de minciunile mele și mă întreb dacă sunt tot atât de transparente ca ale lui.

Lunga explicație despre cum și de ce s-a îmbolnăvit și a trebuit să plece patru luni în sud. Senzația jenantă care îl obligă la această etalare de explicații înainte ca interlocutorul să fi părut măcar să se îndoiască de necesitatea acestei călătorii, să fi cerut o justificare pentru ea. Nevoia de a demonstra că lucrează enorm la ceva absolut necesar, pentru că nu

e foarte sigur că munca lui e necesară, vitală, durabilă – sau că el însuși ar fi.

Orgoliu. Un orgoliu imens în conflict cu nevoia de alții, nevoia de dragoste.

Când vine spre mine vorbind și răsând sunt neliniștită, parcă n-ar fi tatăl meu ci un bărbat, un bărbat tânăr de un farmec infinit și de o falsitate fascinantă, labirintic, fluid, de necapturat precum apa.

Suntem veseli, jucăuși. Flirtăm ca niște îndrăgostiți. Îi amintesc că i-am lăsat urme de ruj pe obraji și că o să le vadă Maria Luisa. Sunt seducătoare, și el spune: „Niciodată n-ai arătat așa de absolut spaniolă ca acum”.

A cedat naturii sale hipercritice. Uită să simtă, să se bucuire. Sensibilitățile sale sunt bruște, egocentrice, puerile; sau violente și crude, răzbunătoare.

!Mă sperie numai în momentul în care îmi amintesc că atunci când eram mică părea mereu sever, nemulțumit și că simțul lui critic, duritatea lui mă îngrozeau.

Acum scap de teroarea lui întorcând cinismul împotriva-i. În timp ce vorbește sunt ocupată să detectez fisurile, punctele slabe ale minciunilor sale, vanitățile, pozele omului care se teme întruna să nu fie descoperit, condamnat. Mereu crează o apărare înainte de orice atac.!

!Dublul meu, de care am fugit întotdeauna îngrozită, *vrând să fiu altfel.*!

Îl întreb pe Hugo pe un ton plângăcios: „Eu sunt egoistă?”

!Am trăit ca să nu fiu tatăl meu.!

 Existența sa e o caricatură, o fantomă a îndoielilor mele, a autocriticii, a maladiei mele.

Maladia mea a revenit ieri. *Pierderea mea însămi.* Tortura reflecțiilor tangențiale, a asemănărilor. „Tu îngrijești florile, dar cu mânuși, desigur! Cum făceam și eu”. Atunci, dacă amândoi îngrijim florile cu mânuși, probabil că de asemeni respingem sărăcia. Ne îngrozește mizeria, suntem afectați de ea ca de noroi, ne zbatem cu disperare să scăpăm de

ea, căutam siguranță, protecție. Lași! Cu toate acestea eu am fost eroină de săracă, impenetrabil de săracă, poate cu un fel de bucurie secretă că înfrângeam teama tatălui meu. Am făcut sacrificii mari. M-am măritat cu un bărbat sărac. Nu am calculat niciodată că voi trăi cu Henry. De fapt, am fost neînfricată, capabilă de imense devotamente. Scrupulozitatea cu care m-am apucat să distrug în mine orice atașament exagerat față de lux, față de frumusețe, nesfârșitele muștrări de conștiință, îndoielile, nevoia de sacrificii ultime ca pentru a ispăși o posibilă și deocamdată inexistentă greșală este însă o maladie, o maladie. Trăiesc în opoziție cu Dublul meu. Trăiesc cu o caricatură a defectelor mele ca să fiu dezgustată de ele.}

Noaptea am visat că tata mă mângâia ca un amant și am simțit o mare bucurie. M-am trezit și am văzut că era Hugo. M-am gândit mereu noaptea la numeroasele asemănări dintre tatăl meu și Henry. Dar Henry a rupt lanțurile servituii și devoțiunii mele față de tata întrecându-l pe propriul lui teren.

10 mai 1933

Vizita lui Artaud și-a pierdut strălucirea, dar pe moment m-a acaparat foarte tare. Am discutat pasionat despre obiceiul nostru de a condensa, de a cerne riguros, de a căuta esențialul, despre dragostea noastră de chintesență în întreaga viață și literatură, neobosită. Am vorbit despre psihanaliză, la început agresiv. El e nemulțumit de folosirea ei pragmatică, spune că nu servește decât la a-i elibera sexual pe oameni, în timp ce ar trebui să fie folosită numai ca disciplină metafizică, pentru a ajunge la întreg. Am descoperit că, într-un anumit sens, el nu avea nevoie de ea atât de mult ca mine, pentru că el nu și-a pierdut niciodată echilibrul total, cum am făcut-o eu. El rămâne lucid, obiectiv cu privire la el însuși. Eu sunt fie mai naivă, fie mai emoțională, nu știu. I-a făcut plăcere să descopere că eram născu-

tă în cea mai mare parte sub semne de apă. Zicea că mi se potrivesc exact și vorbea despre mine ca având o substanță, dar una alunecoasă, ca aceea a unui pește care e greu de prins chiar dacă îl simți! Este oare acesta adevăratul sens al titlului primei mele povestiri, „Femeia pe care n-o putea păstra nici un bărbat”? Numai Henry mă poate reține!

Începe să-mi placă, la fel ca lui Henry, să văd că lucrurile merg prost, să caut cu mai puțină intensitate armonia, să las catastrofele și neînțelegerile să se acumuleze, să explodeze.

Totuși nu mă pot hotărî să-l las pe Allendy să aștepte la Métro Cadet. Farsa și jocul flagelării devin tot mai grețoașe pentru mine pe măsură ce am parte de conflicte și chinuri reale și mai profunde.

Seara. Allendy face ordine în haosul meu spunând că, având în vedere că încă mai am un puternic sentiment de vinovăție din cauza naturii sentimentelor mele față de tata, transfer domeniul pedepsei și mă pedepsesc și-mi exprim sentimentul de culpă numai în ce privește minciunile mele, acțiunile minore și alte lipsuri, toate mai puțin cel realmente important, ca pentru a eluda adevărata crimă, adevăratul păcat, printr-o lungă enumerare de crime și păcate mai mici, neesențiale! *Très bien*. Dar atunci, am hotărât să folosesc acest sentiment de culpă ca să mă eliberez de relațiile cu Allendy. Îl scot în evidență exagerat, îl accentuez, inventez o scenă cu tata în care mă imploră să nu am amanți și îi spun lui Allendy că am jurat să nu-i am pentru că îmi iubesc tatăl și tirania lui. Îl las să mă creadă o masochistă de cea mai obstinată, cea mai îndârjită sexualitate.

Mă crede oare?

Cât de stânjenit e de minciunile mele, adevărurile mele, nefericirea mea convingătoare. Îmi sărută brațele și gâtul, îmi pune mâna pe picioare. Văd că îl torturez, că iar s-a pierdut cu firea. Și sunt tristă. Toate astea pentru că nu pot spune brutal: „Nu te vreau ca amant”. }

Se bucură deoarece crede că măcar tata îl dislocă pe Henry. Asta îl face să simtă aproape prietenie față de tatăl meu. Spune: „Aproape că-mi place spaniolul ăsta care predică moralitate fiicei sale“.

Când văd cât de intens vulnerabil e Allendy, când aud tonul neliniștit al îndoielilor pe care le exprimă din când în când, mă simt tot mai puțin în stare să mai spun vreunei ființe ome-nești adevărul. Nimeni nu poate suporta înfrângerea; toți, până și un psihanalist obiectiv, sunt insultați grav, răniți. I

Încă mai eram caldă după cele două ore petrecute într-o cafenea cu Henry, care, ca să mai stea cu mine, m-a condus aproape până la ușa lui Allendy. Pe drum, am plănuit venirea lui Henry la Louveciennes vineri seara, la o oră după ce ple-cau Hugo în Elveția și tata în Spania.

Allendy îmi confirmă intuiția că Artaud e homosexual și imediat realizez de ce era atât de atras de Hugo, o atracție care la început m-a nedumerit. Și chicotesc în sinea mea: mereu un homosexual în fundal!

Stau și-l aștept pe tata, fiind perfect conștientă de superficialitatea sa.

Legătura cu tatăl meu s-a rupt. S-ar putea ca Allendy să mă fi ajutat din nou. Dar cel care a rupt cu adevărat lanțurile este Henry, prin ceea ce este. Puțurile adânci, adânci de sentimente din Henry, gravitatea, greutatea fervorilor lui, toate atât de profunde și de bogate.

Visez. Nu e real. Tata sosind cu brațele încărcate de flori și o delicată vază Lalique. Într-o dispoziție sinceră, pentru că nu se mai simte stânjenit. Încrezător și blând. Și stăm ore întregi, descoperind cât de mult semănăm. Divinizasem totul, și el la fel. Maria e Hugo. Le adorăm bunătatea, această perfecțiune. Creăm armonie, siguranță, un adăpost, un cămin, apoi ne înfuriem. Ca niște tigri, spune tata. Neliniștiți, vitali, temându-ne să rănim, să distrugem, dar avizi de viață, înnoire, evoluții. Lași în fața bunătății, loialității lui Hugo și a Mariei. Discipolii și adoratorii noștri! Acești doi

care au putere asupra noastră. Lumea ar putea crede că suntem tiranii. Tata și cu mine știm cât de înrobiți putem fi de tandrețea, mila, bunătatea altora, cât de încărușați. Ne dorim ca Maria și Hugo să fie cruzi cu noi ca să putem să fim și noi!

Spunem: „Noi nu avem nevoie să ne mințim unul pe altul!” Totuși o facem, bineînțeles. Eu trebuie să-l mint cu privire la venirea lui Henry discară, pentru că tata nu vrea să mă văd cu el. Și minte și el, dar nu cu privire la ceva esențial.

Îmi spune: „Te-ai făcut frumoasă. Adorabile părul ăsta negru, ochii verzi, gura roșie. Și deși se vede că ai suferit, fața ta e liniștită. A fost înfrumusețată de suferință”.

Stau sprijinită de șemineu. Se uită la mâinile mele. Sar dintr-odată înapoi și împing bolul de cristal, dându-l de perete. Bolul se sparge și apa se varsă pe jos. Nu știu ce semnificație are asta.

El spunea: „În iunie, când pleacă Hugo, trebuie să vii pe Riviera cu mine. Lumea o să te ia drept amanta mea, cu siguranță. O să fie încântător”.

Vorbește despre bolile familiei Nin ca și cum s-ar mândri cu ele, aproape ca despre o proprietate a familiei Nin. Ficatul Nin, reumatismul Nin, paloarea Nin. Injectează până și umilințele noastre cu mândrie. Mândrie. Mândrie. Și realizez deodată enormitatea mândriei mele identice. Numai că eu prefer să o exprim prin umilință. Eu sunt umilă, dar cu cât sunt mai umilă, cu atât mai mândră mi-e esența, esența dură a familiei Nin, ce disprețuiește lumea care o rănește. Cât de profund sufăr de sărăcie, de umilințe, atât de profund încât numai o mare mândrie poate explica rănilor, adâncimea rănilor. Dacă n-aș fi mândră nu aş fi atât de fatal rănită. Iert ofensele, dar și în asta e un dispreț față de lume. Iert și mă simt superioară. Mă umilesc pentru că îmi cunosc mândria. Sunt prea mândră ca să mă dăruiesc, să am încredere, să mă dezvălui; prefer scrisul ezoteric, un jurnal secret, o pasiune singulară. Prea mândră ca să cedez unor legături banale! Nobil. Totul trebuie să fie mare, nobil.

Când îl văd pe tata simt această mândrie trezindu-se feroce, ca un șarpe. Acum mă simt ca o tigroaică! Dincolo de bunătate, dincolo de sacrificii, dincolo de milă, o mândrie arzătoare. Sunt extrem de mândră de tatăl meu!

Înțeleg la el, ca și la Henry, încercarea egoistă a artistului de a găsi protecție la femei (care este, cum spuneam cândva, precum încercarea femeii însărcinate de a găsi un bărbat care s-o protejeze, s-o sprijine). Văd sinceritatea sub gestul aparent calculat. Înțeleg la el, cum înțeleg și la Henry, nevoia de independență, de stimulente, de târfe. Mi se pare că am simțit cum trebuie să interpretez nevoile lui Henry datorită cunoașterii prin sânge a unui tată despre care nu știam nimic conștient, tot ce știam fiind numai distorsionări, căci e limpede că nimeni nu l-a înțeles pe tata – nimeni în afară de Maria, care îl adoră.

Eu și Henry adormim liniștiți, fericiți, în patul arab. Primul meu gând azi-dimineață a fost să-i telefonez tatei: „*Bonjour, mon très, très vieux chên*”.

„*Farceuse, va*”, spune tata vesel.

El crede că mama stă cu mine când Hugo e plecat. Un mincinos împotriva altui mincinos. Henry e cel care coboară la micul dejun în timp ce eu îi telefonez tatei.

Când am spart bolul de cristal și apa s-a vărsat, spulberam oare o viață artificială, ireală, reținută și lăsam viața să iasă și să curgă? Catastrofă și curgere.

Tata a spus: „Nu eram îngrijorat că aș fi bătrân – știu că nu sunt bătrân. Dar eram neliniștit să nu vii prea târziu – când voi fi bătrân. Neliniștit că s-ar putea să nu mă vezi plin de vitalitate, râzând și capabil să te fac și pe tine să râzi...”

Și deodată am simțit o undă de admirație pentru Dublul meu! Regretam anii în care nu l-am cunoscut, n-am învățat de la el. Eram mândră și sufeream fiindcă nu mă ridicasem la înălțimea idealului său când am venit de la New York. Mă simțeam nepregătită. Mă temeam să nu-l dezamănesc. Pe

lângă iertare, era mult din nevoia de a-i oferi tatei tot ce era mai bun în mine. Când m-am simțit puternică, am simțit că sosise timpul. Dar dacă aș fi fost umilă aș fi putut învăța de la el.

Singură am devenit ceea ce sunt, și abia acum pot să mă dăruiesc. Totuși am multe de învățat de la tata. După cum am avut multe de învățat de la Henry.

Henry. Henry pictează acuarele pentru mine. Vorbește și regulază. Se bucură de liniște cu mine. Uneori însă suntem în prag de ceartă. Henry, în dispoziția lui îngrijorată, îmi atacă impermeabilitatea aristocratică, îi vine să spulbere această ultimă superioritate. Henry a fost întotdeauna un pic concertat de comportamentul meu. Zice că în prima seară când a venit cu June stăteam regește deoparte, impresionantă. Cu cât sunt mai timidă, cu atât devin mai regească.

Ne-am tachinat și am glumit. Eu am spus: „Poți să distrugi orice în afară de asta. Întotdeauna voi fi bună cu oamenii, dar niciodată familiară...”

Stau lângă foc pe pernele portocalii. Henry pictează. Pe podca sunt acuarele, pe masă și pe birou sunt cărți deschise, însemnări, manuscrise. Cu Henry sunt mereu în Paradis.

Din una dintre scrisorile lui Henry: Acum văd că pot să termin ceva cu adevărat. Înainte, totul era avortat ba de una, ba de alta – de mine, presupun. Acum nici măcar un cutremur nu m-ar putea împiedica să-mi duc planurile la bun sfârșit... Nu pentru Lawrence, ci pentru mine însumi fac loc... îl voi pune pe Lawrence pe linie moartă în ochii dezgropătorilor de cadavre smiorcăiți care scriu despre el. Dacă l-am îngropat, măcar l-am îngropat de viu.

14 mai 1933

Henry și cu mine dormeam duși azi-dimineață devreme, când am auzit soneria. Henry a fost cel care s-a neliniștit, s-a trezit imediat, cu o intuiție ciudată. Tocmai voiam să-i

spun, cum îi mai spuseseam și în alte dăți: „Nu-ți face griji. E brutarul sau lăptarul“. Dar deodată am auzit vocea lui Hugo vorbind cu Emilia. Era pe cale să intre repede. Henry a sărit din pat și și-a adunat hainele. Am ieșit în grabă ca să-l întâmpin pe Hugo pe scări, să-l opresc, să-i dau timp lui Henry să ajungă în camera de oaspeți. Cotitura scărilor ne-a salvat. La jumătatea drumului l-am întâlnit pe Hugo și l-am sărutat, încercând să câștig timp. Încă două trepte dacă mai urca, l-ar fi putut vedea pe Henry trecând.

Apoi am venit sus. Dar Hugo văzuse haina și pălăria lui Henry în hol. Pe față i-a apărut o expresie profund bănuitoare și mânioasă. Nu mai văzusem niciodată o astfel de expresie pe fața lui Hugo, *de parcă ar fi știut totul*. A spus:

— Cine e aici, Henry?

I-am răspuns:

— Henry a venit să mă vadă ieri, și cum era seara liberă a Emiliei mi-a fost frică și a rămas pentru că mi-era frică.

Apoi m-am întors în pat, tremurând, și am început să vorbesc, să vorbesc. Am avut intuiția de a vorbi despre tatăl meu, delirând despre farmecul lui, despre asemănarea dintre noi, până când Hugo, care fusese gelos pe tata, a început să se enerveze pe tema asta. Am încheiat cu:

— Sâmbătă, când a venit tata, s-a oferit să rămână să-mi țină companie. Ai fi preferat asta? Henry mi s-a părut o perspectivă mai puțin periculoasă.

Dar el a spus:

— Mi s-a părut că-l aud pe Henry fugind din camera ta.

— Ce imaginație ai! Crezi că dacă ar fi să te înșel aș face-o atât de ostentativ?

Avea nevoie să creadă, bietul Hugo. Voia consolare, sprijin, protecție, siguranță, pentru că era obosit și îngrijorat de probleme bănești. I-am dăruit o imensă tandrețe. I-am calmat temerile, îndoielile, geloziile. S-a dus la serviciu aproape vesel. I-am făcut cu mâna de la fereastră. Apoi m-am dus în cameră la Henry.

Henry și cu mine ne-am reluat munca, lectura. Apoi a telefonat tata:

— Trebuie să vin să te văd, fie și numai pentru o oră.

A trebuit să mă grăbesc cu prânzul lui Henry.

Nu-mi plăcea să-l fac pe Henry să simtă că-l goneam. L-am sărutat, scuzându-mă pentru că trebuia să mă duc să-mi schimb rochia.

! — Viața ta e ca o piesă de teatru, a spus Henry. Acum actul următor. Cât de repede poți să te schimbi ... !

În timp ce mă odihnesc zece minute, vine în camera mea. Stătuse lângă foc, meditând, cu un pahar de lichior. Intră și se plimbă de colo-colo, spunând:

— Ascultă, Anaïs, dacă lucrurile sar în aer, lasă-le să sară. Nu încerca să le cârpești. Nu-ți face griji în privința mea. Pe urmă poți să vii la Clichy și o să ne descurcăm cumva. Nu fi neliniștită sau terorizată. O să-mi pară bine dacă lucrurile sar în aer. Așa trebuie.

Această afirmare a lipsei de teamă de consecințe la Henry, care pentru prima dată se bucura de o securitate care îi permitea să lucreze, era o mare ofrandă. O ofertă altruistă. Am fost mișcată. L-am liniștit. Nimic nu mă speria, l-am asigurat. Dar îmi plăcea să-l aud spunându-mi toate astea. A venit lângă pat și ne-am sărutat. Păruse atât de suprem masculin și responsabil.

Îi părea rău pentru mine. Ultimele mele cuvinte au fost:

— Nu sunt îngrijorată pentru nimic.

Doar obosită.

Și vine tata, strălucitor, și ne înțelegem unul pe altul, așa că e miraculos. Văd echilibrul care e baza firilor noastre. O să mă împiedice tata să mă eliberez ? Mi se pare că atunci când suntem împreună suntem amândoi *mai puternici*, ca atunci când sunt împreună cu Henry.

Și tata e gelos pe jurnal. „Singurul meu rival“, spune.

Henry remarcă din nou că nimic din casa mea, oricât de frumos, nu este inutil. Henry m-a văzut bătând cuie, reparând

mașina de scris, aranjând o lampă, creându-i confort. „Ce cap ai”, zice. Deodată, ieri, i-am spus că nu m-ar deranja deloc să nu fiu creativă în artă, că aș fi mulțumită să-i pun la dispoziție talentul meu de a trăi, să-i fiu de folos în munca lui. Nu am vreo ambiție personală imensă de a avea o „operă” – numai de a trăi și de a supune această viață iubirii mele, creatorului, Henry.

Încrederea lui Hugh n-o să mai fie niciodată aceeași. În subconștientul lui există acum o îndoială. Nu pot să uit ce față avea în dimineața aceea. Am pierdut orice simț al siguranței. Știe. Avea aceeași privire ca Henry Hunt în seara în care Louise s-a întâlnit cu amantul ei la cabaret – o privire înverzită, mâniaasă, plină de ură. Mă îngrozește. Îi scriu lui Henry: „Nu a fost nici o catastrofă, dar nu va mai fi încredere. Nu vreau să-ți fiu vreodată o povară. Sunt hotărâtă să te bucuri întotdeauna de siguranță și de independență. Viața mea e supusă nevoilor tale. Se învârtește în jurul nevoilor tale”.

Îi scriu lui Artaud, trimițându-i niște bani.

Mi-am dat seama că *plăcerile* dragostei nu înseamnă nimic pentru mine fără tot restul. Întâlnirile „de la cinci la șapte” nu-mi provoacă nici o plăcere. Ceea ce îl anulează definitiv pe Allendy și toate celelalte jocuri. Asta-i lucru stabilit. În vis îl umileam pe Allendy pentru că se gândea la viață ca la un joc.

Plăcere în altă parte. Plăcere în a-l elibera pe Artaud de subjugarea față de nevoile materiale și, mai presus de orice, a-l elibera de senzația că lumea este împotriva lui.

Îmi amintesc ironia lui Allendy: „Să nu te joci cu Artaud. E un dezmoștenit al sorții, e prea nefericit”.

E întotdeauna atât de brutal și de direct, crezând că atâtă meu vrea să se culce cu mine, mereu pripindu-se să tragă concluzii și sărind peste toate etapele, așa cum Henry sărea peste toate constelațiile de lesbianism. Amorul fizic este cel mai puțin important și cel mai evident, cel mai nesatisfăcător și mai stupid mod de a-ți imagina continuu viața. {

Îmi spun că-l tratez cu cruzime, cu meschinărie pe Hugh. Mă gândesc la loialitatea lui și mă simt meschină. Mă gândesc la viață și simt că o sacrific expansiunii mele. Mă pregătesc să-l iubesc. Toată după-amiaza meditez la calitățile lui. Îl văd studiind astrologia, semănând atât de mult cu un sfânt. Aud mașina, pașii lui, vocea lui. Îl întâmpin zâmbind. E tânăr, senin. Dar însetat, prea nerăbdător, prea crispat. Mă las în voia mângâierilor sale. Trupul meu e atât de indiferent. Dar în fața dorinței lui, acum, mă revolt. Detest să-i simt gura pe a mea. Și durerea, gesturile grosolane, neîndemânătice, mereu ca o violare. Fața mi se schimonosește de durere. Trebuie să-mi ascund fața; iar suspinele și strigătele de durere mă prefac că sunt suspine și strigăte de plăcere. Din fericire, e rapid, ca o pasăre cu gheare mari, și eu mă zbârlesc toată de ostilitate, de dezgust. În momentul ăsta îl urăsc. Toată dorința mea de a fi iubitoare este anihilată. Aș vrea să-l rănesc. Trebuie să-mi repet: „El nu știe, el nu știe ce tortură e”. Dar îl urăsc. Și dacă, puțin mai târziu, pierde ceva sau mă roagă ceva, simt o imensă iritare la gândul tuturor micilor sale defecte, o furie pentru că este neatent, încuiat, neglijent, uituc. Toate micile defecte par insuportabile deoarece nu-l iubesc. Îmi vine să scot flăcări pe nări. Mă spăl repede, cu furie. Simt amărăciune. Am obosit să mă controlez în dragoste. Am obosit să mă prefac. Nu-mi simte răceala corpului, împotrivirea? De ce mă dorește atât de încăpățânat, atât de orbește? Nu simte nimic. E ridicol, și deopotrivă dezarmant.

Viața noastră împreună e un mormânt. Când aud muzică mă imaginez ieșind violent la suprafață. Pur și simplu ieșind la suprafață. Plângând, țipând, urlând adevăruri, înnebunind.

Hugh stă liniștit la lumina veiozei, trasând horoscoape. Inocent. Fără nici o vină. Orb. Pustiu. Ici-colo câte o insulită vie în el, câte o zonă vibrantă, dar mari spații de indiferențe goale, de letargii. O parțială orbire și surzenie. Poate că am ales asta ca antidot la hiperconștiința mea. Dar acum am depășit această nevoie de cocoloșire, de liniște pasivă, de loialitate, totul. Nu trebuie să-mi las sacrificiul sexual și ura

să mă conducă la nedreptate. Dar nu e de mirare că-mi doresc un război, un cutremur care să ne despartă.

16 mai 1933

Discuție cu Joaquin, plimbându-ne orbește și sălbatic în jurul lacului. Cuvinte. Fără să vedem nimic, absorbiți total de durere. Îl implor pe Joaquin să nu-și judece tatăl, pentru că atunci m-ar judeca și condamna pe mine. Joaquin furios, spunând că nu există nici o asemănare în aspectele esențiale – numai în amănunte. Tata trăiește într-o lume non-umană. Dar și eu la fel! Deodată însă îmi amintesc de Henry și mă topesc. Și Joaquin spune: „Vezi, vezi, tu ești umană!”

Joaquin a vorbit despre conștiința deficitară a tatei (tata încă mai încearcă să se justifice în fața oricui pentru că a abandonat-o pe mama). De când datează crima? Care a fost crima? Știu că atunci când mă acuz de scrupule morbide în ce privește comportamentul meu față de Hugh nu e din cauza unei acțiuni sau a alteia, ci din cauza unui sentiment fundamental de vinovăție care se află la rădăcina tuturor stânenelilor și scrupulelor noastre exagerate. De fapt un morbid simț autocritic. Ca, de exemplu, când îi spun lui Henry despre dificultățile noastre financiare și apoi cumpăr, cu nouăsprezece franci, micul castel de sticlă de la *Les Ruines*¹. Sunt atât de chinuită de remușcări încât când se uită la el spun că mi l-a dat cineva. Sunt conștientă de violența cu care mi-am dorit acest obiect, această bagatelă, de faptul că atunci când l-am luat nu m-am gândit decât la dorința mea, că imaginația mea era vrăjită, și că atunci când m-am trezit nu m-am bucurat că mi-am satisfăcut capriciul.

În alte zile însă car sacoșe grele pline cu cărți pe care să le vând ca să-i fac rost lui Henry de cărțile necesare muncii lui.

¹ *Les Ruines* era numele casei din Arcachon, Franța, unde Anaïs Nin îl văzuse ultima dată pe tatăl ei când părinții s-au despărțit.

Port sandale uzate și am numai două cămăși de noapte, dar îi trimit lui Artaud două sute de franci, stârnind astfel mânia lui Hugh. Cred că povestea cu bagatela de nouăsprezece franci explică multe dintre minciunile tatei. Se teme să nu fie judecat, nu din cauza amănunțelor din viața lui, ci din cauza unui adânc și tainic sentiment de vinovăție care-i colorează și pătrunde întreaga viață. §

Hugh spune: „Nu poți să te duci pe Riviera cu tatăl tău. Tu îmi aparții mie.” În afara sexului, îndată ce posesivitatea sexuală ia sfârșit, pot fi din nou tandră. Încep să mă gândesc la cheltuieli și sunt gata să renunț la călătorie.

Cred că în loc să fim niște delincvenți cinstiți, tata și cu mine am fost prea lași ca să ne trăim viața curajos și neabătut. Adică indiferenți la sentimentele altora. Există în noi, ca și în Henry, o esență trădătoare, non-umană. Dar nu îndrăznim s-o expunem, să trăim conform ei. Facem mereu compromisuri cu viața umană. Tata a suportat-o pe mama unsprezece ani. Henry a fost obligat de June să-și părăsească soția și copilul, și mai mult sau mai puțin de mine să o părăsească pe June.

18 mai 1933

În dimineața de după discuția mea cu Joaquin, m-am trezit vomitând, și o zi întreagă am fost chinuită de febră, letargie, frisoane, o senzație că eram otrăvită; atât de slăbită încât am plâns când m-a sărutat Hugh. Henry s-a oferit să vină, dar nu voiam să-l văd. Henry e numai pentru zilele mele curajoase. Henry mă iubește egoist, așa cum îl iubesc eu pe Hugh, nu pentru mine însămi, ci pentru ceea ce îi ofer. Când sunt bolnavă simt că nu-l pot înfrunta pe Henry – că n-ar avea răbdare cu fragilitățile mele. Fiindcă împreună cu boala trăiesc și o criză de hipersensibilitate: mă îndoiesc de toată lumea, mă tem de toată lumea, în afara lui Hugh. Joaquin îmi telefonează, pentru că se gândise mult la mine. Mama

face diferite lucruri pentru mine, croșetează și face comișioane pentru că are remușcări și o dorință inconștientă de a compensa lipsa de înțelegere. Îi sunt mereu îndatorată, numai pentru *lucruri*. Dar nu mai sunt sclava datoriilor mele.

Allendy nu a făcut nimic pentru hipersensibilitatea mea. Stăteam culcată și ascultam muzică, zdrobită de toate, oribil *expusă*, plângând de recunoștință pur și simplu pentru că-l aveam pe Hugh, o casă, un pat, pentru că puteam sta undeva la adăpost. În febra mea mă imaginam rătăcind pe străzi, dată afară de Hugh din cauza lui Henry, toți fiindu-mi împotriva. Allendy furios și neiertător. Henry ocupat cu o curvă. Toți cruzi. Eduardo rece, ca un pește; mama acuzatoare, veninoasă, neiertătoare, moralistă; tata critic, temându-se că o să-mi distrug viața. Hugh și Maria cei infinit superiori pentru că *numai ei au iubit*.

21 mai 1933

Revenire înceată și regăsirea bucuriei de a trăi, după ce am atins adâncimile slăbiciunii și ale delirului interior. Soare! Căldură! Ore lungi de somnolență. Vocea sudică a lui Henry la telefon. Euforie. Baie. Bucuriile apei, ale prospețimii. Trup sănătos și ușor. Imediat mă gândesc că probabil Henry are nevoie de bani. Henry. Și îi scriu o scrisoare tatălui. Moleşca dulce a unei zile de vară. Tatăl meu, tatăl meu. Pudră, parfum, rochia italienească (o catifea neagră recombinaată cu un corsaj pufos din catifea verde-albăstrui punctată cu auriu). Cine e? Deschideți ușile! Casa e aranjată de sărbătoare, plină de muzică, cu o aromă artificială de portocală. *Olé, Anaïs!* Gustavo, radios; și Nestor, cu o față negroidă încântător de animalică, cu ochi proeminenți, de un negru strălucitor, marele pictor al apei și al pământului.

Bucuria pe care o aduc ei! Gustavo spune: „Tatăl tău, care era un bărbat ce nu se dăruia niciodată, nu mai e același. Tu ești de fapt prima *aventure sentimentale* a tatălui tău. L-ai făcut praf, Anaïs“.

Eu şed absolut nemişcată, inundată de bucurie, înfiorată, exaltată, aproape murind de bucurie. În sfârşit pot să dăruiesc! Tot ce am în mine e dorit! Şi nimeni nu ştie încă tot ce am! Cu cât îl iubesc mai mult pe Henry, cu atât sunt mai plină! Inepuizabilă. Şi pot să-l iubesc pe tata. Are nevoie de mine; nu se poate *confrunta cu sine însuşi*. Eu am înţelepciunea de a-i dăruia bucurii, o nouă experienţă, un stimulent. Viaţă! Am daruri pentru tatăl meu, şi el tânjeşte după ele. „*Nimeni, nimeni, nimeni*“, a spus el în faţa tuturor, „nici măcar Maria, nu mi-a oferit senzaţiile pe care mi le-a oferit Anaïs“. Bietul tata. Într-o singură clipă am înţeles atât de mult, atât de mult, încât am fost copleşită. Voiam să se întoarcă imediat. Am stat de vorbă destul de însufleţit cu Nestor şi Gustavo despre *credinţă*, credinţa care creează miracole. Miracole. Cred în magie, în miracole! Totul e bizar de frumos, îţi taie răsufarea. Viaţa îmi taie răsufarea.

Joaquin a venit şi ne-a surprins. Mi-a scotocit prin birou, a citit scrisorile tatei, s-a uitat la fotografia tatei şi mi-am amintit vorbele lui Gustavo: „Între aştia doi nu poate exista armonie. Orice încercare de *rapprochement* s-ar sfârşi într-o tragedie. Pe tine te iubeşte. Cu Joaquin e ca în cazul unui compozitor al cărui fiu e tot compozitor. Joaquin n-o să-şi iubească niciodată tatăl“.

Şi se teme de influenţa tatei asupra mea, de faptul că o să-i fiu răpită de tata.

*Către tata*¹: Toate descoperirile pe care le-am făcut despre viaţa ta şi despre tine se potrivesc cu ceea ce mi-am dorit atât de profund ca ele să fie. Îmi dau seama că le-am căutat nelămurit la alţii, dar tu, numai tu umpli marele gol pe care l-am aflat în lume. Ştii ce însemna cristalul sfârâmat? El reprezenta lumea ireală în care trăiam. Barca, marea. Întordeauna mi-am dorit să plec, să las lumea în urmă. Când te-ai întors, realitatea a devenit frumoasă, complet satisfăcătoare. Am spart

¹ În limba franceză în original.

imitația, visul – lumea artificială, congelată, moartă. După cum ai scris și tu însuși, „Reînviată” !

Mă gândesc întruna la tata. Nu am de gând să mă mai abțin. Gata cu frânele ! Am realizat că i-am deschis scrisoarea cu aceeași emoție cu care le deschideam pe ale lui Henry¹ :

Mai presus de orice, vorbește-mi despre planurile lui Hugh, căci visez la evadarea noastră spre soare și la a te avea numai pentru mine câteva zile. Amândoi merităm această bucurie divină. Inimile noastre, arse de toate flăcările, vor înflori fericite. Sămânța benefică va trimite mlădițe puternice, sănătoase sub căldura arzătoare a sufletelor noastre resuscitate. Fugari de un trecut dureros, venim unul spre altul ca să ne refacem unitatea sfărâmată ... Dar această extraordinară comuniune va necesita ore întregi de revărsare neîntreruptă, în singurătate, între cer și pământ. Zeii nu vor fi cunoscut vreodată fericire mai mare. Fii binecuvântată, Anaïs, în veci.

În seara asta sunt tristă. Chinuitoarele ironii ale vieții. *I-am dat lui Henry tot ce-și dorește tatăl meu.* Dislocări. Nu-i pot da tatei acum aceeași plenitudine a pasiunii. Sunt împărțită. Totuși este adevărat că iubeam în Henry asemănările cu tatăl meu.

Răspunsul, reacția, vine când m-am consumat dorind.

Dar acum sunt încă mai bogată decât majoritatea fapturilor. Destul de bogată ca să-i întorc tatei dragostea, dacă nu chiar s-o depășesc !

Visez să-l fac să trăiască, să simtă, să uite de el, să cunoască bucuria, elanul, o dăruire totală, căci eu cunosc toate bucuriile dăruirii de sine.

Recunoștința mea e debordantă. Încet, încet, îl desprind de mine pe Allendy. Spunea că se teme să nu-i cedeze mintea, că era cuprinsă de vertij, de întuneric ! I-am redat siguranța, seninătatea, atât de prețioase pentru el. Dar i-am dat și momente de vertij. O „amantă delicioasă“, a spus el, implo-

¹ În limba franceză în original.

rându-mă să nu-l abandonez de tot. | Mi-am dat seama că femeile nu trebuie să pretindă sexualitate de la Cristoși și creatori. | Blandețea lui Allendy era minunată, o moliciune lipsită de sex, doar milă. Îmi arată o pisică vagaboandă pe care o iubește dar n-o poate păstra. Allendy este o femeie.

Ca să mă înveselească în timp ce eram bolnavă, Henry mi-a trimis o copie după o scrisoare către Emil în care își descria pe larg exuberanța, starea de bine, bucuria, plimbările cu bicicleta.

Mi-am ascuns de el depresia. Am trimis după el când m-am simțit *bine*.

Când am vorbit cu el a fost rece, aspru – ca un om care nu este interesat de nimic altceva decât de propria lui viață, de munca lui. I-am văzut fața și m-am oprit. Am spus: „Ești într-unul din momentele tale de răceală”. Era atât de gol, atât de acaparat de sine. Am tăcut. M-am retras în mine. Am încercat să uit totul. Ceva murise în mine. O, atât de profund, profund egoist. A lăsat capul în jos. Îi părea rău, dar cumva lipsit de intensitate, pur conștient. Nu-i păsa. Deodată tot egoismul acumulat m-a copleșit. Toate acestea le-am realizat într-un singur minut, așa cum unui om care se îneacă îi trece prin față întreaga viață. Iubirea egoistului suprem pentru femeia pe care o poate folosi.

Am început să tremur. A trebuit să fug în casă. El a rămas în grădină, placid, orb. I-am cerut să mă lase. A spus: „Mi-ai văzut latura urâtă”.

Eram zdrobită de ceea ce văzusem.

I-am scris o scrisoare, acuzându-l. O revoltă teribilă, cu atât mai teribilă pentru că îi scuzam constant egoismul: Artistul! Artistul! Monstrul!

Nu știu ce s-a întâmplat cu mine. Ceva s-a frânt, credința mea, orbirea mea. | Sunt obosită, cumplit de obosită de durere. Vreau dragostea pe care o merit. Nimic mai puțin. Am obosit de moarte să dăruiesc, să mă golesc. | Devotament continuu față de Henry. Binele lui, un țel perpetuu, fix pentru mine.

Se afla într-o perioadă creatoare a vieții lui, și a ales femeia care cerca puțin – o zi pe săptămână de omenie!

Cât de rece poate fi căldura fizică, în profunzime: toate mângâierile lui Henry, nimic. Cenușă. Îmi revin în minte toate vorbele lui June: „Eu m-am dăruit total, și el m-a rănit, m-a înșelat. De asta am căutat refugiu la Jean”.

Totul se prăbușește în jurul meu. Scrisorile către prietenii lui după câteva zile petrecute la Louveciennes – niciodată vreun cuvânt despre *mine*, numai ce a *obținut*, ce a *câștigat*, ce a învățat sau a descoperit. Louveciennes este o hrană. Eu sunt o hrană. Dragostea mea este o hrană. M-am săturat, m-am săturat de moarte!

Când există tandrețe sau milă sau grijă, sunt *de moment*. Firește, în *prezența* mea aceste lucruri înfloresc și eu cred în ele. Am crezut în vorbele lui. A fost suficient să spună: „Vreau să-ți dăruiesc”.

Dar e cinstit cu privire la toate astea. Știe. Știe că nu *susține* nimic. Că în centru este întotdeauna *el*. De asta detestă americancele – pentru că ele sunt egoiste, reci, îndrăznețe, știu să se apere. Nu le poți înrobi. Eu am fost o sclavă.

Astăzi sunt rebelă. Bincînțeles, s-ar putea să-l iert. Eu întotdeauna *iert*. Dar vreau să se sfârșească farsa – farsa dragostei. Am văzut atât de limpede urâtenia din Henry, limitarea. Trebuie să mă eliberez, să mă salvez. Dumnezeu, vreau să iubesc, vreau iubire!

Hugh e la Londra. L-am văzut pe Steele. Am acceptat o invitație la el acasă. Eram destul de slabă încât să mă duc la Henry să-i spun: „Sunt terminată – sunt terminată”. Nu era acasă. Mi-a telefonat. Dar mi-a telefonat pe la trei, după ce a tras un somn bun, probabil.

M-a sunat din nou: „Nu înțeleg toate astea! Nu știu despre ce e vorba. Ieri m-ai gonit de parcă aș fi fost grădinarul tău. Vocea ta sună rece și poruncitoare. Mă sperii!”

Obtuzitate. Inocență. Asta e întotdeauna răspunsul lui: „N-am știut – n-am vrut – n-am crezut niciodată”. El, care e

atât de susceptibil, se simte atât de ușor umilit, este *insensibil* la sentimentele altora. Există în el întinse zone insensibile în ce-i privește pe alții. *Niciodată nu reușește să-i înțeleagă pe alții.*

27 mai 1933

A venit Henry. M-am așezat pe canapea și cu voce joasă i-am adus îndelung acuzații, reproșuri. Nu cu mânie, ci foarte trist. Ori de câte ori spuneam „Nu mă iubești”, aproape că-i venea să râdă.

Dar după o vreme era zdrobit. A lăsat capul în jos: „N-am știut că sunt atât de rău”. Acest lucru spus pe un ton grav, cu capul plecat, cu venele umflate sub pielea lui delicată. N-am putut suporta. M-am dus lângă el și am ingenuncheat. Mi-am ascuns capul între genunchii lui și am început să plâng. Henry mi-a sărutat ceafa. Apoi a spus: „Anaïs, despre egoism nu știu ce să zic. N-am știut că sunt chiar atât de rău. Dar că te iubesc, pur și simplu trebuie să crezi, asta-i tot”. Ne-am ridicat și m-a sărutat cu atâta fervoare, cu atâta fervoare încât am crezut din nou, am crezut.

Și m-a întins pe canapea și pur și simplu m-a luat, cu așa un amestec de foame și tandrețe, oprindu-se ca să spună: „Doamne, Anaïs, nu știi cât de mult te iubesc?”

Știam. Mai știam și că îndoielile și acuzațiile mele erau exagerate. Fusesse rece o zi, dar în adâncul sufletului îi păsa, atât cât îi poate păsa unui bărbat. Era firesc ca el să fie preocupat de viața mea, dar preocuparea lui trebuia să fie munca și el însuși, el însuși adâncit în muncă. Fusesem pur și simplu în prea mare măsură femeie. Avusesem nevoie de o dovadă de apropiere, pentru că în cea mai mare parte a timpului trăim o relație atât de independentă, curajoasă, matură.

Bietul Henry! Era covârșit de această scenă. Fusesse făcut să sufere. Și marți îl enervasem. Fusesse gelos pe tata și pe Joaquin, pe depresia mea. Se înăsprise. Refuzase să simtă.

Și-a apărat atitudinea într-o scrisoare, cu înțelepciune. „Știi, m-ai luat prin surprindere. În mod normal n-ai fi rănită de felul meu egoist de a mă bucura de viață. L-ai savura”.

Bănuia că îi ascundeam adevărata cauză a depresiei mele și că era vorba despre altceva.

Era gelos pe jurnal! Se temea de el:

Știu că trebuie să fie umbre în jurul tuturor acelor imagini de lumină pe care mi le-ai citit. Trebuie să fie lucruri crude în jurnal, lucruri mult mai crude decât aş putea recunoaște eu vreodată. Regret profund, profund că te-am dezamăgit ieri. Îți spun însă, totul e încă misterios și confuz pentru mine. Am venit bine dispus, cu intenția de a te lua în brațe imediat și a te iubi frenetic. Și atunci, cum se întâmplă întotdeauna – nu e ceva nou – intru în casă și sunt conștient că sunt un musafir, chiar dacă unul foarte privilegiat. Nu e casa mea și tu nu ești soția mea. Stai în ușa deschisă și de fiecare dată văd o prințesă care din nu știu ce capriciu secret s-a coborât să-mi ofere dragostea ei. Mă simt un nimeni. Simt că aş putea fi X. Totul e un dar. Și mă cuprind o delicatețe nebunească și stau acolo și-ți strâng mâna, vorbind despre lucruri comune și-mi spun că e atât de minunat aici și că nimic din toate astea nu e real, că totul nu e decât un vis. Spun asta pentru că, deși știu că merit ceva de la viață, nu merit tot ce-mi dăruiești tu. Și chiar atunci când vorbesc așa de mult despre mine însumi, ceea ce trebuie să fie teribil de plictisitor pentru tine, probabil este pentru că încerc să mă conving pe mine însumi de realitatea a tot ce-mi aduci tu când stai pur și simplu în ușa deschisă și mă întâmpini. Nu știi ce moment măreț e asta pentru mine întotdeauna. Atunci devin atât de uman încât mă fac delicat. Și așa s-a întâmplat ieri. Răccala mea era delicatețe. Eram înfometat de tine. Îmi venea să-ți smulg hainele de pe tine când m-ai dus înapoi la hamac; îmi venea să te devorez. Dar am stat în fața ta și am făcut conversație. Am făcut un ocol și m-am rătăcit ca să pot fi cu tine cinci minute mai devreme. Dar tu păraai îngrozitor de fragilă ieri; arătai de parcă ai fi fost bolnavă. Și am simțit că foamea care mă devora ar fi putut părea de-a dreptul nedelicată. Voiam să ai parte de tot ce-i mai bun în mine. Așa că am stat de vorbă, și ceea ce te-a rănit de fapt

a fost că nu te-am luat în brațe. Ei bine, ceea ce m-a împiedicat a fost un tip ciudat de răceală. Nu răceala imaginată de tine. M-am gândit că „sănătatea” mea ar disipa toți vaporii bolii. M-am gândit – și presupun că asta-i romantism – că puteam să stau pur și simplu acolo cu tine și să te fac să te simți minunat. Ceea ce voiam de fapt era să te întind pe iarbă și să fiu cu tine. Sunt încă naiv și stângaci. Te-am lăsat uluită, oarecum mulțumit că m-ai alungat așa – pentru că îmi place și când faci pe marea doamnă spaniolă cu mine! (Henry scriitorul privind marea scenă! E amuzant: el, în costumul lui de biciclist și cu în dantele, cu capă, poruncindu-i să mă lase în pace!)

În timp ce coboram m-am simțit foarte fericit, fiindcă mi te imaginam ducându-te sus și mai scriind câteva pagini la „Alraune”. Și dacă gonirea mea în felul ăsta te-ar ajuta să mai scrii ceva, Anaïs, atunci îți stau oricând la dispoziție. Poți să faci oricând din mine un preș uman – pentru *arta ta*. Asta ar trebui să-ți dea ceva satisfacție, Anaïs. Căci cred că ești un mare artist. Cât despre personalitatea ta... ai o personalitate extraordinară. Chiar dacă n-ai fi ținut nici un jurnal... sunt zile, ca ieri, când nu știi ce ești, artist, ființă omenească, personalitate sau autoportret... și atunci îi faci pe alții nefericiți. Dar nu-i nimic. Aprob asta. Tu *trebuie* să-i faci nefericiți pe alții din când în când. Ai momentele tale proaste, ca noi toți... și când i-am scris scrisoarea aia exaltată lui Emil despre a fi străbătut de Sfântul Duh, mă gândeam în sinea mea ce bizar e că aruncăm totul pe umerii Sfântului Duh. Tu ești Sfântul Duh din mine. Tu mă faci să înmuguresc.

Firea lui bună, simplitatea, umorul lui m-au înmuiat. După aceea am râs de scena pe care o făcusem. El a citat din Lawrence: „N-ar trebui să ne răsfățăm unul pe altul. Ar trebui să stăm pe picioarele noastre”.

Am apărut pe neașteptate la ușa lui Henry sâmbătă, la miezul nopții, după cina la Steele, abandonându-i atât pe Artaud cât și pe Steele, și am așteptat așezată pe preșul de la intrare. Henry a sosit și era răcit. Și deși făcea pe durul, încetul cu încetul s-a *topit* complet în brațele mele, a devenit blând

și tandru, *dorindu-și* dragoste, *dorindu-și* să fie răsfățat, exagerându-și răceala! Și am răs și ne-am regulat și ne-am tachinat unul pe altul. Și ziua de sâmbătă a fost magică. Aveam un comision de făcut, și Henry și-a început joaca de a mă urmări până la întoarcerea lui Hugh. Am cutreierat prin oraș ca doi sudici, ca niște convalescenți, spunea el, foarte apropiați, foarte tandri, foarte sentimentali. Am mâncat când ni s-a făcut foame, în rue de l'Abbé Groult, într-un mic bistro – șuncă și salată și brânză – și eu m-am îmbătat cu un singur pahar de vin alb. Vedeam razele de soare licărind prin bolta făcută de frunzele copacilor, când în realitate ziua era cenușie. Simțeam și vedeam lumină și căldură constantă. Am vrut să-i fac lui Henry un cadou pentru că era răcit și mi-a mărturisit că tânjea după un fonograf. Ne-am dus împreună să-l cumpărăm. Am adus fonograful înapoi cu un taxi. Ploua și noi stăteam confortabil în taxiul încălzit, atât de mulțumiți, atât de tandri, atât de aproape. Ținându-ne de braț. Ne-am dus la culcare și am dormit duși în căldura acestui pânțec fermecat care ne cuprindea pe amândoi, legănându-ne. Un pânțec de căldură, ca o vrăjitorie tropicală. Salata, șunca, vinul, străzile, fonograful, drumurile cu taxiul, patul, toate mustind de o magică mulțumire – plăcerea noastră dublă, care înălța totul. Henry devine expansiv, optimist, lin, strălucitor și frumos, și îi simt bucuria, pofta, plăcerea. Devin înfometată și optimistă. El îmi dăruiește savoarea prezentului. Nicăieri altundeva nu găsesc acest prezent magic, frumos, complet. Când suntem împreună, clipa devine infinită.

Henry spune: „Niciodată nu simt asta când sunt cu Fred. El își cheltuiește toți banii și nu ne distrăm. Mă plictisește“. Așa că eu sporesc plăcerea lui Henry prin a mea. Mă întind, mă desfac, simt bancheta bistroului și niciodată n-am mai văzut o maioneză atât de aurie. Niciodată nu mi s-a părut ceva atât de bun. Oamenii care vorbesc ca în *Voyage au bout de la nuit* de Céline. Vocea și gura lui Henry. Beție. Această clipă de gust pronunțat și absolut al mâncării, al culorii, de răsuflare umană absolută, de plenitudine. Căci sunt întreagă

acolo, în bistro, lângă Henry. E sfârșitul oricărui zbucium. Nici o părticică din mine nu este detașată, rătăcitoare, deconectată, tragic rebelă, ca o piesă de puzzle care nu se potrivește în imagine, cum se întâmplă în orice alt moment sau loc. O zi întreagă stau cu Henry: o imagine completă, fără regrete, fără trecut și fără viitor. Nici un spațiu întunecat în jurul meu, nici un orizont, nici o umbră. Viața cuprinsă într-o zi, și singurul gând din mintea mea este ziua, ora, Henry, taxiul, dejunul, și n-aș vrea să fiu *nicăieri* altundeva, cu *nimeni altcineva* în afară de Henry. N-aș vrea un cent în plus față de ce avem, căci ne ajunge pentru nevoile zilei – și acestea sunt singurele nevoi pe care le avem. Cât de simplu e să-ți împlinești dorințele și tensiunile de-o viață. Ieri mi-am dat seama de toate aceste avidități întunecate – această simplă zi de ieri, încheiată cu somnul nostru greu pentru a ne încălzi în timp ce afară ploua așa de tare. Afecțiunea extremă și simplă a lui Henry – despuiată de orice podoabă și figură de stil – când cu numai câteva zile înainte îi fuseseră stârnite automat vechea furie, vechea ură, pentru că cineva scrisese că June vorbise urât despre el și el compusese o melodramatică scrisoare ce, douăzeci și patru de ore mai târziu, îl îngrețoșa fiindcă *nu asta voia să spună*, și și-a dat seama că trăise ultimele *sursauts* ale unei uri care „e o legătură mai puternică decât iubirea”, dar care aduce cu sine fraze și figuri de stil și apoi accese de greață.

Mi-e atât de milă de Artaud pentru că el suferă mereu. Îmi dau seama cât de *extrem de rare sunt momentele de bunăstare fizică pe care le-am cunoscut, și la fel de rare momentele de bucurie absolută*, și vreau să creez aceste momente pentru alții. Știu că nervii și sensibilitatea lui Artaud sunt alinate aici – îmi amintesc cum era Henry când l-am cunoscut, iar acum e o făptură exultantă, plină de bucurie, creativă. Întunericul, amărăciunea lui Artaud vreau să le vindec. / Fizic, nu l-aș atinge. Dar flacăra din el, și durerea, pe acestea le iubesc. /

29 mai 1933

Zilele astea mă simt continuu și profund sinceră. Mai serioasă ca niciodată, mai mulțumită, mai umană. Nu scriu. Imaginația mea este adormită. Sunt mereu torturată, da, de fantome, dar relativ controlată. Toane. Toanele mele devin mai puternice, mai tiranice. Sunt mai tare stăpânită de ele. Ies la suprafață; explodează. Mai puțin control. Dar o minunată curgere. Pe scurt, atât normalul cât și anormalul sunt puternice. Simt viața și simt visul, pe amândouă, absolut.

Cicluri de nevroză; dar starea de conștiință mă ține pe linia de plutire. Ce luptă să te menții pe linia de plutire, vesel. Henry îmi dă o scrisoare, și degetele îmi tremură când mi-o întinde fiindcă mă tem să nu conțină una din frazele acelea care mă sufocă – o rană banală, o mică durere, imense pentru mine. Apoi mă întreb dacă eu l-am rănit. E supărat fiindcă plec cu tata. Stă în puterea noastră să întunecăm universul. Nu-i de mirare că sunt atât de blândă cu starea de spirit a lui Artaud, cu autodeprecieră lui.

31 mai 1933

Îmi petrec ziua făcând cumpărături – îmi ia timp pentru că nu am bani, așa încât caut și merg ore întregi! Dar în fiecare zi trebuie să mă duc să-l văd pe Henry. Trebuie. Sunt mai apropiată de el decât de trecutul meu. Îmi place să-i cumpăr lui discuri mai mult decât să-mi cumpăr mie mânușile și ciorapii de care am atâta nevoie. Mă tulbură până în vârful unghiilor să văd camera aia cenușie de la Clichy, cele câteva haine pe care le are, patul ponosit. Simt răceala și tusea lui Henry în propriu-mi piept. Nu mă pot bucura de plecarea pe Riviera. Mă entuziasmează mai puțin excursia, acea aventură plină de culoare, decât fața lui Henry când a spus că e de două ori mai bună cafeaua fiindcă a fost făcută de mine. Rădăcinile mele umane se mișcă precum algele. Îi iubesc atât

de mult trupul, chiar și când e bolnav; și numai Dumnezeu știe cât detest boala. Îi simt așa de bine toanele, îi simt toanele inconștiente – umilirea, hipersensibilitatea, morbiditățile. Văd în el aceeași ființă torturată ca și în Lawrence, dar o ființă căreia eu îi aduc pace, durerea minimă! Mă bucură chinul continuu pe care îl simt pentru că mă face să fiu atât de conștientă, atât de acut conștientă. Cred că dacă am geniu e un geniu al iubirii. Acest jurnal ar putea fi un manual de dragoste, de dragoste pasionată, carnală, de dragoste înțelegătoare, miloasă, maternă, intelectuală, artistică, creativă, non-umană, /ca dragostea mea pentru scrisul lui Henry.

Lawrence avea dreptate când scria: „Numai o femeie nesatisfăcută are nevoie de lux. O femeie satisfăcută poate dormi și pe jos”.

Glumim pe tema asta. Când Henry îmi cumpără cornuri fine pentru că îmi plac, obiectez: „Nu mă răsfăța, că *sunt satisfăcută*”. Și e adevărat, sunt foarte fericită în pantofii mei scâlțiați.

În seara asta, ca în multe alte seri, sunt plină de Henry și zâmbesc gândindu-mă că am început prin a-l adora pe Lawrence și sfârșesc prin a idolatriza un bărbat care seamănă atât de mult cu Lawrence, cu Mellors, cu Somers, de fapt un omuleț puternic, intens, amar, marțial, dominat de instincte, profund uman. Numai că Henry este un *bărbat* mai reușit.

1 iunie 1933

Vizita lui Bradley, care înțelege foarte multe, care a spus multe lucruri interesante. El știe că un artist trebuie să fie egoist, non-uman. Spune că Lawrence era slab; Lawrence a fost ucis de Frieda pentru că era slab – prea uman. Ar fi trebuit să se elibereze, să se salveze. Henry, de asemenea, a stat prea mult cu June. Eu am fost prea umană cu mama și prea umană cu Hugo.

În timp ce Bradley îmi vorbea, mi-am amintit foarte viu cât de des m-am întors la vechea problemă: jurnalul, arta, ce

să includ, ce să spun, cum s-o spun. Bradley zice: „Lasă jurnalul dcoparte. Scrie pur și simplu așa cum vorbești cu mine”.

E adevărat că el mă face să vorbesc! Întrebările lui sunt fără sfârșit. Interesul lui față de mine și munca mea e intens, și sunt mișcată. Mi-ar plăcea să immortalizez totul. Mă simt mândră, misterioasă, ca în fața unui public. Mă doare profund să renunț la mine însămi, la jurnalele mele. Mă simt dezgolită în mulțime. E un chin. Când vorbesc, simt că mint în mod imperceptibil ca să mă acopăr. Mă deghizez. Detest să mă expun cu adevărat. Minciunile îmi par ca niște costume, minciuni mărunte, mai mult deviații, pentru că mi-e frică să nu fiu înțeleasă și mi-e frică de durere. Și apoi ceea ce nu spun vârs în jurnal. Sunt iritată pentru că oamenii nu înțeleg, și e vina mea. Adevărul este că eu nu înfrunt oamenii decât fragmentar. Henry, care are partea cea mai mare, Hugh, Allendy, Joaquin, tata. Întotdeauna găsesc necesar *le mensonge vital* – acea minciună care mă separă de fiecare persoană. Va avea doar tata întregul, așa cum îl are jurnalul? Ce va trebui să ascund de tata? Mereu un secret, și acest secret creează jurnalul. Și apoi vine la mine William Aspenwall Bradley și mă imploră, în numele întregii lumi, să-mi dezvălui toate secretele.

Înainte de sosirea lui am început să deschid cutiile de fier în care îmi țin jurnalele. Două dintre cutii nu le-am putut deschide. O cheie s-a rupt iar cealaltă se răsucea în gol fără rezultat. Simboluri!

2 iunie 1933

! O ființă normală ajunge la fericire și crede în ea, se ține de ea până când se risipește cu totul, dar o ființă anormală nu ajunge decât la o fericire relativă care fluctuează constant./

Încep o zi într-o dispoziție sărbătorească pe care o port ca pe un ou. Numai că, în loc să stau pe el, îl port la piept, expus. Dau fuga la Henry să-l trezesc, să-i ofer oul meu, să-i

spun că e o zi tropicală, să-l scot afară la soare. Îmi ofer starea de spirit ca pe orice alt dar. Dar Henry e deprimat de răceala lui și pentru că cineva bătea cu insistență în ușă. Nu voia să deschidă fiindcă eram eu acolo, și de câte ori cineva bate în ușă Henry crede că au venit să-l ridice, să-l urmărească, să-l prindă. Îi e frică. Toată viața lui a fost urmărit de cineva care îi bătea în ușă – sentimentul că era persecutat. Îi întunecă ziua. Îl face să se furișeze, îl indispuce, îl dizolvă. Nu se putea aduna.

Ne așezăm la soare și Henry începe să se plimbe în timp ce vorbește. Îmi cerc să merg în vacanța *noastră* fără jurnal. Ar hăcui jurnalul. Da, pentru că jurnalul este un *personaj*. Din gelozie (se află pe măsuta de cafea) nu vrea să-l citească. Ceea ce revărs eu în el e ca o confidență pe care o fac altcuiva, ca o infidelitate! Și mă gândesc în sinea mea cât de des am spus că voi trăi fără jurnal, voi ieși din refugiu. Dar n-o fac. Pentru că e adevărat, după cum îi spun lui Henry, că și lui i-am făcut confidențe; dar este la fel de adevărat că nu-i spun decât ceea ce *vrea* să audă, și mai sunt multe lucruri pe care nu vrea să le audă, și *cine* vrea să le audă?!

Așa că Henry spune: „Vino cu mine fără jurnal”, și jurnalul stă pe măsuta de cafea ca o persoană – un ultim rival. Sunt derutată, pentru că sunt cât se poate de dispusă să fac confidențe numai ființelor omenești, numai că într-un moment sau altul ființele omenești devin preocupate, capricioase, neatente, și interesul se termină, iar în jurnal asta nu se întâmplă niciodată!

Henry însuși a spus astăzi: „Când plecăm, n-o să ne plictisim niciodată – știu asta. Dacă plouă o să ne ducem în camera de hotel și o să te amuz. Mi se pare că n-am făcut destul asta. Am fost mereu atât de preocupat. Niciodată nu ne-am relaxat împreună, nu ne-am distrat. Uneori regret asta”.

În același timp, după o după-amiază lungă, îl întreb pe Henry: „Cât e ceasul?” și imediat crede că mă plictisește ceea ce spunea – numai pentru că trebuie să plec de la el! Și mă conduce la metrou cu aceeași senzație de tristețe pe care o am

cu când cred că am dezamăgit pe cineva și aș vrea să îndrept lucrurile înainte de a pleca pentru că știu că disonanța va rezona în mine, probabil zile în șir.

Vis noaptea trecută: Intru într-o casă în care am devenit servitoare. Femeia mi-e necunoscută. La început este foarte aspră cu mine, zice că singura ei obiecție este că arăt cam ca o *poule* și îmi cere să mă fardez mai puțin ca să nu-i atrag atenția soțului ei. Sunt foarte bună din fire și îi spun că o să mă pudrez și rujez imperceptibil. Ea mă învață cum să fac un desert dintr-o portocală. Mai întâi taie pielița albă din interior în formă de algă și o pune într-un bol cu apă, unde începe să plutească precum o anemonă marină, să se umfle, să se înalțe, să coboare și să se lege. Semințele sunt aruncate și ele înăuntru, și se mișcă precum niște pietre prețioase. Ea continuă să prepare portocala și mă învață cum să coc coaja. Învăț foarte repede și sunt extrem de mulțumită că ne împrietenim. Mă trimite la cumpărături, și mă bucur atât de mult de plimbare, încât uit să iau portocale. Mă opresc la un bar unde văd portocale într-un coș, dar barmanul nu vrea să le vândă. Atrag atenția a doi bărbați care seamănă cu cei doi spanioli din cafeneaua de ieri care s-au arătat interesați de mine când s-a dus Henry la toaletă. Îi ignor, dar când ies vine un apăs și-mi dă 250 de franci, cerându-mi să-l însoțesc într-o cameră de hotel. Seamănă foarte mult cu Carco.

Mă uit la bani și observ că nu arată cum trebuie și îi explic asta spunând:

— Probabil că sunt banii noi care se fac acum. Îi spun, surprinsă: Mi-i dai mie pe toți?

— Și mai mulți dacă vii cu mine, spune apașul.

Dar încep să mă gândesc că dacă îmi dă atâția bani trebuie să fie pentru că e bolnav, sifilitic, și refuz.

3 iunie 1933

Stau împreună cu Artaud în grădină. Mi-a pus mâna pe genunchi. Am fost surprinsă de căldura ei. Ne-am aruncat unul

altuia o privire deschisă, grea. Amândoi ne simțeam tulburați.

Mai târziu, seara, în timp ce stăteam aplecați asupra unei cărți, Artaud mi-a pus mâna pe umăr. Și mi-a plăcut. Pare mult mai uman decât bănuisem.

Înțeleg acum pe propria-mi piele această spontaneitate caldă pe care i-o arătam și eu lui Henry. În prima zi în care Henry a venit la noi acasă, i-am spus, indicându-i biroul imaginar de deasupra garajului: „Putem să renovăm locul ăsta și să vii să lucrezi aici”. Și telegrama mea când mi-a scris că slujba sa din Dijon era insuportabilă: „Vino acasă la Louveciennes”.

În ambele cazuri, acești doi bărbați care au trăit și sunt cinici la suprafață au fost afectați de simplitatea și felul meu direct de a fi. Surprinși de ospitalitatea mea. Dacă cinismul și experiența lor îi făcea să-mi interpreteze invitația ca pe una sexuală, în același timp tonul meu le impunea o anumită interpretare mai romantică și mai profundă. Ceea ce m-a determinat să-i caut a fost o sesizare rapidă a timidității lor și o intuiție bizar de corectă. Acestea sunt impulsurile în care am încredere.

Când Henry își notează visele în care posedă femei imaginare, târfe sau pe June, sunt geloasă. Dar atunci ce-ar simți Henry dacă ar ști că în visele mele mă culc cu toată lumea? După vizita lui Artaud, a fost Artaud. În vise las să transpară târfa senzuală care sunt de fapt. Henry și cu mine, avându-ne unul pe altul, rareori ne visăm unul pe altul, sau dacă o facem visăm doar despre cruzimea celuilalt. Sunt momente în viață când simt această pierdere de voință și pierdere de inhibiție morală. Atât Henry cât și eu simțim acest lucru când urmăm doar curentul senzațiilor, al impresionabilității noastre. Acum câteva zile i-am spus că eu și cu el ar trebui să putem capta atmosfera viselor mai bine ca oricine pentru că adeseori trăim în ele, și prin asta înțeleg acea disponibilitate absolută – acea supunere față de o dorință pe care doar noi o simțim.

Pentru noi e ușor să ne supunem. În adâncul ființei mele, mi-ar plăcea să fiu posedată de Artaud, Steele sau Nestor, după cum arată visele mele. Asta e imoralitatea mea feminină inconștientă; marea voință inexorabilă care mă împiedică să o fac e falsă. /

Cum ar fi arătat scara asta cu Henry? Hugh și cu mine ne-am dus la un mic teatru ieftin, obscen. Nu era foarte plin. În timp ce așteptam să înceapă spectacolul am stat la bar. Garderobiera mi-a zâmbit – un zâmbet frumos. I-am zâmbit și eu. Ea s-a apropiat și a spus:

— Aveți grijă când vă ridicați să nu vă prindeți rochia în cui – scaunul ăla are un cui, și rochia dumneavoastră e așa de frumoasă.

I-am mulțumit. Am început să stăm de vorbă. Mi-a spus povestea vieții ei. Am comparat prețurile rochiilor noastre. Barmanul mi-a dăruit un trandafir. Fata a venit când ne așezam în stal și mi-a atins încheietura mâinii:

— Veniți, vă așez în rândul al treilea.

L-am rugat pe Hugo să-i dea zece franci. A făcut-o foarte serios. I-am spus:

— Ar fi trebuit să zâmbești. Acum mai dă-i zece, dar zâmbește.

— Trebuie să zâmbesc? a zis Hugh. N-am făcut-o decât ca să fii tu fericită.

Henry începe să nu mai vrea să știe. O dragoste mai înțeleaptă? În privința lui June era neînduplecat. În mine are însă încredere. La început am fost deconcertată. Când tata a început să arate o curiozitate intensă, o mare dorință de a ști totul, am început să-mi doresc să aibă și Henry curiozitatea asta, deși o senzație mai profundă îmi spune că Henry încearcă să se scuture de durere. Este epuizat de durere, de chinuri, de efortul de a păstra, de a apuca. Acum acceptă viața; este mai resemnat. E mai bătrân. A epuizat într-un sens mai adânc dragostea romantică zgomotoasă. Iar eu nu sunt încă pregătită să mă descurc fără ea. O caut. O Anaïs înțeleaptă atrage o

dragoste înțeleaptă. Iar o Anaïs nevrotică, neîncrezătoare tânjește după o dragoste neînțeleaptă.

Îl întreb pe Henry despre toate astea. Zice că e un fel de încredere, că el crede în conexiunea esențială dintre noi – nu a crezut în June (nici June n-a crezut în dragostea fundamentală a lui Henry). Și dacă crezi, restul nu mai are nici o importanță. Nu tocmai, zice Henry, care/a ascultat de sub un fel de carapace ciudată ce aveam de spus despre Artaud – carapacea sub care mă ascund și eu când vorbește el despre alte femei, când fac eforturi să nu mă deranjeze.)

Mi se pare că abaterile mele sunt o formă de apărare. Singurele momente când simt o eliberare de dragostea mea prea omenească pentru Henry, singurele momente când sunt femeia independentă și curajoasă de care are nevoie, sunt atunci când sunt angajată în iubiri mai mărunte. Altfel cedez sentimentalismului; vreau să-l învălui pe Henry, iar el are nevoie să fie lăsat în pace – toți bărbații vor să fie lăsați în pace. Menține-te ocupată, du o viață plină, amplă, bogată. E mai bine pentru Henry! Absoluție! Mi-o acord. Totuși, dacă ar fi fost posibil, aș fi preferat să trăiesc numai pentru Henry, să-i fiu de toate, soață, amantă, servitoare, partener; și atunci Henry s-ar fi săturat de o femeie pierdută în el, pierdută în ea însăși. Nu mă pot împăca, resemna cu viața așa cum este ea. Întordeauna mă revolt și scot flăcări pe nări – de ce e Allendy, Taurul, Voința pe care o doream, un neputincios sexual; de ce e Artaud dependent de droguri?

8 iunie 1933

Hugh se repede la Londra. Henry vine la Louveciennes. Îl las pe Henry ca să-l văd pe Artaud, care mă întâmpină cu o față chinuită:

— Sunt clarvăzător. Văd că ieri nu ai vorbit deloc serios. Imediat după discuția noastră în grădină ai devenit rece și distantă – fața ta a devenit impenetrabilă. Îmi evitai atingerea.

Ți-ai luat zborul. O, ești periculoasă și am știut asta din-
totdeauna...

/ Nu s-a pus însă problema unei iubiri umane.

Dar suntem ființe omenești! E monstruos ce aștepti tu de
la un bărbat! /

/ Artaud, știam, era un biet nebun chinuit și mă interesa,
dar nu uman; iar el, fiind atât de morbid și atât de hiper-
sensibil, voia și el trofeul pe care știa că îl pretindeau Allen-
dy, Henry și Eduardo, și îl voia pe tot... Nu știu de ce. Stând
în Coupole, ne-am sărutat și am încercat să-i demonstrez că
eram sinceră, că eram o ființă divizată, că asta nu era un joc
ci o tragedie – pentru că nu puteam iubi imaginativ și uman
în același timp. Și încetul cu încetul povestea propriei mele
„nebunii”, atât de asemănătoare cu a lui, l-a mișcat... Căci
ființele omenești îi par și lui spectrale, și se îndoiește și se
teme de viață. Spunea că-i plac capacitatea mea de a alun-
ca, agerimea mea, vibrația mea... că eu eram șarpele cu
pene... șarpe și pasăre...

Am fost mișcată doar ca o frunză de adierea vântului, ni-
mic mai mult; și, cu cât Artaud pleda mai tare, spunându-mi
că știa că aveam mulți amanți, cu atât deveneam mai bizar
înșelătoare; și cu cât își urmărirea mai crunt decepția, cu atât
mă prefăceam mai mult; și am stat lângă el, atât de caldă, și
atât de nebună, și atât de diferită de alte femei, și atât de tragi-
că... și săruturile nu-mi provocau nici o plăcere... nu erau
decât noi pânze de păianjen aruncate în jurul lui Artaud, goa-
le de sentimente și puse în mișcare de o forță demonică pen-
tru a tortura, a se preface și a da o iluzie de apropiere. /

/ Știu acum că sunt adusă iar și iar în acest impas și confrun-
tată cu același rezultat, posesia fizică; și că sunt interesată
nu de posesia fizică, ci de joc, ca Don Juan, *jocul seducției*,
al înnebunirii, *al posedării bărbaților nu numai fizic, ci și*
sufletește – eu cer mai mult decât târfele. /

Astăzi deja mi-a făcut o plăcere diabolică să-l aud pe
Artaud spunând: „Am ghicit că Allendy te iubește. Tu îl

mai iubești?" Am refuzat să-i răspund la întrebare. În mod clar, azi mă simțeam clasificată, categorizată ca o specie de seducătoare rar întâlnită. Eu nu mă joc numai cu sexul, ci și cu sufletele, cu imaginațiile. O târfă este o târfă cinstită. Eu seduc trupurile și sufletele bărbaților și mă joc cu lucruri serioase, sacre. După cum spunea cândva Henry, eu iubesc sacrilegiul. Sunt un nou tip de vrăjitoare. Bărbații cu vieți serioase, profunde, care nu sunt captivați de târfă, bărbații care sunt cel mai puțin supuși voinței femeii – aceștia sunt bărbații pe care îi posed. Sunt o otravă care nu lucrează numai în carne, ci în straturi mai profunde. Îl vedeam pe Artaud capturat de preotesele incașe, de șarpele cu pene, de penaj și de fluiditate, de farsă și de blândețe. „Atât de delicată și atât de fragilă”, a spus el. Și m-a privit cu ochi absolut nebuni. Absolut nebuni. „Oamenii cred că sunt dement”, a spus. Am știut în momentul acela după ochii lui că era, și că îmi plăcea această nebunie. Uitându-mă la gura lui, ale cărei margini erau înnegrite de laudanum, o gură pe care nu voiam s-o sărut, mi-am amintit, printr-un curios joc al suprapunerii, de prospețimea absolută a gurii și trupului lui Allendy, de culoarea trandafirică a gurii sănătoase, ca un fruct, a lui Henry, și am știut că eram din nou atrasă spre moarte, mereu atrasă spre moarte, spre sfârșit, spre culmi, spre nebunii. A fi sărutată de Artaud însemna a fi otrăvită, și cunoșteam acești fiori ai vieții spectrale, și mă surprindea că Artaud mă considera caldă și trandafirică, și că încerca imediat să dea o formă, o formă definită, relației noastre. Eram dezamăgită că era atât de concret. Îmi dorisem o dragoste ca a lui Eduardo, care nu cerea nimic de la mine. A spus: „Nu mă așteptasem să găsesc în tine nebunia mea”. Vorbea ca un poet, iar eu râdeam în sinca mea gândindu-mă la marea mea sete de poezie. Stăteam oare acolo cu Artaud pentru că revârsa poezie; pentru că el credea în magie; pentru că se identifica cu împăratul roman nebun, Heliogabal; pentru că teatrul lui, scrisul lui și ființa lui se întrețeseau; pentru că vorbea în taxi ca un Hamlet și își dădea părul pe spate descoperind o față înspăimântător

de udă și de răscolită? Mi-a captivat imaginația. Guvernează în ea; merge, vorbește, citește, evocă mumiile, decadența romană, drogurile, nebunia, moartea. Și din nou încercam să intru într-o experiență, să înot prin ea fără a mă dărui, și devenea din ce în ce mai greu. Am intrat în viața lui Alendy; am mușcat o bucățică din ea; am gustat-o, abia am atins-o. M-am frecat de el și am trecut mai departe. Și, o, amărăciunea bărbatului atât de păcălit de inaccesibilitatea mea! Iar acum pășesc cu grijă în zonele fantastice ale lui Artaud, și își pune și el mâinile grele pe mine, pe corpul meu, și precum mătrăguna la atingerea mâinilor omenești, *urlu*. †

Vin acasă și mă minunez de dragostea mea profundă pentru carnea lui Henry, de dragostea pentru gura lui, degetele lui, venele lui, gâtul lui, abdomenul lui alb, penisul lui, fiecare parte a corpului lui. Nu există nici o clipă de răceală sau de retragere, niciodată. Mă topesc pe dinăuntru. Orice altceva este un vis, o fantezie, un joc, inclusiv tiparul, rigidul tipar fatalist care mă constrânge să mă răzbun pe toți bărbații în afară de Henry și Hugh, ca târfa care iubește un singur bărbat și stoarce bani de la ceilalți, rece, fără scrupule.

Totuși i-am spus lui Artaud că nu există vreun calcul în mine, și acest lucru e adevărat. Tot ce scriu astăzi este o explicație a atitudinilor, acțiunilor, discursurilor care la vremea respectivă au fost din toată inima. Discuția mea din grădină cu Artaud era reală. Îmi ascund oare motivele de mine însămi? Am ales oare să mă joc cu Artaud sau nu e adevărat că sunt vrăjită imaginativ și nu fizic?

M-am uitat în oglindă când am ajuns acasă și am văzut tigroaica. Am văzut tigroaica cu ochi verzi și batjocoritori. Și reci. Reci. Artaud a spus: „O față de piatră“.

!Când mi-am privit fața și am văzut tigroaica, am încetat să mă îndoiesc de ea. Am acceptat-o. Mi-am privit fața și i-am zâmbit tigroaicei, primitiv, tolerant. †

— De ce, de ce te-ai oferit să dansezi pentru Steele? a întrebat Artaud.

— Pentru că a spus că îi place dansul.

— Nu, pentru că știi că te iubește și vrei să-l mulțumești – și apoi să-l rănești.

Fața din oglindă cu acea claritate rece a trăsăturilor, cu ochi transparenți, a spus: „Da”. Vreau să admit un adevăr. Nu vreau să maschez tigroaica. „*Bonjour!* Azi ești la vânatoare, Lăbuțe-Moi, ai? Te furișezi.” Noaptea ies și beau apă din râu. Un mister de junglă.

Nu am sentimente. Artaud mă torturează și Allendy mă stimulează. Totuși Artaud a spus: „Știi, cel mai mărunț lucru mă doare imens. Tonul bilctului tău, răceala lui, asta mă rănește profund. Mă deprim atât de ușor”.

A fost o zi mare pentru mine și Henry. La micul dejun, în grădină, am plănuit să instalăm o tiparniță în spațiul de deasupra garajului și să tipărim cărțile lui. Henry a formulat ideea, care fusese latentă în mine și la care ne gândiserăm uncori vag. Dar el fusese atât de jalnic blocat de editori – atât de umilit, atât de descurajat – încât sunt hotărâtă s-o realizăm. Facem planuri.

Henry lucrează la *Autoportretul* său. E ars de soare. Vrea să vină și să locuiască lângă mine și lângă tiparniță. E absorbit de muncă. Lucrează și mă răsfată și pe mine, și eu stau și fac planuri, visez. Are nevoie de independență, libertate de exprimare ca să se poată dezvolta. Și eu fac planuri pentru o mai mare independență. Henry și cu mine vom face excursii lungi împreună. Vrem să mergem în India. Henry mă conjură să fac tot ce vreau – ce aș putea fi dacă m-aș putea extinde fără limite! Mă conjură să fug de Hugh și de el, să mă dezlănțui. Vorbește impersonal, exaltându-se în legătură cu potențialitățile mele. Dar eu zâmbesc. IN-aș putea fugi niciodată de senzațiile mele, de senzațiile că viața nu e libertate, ci dragoste, și că dragostea înseamnă sclavie, și că nici o expansiune nu ar putea însemna nimic dacă trei din patru ființe omenești ar trebui sacrificate. Eu sunt cea care creează

legăturile, zidurile, iubirile, devotamentele ce mă împresoa-
ră. Eu sunt cea care îmi direcționez viața în canale de supu-
nere față de Hugh, Henry, Joaquin, față de iubiri mai mărunte.

O femeie care nu-l mai văzuse pe Henry de cinci ani, de
când trăia cu June, l-a găsit arătând cu zece ani mai tânăr.

Când l-am cunoscut era cu sănătatea la pământ, pesimist
și plin de amărăciune, fragil pentru un om care de obicei
avea o sănătate superbă, pierdut, frânt. Ne aminteam de pe-
rioda asta. Camera în care m-am dus prima dată – mize-
ria, sărăcia, foamea, marile neliniști epuizante. El spunea
că își luase porția de mizerie, război, sărăcie. Era obosit de
atâta rătăcit, de atâta vagabondaj. Voia să crească. Voia seni-
nătate, timp, siguranță. Și a căpătat toate acestea și o mare dra-
goste pe deasupra.

Iar eu am obținut tot ce aveam nevoie – și eu eram în-
fometată.

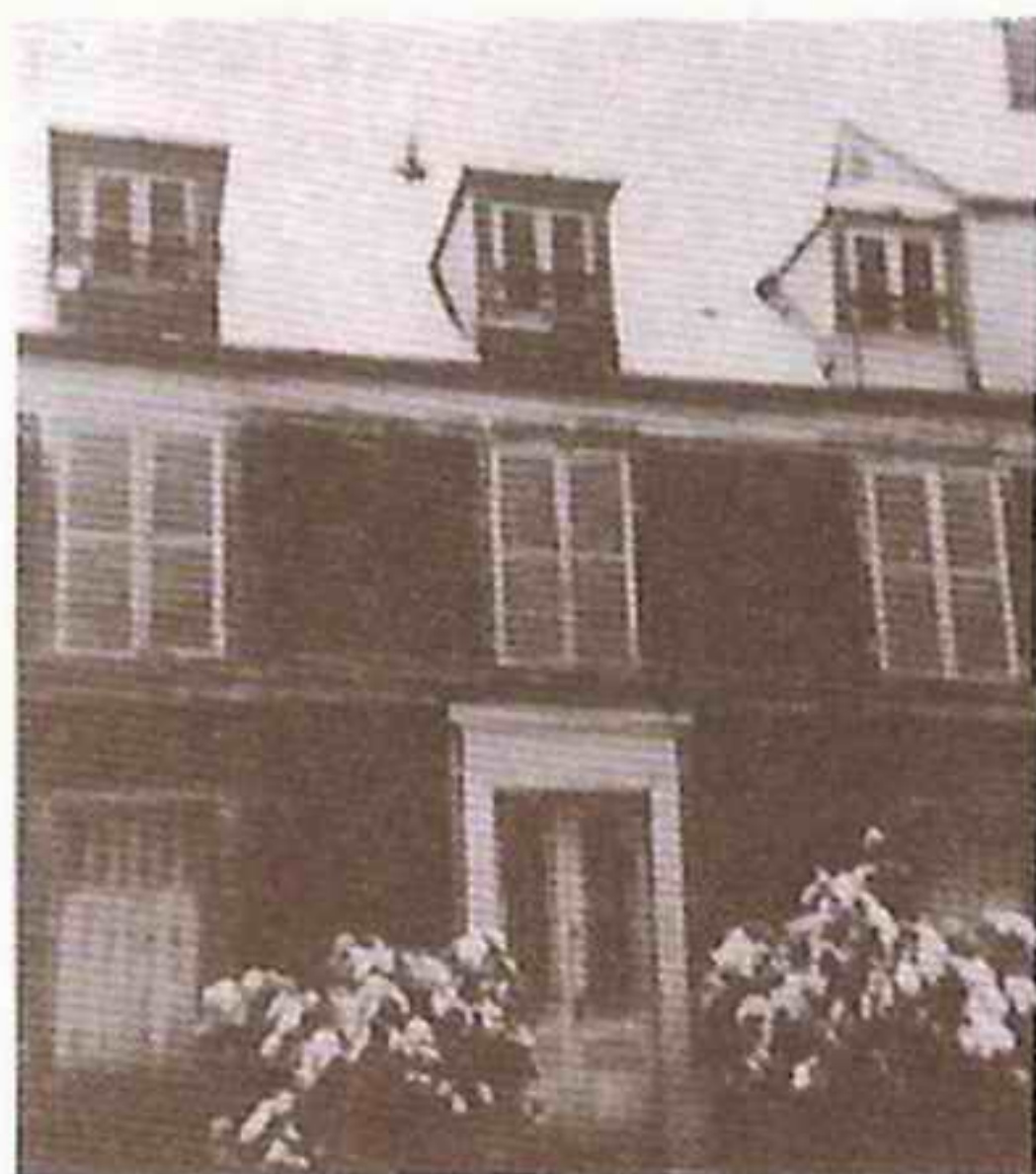
Seara cu Henry în birou a sfârșit într-o discuție inferna-
lă. Henry a citit scrisoarea adresată mie de Hugh – și a anali-
zat-o cu ferocitate, i-a analizat tonul lipsit de vitalitate,
convențional, tern: „Draga mea... Mă tot gândesc ce minu-
nată ești” etc. Eu am scuzat întotdeauna stângăcia în expri-
mare. Dar Henry ataca neobosit lipsa de conținut a lui Hugh;
aspectul lui spectral; consimțirile lui, pe care eu le iau drept
înțelegere; frazele lui imitative, docile, terne, automate; con-
știința disipată; absența. Și oricare ar fi fost natura stângă-
ciilor lui Hugh, Henry scoate în evidență adevărul – sunt
ca într-o colivie. Hugh nu-mi dă libertatea, toleranța de care
am nevoie. Mă acaparează uman. Nu face ceea ce ar trebui
să facă dacă ar fi adevărat că-și trăiește întreaga viață pen-
tru mine. Ireal, totul e ireal, tânăr, încețoșat. Numai atunci
când îi provoc o mare durere, Hugh se contopește în vita-
litate, furie, pasiune (incidentul cu John de la bordul va-
porului și sosirea sa neașteptată zilele trecute – expresia
memorabilă de pe fața lui).

Anaïs Nin

Anaïs Nin
în costum de dansatoare
spaniolă,
cca 1930

Casa din Louveciennes,
lângă Paris,
unde a locuit
familia lui Anaïs Nin
la începutul anilor '30

Henry Miller la
Louvenciennes

June Miller

Dr. Otto Rank

Antonin Artaud,
așa cum apare
în filmul
Patimile Ioanei d'Arc

Dr. René Allendy

Joaquín Nin,
tatăl lui Anaïs Nin,
pe la 1908,
cu câțiva ani înainte
de a-și fi părăsit soția,
pe Anaïs și
pe cei doi fii mai mici

Joaquín Nin la sfârșitul anilor '20
sau începutul anilor '30

Eduardo Sánchez,
vărul lui Anaïs Nin, la Paris,
la începutul anilor '30.
Această fotografie a fost găsită
într-unul dintre
manuscrisele originale
ale jurnalelor lui Anaïs Nin.

Anaïs Nin cu șalul menționat în jurnal.
Se pare că i-a trimis această fotografie din 1934 doctorului Rank
pe când el se afla la New York.

Mon Journal
and Note Book 42

Anais Rue Guler
From June 13, 1933 To Aug. 1933

Father
Henry.

Antoni Arbau

Incest

2 bis Rue Montbesson, Lons-le-Saunier
Grand Hotel Coirier, Valocure St Raphael P 45
Avignon - Chambéry -
Hotel Fin Rec - Chamonix - Hotel Bellevue
Hotel Edue. Palmeyre, Annecy.
Hotel Helder, Aix-les-Bains.

Nanaqui

Tot ce a spus Henry m-a șocat. Aveam îndoieli. Cu toate astea știu că Henry era corect, pentru că în interesul lui ar fi fost să continuu legătura cu Hugh.

În momentul acela eram rece, inumană. Vedeam cum ar putea fi viața mea fără Hugh: o splendoare. Aveam o viziune infernală a libertății mele: o legătură flexibilă cu Henry. Îmi dădeam seama cât de blocată eram de considerații omețești. I-am spus lui Henry: „Ascultă, când o să ți se publice cartea și vei putea fi pe picioarele tale, atunci voi evada; până atunci Joaquin va fi în stare să aibă grijă de mama”.

Când am venit la culcare știam că toate astea sunt inutile, că eram incapabilă de așa ceva, pur și simplu pentru că Hugh ar putea să se trezească în mijlocul nopții, cum face adesea, într-o dispoziție morbidă, și să nu mă găsească acolo să-i vorbesc, să-l mângâi, liniștindu-l, adormindu-l.

În ziua următoare Henry a spus ceva gen: „Toată literatura nu se ridică la nivelul tragediilor vieții, luptelor. Ele fac să pălească literatura”.

În acel moment literatura ni se părea la amândoi îndepărtată, neputincioasă, iar viața umană insuportabil de în-suflețită.

Un singur scop a fost atins cu discuția de aseară. Voi călători cu Henry luni în șir. Am discutat miracolul intimității noastre, cât de prețios este ceea ce ni se întâmplă când locuim împreună, și asta vrem. Asta și libertatea noastră. Dacă m-aș putea mărita cu Henry astăzi, n-aș face-o. Îl vreau liber; are nevoie de asta și de asemenea de intimitate. M-am născut să înțeleg nevoile artistului – probabil pentru că le am și eu!

Până și ironia artistului care lucrează mereu la povestea fostei sale iubiri când e stimulat de ceva nou! Henry e supărat pentru că dragostea noastră l-a stimulat să scrie despre June și Bertha. Iar mai târziu, când va fi trăit cu alte femei, își va aminti de mine.

Este întotdeauna profund șocat când spun:

— Dacă aș locui cu tine, ți-ai aduce târfa acasă?

- Dumnezeu, Anaïs.
 - Dar ai făcut asta, i-ai făcut asta primei tale soții.
 - *Ție* însă n-aș putea să-ți fac așa ceva.
- E uluit de fidelitatea lui față de mine.

12 iunie 1933

Atât de multe lucruri s-au schimbat irevocabil în mine de la discuția noastră despre Hugo, deși discuția în sine a fost o diformitate – un neadevăr. Dar a provocat o „feroare criminală albă” în mine. Corabia mea e din nou îndreptată spre o compasiune flexibilă ce se opune cursului vieții mele. S-ar putea ca sentimentele să mă supere din nou, să mă întârzie, dar în cele din urmă nu vor avea nici o putere asupra mea. Văd totul clar, la rece, cu o înțelepciune viguroasă, o absență totală de sentimentalism. Necesitatea de a mă extinde și de a curge cât de departe și cât de adânc sunt în stare.

Eu și Henry ne-am privit viața cu ochiul liber și ceea ce am văzut a fost din nou o izolare ultimă.

A scris douăzeci și cinci de pagini superbe. A citit zece pagini din jurnalul meu, le-a discutat o oră, vrând să fie interesat și fiind profund interesat o vreme, dar până la urmă l-a interesat mai mult să picteze acuarele, să citească cu voce tare din *Satyricon*. Și totul e foarte bine. Nu înseamnă că nu mă iubește. Îmi simt prezența în trupul său, în mintea sa, pătrunzându-i viața. Am stat de vorbă despre călătoriile noastre împreună și i-am spus tot ce știam despre nevoia artistului de a rătăci, de a devora noi experiențe – cum înțelegeam eu totul pentru că simțeam. Și apoi ieri, după o săptămână petrecută la Louveciennes, i-am ghicit neastâmpărul și l-am conjurat să se ducă la Paris, și am avut dreptate. Voia pur și simplu să se miște, să umble, să fie liber, să hoinărească; și era foarte bine. Nu mă deranja. Știam de câte ori voisem să plec de la Louveciennes pur și simplu ca să mă dezlănțui.

Așa că l-am trimis pe Henry aseară și nu-mi pasă unde s-a dus. Am rămas singură, mulțumită, planificându-mi munca,

plină de idei, plină de certitudinea că am scris pagini mari în jurnalul meu și că voi scrie unele și mai mari în ziua în care voi putea înceta să-mi mai acopăr toate emoțiile cu văluri de ipocrizii idealiste, dorindu-mi conștient ca lucrurile să fie nobile când ele sunt diabolice. Mai mult adevăr! Acest hoinar, Henry, este bărbatul pe care îl iubesc, și ce ar fi el dacă ar fi domesticit?

În mod ironic, se întâmplă că astăzi mă întâlnesc cu Artaud. Cine știe dacă Henry n-a plecat ascară cu aceeași frică de intimitate și consecința ei (durerea) pe care o simțeam și eu? M-a lăsat după ce mi-a citit jurnalul despre tata și după ce i-am spus că nu mă putea ajuta să-mi copiez jurnalul pentru că sunt în el lucruri care l-ar răni.

13 iunie 1933

Nebunie. Când ajung în fața lui Artaud el stă nobil, mândru, cu ochi nebuni de bucurie... Am venit îmbrăcată în negru, roșu și oțel, ca Marte, la război, luptându-mă să nu fiu atinsă de Artaud. Îi simt dorința încordată, sufocantă, obsesivă. Mă uit la camera lui: ca o celulă, cenușie, goală. Privesc fotografiile cu fața lui uimitoare, o față de actor, amară, întunecată, schimbătoare... Stăm de vorbă, și îi repet ce am spus înainte, că nu vreau nimic altceva decât legătura dintre spiritele noastre, schimbul între spiritele noastre, iar el îmi replică întunecat. Nu-mi amintesc discuția. Totul se învârtise în jurul meu și în mine. A îngenuncheat. A îngenuncheat în fața mea și a vorbit cu violență, ținându-mă cu privirea, și îi uit cuvintele. Tot ce-mi amintesc este că m-a scos din mine însămi, din rezistența mea. Stăteam acolo magnetizată și sângele meu i se supunea. M-a sărutat devorator, feroce, și am cedat. Mi-a mușcat gura, sânii, gâtul, picioarele.

Dar era impotent. A fost o pauză moartă, grea. Fața i s-a contorsionat, apoi a devenit împietrită:

— Pleacă, a spus. Pleacă.

Dur, rece, brutal.

M-am uitat la el și am spus:

— Nu. De ce aş face-o ? Nu vreau să plec.

I-am șters fața udă cu batista mea și m-am ridicat.

— Pleacă acum sau mai târziu, n-are importanță. Oricum o să mă disprețuiești. Sunt pierdut în ochii tăi. Iau prea mult opiu.

— Nu te disprețuiesc. Toate astea n-au nici o importanță, absolut nici o importanță.

— Au o importanță imensă pentru toate femeile.

— Nu și pentru mine.

Îi vorbeam calm. Ca și cum aş fi știut scena pe dinafară. Secunda dintre porunca de a pleca și replica: „Oricum o să mă disprețuiești” — în momentul acela a înflorit întreaga mea înțelepciune a iubirii, născută din durerea cea mai mare.

Nu am simțit niciodată impotența lui Artaud ca pe o lipsă de dragoste. Știam că trebuie să-l salvez imediat de umilința sa. Pe când stăteam întinsă liniștită, după revărsarea inutilă de „miere”, mi-a venit să zâmbesc. Artaud a spus:

— Nu ai aceleași reacții ca alte femei.

Umlința lui era potolită. S-a ridicat și a făcut un gest de disperare.

— Sunt perfect satisfăcută, Artaud. Nu voiam legătura umană. Sunt sătulă de ea. Am suferit prea mult. Hai să uităm momentul ăsta. Nu înseamnă nimic. Gesturile nu înseamnă nimic.

18 iunie 1933

M-am întors acasă la Henry. I-am descris gesturile dramatice, calitățile lui Artaud. Am inventat multe, că Artaud încercase să mă facă să iau droguri. L-am distrat și l-am excitat pe Henry. Eram înfierbântată și el era gelos. A spus: „Ochii tăi au o strălucire calmă, ca și cum ai fi făcut dragoste”.

Nu am putut să dorm. Eram bântuită de Artaud; trebuia să-l revăd. I-am spus lui Henry să plece în seara sosirii lui Hugo și m-am întâlnit cu Artaud la Viking, la aceeași masă

Photo Copyright © John Pearson

Anaïs Nin and her diaries in a bank vault.

Anaïs Nin (1903-1977) s-a născut în Franța, într-o familie cu rădăcini cubaneze, franceze și, din partea mamei, daneze. Are unsprezece ani când tatăl ei părăsește familia. Imediat după aceea, în drum spre America, Anaïs începe să-și scrie faimosul jurnal. În 1923 se căsătorește cu Hugo Guiler și se mută la Paris. Aici descoperă lumea scriitorilor, a artiștilor, a avangardei și psihanalizei, o lume boemă în care își trăiește liber aventurile amoroase – cu Henry Miller, Otto Rank, Antonin Artaud, Edmund Wilson – pe care le consemnează în jurnal. Își câștigă existența lucrând ca model, dansatoare și psihanalist amator. În 1932 îi apare prima carte, un studiu despre D.H. Lawrence, urmată de volume de povestiri, printre care se numără *Winter of Artifice* (1939) și *Under a Glass Bell* (1944), romanul „continuu” *Cities of the Interior* (1959), scrierile erotice *Delta of Venus* (1969) și *Little Birds* (1979, postum). Jurnalul lui Anaïs Nin sunt publicate în formă cenzurată începând cu 1966, mai întâi cele șapte volume acoperind perioada 1931-1974, a căror editare se încheie în 1980, apoi și cele patru volume ale *Jurnalului timpuriu* din perioada 1914-1931 (editate între 1980 și 1986). Volumele aceluiași jurnal încep să apară necenzurate din anii '90, în seria *Jurnalul dragostei*. Printre ele se numără *Henry and June* (1989), *Incest* (1992; *Incest*, Humanitas, 2002, 2006), *Fire* (1996) și *Nearer the Moon* (1996).

